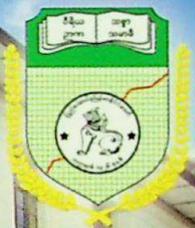

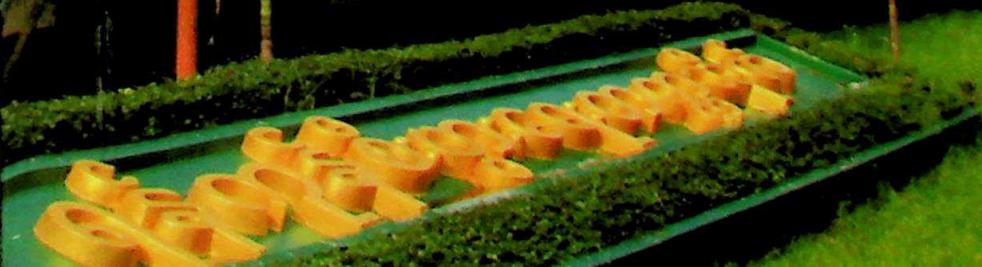
ဘေဂလေဒဏှာ၊ နှစ်(၉၀)ပြည့်၊ နဝတုတ်ဂုဏ် အထိမ်းအမှတ် အမှတ်တရ စာစောင်

ဘေဂလေဒဏှာ၊ နှစ်(၉၀)ပြည့်၊

နဝတုတ်ဂုဏ် အထိမ်းအမှတ်

အမှတ်တရ စာစောင်

မာတိကာ

ဓာတ်ကြည့်တိုက်
စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်
ရန်ကင်း

နှုတ်ခွန်းဆက်	၅
အလှူရှင်စာရင်း	၆
အမှတ်တရ အမှာစကားများ	၉
နဝရတ်ရတုသို့ အမှာစာ (ဒေါက်တာသန်းညွန့်)	၁၀
ပျော်ပျော်နေ မပျက်စေနဲ့ (ပါမောက္ခဒေါက်တာဦးသန်းဆွေ)	၁၁
အမှာစကား (ဒေါ်ညွန့်ညွန့်ရင်)	၁၂
အမှတ်တရ အမှာစကား (ဦးကျော်မြင့်)	၁၃
အမှတ်တရ အမှာစကား (ဒေါက်တာလှမောင်)	၁၄
နှုတ်ထွက်စကား အလေးထား (ဒေါ်ညွန့်ညွန့်ဆွေ)	၁၅
ဩဝါဒ အမှာ (ဒေါ်ခင်ညိုညို)	၁၆
သတိ (ဒေါ်မေမေခင်)	၁၈
ဘောဂဗေဒနှင့် ကျွန်တော် (ဦးမြတ်သိန်း) ဓာတ်ပုံများ	၁၉
တစ်ချိန်တစ်ခါက အမှတ်တရ ဓါတ်ပုံများ	၂၉
ဘောဂဗေဒဌာန၊ နှစ်(၉၀)ပြည့်၊ သမိုင်းကြောင်း ဆွေနှေးခြင်း	
အစီအစဉ်မှ ကောက်နုတ်ချက်များ	၃၂
ဘောဂဗေဒအသင်း၏ လှုပ်ရှားမှု ဓာတ်ပုံများ	၃၅
Reminiscences of An Economic As Quasi-Politician	
(Dr. Maung Shein)	၄၃
ရန်ကင်းစီးပွားရေးတက္ကသိုလ်၏ ဖခင်ကြီး ပါမောက္ခချုပ်ဒေါက်တာအေးလှိုင်	
(ဒေါက်တာသန်းညွန့်)	၅၆
Honoring the 90th Anniversary of the Economics Department,	
University of Rangoon and 50th Anniversary Economics Department,	
Yangon Institute of Economics	
(Daw Khin KhinThein)	၅၉

မာတိကာ

Improving Domestic Resource Mobilization in Myanmar

(Myat Thein)..... ၆၇

Resumption of Official Development Assistance (ODA):

Views from Myanmar's Perspective

(U Myint)..... ၇၂

ကမ္ဘာကျော် မြန်မာစီးပွားရေးပညာရှင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ပါမောက္ခချုပ်ဟောင်း
ဒေါက်တာလှမြင့် (၁၀-၂-၂၀၁၂) ည၊ ရန်ကုန်စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် ညစာစားပွဲတွင်
ပြောကြားခဲ့သော နှုတ်ခွန်းဆက်စကား

(ဒေါက်တာလှမြင့်) ၈၁

စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် အမှတ်တရ

(ဒေါက်တာခင်စောငြိမ်း) ၈၃

ခေါင်းပေါင်းတို့ရဲ့ ကျောင်းတော်ပျို စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်

(သန်းသန်းဌေး (ခေါင်းပေါင်း)) ၈၈

လယ်သမားကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး အက်ဥပဒေနှင့်

အနိမ့်ဆုံး အာမခံ ဆန်ဈေးနှုန်းတို့ အပေါ်

နိုင်ငံတကာ စီးပွားရေး ပညာရှင် ပါမောက္ခ ဒေါက်တာလှမြင့်၏ ထင်မြင်ချက်

(ခင်မောင်ညို(ဘောင်ဗေဒ)) ၉၁

အတွေ့အကြုံ၊ ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် ဉာဏ်ရည်ဉာဏ်သွေး

(ဒေါ်ကြည်စင်သန်း)..... ၉၅

ELECTIVE PAPER I .1 INDUSTRIAL ECONOMICS

..... ၁၀၂

နိုင်ငံဂုဏ်ရည်ဘွဲ့ရတစ်ဦးနှင့်တွေ့ဆုံခြင်း

(မောင်ထွန်းလှ) ၁၀၃

မာတိကာ

မိတ်ဆွေစစ်
 (ဒေါ်ဆင်းသိင်္ဂီ) ၁၀၆

ဖီးလစ်ကော့တလာ Philip Kotler ဘာတွေပြောသွားလဲ
 (ခင်မောင်ညို(ဘောဂဗေဒ)) ၁၀၇

နိုင်ငံစုံကုမ္ပဏီတစ်ခုက စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်
 ဖြစ်ရခြင်း မိးစ် - ဥမ္မရပ်ဘီဘာ
 (မောင်ရန်အေး) ၁၁၀

မှတစ်ပါး အခြားမရှိ
 (ဦးထွန်းနိုင်)..... ၁၁၂

Whither, Myanmar?
 (Khin Khin Thein) ၁၁၇

မြန်မာ့အနာဂတ်တည်ဆောက်ခြင်း ခရစ်စတင်းလားဂ်စ်
 (ခင်မောင်ညို(ဘောဂဗေဒ)) ၁၁၉

စီးပွားရေးတည်ငြိမ်မှု ပေါ်လစီ (Economic Stalilization Policy)
 (ဒေါ်ညွန့်ညွန့်ဆွေ) ၁၂၄

စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် ဖွားဖက်တော်တစ်ဦး၏ ရင်ဖွင့်သံ
 (ခင်ပပ(ဘောဂဗေဒ))..... ၁၂၈

ကမ္ဘာကျော်စီးပွားရေးပညာရှင် ပါမောက္ခ ပေါလ်ကူလီယာနဲ့ အခွန်ပညာရှင်
 ရစ်ချဒ်ကွန် ရက်ဒ်တို့နှစ်ယောက်ရဲ့ ဟောပြောပွဲ
 (ခင်မောင်ညို(ဘောဂဗေဒ)) ၁၃၀

A Note on Loss of Value of International Aid Money for Nargis
 Victims from FEC Conversion
 (U Kyaw Oo (Bangkok)) ၁၃၂

မာတိကာ

Economics of Growth and Prosperity
 (K. Myint) ၁၃၅

ဆရာတန်ဖိုး
 (ဒေါက်တာနီလာမြင့်ထူး(ဘောဂဗေဒ))..... ၁၃၈

Portraits of Some Economists I Knew
 (U Thet Tun) ၁၄၁

ဈေးကွက်စီးပွားရေး အခြေအနေနှင့် ရှေ့ဆက်ဆောင်ရွက်သွားရမည့် လုပ်ငန်းများ
 (K. Myint) ၁၄၄

ဂုဏ်ယူပါတယ် ဘောဂဗေဒရယ်
 (ဒေါ်ညွန့်ညွန့်ရင်)..... ၁၅၀

ဖွံ့ဖြိုးမှု အရှေ့အနောက် အမြင်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ
 (ဒေါက်တာလှမောင်)..... ၁၅၂

စဉ်းစားမိသမျှ Essential ဘောဂ
 (ဝင်း(ဘောဂဗေဒ)) ၁၅၅

အိမ်ယာနှင့် စီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု
 (ဒေါက်တာမြင့်ဆန်း)..... ၁၅၉

ရန်ကုန်စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်ဆရာဆရာမများစာရင်း
 ၁၆၇

နှုတ်ခွင့်ဆက်

စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် ဘောဂဗေဒဌာနနှင့် နှစ်(၉၀)ပြည့်အခမ်းအနားကို တွေ့ကြုံခွင့်ရကာ အာစရိယပူဇော်ပွဲနှင့် အထိမ်းအမှတ်စာစောင် ထုတ်ဝေခွင့် ရသဖြင့် ဝမ်းသာဂုဏ်ယူ မိပါသည်။ နောက် ဆယ်နှစ်တွင် နှစ် ၁၀၀ပြည့် အခမ်းအနား ကျင်းပမည် ဖြစ်ရာ ယခုအချိန်ကတည်းကပင် ဘောဂဗေဒ၏ သမိုင်းကြောင်းကို လက်လှမ်းမီသမျှ အတတ်နိုင်ဆုံးစုဆောင်းရှာဖွေခဲ့ပါသည်။ လက်တွေ့တွင် မိမိတို့၏ မူလတာဝန်များဖြင့် မအားမလပ်ဖြစ်နေကြသူများ၏ အင်အားကိုလည်း အကန့်အသတ် ဖြင့်သာ ရယူနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ဆရာကြီး၊ ဆရာမကြီးများ၏ ပညာအမွေကိုပူဇော်သောအားဖြင့်၊ အာစရိယ ပူဇော်ပွဲ ကျင်းပခြင်း၊ အမှတ်တရ စာစောင် ထုတ်ဝေခြင်းတို့တွင် ငွေအား၊ လူအားဖြင့် ဝိုင်းဝန်း ကူညီကြသော ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးတို့ကို အထူးကျေးဇူးတင်ပါသည်။

ဆရာကြီး၊ ဆရာမကြီးများ၏ စာမူများ၊ သြဝါဒများကိုလည်း တတ်အားသမျှ ရယူ ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့၍လည်း ကျေးဇူးတင်ပါသည်။ အားနည်းချက်၊ ချို့ယွင်း ချက်များကို ခွင့်လွှတ် ကြစေလိုကြောင်းနှင့် ကျွန်တော်တို့၏ တာဝန်သာ ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြလိုပါသည်။

ခင်မောင်ညို

၂၀၀၅

မြန်မာနိုင်ငံဘောဂဗေဒအသင်း

ဘောဂဗေဒဌာန၊ နှစ်(၉၀)ပြည့် (“နဝရတ်ရတု အထိမ်းအမှတ်”)

အလှူရှင်စာရင်း

၁	၁၉၈၄ ခုနှစ် ဘောဂဗေဒဘွဲ့ရများ.....	၂၀	သိန်း
၂	၁၉၉၁ - ၁၉၉၂ - ၁၉၉၃ ခုနှစ် ဘောဂဗေဒဘွဲ့ရများ	၁၀	သိန်း
၃	ဦးကြည်ထွန်းမှ ကောက်ခံပေးသောငွေ.....	၆၆၅,၀၀၀	ကျပ်
၄	ဦးကြည်ထွန်း လှူဒါန်းငွေ	၅	သိန်း
၅	ဦးသန်းအောင် + ဒေါ်အေးချို ၁၉၈၁ ဘွဲ့ရ	၅	သိန်း
၆	ဦးဟန်ကြည် ၁၉၈၁ ဘွဲ့ရ.....	၅	သိန်း
၇	ဦးသန်းဦး ၁၉၉၃ ဘွဲ့ရ	၅	သိန်း
၈	ဒေါ်ယုယုလှိုင်၊ (ခေတ္တဂျာနယ်) ၁၉၇၇ နိုဝင်ဘာဘွဲ့ရ	၅	သိန်း
၉	ဒေါက်တာမောင်မောင်စိုး + ဒေါ်ခင်မြမြအောင်	၃	သိန်း
၁၀	ဒေါက်တာသီတာကြူ၊ ပါမောက္ခ၊ ဌာနမှူး၊ ဘောဂဗေဒဌာန၊ ရန်ကုန်စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်	၃	သိန်း
၁၁	ဦးအောင်ဖြိုး၊ ဒေါ်မေကြည်မျိုးဝင်း ၁၉၇၉ ဘွဲ့ရ	၃	သိန်း
၁၂	ဦးကျော်ရွှေ	၃	သိန်း
၁၃	ဦးဗိုလ်ဆိုင် ၁၉၇၇ နိုဝင်ဘာဘွဲ့ရ	၂	သိန်း
၁၄	ဒေါ်အေးအေးသန်း	၂	သိန်း
၁၅	ဦးတင့်နိုင် ၁၉၈၁ ဘွဲ့ရ	၂	သိန်း
၁၆	ဒေါ်မျိုးနွယ် ၁၉၇၀ ဘွဲ့ရ	၁၀၀	US \$
၁၇	ဒေါ်ခင်ခင်ဦး ကောက်ခံပေးငွေ.....	၁၀၀	US \$
၁၈	E.Mdevs 12th Batch	၁	သိန်း
၁၉	ဦးခင်မောင်ညို ၁၉၇၅ ဘွဲ့ရ	၁	သိန်း
၂၀	ဒေါ်ခင်စန်းမေ၊ ပါမောက္ခ၊ ဌာနမှူး၊ အသုံးချဘောဂဗေဒ၊ ရန်ကုန်စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်	၁	သိန်း
၂၁	ဒေါ်ဖြူဖြူအိ၊ ပါမောက္ခ၊ ဌာနမှူး၊ အသုံးချဘောဂဗေဒ၊ ရန်ကုန်စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်	၁	သိန်း
၂၂	ကိုမျိုးမင်း ၁၉၉၂ ဘွဲ့ရ	၁	သိန်း
၂၃	ဒေါ်ဖြူဖြူ	၁	သိန်း
၂၄	ဒေါက်တာသန်းဖေ၊ ဒေါ်ခင်ဌေးဝင်း ၁၉၇၀ ဘွဲ့ရ.....	၁	သိန်း
၂၅	ဒေါ်စန်းစန်းတင့်၊ ပါမောက္ခ(ငြိမ်း)၊ အသုံးချဘောဂဗေဒ၊ ပိတ္တိလာစီးပွားရေးတက္ကသိုလ်	၁	သိန်း

ဘောဂဗေဒဌာန၊ နှစ်(၉၀)ပြည့် (“နဝရတ်ရတု အထိမ်းအမှတ်”)

အလှူရှင်စာရင်း

၂၆	ဦးစန်းမြင့်၊ ဒေါ်ဝင်းမင်းသန်း	၁	သိန်း
၂၇	ဒေါ်မာလာသန်း၊ ပါမောက္ခ၊ ဘောဂဗေဒဌာန၊ မန္တလေး	၁	သိန်း
၂၈	EMPA 11th Batch	၁	သိန်း
၂၉	EMPA 12th Batch	၁	သိန်း
၃၀	ဒေါ်အေးအေးယု	၁	သိန်း
၃၁	ဦးရဲမင်းဦး + ဒေါ်အေးနန္ဒာစိန်	၁	သိန်း
၃၂	ဒေါ်စန်းစန်းမော် ၁၉၈၂ ဘွဲ့.ရ (ကနေဒါ)	၁	သိန်း
၃၃	ဦးဌေးအောင် + ဒေါ်မေမြတ်ချို ၁၉၈၃ ဘွဲ့.ရ	၁	သိန်း
၃၄	ဒေါ်အမာစိန် ၁၉၈၁ ဘွဲ့.ရ	၁	သိန်း
၃၅	ဒေါ်တင်တင်စိုး ၁၉၈၇ ဘွဲ့.ရ	၁	သိန်း
၃၆	ဒေါ်ခင်သင်း(ခ)ချိုတူး ၁၉၈၃	၁	သိန်း
၃၇	ဒေါ်တင်တင်စိုး ၁၉၈၃-၈၇ ဘွဲ့.ရ	၁	သိန်း
၃၈	Dip DS 11th Batch.	၁	သိန်း
၃၉	ဒေါ်ကေသီထွန်း ၁၉၈၇ ဘွဲ့.ရ	၁	သိန်း
၄၀	ဒေါ်စန္ဒာသက်	၁	သိန်း
၄၁	ဒေါ်တင်တင်ရီ	၁	သိန်း
၄၂	ဒေါ်ဇင်ဇင်နိုင်၊ ကထိက၊ အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန၊ ရန်ကုန်စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်	၁	သိန်း
၄၃	EMDev ဒုတိယနှစ်	၁	သိန်း
၄၄	ဒေါ်ခင်သန့်စင် ၁၉၇၇ မတ် (ပါမောက္ခ)ငြိမ်း	၁	သိန်း
၄၅	ဦးလှမင်း၊ ဒေါ်ချိုချိုလွင်	၁	သိန်း
၄၆	ဒေါ်ဝေဝေလွင် ၁၉၉၁ ဘွဲ့.ရ	၁	သိန်း
၄၇	ဒေါ်ဆုမွန်ဦး ၁၉၈၅ - ၉၂ ဘွဲ့.ရ Mecon	၁	သိန်း
၄၈	ဦးသန်းဇော် ၁၉၉၂ ဘွဲ့.ရ	၁	သိန်း
၄၉	ဒေါ်သိတာအောင်၊ ဒေါ်ချိုချိုအောင် ၁၉၉၂ ဘွဲ့.ရ	၁	သိန်း
၅၀	ဒေါ်ချိုချိုဝင်း ၁၉၇၇ နိုဝင်ဘာဘွဲ့.ရ	၁	သိန်း
၅၁	ဦးသူရိန်ငြိမ်း အတွင်းရေးမှူး MEA.	၁	သိန်း
၅၂	ဒေါ်ခင်ဆွေဆွေမြင့်	၁	သိန်း
၅၃	ဒေါ်ခင်ပွင့်ဦး	၁	သိန်း

ဘောဂဗေဒဌာန၊ နှစ်(၉၀)ပြည့် (“နဝရတ်ရတု အထိမ်းအမှတ်”)

အလှူရှင်စာရင်း

၅၄	ဒေါ်ခင်ဆွေဝင်း ၁၉၇၅ ဘွဲ့.ရ	၁ သိန်း
၅၅	ဒေါ်အေးအေးမိုး.	၁ သိန်း
၅၆	ဒေါ်ချိုချိုသိန်း ၁၉၇၇ မတ်လ.	၁ သိန်း
၅၇	ဦးသန်းဝင်းရွှေ ၁၉၇၄ ဘွဲ့.ရ	၁ သိန်း
၅၈	ဒေါ်သင်းသင်းဝင်း ၁၉၇၅ ဘွဲ့.ရ	၁ သိန်း
၅၉	ဒေါ်ဒေါ်နမြင့်	၁ သိန်း
၆၀	ဒေါ်မေရီနွဲ့. ၁၉၈၇ ဘွဲ့.ရ.	၁ သိန်း
၆၁	ဒေါ်လွင်လွင်ချစ် ၁၉၇၇ မတ် ဘွဲ့.ရ	၁ သိန်း
၆၂	ဒေါ်သီတာမြင့် ၁၉၇၅ ဘွဲ့.ရ	၁ သိန်း
၆၃	ဦးမြင့်ဇော် + ဒေါ်နင်းမိုးလှိုင်	၁ သိန်း
၆၄	ဒေါ်နန်းစိန်ဦး ၁၉၇၇ နိုဝင်ဘာ ဘွဲ့.ရ	၁ သိန်း
၆၅	ဒေါ်ခင်စန်းဝင်း	၁ သိန်း
၆၆	ဦးသန်းဌေး ၁၉၈၃ ဘွဲ့.ရ	၁ သိန်း
၆၇	ဦးအောင်မြတ်မိုး ကျိုက်ထို	၉ သောင်း

ဘောဂဗေဒဌာန၊ နှစ်(၉၀)ပြည့်

နဝရတ်ရတု အထိမ်းအမှတ် စာစောင် ထုတ်ဝေရန်

အလှူရှင်စာရင်း

၁	ပါမောက္ခ ဒေါက်တာသီတာကြူ (ပါမောက္ခ၊ ဌာနမှူး)၊ ဘောဂဗေဒဌာန၊ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်ရန်ကုန်	၅ သိန်းကျပ်နှင့် US \$ 500
၂	ဒေါက်တာကလျာကြိုင်မှ ကောက်ခံပေးငွေ	၃၄၇,၀၀၀ ကျပ်
၃	ဒေါ်ချိုချိုဝင်း ကောက်ခံပေးငွေ.	၁၁၈,၀၀၀ ကျပ်
၄	ဦးဗိုလ်ဆိုင်	၂ သိန်း
၅	ဒေါက်တာမောင်အောင်	၁ သိန်း

ဘောဂဗေဒဌာန၊ နှစ်(၉၀)ပြည့်၊
နဝရတ်ရတု အထိမ်းအမှတ်
အမှတ်တရ စာစောင်သို့

အမှတ်တရ

အမှာစကား

ဒေါက်တာသန်းညွန့်
ပါမောက္ခ (၁၉၇၈ - ၁၉၈၆)
ဘောဂဗေဒဌာန
စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်၊ ရန်ကုန်

နဝရတ်ရတုသို့ အမှာစာ

၁၉၂၄ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘောဂဗေဒ ဘာသာရပ်ကို တက္ကသိုလ် ဘာသာရပ်တစ်ခု အနေဖြင့် စတင်သင်ကြားခဲ့ပါသည်။ ယခု ၂၀၁၄ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် ဘောဂဗေဒဌာနနှင့် အသုံးချဘောဂဗေဒဌာနတို့ ပူးပေါင်း၍ နှစ် ၉၀ ပြည့် 'နဝရတ်ရတု' အထိမ်းအမှတ် အခမ်းအနား ကျင်းပရန် ရည်ရွယ်ကြောင်းသိရသဖြင့် နှစ်ထောင်းအားရ ဝမ်းသာရပါသည်။

ဘောဂဗေဒဘာသာရပ်သည် လူမှုရေးသိပ္ပံဘာသာရပ် အားလုံးတို့၏ အခြေခံဘာသာရပ် ဖြစ်ပါသည်။ လူအဖွဲ့အစည်း ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အချိန်မှစ၍ ဤဘာသာရပ် ပေါ်ထွက်လာသည်ဟုဆို ရပါမည်။ စာပေ ဘာသာရပ်တစ်ခု အနေဖြင့်လည်း နှစ်ပေါင်းများစွာကပင် ပေါ်ထွက်လာပြီး ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘောဂဗေဒဘာသာရပ်ကို တက္ကသိုလ်ဘာသာရပ် တစ်ခု အနေဖြင့် နှစ် ၉၀ သာ သင်ကြားခဲ့ရသေးသဖြင့် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန် များစွာ ကျန်ရှိနေပါသည်။ အထူးသဖြင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာလူမျိုးတို့နှင့် တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်သော ဆန်းစစ်မှုများ ပြုလုပ်ခြင်း၊ အတွေးအခေါ်များ ဖော်ထုတ်တင်ပြ ရေးသားခြင်း၏ အပြန်အလှန် ဆွေးနွေး ဖလှယ်ခြင်းများ ပြုလုပ်ရန်များစွာ လိုအပ်နေပါသည်။

ယခုရောက်ရှိသော နဝရတ်ရတုအချိန်ကာလမှ နောင်နှစ်ပေါင်းများစွာ အချိန်ကာလအထိ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိ ဘောဂဗေဒလေ့လာသူများအားလုံး ဘာသာရပ် တိုးတက်စေရန် အတွက်လည်းကောင်း၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာ နိုင်ငံတော်ကြီး တိုးတက်ကြီးပွားစေရန်လည်းကောင်း အောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက် နိုင်စေရန် ဆန္ဒပြုဆုတောင်း လိုက်ပါသည်။

ပျော်ပျော်နေ မပျက်စေနဲ့

မိုင်ပေါင်းတစ်ထောင်ခရီးကွာဝေးသော်လည်း
ပထမဦးဆုံးခြေလှမ်းသည် အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်သည်။
ပထမဦးဆုံးခြေလှမ်းကို ဂရုစိုက်ပါ။

ပါမောက္ခဒေါက်တာ ဦးသန်းဆွေ
ပါမောက္ခချုပ် (ငြိမ်း)
မိတ္ထီလာ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်

ဒေါ်ညွန့်ညွန့်ရင်
ပါမောက္ခ ဌာနမှူး (ငြိမ်း)
ဘောဂဗေဒဌာန
ရန်ကုန်စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်

အမှာစကား

ဘောဂဗေဒ ဆရာတပည့် ဆက်ဆံရေးဟာ
နွေးထွေးမှုများရှိလျက်ဆိုတာကို မကြာမီက ပြုလုပ်ခဲ့တဲ့
စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် နှစ် ၅၀ ရွှေတုပွဲမှာ ထင်ရှားစွာပေါ်လွင်ခဲ့ပါတယ်။
တပည့်များကို ဘောဂဗေဒပညာရပ် ဆက်လက်ရှင်သန်တိုးတက်ရန်
လက်ဆင့်ကမ်း တာဝန်ပေးလိုပါတယ်။
ကျွန်မတို့လည်း ဘောဂဗေဒ နှစ် (၁၀၀)တိုင် ကျန်းမာလျက်ရှိချင်လှပါတယ်။
လူငယ်များရဲ့ အောင်မြင်မှုကို မြင်တွေ့လိုတဲ့ဆန္ဒ ပြည့်ချင်လှပါတယ်။
ဘောဂဗေဒ ရာပြည့်ကိုမျှော်လင့်လျက်

အမှတ်တရ အမှာစကား

အမှာစကားဆိုတော့ ဘောဂဗေဒဘာသာရပ်နဲ့ပဲ ပတ်သက်ပြီး ပြောချင်ပါတယ်။ ဘောဂဗေဒဟာ သိပ္ပံနည်းကျ ဘာသာရပ်၊ ဘောဂဗေဒသိပ္ပံ Economic Science ဖြစ်ပေမယ့် သိရှိနားလည်ကြနေတာ အားနည်းနေတာကို တွေ့ရပါတယ်။

ဦးကျော်မြင့်
အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်
(မြဝတီဘဏ်လီမိတက်)

ဘောဂဗေဒသိပ္ပံ (စီးပွားရေးသိပ္ပံ)၊ ဆေးသိပ္ပံ၊ သဘာဝ သိပ္ပံ၊ လူမှုရေးသိပ္ပံ- medical science, natural science, social science လို့ ရှိနေကြပေမယ့် Economic Science စီးပွားရေးသိပ္ပံကို ပြောသံဆိုသံ မကြားရသလောက်ပါပဲ။

တစ်ခုတော့ရှိတယ် တစ်ချိန် ၁၉၉၁ ခုနှစ်လောက်က တက္ကသိုလ်တွေမှာ UNESCO အထောက်အပံ့နဲ့ Education Sector Study လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ Department of Basic Education အတွက် CTAက Australia က Rupert Mclean ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်က Department Of Higher Education အတွက် Coordinator ဖြစ်ပါတယ်။ အစည်းအဝေးတစ်ခုမှာ သူ့ရဲ့ Report ကို ပေးဖတ်တော့- ပထမဆုံးစာကြောင်းက- "A nation cannot rise above the level of its teachers" လို့ရေးထားတာ တွေ့ရတယ်။ ဆရာ/ဆရာမတွေရဲ့ အခန်း ကဏ္ဍက ဘယ်လောက် အရေးကြီးတယ်ဆိုတာ ဖော်ပြထားပါတယ်။ ဒါကိုလည်း ကျွန်တော်တို့ အထူးဂရုပြုရပါလိမ့်မယ်။

ECONOMICS ဘာသာရပ်ကို အစမှအဆုံး သေသေချာချာ ပြန်လုပ်ဖို့လိုပါလိမ့်မယ်။ ယခုတော့ BUSINESS နဲ့ ECONOMICS မကွဲကြဘူး။ နှစ်ခုစလုံးကို စီးပွားရေးလို့ပဲခေါ်ကြတယ်။ BUSINESS, BUSINESS, BUSINESS ပဲ ဖြစ်နေကြတယ်။

စကားအဆို ရှိပါတယ် - "The Business of business is Business, Business, Business nothing but Business."

Economics ဆိုတာကို မသိကြတော့ဘူး။ ယခုတော့ ဘောဂဗေဒအသင်းကြီးလည်း ပေါ်ပေါက်လာပါပြီ။ ဘောဂဗေဒမိသားစု - ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပ၊ ကမ္ဘာအနှံ့မှ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဘောဂဗေဒဌာနအရင်းခံ ရန်ကုန်စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်မှ ဆရာ/ဆရာမနှင့် ဘွဲ့ရသူအားလုံးမှ ဘောဂဗေဒဘာသာရပ်ကို လေးလေးနက်နက် သဘောထားပြီး ဒီဘာသာရပ်ကို အခြေခံပြီး နိုင်ငံတော်ရဲ့ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးရေးကို ဆောင်ရွက်သွားမှသာ မြန်မာနိုင်ငံသူ/သားများအားလုံး ယခု ကမ္ဘာ့အဆင်းရဲဆုံး နိုင်ငံစာရင်းဝင်အဖြစ်မှ လွတ်မြောက်ပြီး စီးပွားရေး သာယာဝပြောမှုရဲ့ အရသာကို ခံစားကြရမှာဖြစ်ပြီး အသက်လည်း ရှည်ကြလျက် ကျန်းကျန်းမာမာ ဖြစ်ကြမယ်လို့ ပြောလိုပါတယ်။

အမှတ်တရ အမှာစကား

ဒေါက်တာ လှမောင်
ပါမောက္ခ(ဌာနမှူး)
ရန်ကုန်စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်

ဆရာကောင်းတစ်ယောက်ဖြစ်ဖို့ရန်

"နာ"သုံးနာသာမက

မိမိအရည်အချင်းတိုးတက်နေရန်

သက်ဆိုင်ရာဘာသာရပ်နှင့်ပတ်သက်၍

အမြဲတမ်း ရှာဖွေလေ့လာဖို့လိုပါသည်။

နှုတ်ထွက်စကား အလေးထား

စကားတစ်ခွန်းကြောင့်အောင်မြင်မှုရရှိနိုင်သလို၊ စကားတစ်ခွန်းကြောင့်ပင် ဆုံးရှုံးနိုင်သည်။ မေတ္တာ၊ ဂရုဏာ၊ မုဒိတာ ပွားနိုင်သူ၏ နှုတ်ထွက်စကားသည် ကြားရသူအဖို့ ချို့သာယဉ်ကျေး၊ နှလုံးအေးစေနိုင်သည်။ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မာန်မာနကြီးသူ၏ နှုတ်ထွက်စကားသည် ကြားရသူအဖို့ စိတ်နှလုံး မသာမယာ၊ ဆင်းရဲဖွယ်အတိ ဖြစ်စေသည်။ မှန်ကန်သော၊ အကျိုးရှိသော စကားကို အချိန်အခါကြည့်၍ မေတ္တာနှင့်ယှဉ်ကာ၊ နူးညံ့သိမ်မွေ့စွာ ပြောတတ်ရသည်ဟု အဆိုအမိန့်များ ရှိခဲ့သည်။

ဒေါ်ညွန့်ညွန့်ဆွေ

အပြောအဆို ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့ကြပါ။ အပြောအဆို ယဉ်ကျေးတဲ့သူတွေ ကိုလည်း အတုယူကြပါ။ လောဘ၊ ဒေါသဆိုတဲ့ တရားတွေက ကောင်းတာ မဟုတ်ဘူး။ လောဘကြီးတာကမှ စားရသေးတယ်၊ ဒေါသကြီးတာကတော့ လူမှန်းခံရတာပဲ အဖက်တင်တယ်လို့ မွေပဒမှာ ဆိုထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် နှုတ်ထွက် စကားကို အလေးထားရန် မှာကြားလိုပါတယ်။

ဩဝါဒ အမှာ

ဒေါ်ခင်ညိုညို

ရန်ကုန်စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်၊ ဘောဂဗေဒဌာန နှစ် (၉၀) မြောက် အခမ်းအနားကို အခက်အခဲအမျိုးမျိုးကြားမှ အောင်မြင်စွာ ပြုလုပ်နိုင်တဲ့အတွက် ဝမ်းမြောက်ဂုဏ်ယူ ချီးကျူးမိပါတယ်။ ယခုလိုပြုလုပ်နိုင်အောင် စွမ်းဆောင်နိုင်ကြတဲ့ ဆရာ၊ ဆရာမများကိုလည်း ဆရာမအနေနဲ့ ဂုဏ်ပြုပါတယ်။ အားရဝမ်းသာလည်း ဖြစ်မိပါတယ်။ ဒီလိုပြုလုပ်ပြန်တယ်ဆိုတာ ဘောဂဗေဒဌာန အောင်မြင်ခြင်း တစ်ရပ်လို့လဲ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ဘယ်လိုအလုပ်မျိုးပဲ ဖြစ်ဖြစ် အောင်မြင် နိုင်ဖို့ဆိုတာ အချက်ကြီး လေးချက်ပေါ်မှာ မူတည်ပါတယ်။ ဒါတွေကတော့ ဆန္ဒ၊ ဝီရိယ၊ စိတ်ဓါတ် နှင့် ပညာတို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။ နှစ် (၉၀) ပွဲအတွက် ပညာရှင်အားလုံးကိုလဲ အင်မတန် ဖြစ်မြောက်လိုတဲ့ ဆန္ဒ၊ လွန်စွာပြင်းပြတဲ့ စိတ်ဆန္ဒ ရှိခဲ့ကြပါတယ်။ ဒီဆန္ဒအလျောက် မဖြစ်ဖြစ်အောင် လုပ်မယ်ဆိုပြီး ဝီရိယနှင့် ကြိုးစားအားထုတ်ခဲ့ကြတယ်။ ဝီရိယနှင့် ဇွဲကိုလဲ စိတ်ဓာတ် ခိုင်မာစွာနဲ့ တစိုက်မတ်မတ် ကြိုးစားခဲ့ကြတယ်။ နောက်ဆုံးတော့ ပြည်စုံ ပြည်ဝတဲ့ ဉာဏ်ပညာ၊ အသိပညာ တွေကို အသုံးပြုပြီး စနစ်တကျ ဖြစ်မြောက်အောင် ပြုလုပ်နိုင် ခဲ့ကြတာကို တွေ့ရပါတယ်။

ရန်ကုန်စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်ဘောဂဗေဒဌာနအနှစ်(၉၀)မြောက်ဆိုပေမဲ့ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှာက နှစ်(၄၀)၊ စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်မှာက နှစ်(၅၀) ပေါင်းနှစ် (၉၀) လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ဒီတော့ ဘောဂဗေဒဌာန အရင်းအမြစ်သည် ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်မှာ စတင်ခဲ့တယ်။ ဒီလိုဆိုပြန်တော့ ယခု ရန်ကုန်စီးပွားရေး တက္ကသိုလ် ဖြစ်မြောက်ရေးက ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဘောဂဗေဒဌာနမှ စတင်ခဲ့တယ်ဆိုတာ မမှားပါဘူး။ ဘောဂဗေဒဌာနနဲ့ ထိုဘောဂဗေဒဌာန၊ ပါမောက္ခ၊ ဌာနမှူး ဒေါက်တာ ဦးအေးလှိုင်နဲ့ အခြား ပံ့ပိုးကူညီပေးသူများ အပါအဝင်တွေကြောင့် ယခု တွေ့နေရတဲ့ ရန်ကုန်စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်ရယ်လို့ တည်ထောင် ထွန်းပေါက် လာနိုင်ပုံမလား ဆိုတာ စဉ်းစားစရာ ဖြစ်လာမှာပါ။ ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်မှာ ရှိစဉ် က ဘောဂဗေဒ ဌာနမှလွဲလို့ ဌာနခွဲများ မရှိခဲ့ပါဘူး။

ဆရာကြီး ဒေါက်တာဦးအေးလှိုင် ဦးစီး ဦးဆောင်မှုဖြင့် စီးပွားရေး တက္ကသိုလ် ဖြစ်ပေါ်လာတော့ စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်သည် ဘောဂဗေဒဌာနမှ ဦးစီး ဦးဆောင် ပြုလုပ်ပြီး အကောင်အထည် ဆောက်ရွက် ပေးလိုက်တယ်ဆိုတာ ထင်ရှားနေပါပြီ။ ဒီအချက်ကို ဆရာမတင်ပြရတဲ့အကြောင်းရင်းကတော့- ဘောဂဗေဒဌာနမှာ ပါမောက္ခများ၊ ဆရာ၊ ဆရာမများအဖြစ် တာဝန်ထမ်းရတာကို သေးသိမ်တယ်လို့ မိမိတို့ကိုယ်ကို မိမိတို့ မယူဆဖို့ သတိပေးရခြင်းပါ။ ဘောဂဗေဒ ဘာသာရပ်ကို သင်ယူခဲ့ပြီး ပြန်လည်သင်ကြား ပို့ချရပါတယ်။ စီးပွားရေး ပညာမှာ ဘောဂဗေဒ ဘာသာရပ်သည် ခက်ခဲနက်နဲပြီး အတွေးအခေါ်ကလဲ ရင့်ကျက်လိုက်ပါတယ်။ မိမိတို့ တက်မြောက်ထားတဲ့ ဒီဘာသာရပ်ကို တစ်နပ်စာ အတွက် လောက်သာ မဟုတ်ဘဲ နိုင်ငံနဲ့ချီပြီး သုံးစားလို့ရတယ် ဆိုတာကိုလည်း သတိပြုစေချင်ပါတယ်။ တိုင်းပြည်ကြီး၊ နိုင်ငံကြီးတွေမှာ နိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်မှု၊ နိုင်ငံရေးပိုင်း ဆိုင်ရာတွေမှာ အထွဋ်အထိပ် ရောက်ဖို့ဆိုရင် ဘောဂဗေဒ ပညာရပ်၊ ဥပဒေ ပညာရပ်နဲ့ နိုင်ငံရေး သိပ္ပံပညာရပ် (Political Science) စသည့် တို့ကို တက်မြောက်ထားဖို့ လိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကိုယ်သင်ယူထား တဲ့ဒီပညာရပ်ကို အထင်မသေးစေချင်ပါ။ ဒီပညာရပ်နဲ့ နိုင်ငံကို အများကြီး အထောက်အကူ ပြုနိုင်ပါတယ်။ အကျိုးပြု နိုင်ပါတယ်။ သင်ယူထားတဲ့ ယခုလောက်နဲ့လဲ ရောင့်ရဲ တင်းတိမ် နေကြဖို့ မှာကြားလိုပါတယ်။ ဘောဂဗေဒဌာနက ဦးစီးဦး ဆောင်ပြုလုပ်ပြီး ရန်ကုန်စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်ကို ဖွင့်လှစ် နိုင်ခဲ့၍ တက္ကသိုလ် ဘောဂဗေဒပညာရပ် ဝါကိစ္စဗေဒ ပညာ၊ စာရင်းအင်းပညာဆိုပြီး ပညာရပ်ဆိုင်ရာ ဌာနကြီး သုံးခုနဲ့အတူ အထောက်အကူပြု ဌာနငယ်လေးများနှင့်အတူ ဖွင့်လှစ်နိုင် ခဲ့ပါတယ်။ ခေတ်တွေ စနစ်တွေ ပြောင်းလဲတာနဲ့ အမျှ ပညာရပ် တွေကိုလဲ သူ့အလိုက် သင်ကြားနိုင်အောင် ကြိုးစားနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ဌာနတိုင်းသည် မိမိတို့ ဘာသာရပ်ကို အဓိကထားပြီး ကိုယ်လမ်းကို မမှားရအောင် လျှောက်လှမ်းခဲ့ ကြပါသည်။ စည်းလုံးညီညွတ်မှု၊ ပညာရည်ပြည့်ဝတဲ့ ပါမောက္ခချုပ်တွေ လမ်းညွှန်မှုကြောင့် ယခုတိုင် စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်ကြီးဟာ အနှစ် (၅၀) တိုင်အောင် မားမားမတ်မတ်

ရပ်တည်နိုင်ပါတယ်။ မယိမ်းမယိုင် ရပ်တည်နိုင်ပါသော်လည်း မိမိတို့ ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ အရည်အသွေးကိုတော့ နိုင်ငံတကာ အဆင့်မီအောင် ကြိုးစားဖို့ လိုလားတယ် ဆိုတာကိုတော့ ဘယ်သူမှ မနိုင်ပါဘူး။ ဘောဂဗေဒ ဘာသာရပ် နှစ် (၉၀) ပြည့်ပွဲ ဖြစ်နေတဲ့အတွက် ဘောဂဗေဒဌာ ပါမောက္ခ၊ နည်းပြများ အပါအဝင် ဆရာ၊ ဆရာမများကို ချီးမြှင့်အားပေးစကား ပြောခဲ့ပါတယ်။ ဘောဂဗေဒ ဌာနလည်း ဒီလိုလမ်းမှန်ကို လျှောက်တဲ့အခါ ရှေ့နောက်ဝဲယာကို မပြတ် သတိပြုမိရဲ့လား။ နောက်ကို ပြန်ကြည့်ဖို့က မိမိတို့ရဲ့ လမ်းခရီးမှာ ဘာတွေ လုပ်ခဲ့လဲ၊ အမှားတွေရှိရင် ပြုပြင်ရမယ်။ ဘေးကိုကြည့်ရင်း မိမိတို့သည် အများနဲ့ မတူဘဲ ခပ်သက်သွက်မှလျှောက်နိုင် ရဲ့လား။ အများ နည်းတူ သွားရင်းလာရင်း ပညာရပ်ဆိုင်ရာ စွမ်းစွမ်းတမံ ဘာတွေ လုပ်ခဲ့နိုင်ပါသလဲ။ မလုပ်နိုင်သေးရင် နောင်မှာ ကြိုးစားလုပ်ဖို့ လိုအပ်တယ်ဆိုတာကို သတိပြု ရမယ်။ ရှေ့ကို ကြည့်ရမယ် ဆိုတာကတော့ လူတစ်ယောက် အနေနဲ့ဖြစ်ဖြစ်၊ ဌာနအနေနဲ့ဖြစ်ဖြစ် ဝန်ထမ်းတွေက ပညာ အရည်အသွေးကို အတက်နိုင်ဆုံး မြှင့်အောင် ကြိုးစားရမယ်။ ဘောဂဗေဒဘာသာရပ်သည် လွန်စွာကျယ်ပြန့်နက်နဲပါတယ်။ ဌာနအနေနဲ့ ဖြစ်ဖြစ်၊ ဘောဂဗေဒ ပညာရှင်တွေပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးတွေမှာ ပါဝင်လှုပ်ရှားနိုင်ဖို့ကို အဓိကထားပြီး ကြိုးစားဖို့လိုပါတယ်။ ဘောဂဗေဒဆိုတာ စီးပွားရေးကို ရည်ညွှန်းခြင်းပဲ ဒီပညာရပ်နဲ့ နိုင်ငံရဲ့ စီးပွားရေးကို တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးစေနိုင်အောင် ကြိုးစားကြပါ။ ဘောဂဗေဒဆိုင်ရာ စာအုပ်စာတမ်းတွေကို မပြတ်လေ့လာပါ။ သုတေသနလုပ်ပါ။ မိမိတို့၏ ပညာအရည်အသွေး တိုးတက်ချင်တယ်ဆိုရင် အကူ အညီပေးနိုင်တဲ့ ဝါရင့် ပညာရှင်ကြီးတွေက အကူအညီပေးဖို့ ဝန်မလေးပါဘူး။ ရှေ့သို့လှမ်းတိုင်း လှမ်းတိုင်း တို့တစ်တွေ အောင်မြင်ခြင်း ပန်းတိုင်သို့ လျှောက်လှမ်းနေတယ်ဆိုတဲ့ အသိအပြင်၊ အောင်မြင်ချင်တဲ့ ဆန္ဒအပြည့်ရှိရင် ပီရိယ၊ ခိုင်မာတဲ့ စိတ်ဓါတ်နဲ့ ရင့်ကျက်တဲ့ ပညာတွေကလည်း လိုအပ်မှုတိုင်း လိုက်လျောညီထွေ ရှိလာမယ်ဆိုတဲ့ အသိကို လက်ကိုင်ထားပြီး ကြိုးစားကြပါလို့ အလေးအနက် တိုက်တွန်း လိုက်ပါတယ်။

ဒေါ်မေမေခင်
တွဲဘက်ပါမောက္ခ (ငြိမ်း)
ဘောဂဗေဒဌာန
၁၉၉၄-၁၉၉၆

သတိ

မဟုတ်တာတွေ မလုပ်မိအောင် အမှားတွေ မလုပ်မိအောင်
စကားပြောလဲ မမှားအောင် တစ်နည်း၊
'အကုသိုလ်' မှန်သမျှ ရှောင်ကြဉ်နိုင်အောင် "သတိ" ရှိရပါမယ်။
လုပ်သင့်လုပ်ထိုက်တာတွေ လုပ်မိအောင် ချမ်းသာကြီးပွားတိုးစေမဲ့
ကိစ္စတွေကို လုပ်နိုင်အောင်လည်း "သတိ" ရှိရပါမယ်။
ကိုယ်လုပ်တာမှန်သမျှ အမှတ်တမဲ့ မဟုတ်ဘဲ သိနေအောင်
မလုပ်မိခင်ထဲကလည်း သိနေအောင် နေထိုင်ပြုလုပ်ခြင်းဟာ
"သတိ" ရှိခြင်းပါဘဲ။

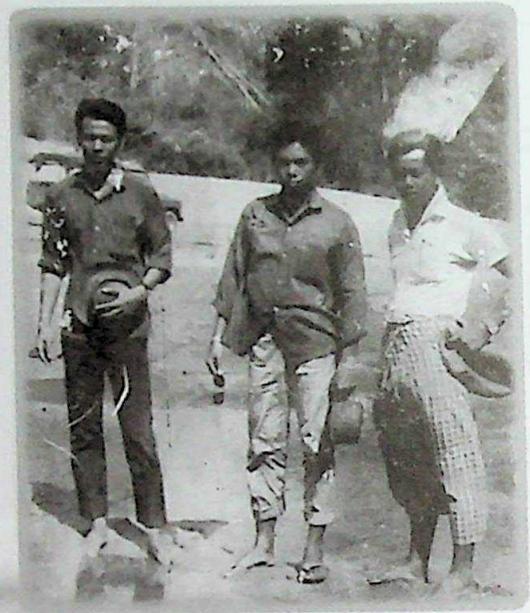
ကြီးပွားတိုးတက်ဖို့ အတွက် ကိုယ့်ရဲ့ ဉာဏ်စွမ်းအား၊ ဝီရိယ စွမ်းအားတွေကို
အစွမ်းကုန် အသုံးပြုရာမှာ "သတိ" ကိုပါ အမြဲတွဲထားပေးပါ။

ဘောဂဗေဒနှင့်ကျွန်တော်
ဦးမြတ်သိန်း

စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် (ဘောဂဗေဒဌာန) တွင်နှစ်ပေါင်း (၃၅)နှစ်တိုင် လှုပ်ရှားပါဝင် ခဲ့ပါသည်။
ဘောဂဗေဒပါမောက္ခချုပ် ဖြစ်လာခဲ့သည့်တိုင်အောင် ကျွန်တော့် ကိုယ်အား ဉာဏ်အား (၂) ခု လုံးနဲ့
ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့ပါတယ်။ ထိုကာလ၏ အမှတ်တရ အတွေ့ အကြုံများကို ရေးသားတင်ပြ လိုသော်လည်း
ယခုလက်ရှိ ကျန်းမာရေး အခြေအနေက စိတ်နှောက်ကို ကိုယ်ကမ္ဘီအောင် မလိုက်နိုင်တော့တဲ့အတွက်
အခြားနည်းလမ်း တခုကို ရေးလိုက်ပါတယ်။ ဒါကတော့ "Pictures speak louder than words" ဆိုတဲ့
ဆိုစကားအတိုင်း ကျွန်တော် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော လုပ်ငန်းများ၊ သုတေသနနှင့် လေ့လာရေးလုပ်ငန်းများ
သွားခဲ့စဉ်မှ ရှာဖွေတွေ့ရှိသလောက် ပုံများကို အမှတ်တရ တင်ပြလိုက်ပါတယ်။

ပုံများကို သေချာကြည့်ရင် ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့များထဲမှ ဝန်ကြီး၊ ပါမောက္ခချုပ်၊ ဒု-ပါမောက္ခချုပ်၊
ပါမောက္ခ၊ နိုင်ငံခြားတက္ကသိုလ်များတွင် ပါမောက္ခစသည့် တာဝန်ကြီးများ ကိုယ်စီရရှိပြီး အောင်မြင်
သွားသူတွေ၊ လက်ရှိတာဝန် ထမ်းဆောင် နေသူများကို တွေ့ကြရ၍ ဘောဂဗေဒ၏ နှစ် (၉၀) နှင့် အတူ
စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် နှစ် (၅၀) အတွင်း၏ အသီးအပွင့်များဟု ဝမ်းသာဂုဏ်ယူမိပါသည်။

မြောက်နင်းဆည်လှေလာရေး

ကျေးရွာရေရရှိရေး

ပြည်တွင်း ဌာနဝင်ခွဲသော ဆွေးနွေးပွဲများ

စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်၏ ပြည်တွင်း H.I.V research ဆရာ/ဆရာမများနှင့်အတူ

ဆရာ/ဆရာမများနှင့် H.I.V research (ကော့သောင်း)

ဆရာကြီးများနှင့် ဦးမြတ်သိန်း
ကျော်ကြားမည့်တပည့်များနှင့်အတူ

နိုင်ငံခြားအစည်းအဝေးများ တက်ရောက်ခဲ့စဉ် ကမ္ဘာကျော် ဘောဂဗေဒ ပညာရှင်များနှင့် ဦးမြတ်သိန်း

နိုင်ငံခြားအစည်းအဝေးများ တက်ရောက်ခဲ့စဉ်
ကမ္ဘာကျော် ဘောဂဗေဒ ပညာရှင်များနှင့် ဦးမြတ်သိန်း

တစ်ချိန်တစ်ခါက

အမှတ်တရ

ခါတ်ပုံများ

The Rangoon University Economics Society Patrons And The Executive
Committee Members,
(1960 - 61).

Sitting : (L - R). Ko Aung Ko (Secretary), Mr. W. Paw (Prof. of Commerce), Dr. R. M. Sundrum (Prof. of Statistics),
U Aye Hlaing (Prof. of Economics), Ko Myint Thein (President), Dr. U Shein (Lecturer),
Dr. R. Findlay (Lecturer), U Than Lwin (Librarian, S.S. Library).

Standing : (L.-R). M. Chan Htoon (Publicity Officer), Ko Tha Win (Jt. Secretary), Ko Aye Kyaw (Vice-President),
Ma Aye Aye Khine (Social Organiser), Mary Hein (Treasurer), Ma Khin Nyunt Wai (Vice-President),
Ma Khin Saw Win (Social Organiser), Ko Sein Hlaing (Auditor),
Ko Hla Tin, III B.Sc. (Engg:) (Social Organiser).

The Rangoon University Economics Society, Magazine Committee.
(1960 - 61)

Sitting: (L - R). Mary Hein (Treasurer), Dr. U Shein (Consulting Editor), Dr. R. M. Sundrum (Consulting Editor),
U Aye Hlaing (Consulting Editor), Ko Myint Thein (General Editor), U Than Lwin (Consulting Editor),
Ma Khin Nyunt Wai (Member)
Standing (L - R). Ko Tha Win (Member), Ko Aung Ko (Business Manager), Ko Aye Kyaw (Secretary).

ဘောဂဗေဒဌာန၊ နှစ်(၉၀)ပြည့်၊

သမိုင်းကြောင်း၊ ဆွေးနွေးခြင်းအစီအစဉ်မှ ကောက်နုတ်ချက်များ

ဘောဂဗေဒဌာနကို ၁၉၂၄ မှာ စတင်ပြီး တည်ထောင်ခဲ့ပါတယ်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် စပြီးတော့ တည်ထောင်တဲ့အချိန် ၁၉၂၀ တုန်းကတော့ ဘောဂဗေဒဌာနလို့ မရှိသေးဘူး။ ၁၉၂၄ ကျမှ တည်ထောင်တယ်။ အဲတော့ ကျွန်တော်တို့နဲ့တော့ တော်တော်လေး အလှမ်းဝေးပါတယ်။ နောက် ၁၀ နှစ်ဆိုရင် ဘောဂဗေဒဌာနက နှစ် (၁၀၀) ပြည့်ပီ။ နှစ် ၁၀၀ ပြည့်တဲ့ အချိန်ကျရင် ကျွန်တော်တို့ ရှိမရှိ မသေချာတော့ဘူး။ ဘောဂဗေဒဌာနရဲ့ သမိုင်းအကြောင်းကိုသိတော့မှာမဟုတ်ဘူး။ အခု ၁၀ နှစ်ကြိုပြီးတော့ ပြောချင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ လက်ထဲမှာ အားကိုးစရာ တစ်ခုပဲရှိတယ်။ ဆရာမ ဒေါ်ညွန့်ညွန့်ရင် ဌာနမှူးဖြစ်စဉ်က စိန်ရတုစာစောင်တစ်ခု ထုတ်ဝေခဲ့ပါတယ်။ အဲစာစောင်က လည်း ယခုအချိန်မှာ တော်တော် ရှားရှားပါးပါး ဖြစ်သွားပြီ။ ဒါပေမဲ့ Facebook ပေါ်မှာ အဲဒီဆောင်းပါးတွေကို ပြန်တင်ထားပါတယ်။ ဘောဂဗေဒ သမိုင်းအကြောင်းကို ကြည့်မယ် ဆိုရင် နေရာလေးကတော့ တော်တော်စုံတယ်။ အခု ကျွန်တော်တို့ လုပ်ထားတာ စာစောင်မူကြမ်း ထွက်နေပါပြီ။ အခြား အားကိုးစရာ တစ်ခုက ဦးဘညိမ်၏ ဦးဘညိမ် ဆိုပြီး ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိ တစ်အုပ် ထွက်လာတယ်။ တစ်လောက စီးပွားရေး တက္ကသိုလ် ရွာသာကြီးကို ဆရာကြီးတွေ ခေါ်သွားပြီး မိတ်ဆက်ပေးတဲ့အခါ ဆရာကြီးတွေ အကြောင်းကို ဆရာ ဆရာမတွေ ကိုယ်တိုင်က မသိကျတာ တွေ့ရတယ်။ မကြာမီက ဆရာမ ဒေါက်တာ ဒေါ်ခင်စောငြိမ်း ဆီက ဆောင်းပါး တစ်စောင်ရတယ်။ အဲဒီ ဆောင်းပါးက အတော် အထောက်အကူ ပြုပါတယ် အခက်ဆုံး အပိုင်းကတော့ ၇၅ နှစ် ပြည့်တဲ့ ၁၉၉၉ နောက်ပိုင်း သမိုင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ နယ်တွေကို ပြောင်းသွား ကြတယ်။ ရာထူးတွေ ပြောင်းသွားကြတယ်။ နယ်ကနေ ပြန်တက်လာတယ်။ ဒေါ်ခင်ခင်ဦး ပြုရပေးလို့ နောက်ဆုံး အခြေအနေ ဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၄ အထိ ရထားတယ်။

ဆရာကြီး ဒေါက်တာမောင်ရှိန်

ဒီထဲမှာ ကျွန်တော် မွေးသက္ကရာဇ်က ၁၉၂၈ ခုနှစ်ပါ။ တကယ် မွေးသက္ကရာဇ်က ၁၉၂၆ ခုနှစ်ပါ။ ကျွန်တော် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မှာ Lecture ဆရာအနေနဲ့ ၁၉၆၁ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလမှ ဝင်လုပ်ပြီးတော့ ၁၉၆၃ ခုနှစ်အထိ သုံးနှစ် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မှာ တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။ B.Sc (Economic) Part One ဖြေရတော့ ကျွန်တော်ကျပါတယ်။ တကယ်ကို ခက်ခက်ခဲခဲနဲ့ အောင်အောင်ကြိုးစားဆိုပြီး ကျွန်တော်ကြိုးစားတော့ B.Sc (Economic) မှာ upper Second class ရတယ်။ မြန်မာပြည်မှာ ပထမဆုံး ရတာဆိုပြီးတော့ ကျွန်တော့်ကို ပေါင်စတာလင် ၂၅ ဆုပေးတယ်။ အဲဒီဆုနဲ့ လက်နှိပ်စက် ဝယ်ပြီးတော့ Thesis ရိုက်ပါတယ်။

ဒေါက်တာ သန်းညွန့်

ဘောဂဗေဒဌာနရဲ့ နှစ် ၉၀ ပြည့် အစီအစဉ်မှာ တကယ့်ကို စိတ်ထက်သန်တဲ့ သူတွေရှိနေတာ ဒီအရှိန်လေးကို ယူပြီးတော့ ဘောဂဗေဒ ဘာသာရပ် တိုးတက်ရာ တိုးတက်ကြောင်း လုပ်ကြပါလို့ ပြောချင်ပါတယ်။

ဆရာဦးမြတ်သိန်း

ဘောဂဗေဒရဲ့ ဌာနမှူး တစ်ယောက်အနေနဲ့ နည်းပြ တစ်ယောက်ကို ခေါ်ချင်ရင် ချက်ချင်းခေါ်လို့ ရတယ်။ တစ်ခါမှ စာလည်း မသင်ဖူးတော့ ဒူးတုန်လာတော့ မဟန်တော့ဘူး။ ငါဒူးတုန်တာတွေရင် ဒုက္ခပဲဆိုပြီး ထိုင်မိတယ်။ ဆရာဦးအေးလှိုင်က လျှောက်ပတ်ပြီး စစ်ဆေးနေတဲ့ အချိန်နဲ့ ထိုင်မိတဲ့ အချိန်နဲ့ တွေ့သွားတော့ ဝင်ပြီးတော့ ပြောသွားတယ်။ စာသင်ရင် မတ်တပ်ရပ်သင် ဆိုပြီးတော့ ပြောသွားတယ်။ ကျွန်တော်သိတဲ့ ဘောဂဗေဒဆိုတာ It is studying the Economy စီးပွားရေး အဆောက်အဦး တစ်ခုရဲ့ လှုပ်ရှားမှုကို လေ့လာတာလို့ နားလည်တယ် ။

ဒေါ်ညွန့်ညွန့်ရင်

ဆရာမ စပြီး အလုပ်လုပ်တော့ Full time Tutor ဆိုပြီးတော့ ချက်ချင်း မခန့်သေး ပါဘူး။ Special Partime tutor က Full time Tutor ရဲ့ ခွဲပြီး ခန့်တာဟာမျိုးလေး ရှိခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါကလည်း ထူးခြားတာလေး ပြောတာပါ။ ဆရာဦးခင်မောင်ညွန့် ကလည်း ပြောလို့ပါ။ အဲတော့ ဆရာမတို့ Full time Tutor လခနှစ်ခုနဲ့ အလုပ်ဝင်ခဲ့တဲ့ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် လေးယောက်ရှိခဲ့ပါတယ်။ အခု ဒီပွဲမှာ ဘောဂဗေဒ ပညာရပ်နဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ အခု ဘောဂဗေဒ အသင်းဆိုပြီး ဖြစ်လာတာကို ဂုဏ်ယူတယ်။ နောက် ဦးခင်မောင်ညွန့်က ဒီဟာကို ဦးဆောင် ပြီးတော့ လုပ်နေတဲ့ သဘောဆိုတော့ သူရဲ့ စာပေပေါ်မှာ ထားတဲ့ သံယောဇဉ်ကိုလည်း ယုံကြည်တယ်။ လေ့လာနိုင်တဲ့ အင်အားပေါ်ကိုလည်း ယုံကြည်တယ်။ သူဟာ တတ်နိုင်သ၍ လုပ်မယ်လို့လည်း ယုံပါတယ်။ အဲဒါ လုပ်ဖို့ကို သူတစ်ယောက်တည်းလည်း မရပါဘူး။ အားလုံး ပိုင်းဝန်းပီးတော့ ဆရာမတို့ကိုတတ်အားသ၍ပိုင်းဝန်းပါ။ အားလုံးကိုလည်းတတ်နိုင်သလောက် ကူညီပါဆိုပီး ပြောချင်တာပါ။ အဲဒါကိုပြောချင်တာပါ တစ်ခြားတော့ ပြောစရာ မရှိပါဘူး။

၆၃ ခုနှစ်မှာ ဘွဲ့ရတော့ ဆရာဦးအေးလှိုင်ဝင်လာပြီး ပထမဆုံး ဆရာဦးအေးလှိုင် ပြောတဲ့စကား ကျွန်တော်မှတ်မိပါတယ်။ မင်းတို့တွေ ဒီဂုဏ်ထူးတန်းတက်တာ ကျူတာ လုပ်ချင်လို့လား ဘယ်သူမှ မခန့်ဘူးတဲ့။ ဒါပေမယ့် ဂုဏ်ထူးတန်း ဖြေပြီး viva ထိုင်တဲ့နေ့ကျတော့ ဘာပြောလဲဆိုတော့ မင်းတို့ ကျူတာ လုပ်မယ့်ကောင်တွေ စာအုပ်ထဲ လက်မှတ်ထိုးခဲ့ဆိုပြီး လိပ်စာလေး ရေးခဲ့ ဆိုတော့ မကြာမီခန့်စာလေးရောက်လာတယ်။ ကျွန်တော်ပထမဆုံးလုပ်တာက ပုသိမ် ဒီဂရီကောလိပ်မှာ ဘောဂဗေဒ ဌာနကို သွားဖွင့်ရပါတယ်။ ကျွန်တော့် ဆရာမကြီး ဒေါ်အေးရီပါပါတယ်။ ဆရာမကြီးတွေက ဆရာလေးတွေကို တိုးတက် အောင် လုပ်ပေးဖို့လည်း လိုပါလိမ့်မယ်။ ဒါမှ ဌာနက ဆရာဆရာမတွေ အရည်အချင်း တိုးတက်မှ ကျောင်းသားတွေရဲ့ အရည်အချင်း တိုးတက်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာ ဆရာမတွေရဲ့ အရည်အချင်း မတိုးတက်ရင် ဘယ်လိုမှ အရည်အချင်းတိုးတက်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့်မို့လို့ ဆရာမကြီးတွေက ဆရာငယ်လေးတွေကို တိုးတက်အောင် လေ့ကျင့်ပေးပါ။ ဒါမှ ဘောဂဗေဒက ဆရာတွေရဲ့ အရည်အချင်းတွေ တိုးတက်မယ်။ ကျောင်းသားတွေရဲ့ အရည်အချင်း တိုးတက်မှာဖြစ်တယ်။ အသက်ရှင်နေတဲ့ ဆရာတွေ ရှိရင် ကိုယ်ရေးပြီးတဲ့ဟာကို အဲဒီဆရာတွေကို ပြန်ပြီးတော့ edit လုပ်ခိုင်းတာ ပိုအဆင်ပြေပါတယ်။ Hear Says နဲ့ ပြောရင် အမှားတွေပဲ ဖြစ်နေမှာ။ ဟိုတစ်ခါ အစည်းအဝေးတုန်းက ပြောသွားတယ် ကြက်မဥသလို လုပ်ပါ။ ငါးဥသလို မလုပ်ပါနဲ့တဲ့။ ကြက်မက ဥပြီးရင် အော်တယ် အော်တော့ လူသိတယ်။ Ecco က အဲလို ကိုယ့်ကိုကိုယ် ကြော်ငြာတဲ့သူတွေ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်က တစ်ခုတော့ ပြောချင်ပါတယ်။ ဖားအော်တော့ အသတ်ခံရတယ်။ အသံကြောင့် ဖားသေဆိုတာလည်း ရှိပါတယ်။ နှစ်ခု မျှမျှတတပေါ့ ဖြစ်ဖို့လိုပါတယ်လို့ပြောရင်း ကျွန်တော် နိဂုံးချုပ်ပါတယ်။

ဒေါက်တာလှမောင်

၁၉၆၇ မှာ Tutor ဖြစ်လာပါတယ်။ ၂၀၀၇ ခုနှစ်မှာ ဆရာမ retried လုပ်ပါတယ် ။ အနှစ် ၄၀ ဆရာမ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် ဒီတက္ကသိုလ်မှာပဲ တာဝန် ထမ်းဆောင်ခဲ့တာပါ။ တစ်ခါမှ transfer မထိပါဘူး။ မထိတဲ့အတွက်ကြောင့်မို့လို့ အစအဆုံးတော့ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်မှာပဲ နေခဲ့တာဖြစ်ပါတယ် ။ ကျောင်းသူဘဝနဲ့ ပေါင်းလိုက်မယ်ဆိုရင် ၁၉၆၁ ကနေ ၂၀၀၇ အထိ Officially ဆိုတော့ နှစ်တွေ အရမ်းများခဲ့ပါတယ်။ အခုထိလည်း မပျက်သေးပါဘူး။ ဆရာမ အခုထက်ထိလည်း စာသင်နေတုန်း ပါပဲ ။

ဒေါ်တင်လှကြည်

Myanmar
Economics
Association

မြန်မာနိုင်ငံဘေဂဗေဒအသင်း

အသင်း၏လှုပ်ရှားမှု

ခြေတံ့များ

Reminiscences of An Economist As Quasi-Politician

➤ Dr. Maung Shein

At the inauguration of Yangon *Institute of Economics* in 1964, the former Professor of Economics became the Rector and I was promoted to the Chair vacated by him. Having no previous experiences in political parties throughout my University days as a student, when I applied in that year for membership to the only Party at that time I was on my way to becoming a *quasi-politician*². The move was initiated on the advise of the *first* Rector, someone dear to me; from then on, my involvement in Party duties accelerated more and more. The same person who advise me to join the Party moved ahead of me to the Planning & Finance Ministry I was to join later. He, as the Governor of Central Bank ('Governor', for short), and I have always had an open and cordial work-relationship. Our original happy and understanding comradeship was cemented further for over six years at the Ministry, till he reached his retirement age.

My memoir would be confined to the *experiences from 1976 to 1986*, the first 10 out of a total of

- 1 Dedicated to (i) the first Rector of Economic Institute, Saya Aye Hlaing and (ii) the elders of Pa'Le Township who adopted me to the township, and elected me to represent the township for 13 years.
- 2 As University student I was active in activities relating to Social & Reading Club of University Hostels, Academic Subject Associations, Sports, also, as a State Scholar involved in student activities of Britain-Burma Association. As a University staff, I was active in the Burma Research Society and University Soccer Team, But I have shunned away from movements of any political Party.

almost 13 years as a *quasi-politician*. I was kept at the same. Ministry for that period (not quite usual for an individual at that time) before eventually elevated to a more senior, but less-active position of semi-relationship. Reminiscences of this decade, written only now, after a very long of time, without the aid of notes or diary, could hardly be precise regarding timing of the events and will certainly lack some operational details. However, recording the memoirs will not be in vain if anyone reading it now can feel some what enlightened to draw useful lesson from past experiences; this will help avoid shortcomings in *future*.

(1) Export Price Equalization Fund (EPEF)

First, let us start with the so-called "Export Price Equalization Fund" (EPEF) activated soon after I was assigned at end-February 1976 to the Ministry. By that time, a former academic colleague who have been active in assisting formulation of appropriate economic policy stance at the Party has managed to divert the thrust from *initial centralization orientation* to "*commercially oriented*" position, at least for the State Economic Enterprises (SEEs). Before that, "Union Government Consolidated Fund" (UGCF) system of operation did not pose any economic accountability on the SEEs. They were to surrender all their earnings to the UGCF, which covered all their expenses, and thus the concept of *profit-and-loss* was not material to them. Also, in line with the replacement of UGCF by the "*commercially-*

oriented" stance, my predecessor at the Ministry has initiated a system of unit-costing in the SEEs, especially those associated with export trade. Their efforts *obliquely supported* the shift in the stance of Myanmar's dealings with international organizations from a decade of self-imposed exile from the World Bank orbit to a closer relationship with them. In 1973, their efforts led to the resumption of drawings of development project loans from the World Bank.³

Soon after my assumption of duties at the Ministry, I was attending the meeting of Economic Coordination Committee of the Cabinet when Minister for Mines complained that export Promotion efforts of SEEs under his Ministry were often thwarted by the *wide swings* in international *metal prices*, that generated 'windfall losses'. He has reasonable oversight over production *costs* of SEEs, but wide and rather unpredictable *price swings* were beyond their control. He said that curtailing of production activities in times of such downward swings would hurt both the level of export and the livelihood of miners, and asked me to explore appropriate steps for dealing with this issue.

Based on my study of experiences in other countries while working at International Monetary Fund (IMF), Washington DC (1972-76), I discussed with the Government the concept of creating a 'Fund' for dealing with such 'windfalls'. We both discussed at length over this scheme and drafted an appropriate proposal. *Main objective of the scheme was to provide temporary assistance among SEEs*

3 It was under such circumstances that Myanmar was to send a representative to the IMF in Nov. 1972. It was a pleasant surprise to me that I, from the University, was nominated to that post by the Planning & Finance Minister whom I did not know closely at that time and have only met at meeting a couple of times. I am grateful for this opportunity. Similarly, I was away half around the globe in Washington DC when it was decided at end-1975 to call me back to Myanmar for an assignment at the Ministry for Planning & Finance.

themselves for wide swings in international prices. Budgets of the SEEs were relatively *autonomous*, and not rigidly constrained by central budgetary rules and provisions. So it was conceived that every SEEs with 'windfall profits (reaping gains over and above the "normal profit" already included in the unit-costing) will retain only half the 'windfall gain' and surrender other half to the 'Fund' which will assist all SEEs encountering *temporary* 'windfall losses'. This will ensure that every SEEs will earn at least the '*normal profit*' from their exports. It was stressed in the proposal that such assistance would be not a *subsidy out of the Union Budget* (and thus the 'Fund' was to be kept outside of the State Budget). The measure was meant to be only a temporary assistance amongst SEEs out of a *revolving 'Fund'* they themselves create and operate, and the Budget and Planning Departments of the Ministry were to play only oversight role over the operation of the 'Fund', including a review of improvement. The most crucial element of conditions attached to the proposal was that if any SEE were to encounter 'windfall losses' over an *extended period* and a turn-around could not be reasonably fore-seen the Ministry concerned would either arrange to combine it with other SEE under its management or take credible measures to phase it out and eventually close down.

After the Economic Coordination Committee, and then the Cabinet, have decided to activate the EPEF under the condition enumerated above the following unexpected incidences cropped up, turning it into virtually "*no-body's Baby*", with its effectiveness reduced to a negligible level:-(a) Few senior staff of the Governor who was surprised; he has discussed the concept with them and felt he received their general support. But it was resolved when he explained to them that some of their concerns were ill-informed. using the memorandum presented to

4 Any SEE which has contributed to the 'Fund' at a subsequent period if 'windfall losses' were to hit it.

the Cabinet. (b) Moreover almost a year after the EPEF was activated a mission from the IMF which came for a mid-term review of the IMF Stand by agreement with Myanmar expressed that the 'Fund' portion of the EPEF could be *misunderstood* as a scheme designed to avoid having to take required exchange rate adjustments for export promotion. They felt that execution of the measure that has been adopted could become openly a '*revenue measure*' if whatever *excess fund* flowing into the EPEF in a year were absorbed into the State Budget, rather than setting it aside for accumulation as a *revolving fund*. As the suggested modification related to *mode of use* of surplus-flows into the EPEF, and *operational steps* of the approved plan need not be altered, their suggestion was accepted. While operational steps of EPEF for providing relief against impacts of international price falls remaining unchanged, the "Baby" as an unintended additional tax measure over SEEs reaping 'windfall profits'. (c) Naturally, SEEs with 'windfall profit' (Like State Timber Corporation) resented the siphoning off half their 'windfall profit' to support SEEs facing 'windfall losses' (mainly Mining Corporations). Their plight received sympathetic consideration from the Party Affairs Committee, and hence Members of Parliament (MPs). I can recall vividly that one MP leveled a rather pointed attack against the EPEF during a Parliamentary session. That evening Mining Minister took me along to the Council of State (or Senate) meeting, to explain that EPEF was not a misguided measure ('allegedly' running against the basic socialist principle of rewarding in proportion to the effort') but rather an instrument expected to promote exports in the longer run. Soon after that Parliamentary sessions, the MP who leveled critical remarks against EPEF was elevated to be a member of both the Cabinet and Central Executive Committee of the Party. Mental stress which the incidence produced on the designer of EPEF, and its impact of his motivation for conceiving new measures could only be imagined. (d) The worse part

in EPEF evolution was the *non-compliance of critical element of conditions* attached to its implementation. As a naive quasi-politician, I believed that SEEs encountering 'windfall losses' over an extended period would be *at least* rescheduled after a period of 5 or 6 years. It has not happened during this decade; the EPEF has evolved into a *channel for subsidizing* among SEEs. What was worse, the same SEE with, 'windfall profit' has to be supporting *year after year* to the same *type* of SEEs; one of them even went ahead to incur greater loss after setting up a small and not-so-viable Pyin Oo Lwin *steel mill* with loans borrowed on purely commercial terms.

Thus officials from Planning and Finance Departments, who were charged with the task of reviewing and improving *the operation* of EPEF, were also disillusioned; they merely monitored 'windfall profit' declared by the concerned SEE. The "Baby" which evolved away from the *original intended design* and purpose has survived without any improvement or change till early 1990s for lack of interest from all parties who were charged to review the scheme, *evaluate* its impacts, and *make improvements*.

(2) Supply Enhancement Measures

Secondly, let me deal with some of *supply enhancement measures*. At mid-1970sm Gross Domestic Product (GDP) *growth rate* was rather low (far below 3%) and *inflation rate* was high (over 40%); that was the situation challenging me when I started work at the Ministry of Planning and Finance. As professional economists, the Governor and I both believed that the solution to the problem of high inflation was to be found in the basic supply-demand theory increasing the availability of goods for consumption would not only contain the pressure on prices, but also generate a faster GDP growth and higher income. We both proceeded towards measure for enhancing the supply and were invigorated when the information about the then topical supply-side

economics was widely read by our colleagues in the Administration and Party, this "Reaganomics" provided some credence to the measures we proposed.

OPEC special Fund Credit and the Deceleration of Inflation Rate

Let us begin with the use of credit from OPEC (Organization for Petroleum Exporting Countries) Special Fund in fighting Myanmar's inflation. A short preface of background information relating to 2 phenomena would be in order. (a) After petroleum prices were quadrupled by OPEC countries following 1973 war with Israel. UN began considering a new classification of members as "most seriously affected" (MSA) countries for extending farmable multilateral assistance. MSA was additional to another UN group, called "least developed countries" (LDCs). Myanmar was not included in the LDC group. When I learnt of the UN move for forming new MSA group for concessional assistance, I had discussions to the fuel price-hike, due to its weak balance of payments position and low GDP growth rate at that time. At long last, Myanmar was included in MSA group eligible for concessional assistance. (b) In Myanmar, we are all brought up with the knowledge that (next to *rice*) *cooking oil* plays a crucial role in our food-preparation. Population expansion over years has increasingly put pressure on domestic supply of cooking oil. This provided chances to speculators for hoarding and cornering cooking oil market, in order to jack up its price. During my assignment at the IMF, I was fascinated to read that palm oil which traditionally was mainly for industrial use (e.g for soap making) was extensively exported by Malaysia (the leading producer) after refining it into inexpensive oil for consumption. At a reception honoring the Myanmar delegation to UN, I met a person from the Party Affairs Committee (a member of delegation) and I passed the information to him, and urged that the Party could promote *palm oil cultivation* on a large-scale in Myanmar.

These incidences came back to my mind when, in late- 1976, OPEC Special Fund started extending balance-of-payments-support credits to MAS countries. This Fund, on its own, offered \$2.5 millions as a concessional credit to Myanmar⁵. Since the credit was offered not on the basis of our application, we did not have a ready program for its use, So I discussed with the Governor the appropriateness of using this credit for importing refined palm oil for distributing it as cooking oil to *low-wage state* employees. Import of this oil, with a value far below the then prevailing price of domestic cooking oil (which then was around Ks.60 per viss) would have satisfied the demand for cooking oil from low-wage employees. Entire domestic output of cooking oil would then be available to satisfy only the need of remaining populace. With this lowering of demand Pressure on domestically produced cooking oil, its price would fall and drag down the inflation rate since cooking oil assumes a rather large in the basket for determining the inflation rate. The Governor readily supported this proposal but said that, although he was not certain, the then prevailing guideline was not to use proceeds of loan for the import of consumables. We both agreed that, if there existed such guideline, it would only be a simplistic truism; consumable imports would not directly generate output and income that would be available for servicing loan (repayment of capital and interest). However, a credit for use to contain inflation would be worth consideration, since it would help stabilize the value of our currency (exchange rate stability).

5 Terms of OPEC Special Fund credit were very concessional (rate of change and repayment period were similar to the IDA credit, and far better than commercial loans). Unlike other Aid Agencies, OPEC Special Fund attaches no conditions regarding the mode of use of its resources. One credit Burma received from this Fund was used for other purposes.

I explained to my Minister this idea of using OPEC Special Fund credit to import refined palm oil for lowering inflation rate and also for relieving the plight of low-wage state employees, and asked him if this would be consistent with prevailing guideline. He listened very carefully, and gave consent later after consulting with his colleagues. C.i.f. value of imported refined palm oil was only about a quarter of the then prevailing price of cooking oil. The agency responsible for importing this oil added a sizeable margin to it, and yet imported refined palm oil was distributed cheaply (at Ks 18 per viss, which was less than one-third of the prevailing price) to low-wage state employees.

This agency did not attempt to maximize its returns by adopting the market-led' pricing (i.e the practice of making *the price at a level close to that prevailing in the market*); rather, it set its own *reasonable price*, that would help *reverse* rising price, while generating a modest return to it. The price could have been set at 3-times of what has been actually chosen, and *realized sizeable* return to the Agency, In other words, it has foregone the opportunity for *maximizing* its surplus *income* and opted for a *pricing policy* in favor of the welfare of low-wage State employees. After a while, in the availability of *cheap imported oil*, *domestically produced* cooking oil price also *fell substantially* to less than half its previous level.

There were *other* measure introduced for generating *higher* GDP growth with *relative* price stability. However this action was one of the *major reason* for the *decelerations of inflation*, turning from *high positive* to very negligible *rate* consecutively for about 2 years from about 1978; and inflation continued to remain low for a couple more years. Minister for Trade, assigned to execute the program, was pleased to relay to me that well-

to-do constituents of his Township jokingly told him that "their edge to make good profit from cooking oil business" was blunted when their representative became a Minister⁶. He was very pleased with this measure for containing cooking oil price. From then on, whenever some pressure on cooking oil price emerged, the Ministry imported palm oil with its own budget and routinely released in the newspapers photographs of imported palm oil barrels unloaded and piled up at the Port.

Other Supply Stimulating Measures

In this sub-section we shall deal with *other supply-stimulating measures*. With respect to the drive for *promoting the spread of high-yielding variety paddy cultivation*, earlier effort was marred by the fact that local consumer dislike the taste of rice produced from *imported high-yield seeds*. Subsequently, the Ministry to Agriculture experimented with *domestic seeds*, and quality-high-yield-seeds were nurtured and disseminated from one paddy cultivating region to ther, This effort needed application of a lot of *chemical fertilizers*. beyond the level of domestic production. Messages of the need for *fertilizer import* became the center-piece of the story prepared by Ministry of Planning & Finance for distribution among *international and bilateral aid agencies*.

6 The then Trade Minister also said that, being odorless, the refined palm oil could easily pass as groundnut oil after minixing it with a small amonunt of groundnut oil. It is a common knowledge that this prattice of *polluting* groundnut oil with palm oil has now become a rule rather than an excption. Supervision over the such wide-spread imprudent action of mixing oil, if any, was not atrictly eforced, and oil mills almost all over the country appear to be involved in the practice. Also, I learnt from some people that large palm oil importers; then use their oilgopolistic position to jack up prices of palm oil to a level not far below prices of 'polluted groundnut oil' If it is true, cooking oil price would remain on an upward trend.

These agencies were quite sympathetic with our greater need for fertilizer imports to step up paddy cultivation. But conceptual constraints for the agencies was that resources extended by them as grant (not as loan) should finance only the programs that *operate on commercial basis*. In other words, these agencies were unable to come out support fertilizer importation program for *distribution under heavy subsidy*⁷. Only OPEC Fund was not constrained by this *conditionality*. Success to our solicitation for grant aid to finance fertilizer import was, therefore, very small. *High-yield variety paddy extension drive*, we achieved literally on our own could have been accelerated if our *policy for paddy procurement price* was flexible enough to be able to accommodate *conditionality of aid agencies* for using their *grant money for distributing imported fertilizer*.

The other supply-enhancing measure was the initiative for *increasing the volume of rice exports*. The Governor and I felt that it could be achieved through a more *expeditious movement of paddy* from paddy produce *procurement & export* [formerly called State Agricultural Marketing Board (SAMB)] was under the Ministry of Trade. SAMB's own motor transport fleet was insufficient to handle *peak-season* movement of paddy. So I suggested a plan to the Trade Minister that another enterprise under him handling import of

7 See later for more explanation of this conditionality of Aid agencies. It would have been alright if the fertilizers imported with their aid were distributed to cultivators, at least covering the full cost of input, and let the State paddy procurement prices rise somewhat so that farmers could cover the higher cost of cultivation. Our policy orientation since early 1950s has been towards a rigidity in upward adjustment of State paddy procurement price. This policy of paddy procurement price rigidity was in practice even during the Korean war years when the State agency exporting rice received very high price, and hence raise its earning. Hence, the only incentive left towards promoting the cultivation of high-yield variety paddy was to help contain, high cultivation costs by selling fertilizers with a substantial subsidy.

motorcar parts should import *more tyer* for lorries & trucks to distribute on a priority-basis. As inducement, *priority in the sale of tyers* could be given to those who rent their cars a *couple-of-days-a-week* for about 3 to 4 weeks during the peak seasons. He agreed to experiment this plan and formed to this surprise that the incentive to car owner was great for cars to the state paddy procurement agency, price of tyers in the black market was nearly three times that changed by the trade agency. The level of rice export for that year reached a new peak,

(3) Some Changes at the Ministry of Planning and Finance

Thirdly, we shall go through some changes introduced at the Ministry.

Let us begin with changes relating to foreign exchange, When the Bremon Woods System of fixed par values was discarded by the IMF in 1973 and adopted a system of flexible exchange rates, Myanmar decided to link exchange rate of its currency to Special Drawing Rights (SDR) and become the first IMF member to adopt this link to SDR. As a representative of the country in the IMF at the time, it was my duty to move Myanmar's decision in the Executive Board of IMF. This initial exchange rate of kyat was altered (i.e. devalued by about 9 percent) only once in late- 1976, in connection with the IMF standby program. Even though Myanmar utilized IMF Standby two more times, and also tapped Compensatory Financing facility lastest, no further exchange rate adjustment was needed, mainly because of our success in bringing down the rate of inflation to negligible level.

The other foreign-exchange-linked change related to the permission given for opening of foreign currency account (EF Account) to legitimate foreign exchange earning citizens, and it was introduced just before the Governor retired. It began with a plea

from the Myanmar Ambassador to France, who was about to retired and return home. While the Goreronr and I were in Pairs, he complained that our Foreign Trade Bank (MFIB) by diplomatic corps members who returned home, but expected to be again posted abroad. He argued that the same privilege should also be extended to retiring diplomats.⁸ To our surpris, executives of MFIB gave us full support to our proposal to extend the privilege of opening FE Accounts from diplomats to merchant marine seamen and other legitimate EF earners. However, nearly 2 years after Economic Coordinating Committee of the Cabinet approved this extension, the coverages was restricated back to only diplomats and seamen, when some people with fat FE account applied to use their FE for importing cars every year. Only very recently, the coverage was extended back to all legitimate FE earner, and interest rate is even paid on fixed term FE deposits.

Recruiting of mid-and high-level staff from University service was another change initiated by my predecessor, starting with recruitment of the Governor of Central Bank the Director General of Central Statistical Organization and Assistant Directors for the Budget Department and Plan Evaluation Department. This commendable action bore the intended result of vitalizing the receiving departments. The exception was the Budget Department: where false pride over familiarity with the long established Financial Rules & Regulations appeared to have placed a premium of rigidity over any proposed change associated

8 Foreign Exchange Low (FE Low) adopted at the time of Myanma's independence emanated from an Indian Low of that period. Our FE law has not been substantially amended since then, even though Indian Law has been revised many time under changed financial environment. Many executives of the MFIB seemed to take pride in remembering important provisions of the Law almost by heart, and they tended to become rather inflexible in their interpretation of FE Law and Regulations.

with both intellectual inputs and any other new attempts at interpretation of Regulations & Rules to accommodate to the changing circumstance.⁹ Two

9 I discovered this mentality sadly too late. In my 1st year at the Ministry, a case came up concerning whether a retired arm-froces personnel would be eligible for receiving "family pension" of his bachelor son killed in military action. Interpretation of the relevant Budget Department official was that it would contravence the existing Rule that no one shall enjoy more than one pension. These Rules are compilations of new rulings (or reinterpretations of old ones) on various issues by successive. Financial Commissioners of Colonial era; I therefore felt that a new interpretation was in order. As a 'new broom' I drafted a memo to the Minister stating that the late son's pension, awarded by the State of giving away his life, would have been enjoyed by his wive as a "family pension" if the were married. In the absence of a family, I argued that his pensioner father should be eligible to aslo receive "family pension", which would accure to him not in his own right, but as a family member. I argued that the Rule that "no one shall enjoy more than one pension" should refer only to cases where a person worked in more than one position before his retirement. In that case, the existing Rule required him to choose one from all possible pensions. The Minister.....endorsed my argument and the father could draw "family pension" of his son, in addition to his own service pension. Howeverm, I was surprised to learn towards the end of my last year at the Ministry that the Budget Department officials treated the "new" Ruling of Minister & g Deputy Minister as an excep-tion, but not as a Rule applicable to all. For making new Rulings, the officials probably imagined that Minister & Deputy Minister do not possess authority exercised by the then Financial Commissioners. To them the Colonial era financial Rules & Regulations has becomes so sacrosanct, even though they are not the Laws passed by then Government; thus it was considered by them that even the Minister & Deputy Minister could not alter or amend these Rules to suit to the charging circumstances. As a result, a lady Planning Dept-officer enjoyed "family pension" of her deceased husband while she was still on employment. But she complained to me that she was made to forego "family pension" at her retire-

mid-level ex-University staff, who were not happy at the Budget Department, moved to other departments after a few years. During my tenure at the Ministry, University staff were recruited as mid-level staff for the Foreign Economic Relations Department (FERD). They rendered valuable impact to the Department, and at the current moment one has reached the second highest position of the FERD.

(4) Dealing with Bilateral and Multiateral Aid Agencies and Institutions

Fourthly, let me deal with Myanmar's relations with donor institutions, a field of special relevance to me. U N designates some member countries as eligible for receiving concessional loans from Aid Donors if their per capita income were below certain level at a specific period (eg, below US \$ 200 at fixed 1970 prices). In addition, some among this group become eligible to receive assistance in the most favorable terms if the UN designates a country as (i) meeting some criteria of "least developed countries" (LDC) or (ii) one "most seriously affected" (MSA) by OPEC's quadrupling of petroleum prices in 1973. During the decade under review, Myanmar a low per capita income country, was included in the "most seriously affected" (MAS) category, but not in "least developed countries" (LDC) group: the UN designated Myanmar as a LDC country only in 1987/

Being a MSA category country, Myanmar was eligible to tap most favorable types of bilateral credit, such as OECF loan from Japn. KfW loan from Germany. Myanmar could tap concessional lines of

ment when she needed the "family pension" more than before, Thus, a handicap, faced by State civil servant families with more than one salary-earner, was perpetuated since relevant Budget Department officials inappropriately and narrowly interpreted a new Ruling laid down by the Minister, as exception to existing Rules. I planned to put up this misinterpretation of "new" Rule to the Economic Coordination Committee of the Cabinet for a corrective new decision, but I was moved to a new position before I could act upon this.

credit from multilateral institutions.¹⁰ "However, multilateral institutions levy stiff penalty charges if a borrowing member country defaulted on its repayment obligations. For example, Kampuchea (now Cambodia) has defaulted on the IMF credit amounting to 2-digit million SDRs when Khemmar Rouge took over the country in 1975. After a little more than 15 years, the amount of outstanding debt has increased exponentially to a 3-digit million SDRs, and Cambodia was allowed resume borrowing from the IMF only after it has fully settled all previous outstanding loans.¹¹

A background note on some developments relating to Myanmar's relation with these institutions would be useful. IMF-World Bank Annual Meeting for 1976 was scheduled in Manila. After the hike of petroleum prices in 1973 just as the UN conceived MSA for helping low income members, the IMF in 1974

10 For example, IDA loans from the World Bank do not carry interest rate, but merely levy service charge of only 0.5% and with a longer repayment of 10 years, following a lengthy grace period. ADB Special Fund credit levies service charge of only 0.75% with a long repayment period of 30 years, following a grace period. IMF standby credit, and also provides some interest rate subsidy.

11 I do not know the exact details of the formula used to calculate the cumulative outstanding credit. But it appears to be as follows. When a member country receiving concessional loan (credit) has defaulted on its repayment obligations, the concessional loan is re-classified as ordinary loan from the institution. Hence, interest rate on the loan becomes higher, and repayment period becomes shorter (entailing) larger annual repayment portions are added to the cumulative outstanding amount; further interest charges are calculated at compound rate. The situation becomes worse relating to concessional loans from the World Bank and ADB. In place of mere service charges of 0.5% and 0.75% interest rate on their ordinary loans (e.g 8-10%) comes into force; the amount capital repayment also doubled due to the contraction of repayment period, from the previous 30-40 years to 15-20 years.

launched "Extended Fund Facility" (EFF) for use only by low-income members facing balance of payments problems emanating from structural imbalances in "production, trade & prices". EFF was a 3-years program and the Fund's resources were made available to these members, for longer periods and in larger amounts Standby credit. As someone closely involved in the IMF Executive Borad discussions for the establishment of EFF, I was keen to tap it for Myanmar. When I disucssed this possibility during the Manila Annual meeting with the Director of IMF functional department (Exchange Dept), he said that Myanmar needed to take more actions to be eligible for using EFF. Luckily, Heads of both institutions included Burma in the lists for their post-Annual Meeting visits. The World Bank President visited us first followed a few days later by the IMF Managing Directer (MD). I was assigned as a liasion while both traveled outside Yangon. On board a steamer during the trip by World Bank President to the Bank's project area in Irrawaddy delta, the Agriculture Minister and I had plenty of time to propagate our drive for high-yield paddy cultivation. It was during the visit of IMF Managing Director (MD) to Pagan area that I created a chance to talk to him alone to strees our greater need for a longer-term credit from the IMF, than ordinary standby, which Fund's functional department was prepared to extent at that time. Back in Yangon, at a meeting with my Minister, the IMF MD advised us to tap 3 successive standy credits, if the functional department was not keen on EFF. As this advise was given by the MD in the presence of Executive Director of SE Asia (who was my boss while at IMF) and Director of area department for Asia (ourown citizen, Dr. Tun Thin) the advise became binding on the IMF staff to help us in that direction. The IMF Asian department Director, a respected teacher to both the Governor and me, helped us a great deal alway within Fund's Rules and Regulations. We were able to implement 3 successive Standby programs meeting all conditions attached to these Standbys; aslo later we tapped the Fund's Compensatory Financing Facility (CFF).

In this respect I like to recall that, while discussign on the third Standby program in Yangon, the IMF mission insisted that upward adjustment of paddy procurement price be included as a conditions. The Governor and I could not accept it. I responded to them that such adjussymnet of fundamental prices could be a condition at the initial designing stage of EFF which, by its nature, would aim to tackle imbalances in "production, trade and prices"; then we have 3-year preparatory-foot-work to gear towards implementing such condition. But the IMF did not agree to our desire for EFF program; since 2-out-of-3 Standbys have been implemented as the MD has suggested, it would be too much to expect our agreement at such short notice. The IMF mission asked for a short break of the discussions; they discuss the issue themselves in a separate room. At resumption of discussion, they stated that while they could understand our difficulties they would repond after their return to Washington. I mad sure of their positive reply by directly requesting for assistance from the above mentioned two gentlemen who were present when the IMF MD discussed with us in Myanmar at end-1976.

(a) Let us begin with relations with multilateral organizations. Negotiations with the World Bank for organizing Aid Group for Myanmar was initiated by my predecessor. But the task of actual preparation for the Aid Group meeting fell on me assisted by a group of Planning Department staff members of the Ministry. We got only a few months to perpare a sort of 'shopping list' of projects that we would like to implement with external aid. This document together with World Bank's assessment and evaluation of Myanmar's economic prospects, was distributed at the inaugural meeting of the Group, which Japan agreed to host in Tokyo in late 1976. Representatives from IMF, ADB, Japan, Gernary, U.S.A, U.K, France attended this World-Bank-organized meeting. It went well with donors making pledges for supporting projects of their choice. Donors of the Group met every two years and 5 of such meetings were organized over the decade.

The Planning and Finance Ministry was designated as the borrowing Agency by the bilatearal and multilateral aid agencies. Naturally almost every mission from World Bank and ADB arranged to call on that Ministry both at the time of conceiving and designing new projects for extending credit and at the time of annual review of the project under implementation. I made it a point to talk frankly and openly with mission members so that they would be aware of the "do's & don'ts" in dealings with individual implementing agencies and departments. Meeting with various missions absorbed a lot of my time, and I needed time to prepare myself to be ready for such meetings. A staff member, I learnt later, has been repeatedly sending "anonymous letters" of complaint to top person in the Administration and Party that I neglected to look at the case for his promotion, since I was too pre-occupied with meeting various foreign missions.¹²

Only after I left the Ministry, I learnt from our representative at the World Bank that various missions then missed my frank and blunt responses to their presentations, as my reaction helped them know where they stood. Moreover, whenever I was in Washington, World Bank Section Chief handling Myanmar always requested me to spare a few hours at his office so as meet and thrash out outstanding issues with staff of World Bank departments that were handling projects under implementation in Myanmar.

I can recall a happy and rewarding outcome at one such meeting in early 1980s, which eventually led to most timely renovation and improvement of

¹² I learnt about the case of such anonymous letters only after I have moves from the Ministry. At a Party reception, the then Minister of Home Affairs told me about them and said that they have accidentally discovered the culprit sending these letters. But, th irony about the case was that his Department Head has never sent up a case to me for making any decision about his promotion.

the old Yangon-Mandalay and Yangon-Prome Roads. as a matter of fact project negotiations with the World Bank for a new Yangon-Mandalay Highways along the Pegu Yoma was initiated by my predecessor. But it did not proceed well in Myanmar, due to a strong misgiving from the top body. After the 1978 election the project eventually fell throung when Minister for Construction, a strong supporter of the project, was elevated to become a State Council Member, and a new Minister for Construction was brought in.¹³ No one in Myanmar dared even to dream of reviving the new Highway project. While I was in Washington DC that Section Chief suggested a project to be called "Construction industry Project", with the purpose of improving the existing Yangon-Mandalay Road up to Toungoo. I was surprised over his suggestion, and was not very keen. But he insisted that I should give one morning-session for listening to relevent World Bank staff on this proposal. This time I was put in one of their small conference rooms surrounded by many staff members and an outside consultant. They said that in presentation to Management of World Bank, they would emphasize the projcet's objective as one for improving expertise of Myanmar's Construction relating to road construction and maintenance. Acquiring this expertise through actual work on World Bank monitored project would qualify the Corporation to start participating in bidding contracts for implementing similar World Bank projcets in other member countries. To me, their lofty objective appeared to be very ingenious to get support for the project from management of Would Bank, and

¹³ Like a similar proposal shelved in early 1960's, this project faced the same misgivings from the top decision-making body. In addition to bringing in new Minister for Construction the task for proceeding with the proposed highway was taken away from Construction Ministry and giver to another Minister who undertook to implement the task mainly with manual labor. The need for loan for the project dissipated; but the project also evaporated after exploration of highway alignment along the Yoma for a few miles.

also to provide an attractive carrot to Myanmar. But I stressed that there could be resistance against this project at home, if Construction Corporation were designated as the implementation agency. Since it is a state economic enterprise the Management & Executive Board members of World Bank could insist on levying toll charges on road users for recovering the costs over time. In Myanmar at that time, this could generate political backlash against the project for levying toll charges. But, I suggested a way out. If "Road and Bridge Department" of the same Ministry were to become implementing agency, the issue of levying toll charges would not arise, as it is a service department. Since this department did not have many competent engineers, it would need to sublet the task to the Construction Corporation, which would in effect be implementing the project. Thus it would still be in line with the objective of World Bank for exposing the Construction Corporation to actual task of implementation. They agreed to this way out, and I received an Aid Memoire explaining about the project concept. I brought it back and handed it to the Minister for Construction. Who needed about a week for lobbying his superiors. The so-called "Construction Industry Project" was eventually implemented with out any opposition. Corollary to this unexpected bounty from World Bank was that the ADB become a 'copy-cat', implementing a similar project to improve the existing Yangon-Prome road.¹⁴

There was another happy joint effort between that Section Chief and me. Around 1982, World Bank organized financial commitment meeting in Paris for Nyaung Gyat Multi-purpose Dam (later re-named as KinDa Dam). At that moment, it was the largest project World Bank extended to Myanmar. Needing over \$130 million, higher than what it alone was prepared

¹⁴ The follow-up by ADB on the Yangon-Prome road was not unexpected. I knew already that, when ADB annual review mission visit Myanmar, I could kindle their competitive spirit to have similar financing for improving another important road in Myanmar.

to put in. Hence, financial commitment from donors was necessary. Our respective authorities designated that Section Chief and me and co-chairman of Paris meeting. It was attended by staff of IMF and ADB, and representatives of old agencies from Japan, Garmny, USA and Norway. It was a large irrigation project in Myanmar that would be implemented, for the first time by an agency chose under international competitive bidding (ICB); Irrigation Department till then has been building all irrigation projects. Many questions were raised from the participants. The US representative, in particular, raised crucial questions on institutional arrangements to monitor & coordinate works of different agencies. Their queries, in particular on administrative arrangements raised by the US, have to be answered; our burden was lightened when representatives of Japan and Germany assured the meeting about satisfactory arrangements in Myanmar, based on experience of implementing their aid projects in Myanmar. Donor-pledging followed, with donors like Japan and Germany choosing for them different components of the project (such as transmission line component, hydro component). With the World Bank undertaking the cost of main dam construction component, all targeted capital cost was fully pledged.¹⁵

(b) Turning to our bilateral relations, I wish to state at the outset that my third Minister, with whom I worked for nearly 8 years, has a gift for making stunning first impression on leaders from abroad. Simple and straight forward impression on his face probably captivated foreign politicians, and even

¹⁵ US AID Agency Director, who attended the meeting, indicated at a coffee break that his Agency even though they were not formerly thinking to participate in financing could put in about \$ 15 million. I thanked him for this indication and requested him to discuss with the World Bank when they have decided on it. There was an elated feeling that the amount pledged, and indicated, fully covered the projected cost of the project, with some more in reserve.

after his retirement they appeared to retain contacts with him whenever they visited Myanmar. I learnt a lot from him on good use of personal diplomacy in work. He made it a point to visit Japan, largest donor for Myanmar, around May following the ADB Annual Meetings. Germany, the next largest donor with cumulative loans totaling about a quarter of Japan's, was visited around the Annual Meeting of World Bank and IMF. During these trips to Germany, we stopped in UK and France, which extended mostly Export-Credit type of financing to Myanmar.

The bulk of concessional loans from Japan & Germany were for the Ministry of Industry II, which had been receiving these loans since about mid-1960s. Hence, after extending annual credit to the same projects under this Ministry for so many years, they naturally expressed desire to diversify to other projects. However, our mandate has been always to press for additional rounds of financing to the same projects. Other Ministries never got a chance to tap these concessional sources. During these visits, I was to deal with their staff on technical level, before my Minister met with his counterparts. This arrangement between us worked well, with only one exception; the Minister at one time became emotionally very upset over not being able to receive debt relief from Japan.

In early 1980's, major donor countries of 'Paris Club' decided to give debt relief to poor countries. A day after this decision appeared on international news services, we were on our way to Japan. Once airborne, the Minister assigned the Governor and me to discuss with bureaucrats of Japan's Ministry of Finance for debt forgiveness. Following his instructions, I asked about Myanmar's eligibility for debt relief when the Governor and I called on a Director at the Ministry of Finance. He replied that debt-relief decision applied only to countries in the UN category of 'least developed countries' (LDC). I was naturally disappointed with his response, but stressed that some countries from the category of 'most seriously

affected countries' (MSA) should also be considered for such relief at least on a case-by-case basis. As justifications to that, I stressed that Japan could consider Myanmar for this privilege as the two have traditionally closer bilateral friendship, and Myanmar has begun to make visible progress in economic front and thus debt relief would be of great help for us to accelerate and sustain economic growth. When we briefed the Minister about result of our discussion, he appeared to lose control over his emotions and dropped files on the floor.¹⁶ The Governor and I advised him to proceed towards debt relief from the angle of MSA country, and friendly bilateral relation between two countries. On our return home, we explored why Myanmar was not in "LDC" category. We learnt then that Myanmar's socioeconomic situation was better off than 2 of the main criteria used for classifying countries as LDC: -literacy rate of Myanmar was far higher than the 20% in the criterion; composition of industrial output in GDP was little above the 20% set in the criterion to both the Governor and me, the "stigma" became great to go ahead strongly lobbying for inclusion of Myanmar in the UN category of "LDC", especially when the desired debt forgiveness could be possible still under the MSA category. After the Governor has retired, our joint efforts were rewarded when Japan gave debt relief to Myanmar for a year 1984/85. Once we received the relief for a year. With Japan's debt relief in hand, I started to work on Germany, our second largest donor country. However, before debt relief from Germany materialized, I was to leave the Ministry to another position.

In late-1970s, ASEAN decided to launch a swap arrangement among their central banks. Under this, if one of them were to encounter short-term, foreign exchange crunch, other ASEAN central banks agreed to extend one-year-foreign-exchange credit (up to

¹⁶ I learnt later from his confidant (Personal Secretary) that the Minister was sorry for his behavior as he has promised the Prime Minister and other senior colleagues that he would bring back the debt relief.

a pre-determined amount) at London Inter-bank Borrowing Rate (LIBOR). It was cheaper than loans from commercial banks, which add margin over and above LIBOR. Although Myanmar then was not a member of ASEAN, the Governor of central bank of Indonesia, with whom I worked closely while I was assigned to IMF contacted me to explore if we would like a bilateral swap arrangement with Indonesia. I presented to my Minister that it would be beneficial to Myanmar; under reciprocity arrangement, Indonesia could ask for such credit from Myanmar, but the likelihood if it requesting such a credit from us would be nil. After the Cabinet approval, I led a team of bank-officials to Indonesia for negotiating a bilateral swap agreement between the two central banks. Two months later, Governor of central bank of Malaysia, with whom I had close personal relationship while at IMF, contacted me for a such bilateral swap arrangement. I went again to Malaysia for similar negotiation. Myanmar tapped swap arrangements a few times in early- 1980s, when we were confronted with temporary foreign exchange crunches due to poor export performances. Neither of them asked for such credits in return from Myanmar.

(5) Conclusion

The decade under review started well, through mere application of supply-demand theory to bring down inflation and promote faster growth. Mere application of so-called "supply-side" concepts to improve prevailing partial issues has led to the attainment of desired goals. I feel that anyone who has studied economics for two years could intelligently evaluate the practical issues of supply and demand, and then proceed to conceive design and implement appropriate economic measures.

IMF Survey in early 1980s mentioned Myanmar as one of a few Fund's member countries that could fulfill all conditions agreed to with the Fund in all three consecutive Standby Arrangements. In time for the IMF-World Bank Annual meeting in Toronto in 1982, the Euro-Money carried a feature article where

Myanmar was rated in categories of first ten among countries in achieving certain aspects of economic development; it was the first in terms of export-led growth. Five indicators of economic health (e.g real rate of GNP growth, inflation rate, currency strength measured in SDR, the strength of exports, and current account balance relative to GNP) were combined into a single weighted index to analyze a country's economic achievement, and to rank it among 81 countries with reliable statistics (during 1974-82). In that article, it was mentioned that "the honour of leading the export performance category went to Burma, which was ninth in overall performance". However, by then, Myanmar's situation has started to become shaky and unsatisfactory, and deteriorated further in the closing years of this decade (1976-86). Unable to tap concessionary bilateral credit from Japan & Germany, many Ministries turned to Export-Credit type financing or commercial bank loans to implement their projects. Though the amount each involved was not large, interest rates were high and repayment period short. Debt servicing burden, thus, cumulated rapidly at a time when our export receipts were shrinking. Swap arrangements with central banks of Indonesia and Malaysia were helpful in tiding over FE crunches during closing years of the decade under review. Actions then were directed at mere patching up of the gloomy prevailing situation. Moreover, years around early 1980s was also a period when my enthusiasm at work sapped by unfounded, yet unsettling, series of anonymous letters about me, addressed to top personnel at the Administration and Party.

May 1999 (modified & modified till May 2004)

Dr. Maung Shein

ရန်ကုန်စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်၏

မ ခင် ကြီး

ပါမောက္ခချုပ် ဒေါက်တာအေးလှိုင်

◆ ဒေါက်တာ ဘန့်ညွန့်

ရန်ကုန်စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်၏ မခင်ကြီးဟု ဆိုထိုက်သူ မှာ ရန်ကုန် စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်ကြီး၏ ပထမဆုံး ပါမောက္ခချုပ် ဒေါက်တာအေးလှိုင် ဖြစ်ပါသည်။

၁၉၆၄ ခုနှစ် တက္ကသိုလ်ကြီး မတည်ထောင်မီ ကပင် ဆရာကြီးသည် တက္ကသိုလ် တည်ထောင်ရေးအတွက် ပညာရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ တာဝန်ပေးချက်အရ ဝိရိယကြီးစွာ ဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ တက္ကသိုလ်ကြီး တည်ထောင် ပြီးနောက် (၁၁) နှစ်တိတိ ပြည့်မြောက်သော ၁၉၇၅ ခုနှစ်အထိ နနယ်သော အခြေအနေမှ ခိုင်မြဲသော တက္ကသိုလ်ဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သူ ဖြစ်ပါသည်။

London School of Economics တက္ကသိုလ်မှ M.Sc (Econ.) ဘွဲ့ ရယူပြီး ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလတွင် ရန်ကုန် သို့ ကျွန်တော် ပြန်လည် ရောက်ရှိလာသောအခါ စီးပွားရေး တက္ကသိုလ် တည်ထောင်ရေးအတွက် ပဏာမ လုပ်ငန်းများကို ဆရာဦးအေးလှိုင် ဆောင်ရွက်နေပြီ ဖြစ်ပါသည်။ တက္ကသိုလ် အသစ်တစ်ခု တည်ထောင်ရသော အလုပ်သည် မသေးလှပါ။ တစ်ဖက်တွင် တက္ကသိုလ်နှင့် သက်ဆိုင်သော ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်း ချက်များသာမက ဖွဲ့စည်းပုံများကိုပါ ပြီးပြည့်စုံအောင် ပညာရေး ဝန်ကြီးဌာနနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက် ရသော ကြီးမားသော လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရပြီး အခြား တစ်ဖက်တွင် တက္ကသိုလ်အတွက် လိုအပ်သည့် အဆင့်ဆင့်

သော အရာထမ်း၊ အမှုထမ်းများ ခန့်ထားရေးအထိ အောက်ခြေ သိမ်း အသေးစိတ် လုပ်ငန်းများ ပါဝင်ပါသည်။ တက္ကသိုလ် အတွက် အရေးအကြီးဆုံး ဖြစ်သည့် ဘာသာရပ် သင်ကြားရေး အစီအစဉ် (academic programme) ကိုလည်း ဆရာကြီးက ဦးစီးပြီး ဝါကိစ္စဗေဒ၊ စာရင်းအင်းပညာ၊ သင်္ချာ၊ ပထဝီ၊ မြန်မာစာ၊ အင်္ဂလိပ်စာ ဌာနမှူးများနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရပါသည်။ ထိုအချိန်တွင် ဒေါက်တာ မောင်ရှိန်၊ Dr. Findlay၊ ဒေါက်တာ ခင်မောင်ညွန့်တို့ သည်လည်း ပြည်ပတွင် ပညာသင်ကြား ခဲ့ပြီး ရန်ကုန်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိနေကြပြီ ဖြစ်သဖြင့် accademic programme ပြုစုရေးအတွက် များစွာ အကူအညီ ပေးနိုင်ကြပါသည်။

ဆရာကြီးသည် စီးပွားရေး တက္ကသိုလ် ဖွင့်လှစ်မည့် လူမှုရေးသိပ္ပံ မဟာဌာနအဆောက်အအုံ၊ အခန်းအမှတ် (၁၅) ရုံးခန်းသို့ နံနက် ၈ နာရီ မတိုင်မီ ရောက်ရှိပြီး အသစ် တည်ထောင်တော့မည့် တက္ကသိုလ်ကြီး၏ Curriculum နှင့် Syllabus မူကြမ်းတို့ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ကိုယ်တိုင် (လက် ချောင်းနှစ်ချောင်းဖြင့်) လက်နှိပ်စက်ရိုက်ပါသည်။ ယင်းမူကြမ်း ကို ဆရာကြီး၏ လက်နှိပ်စက် စာရေးမ ခေါ်ကြည်ကြည်လှက ဖယောင်းစက္ကူတွင် ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်၊ မိတ္တူများကူးပြီး ကျွန်တော်တို့ထံ ဝေငှ၍ မှတ်ချက်များ ရယူခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ကလည်း အကြံပေး မှတ်ချက်များကို အမြန်ဆုံး

ပြန်လည်ပေးကြပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် သင်တန်းမှတ်စုများ ပြင်ဆင်ထားရန် ဌာနအလိုက် တာဝန်ပေးပါသည်။ ၁၉၆၄ ခုနှစ် ဧပြီလတွင် သင်ရိုးကိစ္စများ အများစု ပြီးစီးနေပြီ ဖြစ်ပါသည်။

၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်ကြီး တည်ထောင်ကြောင်း ပညာရေးဝန်ကြီး ဌာနက အမိန့်ပြဌာန်း ပြီးနောက် တက္ကသိုလ်၏ ပညာရေးအဖွဲ့ကို ခန့်အပ်ပါသည်။ ဆရာကြီး ဦးဆောင်ပြုစုထားသော Curriculum နှင့် Syllabus တို့ကို ဤအဖွဲ့အား တင်ပြအတည်ပြုပြီးနောက် သင်ကြားရေး စတင်ပါသည်။

၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်၏ ပညာရေး အဖွဲ့တွင် ထိုအချိန်က အထူးထင်ပေါ်သော လက်ဝဲပညာရှင် ကြီးများ ပါရှိပါသည်။ ဦးဘညိန် (B.C.S ၊ ပမညတအမတ်)၊ ဦးသိန်းဖေမြင့်၊ ရဲဘော်ချမ်းအေး၊ သခင်ကျော်စိန် အစရှိသည် တို့ဖြစ်ကြပါသည်။ သို့သော် တက္ကသိုလ်၏ သင်ရိုးများတွင် တစ်ဖက်သတ် နိုင်ငံရေး သဘောတရား ကင်းစင်အောင် ပြုလုပ် နိုင်သည်မှာ ဆရာကြီး ဦးအေးလှိုင်၏ ဆောင်ရွက်မှုကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပါမည်။ သင်ရိုးများ ရေးဆွဲချိန်တွင် လက်ဝဲဝါဒီ၏ အခြေခံ သဘောတရား တစ်ခုဖြစ်သော Dialectical Materialism မပါဝင်သဖြင့် ဦးဘညိန်၏ ဝေဖန်မှုကို ဆရာကြီး ဖြေရှင်းရသည့် အဖြစ်အပျက်တွင် ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် ပါဝင် ခဲ့ပါသည်။

ထိုအချိန်က ပညာတတ် အများနည်းတူ ဦးဘညိန်သည် လက်ဝဲဝါဒကို ခိုင်မြဲစွာ ယုံကြည်သူ ဖြစ်ပါသည်။ တက္ကသိုလ်၏ ပညာရေးအဖွဲ့တွင် ပါဝင်သူ ဖြစ်သော်လည်း အဖွဲ့အစည်း အဝေးများကို မတက်ရောက်ပါ။ သို့သော် အစည်းအဝေး အစီအစဉ်များကို အမြဲတောင်းယူပြီး မှတ်ချက်ပေးပါသည်။ အစည်းအဝေး အစီအစဉ်များကို သူထံသို့ ကိုယ်တိုင်ပေးပို့ရ သူမှာ ကျွန်တော် ဖြစ်ပါသည်။ သင်ရိုးတွင် Dialectical Materialism မပါသဖြင့် ဦးဘညိန်က ပြင်းထန်စွာ ကန့်ကွက်ပါသည်။ ဤကိစ္စကို ဆရာကြီးသည် သတ္တိရှိစွာဖြင့် တော်လှန်ရေးကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌ ဝိုင်းချုပ်ကြီးနေဝင်းထံ တိုက်ရိုက် တင်ပြတော့သည်။ မရှေးမနှောင်းမှာပင် မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ် လမ်းစဉ်ပါတီ အကြံပေး ပုဂ္ဂိုလ် ဦးချစ်လှိုင်က ဤကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆွေးနွေး ညှိနှိုင်းရန် ဆရာကြီးအား ဖိတ်ခေါ်သောအခါ ဆရာကြီးက ကျွန်တော်ကိုပါ ခေါ်သွားပါသည်။ ဦးချစ်လှိုင်နှင့် တွေ့ဆုံပြီး

အကျိုးအကြောင်း ပြည့်စုံစွာ ဆရာကြီးက တင်ပြနိုင်သဖြင့် Dialectical Materialism ဘာသာရပ်ကို စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်တွင် မသင်ကြားရန် ညှိနှိုင်းရရှိခဲ့ပါသည်။

အုပ်ချုပ်မှုနှင့် စပ်လျဉ်းသော လုပ်ငန်းများသည်လည်း အလွန်များပြားပါသည်။ နယ်မှလာသော ကျောင်းသူ၊ ကျောင်း သားများ နေထိုင်နိုင်ရန် အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီး အဆောင်များ စီစဉ်ရပါသည်။ စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်သည် ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ဖွင့်လှစ်သော်လည်း တက္ကသိုလ်၏ ဖွဲ့စည်း ပုံနှင့် ဘတ်ဂျက်တို့သည် ယင်းနှစ် ဧပြီလကပင် အတည်ပြုပြီး ဖြစ်သည့်အတွက် မော်ကွန်းထိန်း၊ ဒုတိယ မော်ကွန်းထိန်း၊ ဘဏ္ဍာရေးမှူး အစရှိသော အုပ်ချုပ်ရေး ဝန်ထမ်းများကို ရွေးချယ် ခန့်ထားနိုင်ခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ အဆောင်များ အတွက် စားဖိုမှူးများ၊ သန့်ရှင်းရေး ဝန်ထမ်းများ အစရှိသော အရေးကြီး ဝန်ထမ်းများကို ကြိုတင်ခန့်ထားရန် ဆရာကြီး ဦးအေးလှိုင်နှင့် မော်ကွန်းထိန်း ဦးစန်းရှိန် (မောင်မြန်မာ) တို့ ပူးတွဲ ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။

ထိုအချိန်က ဆရာကြီးသည် အသက် ၄၃ နှစ်သာ ရှိသေး သော်လည်း ကျွန်တော်တို့က အသက်ကြီးလှပြီဟု ထင်ကြပါ သည်။ ဤသို့ ထင်ရခြင်းမှာ မျက်မှန်အထူ တပ်ခြင်း၊ အရပ် ငါးပေခွဲခန့်၊ ကိုယ်ခန္ဓာ ပိန်ပိန်ပါးပါး ရှိခြင်းနှင့် သုတ်သီး သုတ်ပျာ လှုပ်ရှားသော အလေ့အကျင့် မရှိခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ သို့သော် ဆရာကြီးသည် ပါမောက္ခချုပ်ဖြစ် သည့်အထိ မိမိ၏ Hillman ကားကလေးကို ကိုယ်တိုင်မောင်း ပြီး အမှတ် (၁၈) ပုဂံလမ်းနေအိမ် (ယခု ကျွန်တော်နေသော အိမ်) မှ ရုံးတက်ပါသည်။ ဆရာကြီး၏ သမီးငယ် သုံးဦးတို့ကို ကျောင်းပို့၊ ကျောင်းကြိုသည့် ကိစ္စနှင့် ဇနီးသည် (ဆရာမကြီး ဒေါ်ရိန်ကြည်၊ B.A, B.Ed) ၏ ဈေးသွား ဈေးလာအတွက် ကိုယ်တိုင်ကားမောင်း ကြိုပို့သည်ဟု သိရပါသည်။

ဆရာကြီးသည် ၁၉၇၅ ခုနှစ်အထိ ပါမောက္ခချုပ် တာဝန် ကို ထမ်းဆောင်ပြီး ၁၉၇၅ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၁ ခုနှစ်အထိ ဝန်ထမ်း ဖြစ်လာနိုင်ခဲ့တော် ဗဟိုဘက် ဥက္ကဋ္ဌ (ဒုတိယဝန်ကြီးအဆင့်) တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ပါသည်။ ၁၉၈၁ မှ ၁၉၈၅ ခုနှစ်အထိ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်ဝန်ကြီးဌာနတွင် အကြံပေး ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် တာဝန် ထမ်းဆောင်ပါသည်။ ၁၉၉၄ ခုနှစ် အသက် ၇၄ နှစ် တွင် ဆရာကြီး ကွယ်လွန်ပါသည်။

ဆရာကြီး၏ ဘဝတစ်လျှောက်လုံးကို ခြုံငုံသုံးသပ်ရမည် ဆိုပါက မြန်မာနိုင်ငံတွင် စီးပွားရေး ပညာတိုးတက်ရေးကို စွမ်းစွမ်းတမံ ဆောင်ရွက်ခဲ့သူဟု မှတ်ယူရမည်ဖြစ်ပါသည်။ မိမိ ကိုယ်တိုင်လည်း ပညာရပ် ထူးချွန်အောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သူ ဖြစ်ပါသည်။ တက္ကသိုလ်ဝင် စာမေးပွဲကို မိမိဇာတိ ပေါင်းတည်မြို့မှ ထူးချွန်စွာဖြင့် အောင်မြင်ခဲ့ပြီး ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီးကြောင့် B.A.ဘွဲ့ကို စစ်ပြီးခေတ်မှပင် ရယူခဲ့ပြီး ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် နည်းပြဆရာ၊ မန္တလေးနှင့် ရန်ကုန် တက္ကသိုလ် တို့တွင် လက်ထောက်ကထိက၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် ကထိကနှင့် ပါမောက္ခ တာဝန်များ ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါသည်။ ဗြိတိန်နိုင်ငံ London School of Economics မှ B.Sc (Econ.) ဘွဲ့တို့ကို ရရှိ ခဲ့ပါသည်။

ဆရာကြီး၏
ဘဝတစ်လျှောက်လုံး
ခြုံငုံသုံးသပ်ရမည် ဆိုပါက
မြန်မာနိုင်ငံ စီးပွားရေးပညာ
တိုးတက်ရေးကို
စွမ်းစွမ်းတမံ ဆောင်ရွက်ခဲ့သူဟု
မှတ်ယူရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဆရာကြီး၏ ဒေါက်တာဘွဲ့ သုတေသန စာတမ်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှု သမိုင်းအတွက် လည်းကောင်း၊ GDP တွက်ချက်ပုံ နည်းနိဿယအတွက် လည်းကောင်း အထူး အရေးပါသော သုတေသနစာတမ်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာတမ်းကို A study of Economic Development of Burma, 1870-1940 ခေါင်းစဉ်ဖြင့် စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်က ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ၏ ၁၉၀၁ မှ ၁၉၃၉ ခုနှစ်အထိ GDP ကို ဤစာတမ်း တွင် တွက်ချက် တင်ပြထားပါသည်။ သုတေသီများ လေ့လာ ဖတ်ရှုရန် အထူးသင့်တော်သော စာအုပ်ဖြစ်ပါသည်။

ဆရာကြီးသည် မိမိကိုယ်တိုင် သုတေသနပြုလုပ်ပြီး စီးပွားရေး ပညာကို ဝေငှပေးခဲ့သည်သာမက မိမိကိုယ်တိုင် လည်း စီးပွားရေး ပေါ်လစီများ ချမှတ်ခြင်း၊ အကောင် အထည် ဖော်ခြင်း လုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ အထက်က ဖော်ပြခဲ့သော ဗဟိုဘဏ် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တာဝန်ယူ ခဲ့သော လုပ်ငန်းသည် အထူးအရေးကြီးသော လုပ်ငန်းဖြစ်ပါ သည်။ ဆရာကြီး တာဝန်ယူသော အချိန်ကာလတွင် IMF, World Bank, ADB တို့နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ ဆက်သွယ်ရေး အထူး ကောင်းမွန်ခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် ဆရာကြီးသည် အမျိုးသား စီမံကိန်း ကော်မရှင်၊ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် လယ်ယာမြေ စီမံကိန်း ကော်မရှင်၊ အမျိုးသား သမဝါယမကောင်စီ အစရှိသော အဖွဲ့ အစည်းများတွင်လည်း မိမိ၏ စီးပွားရေး ပညာကိုအသုံးပြုပြီး နိုင်ငံအကျိုးအတွက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ အပြည်ပြည် ဆိုင်ရာ အစည်းအဝေး များစွာကိုလည်း တက်ရောက်ခဲ့ ပါသည်။

အမှန်စင်စစ် ဆရာကြီးသည် ရန်ကုန်စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်၏ ပထမဦးဆုံး ပါမောက္ခချုပ် ဖြစ်သည့်အလျောက် တက္ကသိုလ်၏ ဖခင်ကြီးဟု ဆိုထိုက်သည် သာမက စီးပွားရေး ပညာရပ်ကို ကိုယ်တိုင် ပေါက်မြောက်အောင် လေ့လာခဲ့ပြီး မိမိတတ်မြောက်သော ပညာကို မျှဝေခြင်း၊ လက်တွေ့အသုံးပြု ခြင်း စသော "ဝိဇ္ဇာစရဏ" ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော အထင်ကရ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ စီးပွားရေးပညာ လေ့လာ သူများ အားလုံး၏ ပညာဖခင်ကြီး ဖြစ်သည်ဟုပင် ဆိုထိုက် ပါသည်။

ဒေါက်တာသန်းညွန့်

**Honoring the 90th Anniversary of the Economics Department,
University of Rangoon**

**50th Anniversary Economics Department, Yangon
Institute of Economics**

Daw Khin Khin Thein

The university Department of Economics in Myanmar celebrates this year its 90th anniversary of establishment in 1923 under the 1st December 1920-established prestigious University of Rangoon, and its 50th anniversary as a major department of the 1964-established Yangon Institute of Economics. Primed with post of Professor and Economic Curriculum Boards in 1923, lectures in Economics at the University of Rangoon began only in 1924 with the appointment of H. Stanley Jevons, son of the famous economist William Stanley Jevons contributing the cardinal marginal utility concept and mathematical method in the subject of Economics, to the Chair of Economics. Lectures were given in the University College and Judson building on the present University of Rangoon campus in Kamayut.

By 1926, the department was operating well under the stimulating lectures of Professor H. Jevons who himself had contributed an around 800 page sequel to his father's work.

Professor A. L. Gordon Mackay, D.C.M award winner, author of the well known Economics: the Study of Wealth, from a post at the University of Adelaide in Australia and a Fellowship at Cambridge, succeeded him as Professor of Economics around 1932.

Around 1937, Dr. Harro Bernardelli, Austrian, originally at a post at the London School of Economics, became on the recommendation of the universally emulated Professor Lionel Robbins, Professor of Economics in Rangoon. Student of Frederik Hayek, he took his PhD on the methodology of economics in Frankfurt, Altschul in 1931. Under his incisive thinking and brilliant tutelage, Burma produced prewar a crop of remarkable economists including the honors degree graduates Ezra Solomon, U Tun Wai, U Tun Thin, U Ba Nyein, U Chan Aye, and most notably, Dr. Hla Myint, and the succeeding generation of such economists U Aye Hlaing, Dr. Maung Shein, Dr. Ronald Findlay, U Thet Tun, U Maung Maung Hla, among others.

After honors graduation from Rangoon University in 1940, Ezra H. Solomon became lecturer, and briefly, Professor, in the Department of Economics at the University. A true student of the incisive Bernardelli, though leaving Burma at outbreak of the war in Myanmar, he continued brilliant teaching and research after his doctorate under Milton Friedman at the university of Michigan, and won recognition for his revolutionary 1963 contribution of the Theory of Financial Management later considered a seminal text, becoming the first Dean Witter Distinguished Professor of Finance at the university of.

Stanford. He also became a leading Economic Advisor to President Richard Nixon.

It must be mentioned at this juncture that his honors degree fellow-students U Tun Thin, and U Tun Wai, first teaching at the Economics Department of Rangoon University, and later working abroad in the IMF and world's leading universities and organizations, were also internationally respected economists of great credit to Burma. Dr. Hla Myint indeed became world renowned.

Following Solomon in 1941 as Professor of Economics was J. R. Andrus, author of *Burmese Economic Life*, one of the prescribed university textbooks in Economics even twenty years later. With the advent of World War II in 1941 in Burma, university classes, including Economics, were adjourned, to be resumed as emergency classes only in August 1945 in the former Randeria High School, on Shwebontha Road/Moghul Street.

Note must be made here that within the years 1923 to 1931, the prestige from the above auspicious beginning of teaching Economics in Burma was further enhanced under the guest lectures of the eminent economist and administrator J.S. Furnival, I.C.S., after his early retirement of his own volition from his post as Commissioner of Settlements and Land Records in the British government in Burma. A man whose heart clearly lay with the Burmese people whom he favored over the colonizing British, he wrote his first major book on Burma's economy : *An Introduction to the Political Economy of Burma* based on his above lectures on the then economic conditions of Burma, published in 1931 by the Burma Book Club founded by him. This book served not only as a main university textbook till late 1960s but also as the platform reference in all further

teaching of Economics at Rangoon University where Mr. Furnival returned, despite a successful academic career at Oxford University, continuing his teaching of Economics in Rangoon. Another of his important books *Colonial Policy and Practice: A Comparative Study of Burma and Netherlands India* with sympathies towards Burma, was also published in 1948, again by the Burma Book Club, and the Burma Research Society which he co-founded.

Furnival also coined the term and the concept of the plural society in the ten years of his service to newly independent Burma as Economic Advisor to government in National Planning.

It would not be far-fetched to say that the Economics Department of Rangoon University really began producing high caliber economists under the brilliant intellect of Harro Bernardelli, and its then naturalized, most earnest and empathetic scholar in Economics, John Sydenham Furnival. As much as the incisive thinking of the former helped hone the keen intellects of their young Burmese students like Dr. Hla Myint, so also the dynamic and authentic academic aura of the latter helped hew new concepts and terminology of plural society as food for thought for them.

It is to Burma's loss that Furnival was dispelled in 1958 from Burma by the Caretaker Government, trading Burma's quality of education for a partly understandable narrow view of nationalism, and that he did not live to honor the 1960 post of Professor of Economics at Rangoon University again offered him by the government of the then returning Burmese Prime Minister U Nu. Furnival criticized British rule in Burma as having been too self-motivated to the extent of opening up 'defenceless' Burma to the mercy of 'unrestrained capitalism solely for commercial gain'.

Till now, almost all university Economics professors and lecturers were from abroad. However, even with post-war departure of most foreign staff, the good fortune of the Department of Economics under the University of Rangoon remained undented, with the return from further studies abroad in 1945 of a spate of brilliant young Burmese scholars in Economics. Topmost amongst them, late 1930s student of Bernardelli, was Dr. Hla Myint who later burnished to a further glow the prestige of the Department of Economics under Rangoon University, and thereby the international prestige of the Rangoon University itself. Students from many academic disciplines in Asia were attracted to study in Burma. Until 1960, students from the Department of Economics were able to continue direct to a corresponding level of further studies abroad in Economics.

Dr. U Hla Myint, the brilliant student of Bernardelli, pioneer of development economics and welfare economics since his path-breaking 1948 PhD thesis *Theories of Welfare Economics* at the London School of Economics well before his 1971 internationally hailed book *Southeast Asia's Economy: Development Policy* in the 1970s, strongly advised manufactured-goods export-orientation strategy of development or industrialization based on manufactured exports, at a time of rife import-substitution strategies. He served in Burma, after post-graduate studies at the London School of Economics, as Economics Professor at the University of Rangoon from 1945 to 1952, and again as Rector from 1958 to 1962. He introduced a more liberal curriculum for Honors Economics at the Social Sciences college under the University of Rangoon, requiring students to have a year's extra study of a Humanities-subject such as History or Political Science while specializing in Economics.

He left the legacy of unrelenting demand for excellence from all who came under his tutelage.

Such also was his ငဲ့-tana and concern for Burma's education and economy, that in 1958, he gave up residence and academic post in London to teach in Burma and reorganize the educational set-up as fit for Burma's educational advancement, and to accept the then de facto Burmese government's invitation to him to be economic advisor to government. In the face of the government's continued adherence to

import-substitution as development strategy, counter to his exhortations, and without the full rein he was earlier promised to effect other necessary changes, he returned to England in 1962, filling the post of Emeritus Professor in Economics and later as Dean of Economics, from 1962 to 1985 at the London School of Economics.

Saya also led at the age of 90 the seminar *An Agenda for Equitable and Sustainable Development for Myanmar* in Yangon in February 2012 along with the Nobel prize winner and former World Bank chief economist Professor Joseph Stiglitz, and Professor Ronald Findlay, formerly professor at the Yangon Institute of Economics and now at Columbia University. Now 93, he sent an instructive video message from Bangkok, to the 30th November 2014 Seminar on Myanmar's Economic Transition : Issues and Options in Yangon, with keynote address and a presentation by Professor Ronald Findlay, and also a presentation by Associate Professor Sean Turnell of Macquarie University, Sydney, Australia.

Dr. U Tun Thin, an outstanding economics honors student of Bernardelli and Dr. Ronald Findlay's teacher and mentor, won the David A. Well's Prize in 1952 for the best PhD dissertation, on war games theory of economics, under Wassily Leontief at Harvard. From Acting Head at the Department of Economics at Rangoon University, he became in 1952 full Professor of Economics. After 1957, he became Director of CSED in Burma, and finally a Director in the Asian Department of IMF.

So also, Dr. U Tun Wai, another outstanding economics honors student of Bernardelli, taking his doctorate in 1953 at Yale under Milton Friedman, published his thesis as the highly esteemed Burma's Currency and Credit. After briefly serving as Acting Head of the Department of Economics at Rangoon University, he joined UN-ECAFE and later, the IMF.

Dr. U Aye Hlaing, Professor of Economics since the late 1950s and later Rector at the Social Sciences College under Rangoon University, took a PhD from the London School of Economics, became in 1964 the founding-Rector of the Institute of Economics and later Chairman of the Central Bank of Burma.

His strong point was Applied Economics, especially borne out in his illuminating work on Burma's colonial agriculture trade and finance including Trends of Economic Growth and Income Distribution in Burma 1870-1940, and also in Economic Theory such as Keynesian economics.

He also possessed an almost uncanny ability to divine, and fill in, gaps in students' understanding and grasp of Economics concepts taught them during the academic year by other lecturers.

He untiringly upgraded and maintained the quality of Economics knowledge of students taking the subject for their degrees, he himself filling in the Mathematical Economics and Econometrics knowledge of his honors students including the author of this article, especially to the standard demanded by the early 1960s Rector of Rangoon University Dr. Hla Myint.

Sayagyi U Tha Hto, a leader of East Asia Youth League during the War, took a Master's degree in Agricultural Economics from the United States of America. He became Professor of Agricultural Economics at Mandalay University, and then Professor of Economics at the Institute of Economics from 1964 till the 1980s, after the Economics Faculties at Rangoon and Mandalay Universities were merged into the Institute of Economics in Rangoon. He wrote, amongst other things, a comprehensive university textbook in Burmese on Political Science, and edited many university economics textbooks in Burmese published in Rangoon.

Dr. Maung Shein, 1952 economics honors graduate of Rangoon University pursuing further studies abroad first in LSE, published in 1964 his doctoral thesis from Cambridge on Burma's Transport and Foreign Trade, 1885-1914: and the Development of the Burmese Economy. Teaching especially honors economics on return to Burma, he gave insights into the intricacies of interpretation of economic history. After becoming academic Professor in Economics at the Social Sciences college, Rangoon University/ Yangon Institute of Economics, he also served at the IMF. He eventually rose to Deputy Minister of Finance in government.

Dr. Ronald Findlay served upon graduation from Rangoon University, as an economics tutor from 1954 to 1957, and after a Ph.D. at the age of 24 in 1960 from MIT, Massachusetts, as a lecturer from 1960 to 1966, in the Economics Department of the Social Sciences college, Rangoon University-cum-Yangon Institute of Economics, YIE. He continued as research professor between 1966 and 1968, before joining Columbia University in New York as the first Ragnar Nurkse Professor of Economics, in 1969 as a visiting professor and appointed professor in 1970. He is currently Ragnar Nurkse Professor Emeritus of Economics at the University.

His lectures on International Trade and Development theory, based also on his innumerable international publications on the subject, as inspiring as they seemed almost effortless, gave invaluable grounding in Economics to his honors and general degree students in Burma including the author of this article, guiding them towards international universities standard.

Saya also participated in the above mentioned seminar An Agenda for Equitable and Sustainable Development for Myanmar in Yangon in February 2012 along with Sayagi Dr. U Hla Myint and the Nobel prize winner and former World Bank chief economist Professor Joseph Stiglitz ; he further participated in the 30th November 2014 Seminar on Myanmar's Economic Transition : Issues and Options in Yangon, giving the keynote address as well as the closing presentation of Development and Reform : the Role of the State.

Daw Khin Lay(Miss Lily Verma), took her Masters in Economics Statistics at Berkeley University and taught Economics Statistics since 1959, becoming senior lecturer at the Department of Economics at Rangoon University, and later Professor of Economics at the Institute of Economics in Rangoon. Her lectures were always clear and concise.

Daw Hnin Khaing(Sayama April), graduating with first class honors in 1948 at the University of Rangoon, and later a Masters at the Institute of Economics around 1969, was a dedicated lecturer in the Department of Economics able to hold students' attention with lectures on Economic Theory amongst other branches of economics that she also taught.

Dr. Than Nyun, graduating in 1955 with first class honors in Economics at Rangoon University, studied at the London School of Economics, later taking his PhD from Cambridge on Econometric Analysis of Trade in Manufactured Goods of the East European Countries. A lecturer by 1967 at the Economics Department of the Institute of Economics, he succeeded Dr. Maung Shein as Professor of Economics, then succeeded Dr. Khin Maung Nyunt as Rector of the Institute of Economics.

He headed a number of programs of intensive In-Service Training for all Department of Economics staff of the Institute of Economics, and also for high school Senior Assistant Teachers, S.A.Ts teaching Economics in English to school-children in Basic Education, based on the prescribed textbooks on Economics that he wrote for the two years of school before university.

He became Deputy Minister of Higher Education, and later, Chairman of the Civil Services Training Board.

U Thet Tun, a guest lecturing tutor of the Economics Department in the early 1950s, merits strong mention here as being always closely relating to, and strongly participating in, academic programs of the Institute of Economics, and the multitude of economics articles he wrote including the 1960 Economic Planning in Burma and his highly able A Critique on Louis J. Walinsky's 'Economic Development in Burma, 1951-1960'. On the strength of previous studies at Kyoto and Hong Kong Universities, he took with flying colors even as external student, a B.Sc(Econ) London University degree in Economics.

After serving as a director at the IMF, he became Director General of CSED, and later, Ambassador to France.

U Maung Maung Hla, 1948 economics graduate joining the Union Bank as Governor of the Bank from 1986 to 1987, though like U Thet Tun not a member of the Economics Department, must be similarly mentioned, as closely participating in academic programs of the Institute of Economics - Economics Department, producing valuable research and writings on Economics. At the November 2014 kktsein-P.7. "Honoring 90th Anniv. Eco .Dept" Seminar on Myanmar's economic Transition : Issues and Options in Yangon, he presented a paper on Building Five Pillars of Financial Foundation for Myanmar.

Dr. Maung Myint, 1958 first class honors honours-graduate in agricultural economics with a paper on Agriculture in Burmese Economic Development at Rangoon University, took his PhD in International Economics from Berkeley, California. Serving as lecturer at the Department of Economics at the Institute of Economics in Yangon, he later joined UNIDO at ESCAP. Retiring as Senior Economist, he is currently Chief Advisor to the President.

Amongst the several economic seminars that he has chaired, is the outstanding February 2012 seminar in Yangon that he organized, An Agenda for Equitable and Sustainable Development for Myanmar with three great participating economists Dr.U Hla Myint, Nobel Prize Winner Dr. Joseph Stiglitz, and Dr.Ronald Findlay. At the 30th November 2014 Seminar on Myanmar's economic Transition : Issues and Options in Yangon, also, he read a paper on Improving the Official Statistical System of Myanmar.

U Myat Thein first studied at Cambridge, and gained his masters degree from Warsaw. He succeeded Dr. Than Nyun first as Professor of Economics and later Rector of the Institute of Economics in Yangon. He also served short terms at the IMF, and presented papers at economics seminars at home and abroad.

Retired in 1998, he has several books on the Myanmar economy to his credit, including his 2004 Economic Development of Myanmar, published by the Singapore ISEAS.

Dr. Myo Nyunt, 1960 honors graduate, took his doctorate in agricultural economics in the US, and after several years of research and teaching as lecturer at the Institute of Economics, became adviser in Papua New Guinea. He now teaches at university in Australia.

Dr. Kan Zaw, obtained a doctorate in Economics from the ISS Netherlands, became Rector of the Institute of Economics in 2000, and is currently serving as minister to government.

During his term of service as Rector, computer training was incorporated into the curriculum for the Economics degree students at the Institute of Economics. The series of diplomas in economics open to any graduate was also expanded. He gained the distinction of Excellence for his endeavors at home and from

Dr. Daw Khin Nyo Nyo, graduate in Commerce, who took her M.A. in Economics from the University of Wisconsin in 1958 and a 1963 doctorate in Economics from the University of Toronto in Canada, on return teaching International Economics and also Monetary Economics to economics students, and Daw Tin Tin Aye, Peggy Shin, formerly from Mandalay University, before the merger in 1964 of kkkthein-P.8. "Honoring 90th Anniv. Eco .Dept" the Yangon and Mandalay departments of economics, and later Head of Economics at Assumption University in Bangkok, were also both important senior lecturers at the Department of Economics of the Institute of Economics in Yangon.

Daw Yin Yin Mya, 1950 economics honors graduate from Rangoon University, and writing her masters degree thesis in Public Finance at the Institute of Economics, taught as lecturer at the Institute of Economics in Yangon, both the subject as well as Economic History.

Dr. Bo Lay, graduate in economics honors at Mandalay University, after doctoral studies in Eastern Europe taught his strong suit of Econometrics/ Mathematical Economics, and Manpower Planning, at the Institute of Economics after the Rangoon-Mandalay merger of 1964. He later became Deputy Minister in Finance to government.

U Than Lwin, Saya Eric, who took a masters degree in Public Finance from England and teaching as lecturer at Rangoon University international financial organizations and economic theory to the late 1950s economics students, before early demise, and Daw Yi Yi Khin beginning teaching in 1960 honors Macroeconomics and International Finance before premature demise, were teachers the Economics Department could well be proud of, in terms of their dedication and learning.

Amongst teachers at the postwar Department of Economics of Rangoon University were also guest teachers from other countries, 1960-1963, who also were greatly instrumental in disseminating the discipline of Economics for Burmese Economics graduates' better service to Burma. Notably among them were the following teachers.

Dr. K.S. Mali from Pakistan, writing and publishing in 1960 Fiscal Aspects of Development Planning in Burma 1950-1960, taught in depth in honors economics the economics of Public Finance and Fiscal Policy, and Economic Theory for the general degree, showing a dedication to enhancing his students' knowledge of the subject. It was in his above published doctoral thesis that the famous or notorious paradox in Myanmar's fiscal policy of the creation, by government's taxation of farmers, of undesirable and unforeseen repression of farmer's income and thereby effective demand for Burma's domestic manufactured products, a vicious circle, came to light.

Mr. Ray Billingsley from the University of Texas in the US, painstakingly teaching the analytical and empirical aspects of final year honors Agricultural Economics, and Mr. Herczeg from Austria teaching final year honors International Economics covering both theory and practical issues, also Miss Mamie Sanyal from India who for several years taught Banking and Finance, and Mr. Francis Urban from Poland teaching Statistics for the general degree in economics, were all teachers also gaining the highest respect from their students, all helping build a better Burma.

This record of as many prominent members as possible of the Department of Economics of the University of Rangoon/the Institute of Economics, would not be even reasonably complete without mentioning the following important facts:

first.....that Dr. R. S. M. Sundrum, the first Professor of Statistics after the Department of Statistics under Rangoon University was established in 1956 separate from the hitherto guardian Department of Economics, was a brilliant Statistician of international repute always working closely with the Department of Economics for the nurturing of academically well-rounded Economics graduates, as did his successor Professor Dr.Khin Maung Nyunt, and the highly respected Professor William Paw, the first Professor of Commerce after the Department of Commerce was established in 1955 separate from the hitherto main Department of Economics ;

that Dr. Khin Maung Kyi, succeeding Dr.Findlay as Research Professor, was also a star of the Institute of Economics working in close collaboration with the Department of Economics, as also did prewar honors-economics graduates U Chan Aye-Yebaw Chan Aye, U Ba Nyein, and postwar graduates statistician and later deputy minister to government U Nyunt Maung, and Dr. Sein Maung from commerce honors;

secondly.....that it does not cover as it should, the names of all the rest of the academic staff from tutors upwards, not only from the Department of Economics but also from the minor or supportive academic departments of compulsory subjects like English, Burmese, Mathematics, Geography and Political Science, who despite the odds in years of repressive political and social environment, bravely adhered to their penurious teaching posts whatever their possible many other failings.

thirdly.....that the 1970s postponement by government authorities of the teaching of English in schools to as late as the fifth standard crippled Burma's hitherto good command of the English language, thus also largely helping to undermine the

quality of University education, depriving university students and the upcoming generations of university academic staff, of ability to read and ingest academic subject-matter first-hand through internationally-used standard textbooks written in English in their various disciplines. Also, unlike in Japan to some extent, and more important, as in Warsaw, there were no translations of such main textbooks into the indigenous language, here into Myanmar.

The first trend was recognized and corrected around 1985, and the best is to be hoped for, though it will take time to reverse the trend.

In honor of the 90th Anniversary of the Economics Department, University of Rangoon and the 50th Anniversary of the Economics Department, Yangon Institute of Economics, in honor of all who were from, or worked with, the Economics Department, University of Rangoon /Yangon Institute of Economics to the best of their ability under given circumstances, it is reasonable to hope that the aforementioned Economics department will academically shine again.

Daw Khin Khin Thein

Myat Thein

IMPROVING DOMESTIC RESOURCE MOBILIZATION IN MYANMAR

The stronger performers among the developing countries share a number of essential characteristics. Compared with the slow-growing countries, the successful countries have markedly higher savings rates; higher investment rates (also in human capital); and higher efficiency of investment and higher overall productivity growth. They also typically finance a larger proportion of investment from domestic saving, and when they have resources to external saving; it is often in the form of foreign direct investment and equity capital rather than debt creating capital inflows... (World Economic Outlook, International Monetary Fund, May 1993, p.6.)

In the early 1960s Myanmar, Thailand, Indonesia and Philippines were more or less at a similar stage of development or underdevelopment. Their income per head was also not very different from one another. No one could have foreseen then that of 60s would usher in an unprecedented era of development for most of these Asian countries except Myanmar. The obvious question therefore was why did Myanmar fail to develop? Why did it lag behind that of her fellow Asian countries?

Many explanations could be given. And many have been given. In fact, the literature on the economic success and policy lessons of Asian development is now voluminous. But, in the 1950s and early 60s the focus of attention was not so much on Asian

development as on the development of developing countries in general. At that time the titan or the big guns, so to speak, in development economics were QA. Arthur Lewis (later Sir Arthur Lewis and Nobel prize winner of Economics in 1979), Albert Hirschman, Raul Prebisch, Ragnar Nurkse, and Rosenstein Rodan among others. In fact, outpouring of fundamental ideas and models at that time was such that, as Hirschman was to remark later, Development economics did much better than the object of its study, the economic development of the poorer regions of the world, (Hirschman 1982, p.372). The books and essays of these economists were compulsory reading in economics honors classes.

A Myanmar economist, Professor Hla Myint of the London School of Economics arrived on the scene somewhat later. But, he was one of the very first person to notice the emerging trends in Asia between high growth economies and low growth economies. In an article in the mid 60s that was to become well known among development economists, Dr. Hla Myint drew comparison between the high performing outward-looking Southeast Asian countries such as Thailand and Malaysia and low performing inward-looking countries such as Myanmar and Indonesia. Hence, was born the concept and terminology of inward-looking and outward-looking strategies of development.

Following Dr Hla Mying, a group of Myanmar economists led by Dr Ronald Findlay and U Thet Tun came to the same conclusion in a position paper submitted at the Fifteenth Annual Consultative Committee of the Colombo Plan Conference hosted by Myanmar in 1967. Again the correlation between good export performance and high overall growth rates of stronger performers was contrasted with poor export performance and poor growth record of slow-growing countries, which also came to include Sri Lanka. The message was clear. Export oriented development strategies were in no small measure responsible for the success of successful Asian countries while import-substituting strategies of inward-looking countries could be responsible for their poor performance.

By the late 1980s the literature on Asian development has become voluminous. But when it came to stock taking for the Myanmar economy, Dr Tun Wai, retired Deputy Director of the Institute of International Monetary Fund, found lack of sound economic management to have been chiefly responsible for the poor performance of Myanmar economy. Sound economic management as defined by him includes the ability to have a correct vision of things which are happening and to have a realistic appreciation of what can be achieved in a given time span; and to literally manage the implementation of the economic policies adopted."

Myanmar's self-reliant policy and reluctance to accept foreign assistance from the early 60s to the late 70s have also been suggested by many as one of the reasons for her relatively poor economic performance. In contrast, newly industrializing economies such as the Republic of Korea or Taiwan were said to have benefited much from generous American economic aid, especially in their early phase of industrialization.

Non-economic factors have also been put forward as possible causes for Myanmar's lack of economic growth. Among these was the insurgency and ethnic problems that Myanmar had to face

following independence; to which the obvious and quick rebutted could be that Malaysia had similar problems but nevertheless overcame them. Then again, some scholars have also suggested Myanmar's "cultural values" as being chiefly to blame for Myanmar's lack of economic growth. According to such scholars, Myanmar's Buddhist values or general view of life as being characterized by suffering and impermanence discourage economic progress. Again, for an effective rebutted to such hypothesis one has merely to point out the success of Thailand, whose culture with respect to Theravada Buddhism is very similar to that of Myanmar.

In brief, what the Myanmar economists and others mentioned above had done was to highlight certain explanations or factors as being more important than others in Myanmar's development process. As such, they had provided very valuable insights, which if it had been needed, might have changed the course of Myanmar's economic history. At the same time, as they were all fully aware, it needs to be stressed that the process of economic change is such a complex process that no one factor by itself could adequately explain Myanmar's lack of economic growth. Thus, as pointed out by Ronald Findlay in explaining the success of outward-looking countries, export orientation per se is not necessarily "growth-inducing". It has to be supported by such real determinants of growth as capital formation and technological progress so vital for the dynamic internal economic transformation of the economy.

Putting it more simply or in a way which could easily be understood by a layman, the most basic ingredient of development or the most fundamental factor for economic growth is investment. Other things being equal, the higher the rate of investment the higher will be the rate of economic growth. High rates of investment however require high rates of savings. While external resources may be relied upon from time to time, the surest way to finance high rates of investment and to sustain growth over the long run is by improving the mobilization of domestic resources.

In brief, Myanmar lagged behind those of more successful Asian countries simply because of its poor performance with regard to domestic resource mobilization. For more than three decades Myanmar's saving rate has remained low and stunted relative to both its GDP and to those of other Asian countries. Why is the savings rate so low and remain stunted in Myanmar? What must be done to improve its savings rate and domestic resource mobilization?

In Myanmar, the first batch of serious studies on domestic mobilization of savings in recent years was undertaken by two groups of researchers in 1986. One group, comprising of Daw Khin Ohn Thant and others undertook the study on "Domestic Resource Mobilizing". Another group, comprising of Daw Khin Kyi Kyi and others made a detailed investigation of "Financial Structure and the Effectiveness of Monetary Policy (Burma)". Both the studies are in Burmese. Both the studies were carried out at the behest of the Central Bank of Myanmar. Thus, the findings of these studies (no doubt after due considerations by the responsible authorities), were meant to be implemented so as to enhance domestic savings and make monetary policy more effective.

Another important and comprehensive study on domestic resource mobilization was undertaken by Daw Khin Saw Oo in 1992. This study under the title of "Domestic Resource Mobilization in Myanmar" was carried out as a country paper for the project organized by the South East Asian Central Banks (SEACEN), Research and Training Centre, Kuala Lumpur, Malaysia. The present study hopes to complement the above mentioned studies by taking a different approach. The approach taken in this study is to view resource mobilization as an issue about medium term growth involving the consideration of not just the factors directly affecting savings, but a wide range of interrelated macroeconomic variables determining the performance of the economy as a whole. In other words, we see most of the problems of enhancing savings as having to do with macroeconomic conditions.

But, first it should be remembered that savings are a residual from income and consumption.

Hence, factors determining the level or the rate of consumption by implication determines the level or the rate of savings. In other words, savings theories constitute mirror image or images of consumption theories. On the basis of these theories, studies of saving in various developing countries have identified a number of quantifiable determinants. These include amongst others, the absolute level of current income and the rate of growth of real income, the dependency ratio, the real deposit rate (the nominal deposit rate minus the inflation rate); and the ratio of total money supply to GDP, which is regarded as an indicator or the level of financial development. Some of these factors such as income and dependency ratio relate to the 'ability to save', some, such as interest rate and inflation, to the 'incentives to save', while others, such as the level of financial development including financial institutions and instruments, to the 'opportunities to save'.

Now, coming back to the factors determining the (low) savings ratio in Myanmar, it cannot be denied that low rates of savings in Myanmar are to some extent due to its low income. Unlike the reforms which were carried out within the framework of a command economy, the reforms that were undertaken following the adoption of the market-oriented economy were more fundamental and widesweeping. Apart from the Foreign Investment Law, there were many other reforms. These include reforms of the financial system which ushered in a spate of private banks and representative offices of foreign banks: tax reforms, including replacement of the former Commodities and Services Tax Law by the Commercial Tax Law in 1990 so as to broaden the tax base; interest rates reform, and so on. However, they failed to raise the savings ratios to the level attained in the earlier period, call it period one.

An examination of the savings ratios in the previous period in the light of key macroeconomic variables may be adopted as one of the approaches for sifting out the determinants of savings in Myanmar. The growth rate of real GDP in period one, which is the period between 1976-77 and 1985-86, at 5.6% per annum, was significantly higher than

in period two, the period between 1986-87 and 1996-97, at 2.4% per year. Therefore, on the basis of both permanent income hypothesis and life-cycle hypothesis of saving, one may expect a higher rate of aggregate saving in period one as compared to two. The standard life-cycle saving model, associated with the works of Modigliani, Brumberg and Ando (MBA), has young income earning households saving during its working years to finance consumption when they retire. It also assumes that each household consumes all its resources over its lifetime. That may not be so. However, even assuming that to be the case and that no household saves over its lifetime, aggregate saving will still be positive, provided that there is positive growth in real GDP. That is because, with positive growth in real GDP, lifetime resources of young savers exceed those of old dis-savers. Moreover, the higher is the rate of economic growth, the richer is the current generation compared to the previous generation. Hence, even a relatively modest saving effort by this current generation for outweighs the generation. Hence, even a relatively modest saving effort by this current generation for outweighs the dissaving of the older, retired generation. In other words, the higher the rate of growth of income, the higher the saving ratio.

The two period had also two very different rates of inflation. In period one, inflation was contained on the average at around 5 or 6 per cent per annum. In period two, on the other hand, the average annual rate of inflation was about 23 or 24 per cent. The direct effect of inflation is lower real interest rate (nominal interest rate-inflation) and therefore, lesser impact of any increase in nominal interest rate. High inflation with nominal interest rate ceilings, as in period two, cause real interest rates to become negative and financial assets to be less attractive to hold. As a result, there could be withdrawal of funds from the banking sector and disintermediation, a process referred to as financial repression. Not only that, households may decrease savings and increase consumption of luxury goods or buy real estate. Moreover, when real interest rates are negative existing funds for productive investments may not be allocated efficiently as the market price rationing

system is not at work, and further more there is no incentive to use capital efficiently. For example, excess capacity is costless, so plants, roads and bridges may be built with far more excess capacity than required for immediate use.

Another important difference between the two periods is with regard to budgetary deficits. Period one had a relatively lower budgetary deficit (as per cent of GDP) than period two. A government deficit reduces domestic savings directly. A budgetary deficit also reduces saving indirectly by inducing and/or fueling inflation. Financing the deficits through an expansion in money supply directly abet inflation. From another point of view, a government deficit fuel inflation by competing with the private sector for scarce investible funds. Thus, as Fry has noted, the "relationship between government deficits and inflation in the Asian developing economics is no coincidence". (Fry 1991, p.26)

So far we have been looking at differences in some of the key macroeconomic variables between the two periods which could account for the better saving performance of period one with the object of finding out the determinants of savings behavior and savings ratio in Myanmar. There are however, other factors whose effects are either ambiguous or could have enhanced the saving efforts of period two rather than period one. And one of these is the net factor income from abroad (NFIA). NFIA were negative before 1988/89 came to be positive from that year onwards. Another factor which could have had a lesser unfavourable effect on savings in period two as opposed to one, is the dependency ratio-those under 15 years to age and over 60 years of age as a share of total population. Again, on the basis of the life-cycle saving theory, it has been hypothesized that the larger the number of children and/or dependents in the household, the higher will be the ratio of consumption expenditure to income. Therefore, the fact that dependency ratios in Myanmar declined from 78.47 per cent in 1985/86 (representing period one) to 69.66 per cent in 1996/97 (representing period two) means that the unfavourable effect of this factor could be lesser in the latter period than in the former.

The above considerations have brought to light the following factors as possible determinants of saving in Myanmar. They are:

- level of income,
- relative effectiveness of measures of promote savings,
- growth rate of real GDP,
- rates of inflation,
- nominal and/or real rates of interest,
- budgetary deficits,
- foreign savings,
- dependency ratio, and
- degree of financial development.

It must be admitted that there are still other factors, such as export earnings, that we have not been able to incorporate in our discussion so far. And that is, as some scholars have correctly questioned, whether Myanmar has the ability to save any more than it is doing at present.

According to the results of the regressions over the period 1976/77-1990/91 by Khin Saw Oo, permanent income, per capita GDP, real interest rate, level of exports, and total financial savings were found to be positive and significant; and the consumer price index and dependency ratio negative and significant. The expected result was the relationship between the saving rate and the growth rate of real GDP which proved to be insignificant (Khin Saw Oo 1993, pp.264-265).

According to Weerasekera's study, nominal interest rates, exports, dependency ratio and foreign savings explain about 86 per cent of variation in real savings in Myanmar. All coefficients are statistically significant at the 1 per cent level; and all coefficient except that of foreign savings have the correct signs. The most interesting result of Weerasekera's study was the fact that Myanmar savers respond more to nominal rather than real interest rates. As in Khin Saw Oo's study, we found the relationship between GDS and permanent income, per capita income, level of exports and total financial savings to be positive

and significant. All coefficients are statistically significant at the 1 per cent level. Then again, as in her study we found the consumer price index and the dependency ratio to be negative and significant. In addition, we also found the relationship between GDS/GDP and export / GDP ratio to positive and significant.

In addition, we found the relationship between GDS and nominal interest rate rather than real interest rate to be positive and significant at the 1 per cent level. This result, it may be recalled, is the same as Weerasekera and very important. We also found the relationship between GDS and GDP growth rate and potential GDP and foreign savings ratio to be significant. The former result confirms the life-cycle hypothesis while the latter result, again, is the same as that of Weerasekera. The unexpected result was the negative and significant relationship between GDS/GDP and financial development (as proxied by the ratio of M3-M1 to GDP).

Nevertheless, with the support from the foregoing discussion we may still conclude that-

Myanmar has the ability to save more, and that gross domestic savings in Myanmar are positively correlated with per capita GDP; permanent income, as measured by a 3-year moving average of nominal GDP, and aggregate savings in Myanmar are positively correlated. The higher the growth of GDP the greater the changes for mobilizing savings; the higher the interest rates, both nominal and real, the greater the volume of savings; budgetary deficits and inflation are bad for savings; savings are inversely related to dependency ratio; increase in foreign savings have a positive influence on aggregate savings in Myanmar.

Myat Thein

Resumption of Official Development Assistance (ODA): Views from Myanmar's Perspective

U Myint

Introduction

1. The bold moves taken by President U Thein Sein that initiated the process of political, economic and social reforms over the past months and the positive response from many key members of the international community to these moves have brightened prospects of increased resource flows into Myanmar from abroad. Such flows may be public (official) or private and bilateral or multilateral. The flows can also take place on commercial (hard) or concessional(soft) terms.

2. Financial flows on easy or concessional terms have been provided to the poorest countries for some time. A good example of this is the official development assistance (ODA)² provided by both bilateral and multilateral donors. ODA consists of foreign aid that comes in the form of grants –that do not require repayment – and soft loans that have easy repayment terms. For instance, the World Bank has a member organization called the International Development Association (IDA) which was set up in

1960. It gives ODA – both grants and soft loans – to poorest countries. Soft loans from IDA can have a repayment period of 50 years, which includes 7 years grace period (years in which the principal of loan does not have to be repaid), and interest rate³ of ¾ percent (that is 0.0075%) per year. A good way to find out more about ODA is to look at how IDA provides this form of assistance.

(i). IDA sources and uses of funds

3. World Bank gets money for lending to member countries by borrowing on the financial markets of the world. To get such loans the Bank has to pay commercial interest rates. Hence this source of getting money cannot pay for concessional loans by IDA.

4. Therefore, IDA gets funds to do its work mostly from contributions received from rich countries among its 172 members. Two other members of the World Bank Group –World Bank and International Finance Cooperation (IFC) – also make contributions to IDA. These contributions are made every three years in what are called IDA fund replenishment rounds. Several developing countries such as China, Republic of Korea, Egypt and Turkey, that were receiving soft loans from IDA have now become donors to IDA. In the last round – round number 16 held in 2011 – 52 countries contributed US\$ 49.3 billion to IDA.⁴

3 Because of its very low rate, IDA does not call this interest rate. Instead, it is called "service charge."

4 The Asian Development Bank (ADB) also has a "soft loan window" called the Asian Development Fund (ADF). Thirty-two ADB member countries contributed

1 Chief, Economic Advisory Unit; President's Office; & Chief, Centre for Economic and Social Development (CESD), Myanmar Development Resource Institute (MDRI), Yangon.

2 According to the Development Assistance Committee (DAC) of the Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), a soft loan must have a "grant element" of at least 25% to qualify as ODA. Please see DAC Glossary of Key Terms and Concepts [www.oecd.org/dac/glossary]. What grant element means and how it is calculated are given in ANNEX I, of this paper.

5. Countries with per capita GDP less than US\$ 1,175 in 2012 are considered to be very poor and are eligible to get soft loans from IDA.⁵ Today there are 82 countries in this category, of which half are in Africa. Of course, in earlier years the per capita GDP to qualify to get IDA loans was much lower. Nevertheless, with passage of time, the per capita GDP of some developing countries exceeded the limit set at that time to qualify to get loans from IDA and these countries have "graduated" from the IDA lending list. So far 36 countries have graduated. On the other hand, 8 countries most of them in Africa, after graduation cannot keep up the level of per capita GDP beyond the limit and are therefore put back on the IDA lending list. Asian countries that graduated and year of graduation are as follows: Republic of Korea (1973), Thailand (1979), Philippines (1993), India (1994), China (1999), and Indonesia (2008).

(ii). ODA inflows varied experience

6. Total ODA inflows into developing countries from all sources, amounted to US\$ 140.7 billion in 2011.⁶ Of this amount, \$93.6 billion came from members of the Development Assistance Committee (DAC)⁷ of the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD), \$39.1 billion came from multinational organizations and \$8.0 billion came from non-DAC countries. In 2011, ODA receipts by Myanmar and its low income neighbours are as follows: Bangladesh (\$1,080 mil.), Nepal (\$892 mil.), Cambodia (\$792 mil.), Laos (\$397 mil.), Bhutan

(\$144 mil.), and Myanmar (\$376 mil.). These figures show Myanmar's ODA receipts in absolute US dollar amounts, except for Bhutan, is the lowest. However, Bhutan has a very small population of 762,000. So if we look at ODA receipts in per capita terms for year 2011 we get the following results:⁸ Bhutan (\$189), Laos (\$63), Cambodia (\$55), Nepal (\$29), Bangladesh (\$10), and Myanmar (\$6). Hence, Myanmar's ODA receipts have been very low compared to its low income neighbours, both in terms of absolute US dollar amounts as well as in per capita terms. This Myanmar's status as a very low recipient of ODA is going to change in a big way in the near future. There will be large ODA inflows into Myanmar from DAC and non-DAC members as well as from multilateral donors in the years ahead.

7. However, it is important to bear in mind that, especially at this initial stage of Myanmar's greater re-engagement with the donor community, the resumption of ODA flows, even if they were to come in substantial amounts, might not by themselves, help to improve the welfare of the ordinary people of Myanmar – particularly welfare of the large majority of poor people at the bottom of the income scale. A World Bank policy research report entitled *Assessing Aid: What Works, What Doesn't, and Why*⁹ in reviewing the organization's fifty years' experience with development assistance, observed that foreign aid performance at different times and different places has ranged from highly effective, totally ineffective and everything in between. Hence, I believe it will be useful for us, at this time, to give consideration to what Myanmar must do on its part to make ODA effective and to ensure the enhanced re-engagement brings outcomes satisfactory both to us and to the

5 It is more correct to say per capita Gross National Income (GNI) calculated with the Atlas method of the World Bank that came to US\$1,175 in 2012. However, to keep matters simple, we won't bother with that.

6 ODA data are obtained from www.oecd.org.

7 There are 26 members at present in the Development Assistance Committee (DAC). They are as follows: Australia, Austria, Belgium, Canada, Czech Republic, Denmark, European Union, Finland, France, Germany, Greece, Iceland, Ireland, Italy, Japan, Korea, Luxembourg, Netherlands, New Zealand, Norway, Portugal, Spain, Sweden, Switzerland, United Kingdom and United States.

8 Population data to calculate per capita ODA are obtained from www.geohive.com. These population figures are as follows: Bangladesh (152.4 mil.), Myanmar (60 mil.), Nepal (31 mil.), Cambodia (14.4 mil.), Laos (6.3 mil.), and Bhutan (762,000).

9 World Bank, *Assessing Aid: What Works, What Doesn't, and Why* (New York: Oxford University Press, 1998).

donor community. Obviously, making effective use of aid also depends on how the donors go about giving this aid and in what way the donors and Myanmar together make use of the aid. This more general aid effective issue is not taken up here but will be dealt with in another paper. As for this paper, as stated in its title, it looks at ODA from a Myanmar perspective – meaning what Myanmar must do to make ODA inflows support reforms and promote inclusive and sustained growth in the country.

(iii). Potential benefits from ODA: Lessons from road racing

8. A useful way to consider how external aid could assist Myanmar's economic and social development is to think in terms of road racing. To win a road race four things are required: a powerful engine, a smooth track, a skillful driver, and good team-work. In the case of an economy, sound policies provide the powerful engine. Good infrastructure together with high-quality economic and social institutions constitute the smooth track. The skillful driver is a leader who inspires confidence, is blessed with sound judgment and managerial capabilities to run the economy in an efficient and effective manner. As for team-work it hardly needs emphasis. In a road race it can be pretty dramatic. We see men in blue overalls scurrying all around the race car when it enters the pit stop – changing tyres, refilling the fuel tank, tinkering with the engine and so on. Without them you are out of the race. Thus foreign aid can help a country if it does these things: assists in formulating and implementing good policies, provides technical assistance and finance to help build infrastructure and institutions, imparts training to improve human capacities to perform tasks in a more productive way, and help reduce tensions among key players and promote trust and good-will among them to enhance cooperation in undertaking

US\$ 38.7 billion by July 2012 to ADF and 29 countries, including Myanmar, are eligible to receive grants and soft loans from this Fund. Please visit <http://www.adb.org/site/adf/overview>

the nation building task. Perhaps, this last point that has to do with national reconciliation and promoting team-work among major players in the country is a crucial challenge facing Myanmar at present.

9. For Myanmar and other poor countries, it may be desirable to take account of two other factors. These have to do with figuring out where we are at present in the race, and the nature and state of the car we are driving. Let us consider these in turn.

(iv). State of the car: Ford Popular Sedan 1950 model

10. Let us begin with the car. At the start of the race in Myanmar, sixty years ago, we were driving the state-of-the-art, and top-of-the-line, Ford Popular Sedan, 1950 model. Our flashy car was envied by many, both near and far. We were tipped as the most likely country to reach the finish line and successfully industrialize well ahead of others in the region.

11. In the course of the race over the past half century, our neighbours became able to afford better cars through good ideas, diligence and hard work on their part. They switched models and from about two decades ago began zooming around in Mitsubishi Pajeros. But we prefer to do things our way and opted to stick to our Ford Popular 1950 model. Obviously, after sixty years on the road, obsolescence has set in and there has been considerable wear and tear. However, we repainted the car several times, so it retained its sleek and shiny good looks. In addition, a pair of new halogen head lights and alloy wheels were installed. These did nothing to improve the car's performance, but it did make some of us feel good and contributed to a sense of satisfaction and well-being.

(v). Rough ride

12. In recent years, the going has become rough and the ride in the Ford Popular, to put it kindly, has not been comfortable. The passengers in the back seat are often dazed and bruised by constant buffeting and being bounced around in their

seats. Not much imagination is needed to figure out the problem, and any taxi driver will confirm it for us, that this problem has to do with the shock absorbers, which due to overuse, abuse and neglect over all these years, have ceased to function. In addition, the whole suspension assembly has fallen apart, as it has outlived its useful economic life by several decades. A cursory glance through the window reveals that the road is full of pot holes and strewn with boulders. Besides, we are running out of gas. While we are making the best of a bad situation and suffering in silence, we are told the ride, in fact, is as smooth as silk. This is self-deception. It is clear that while this delusion is being imposed on us, no amount of foreign assistance or anything else, will help to overcome the ills that most people believe are afflicting the nation.

(v). Sins of omission and emperor's new clothes

13. Nevertheless, that not all was well was admitted by Dr. Maung Maung, the last President of the Burma Socialist Programme Party (BSPP) regime. In assessing the outcome of BSPP stewardship of the nation and the economic consequences of the Burmese Way to Socialism, Dr. Maung Maung made the following observations:

"As I have written earlier, we were all to blame. We failed. We had our opportunity to make Myanmar into a land of peace and plenty, but we made a mess of that opportunity. But much of the failure was in omission – in pretending everything was alright, in making false reports and saying sweet words, knowing full well all the time that things were going wrong.

One of our failures lies in the Myanmar habit of *arnade* – feeling bad about hurting or embarrassing people. To a degree it is a good habit, for it makes for consideration for others and civility for which the Myanmar people are deservedly famous. However, in its name many sins of omission are also committed. What should be said goes unsaid; what should be done is left undone. Lack of moral courage can be disguised under its cloak.

A feeling of fatalism, or karma, of whatever will be will be can also be added to *arnade*, which is probably a typical Myanmar trait. [...] Thus, feelings are pent up – irritations, frustrations, anger. Over the years they gather into a storm."¹⁰

14. Many Burmese would probably have reservations with regard to Dr. Maung Maung's interpretation and analysis of circumstances leading to, and events that took place, in the 1988 upheaval in Myanmar. However, his remarks about the sins of omission and his suggestion that we were all to be blamed for the mess and failure to make Myanmar into a land of peace and plenty, should be given further thought and consideration by the people of Myanmar, although with a qualification. The qualification has to do with the fact that Dr. Maung Maung might also have mentioned that the regime, with which he has long been associated with, does not take kindly to expression of views that is at variance with its own. The airing of opinions that diverge from the official line is looked upon as unpatriotic and traitorous, or worse, and as deserving punishment appropriate for such seditious behaviour. This factor, in combination with Burmese feelings of *arnade* and preoccupation with karma, has contributed to the reluctance of the people of Myanmar to act in accord with the dictates of their conscience and to express views in a free and frank manner, although they also knew full well all the time, that things were going wrong and the situation was just the opposite of what the official rhetoric expected them to believe. They see little alternative other than to let Dr. Maung Maung pretend that, like in the well-known fable of our childhood days, the emperor's new clothes were of the finest material and the top of fashion in the realm. The era, of course, had its dissenting voices. But these were few and far between, voices in the wilderness, which were harshly silenced – until 1988 when the storm broke.

¹⁰ Dr. Maung Maung, *The 1988 Uprising in Burma* (New Haven: Yale University Southeast Asia Studies, 1999), p. 134.

(vii). Economic adviser's job, and need for more honesty and less self-censorship

15. Dr. Maung Maung's comment about "what should be said goes unsaid; what should be done is left undone" is a matter that has bothered me over the years. I believe that members of the economic profession, to which I belong, have greater responsibility than others to draw attention to misconceived ideas and flawed policies that in the past have led the country down the road to ruin, so that future generations do not think too unkindly of us. The predicament is far worse for those members of the profession who act as advisors to governments. For example, the economist Ashok V. Desai, on reflecting upon his short stint as advisor to the Government of India, noted that:

"An economic advisor's job is to tell as it is and advise as he sees right. But the basic instinct of the government is political survival. To tell it as it is would be treason if the facts give ammunition to the opposition, and to advise what the government should but cannot do would point to its impotence."¹¹

16. The Burmese people, like people all over the world, believe things can be better. But it has to be realized that no society can get something for nothing. Bringing about change for the better involves costs and sacrifices. Thinking unpleasant thoughts and saying and doing things that may not please everybody form an element of this cost. But it should not be an unbearable cost, or a binding constraint. Because the alternative course of action – to say nothing, do nothing, and to put on one's best face and pretend with the powers-that-be, that everything is fine, although burning with anger and frustration inside, has high costs and will lead to disastrous consequences as elaborated in Dr. Maung Maung's book.

¹¹ Quoted by Deena Khatkhate in a review of Ashok V. Desai's book, *My Economic Affair* (New Delhi: Wiley Eastern Limited, 1993). The book review appeared in *IMF/World Bank, Finance and Development*, March 1995, vol. 32, no. 1.

17. I make no pretense at having any special insight into Burmese national character, culture or traditions. However, Myanmar is primarily a Buddhist country and as far as I am aware, humility, compassion, understanding, tolerance, forgiveness, gentleness, compromise, conciliation, moderation, and pursuit of truth and reason are virtues that a Buddhist is expected to hold dear. Regretfully, not much of these are in evidence these days. I believe we would gain a lot of domestic as well as international prestige and recognition if the fundamental precepts of our religion are more appropriately reflected in the conduct of our national affairs, and not confined to the performance of rituals and merit-making deeds that are steeped in our customs and beliefs. I also believe that the people of Myanmar must try harder to be more forthcoming and to put forward independent thoughts and ideas, not in anger or frustration or to criticize or to blame, but as good Buddhists in the pursuit of truth and reason, in moderation, and in an objective and tolerant way, so that better results can be achieved in the efforts currently underway to establish a modern developed nation.

(viii). Living in a fantasy world

18. A Buddhist monk from Myanmar is stated to have observed:

"[T]he truth is, those pro-democracy people abroad and the Western governments have their own fantasy as to what things should be like in Myanmar. They probably even have a fantasy as to what things are like in Myanmar now. Thus, when they look at Myanmar, it is always from their perspective. They don't pay attention to what we really want and how we want things to be. We have become the victims of their fantasies."¹²

¹² Kyaw Yin Hlaing, "Will Western Sanctions Bring down the House?", in John H. Badgley (ed.) *Reconciling Burma/Myanmar: Essays on U.S. Relations with Burma; NBR Analysis*, Vol. 15, No. 1 (Seattle, Washington: The National Bureau of Asian Research, March 2004); pp. 73 - 85.

19. A very perceptive monk. He will probably agree that pro-democracy people abroad and Western governments are not the only ones fantasizing about the Burmese condition. The powers-that-be in the country also have their own fantasies about Myanmar. Such fantasies cover not only about what things are like in the country now, but also about how things have been in the past and how things will be in the future. So, in addition to becoming victims of foreign fantasies, there is the more worrisome prospect of Burmese becoming victims of their own fantasies.

20. Hence, going back to the car again, it may be desirable to begin by fixing the dials, gauges and meters on the instrument panel that are not functioning properly. The speedometer looks particularly suspicious. We know from experience that a car of this vintage cannot be speeding along at the rate the speedometer seems to be showing. If it does, there is danger of the engine overheating. Unfortunately, the thermostat has broken down so there is no device to warn us of this danger. In the meantime, someone has covered up the fuel gauge with a piece of paper. May be it would prove embarrassing if passengers in the back seat notice that the gas tank is empty and the car is running on its emergency fuel reserves. To add to our woes, the mileage indicator got stuck several years ago. So although we are aware the car is in motion,¹³ we are unsure of the direction it is heading, have no clear idea of the distance that has been covered, and are mostly in the dark as regards the miles we have to go and the years we must put up with, to reach the finish line. This is not a good situation for any participant in a race to be in. Hence, fixing the dials and gauges and improving the quality and availability of our statistical indicators, data and information seems like one area that deserves priority attention at the present time. It also appears to be an area that holds high promise for foreign aid, and technical assistance in particular, to have a significant impact.

¹³ Some say there is a sensation of motion because the car is rolling downhill.

21. For foreign assistance to help us, and for that matter, for us to help ourselves, we must be honest with ourselves. And the first thing that is required for greater honesty will be to make a frank and objective assessment of where we are at present in the road race, as well as to make a thorough inspection of the car to ensure its road worthiness to convey us to the officially stated objective of where we want to go— namely, to become a modern developed nation that will stand shoulder to shoulder, proud dignified and tall, with our neighbours and others in the developed world.

(ix). Moving forward

22. Once an official admission and declaration is made on the need to fix the economy, the next step will be to come forward with some workable ideas and proposals with respect to what exactly are the things that need fixing and how to go about fixing them. For present day Myanmar, this should not be too difficult. But before we embark on such a task three conditions are essential and must be fulfilled:

- First, there must be a clearly expressed desire and mandate from the powers-that-be, that they would like to have a frank and objective review and analysis of what ails the economy and practical recommendations and proposals of what can and should be done to address the difficulties;
- Second, the authorities must give assurance that they will give serious consideration to the recommended proposals, measures and courses of action; and
- Third, after careful review of the proposals, the authorities must agree to take concrete action and must guarantee that they will marshal the required political will and commitment to implement the recommended measures, to the extent that resources and capacities in the country permit.

23. After considering the state of the car and giving some thought as to where we are at present, the next step will be to adopt measures to get us to the finish line and become a modern developed nation.

24. It is not difficult to think of areas of current concern for Myanmar where a dose of foreign aid and some sound advice from neighbours and experts from international organizations and the developed world can be expected to do a lot of good. These come readily to mind:

(a) Establishing and maintaining macroeconomic stability;

(b) Increasing reliability, timeliness and accessibility of economic and social statistical information;

(c) Promoting inclusive and sustainable growth through inclusion of the poor and environmental considerations in mainstream development;

(d) Establishing good governance;

(e) Building physical as well as economic, social, and legal infrastructure;

(f) Devoting greater attention to education and health and evolving an effective social protection system and social safety-nets for the disadvantaged and vulnerable segments of society;

(g) Moving away from a resource dependent economy by better resource management and transparent and accountable budgetary practices relating to extractive industries as well as by increased effort to promote structural transformation of the economy;

(h) Decentralization by granting regional and local authorities greater decision-making authority and increased autonomy in mobilizing and use of resources;

(i) Reintegration into the regional and global economy through enhanced trade, investment and economic cooperation; and

(j) Fighting corruption.

25. Through their enquiry into what works and what doesn't with development assistance, the World Bank Policy Research Group found out that aid works when the following conditions are satisfied:

- First, the timing of aid is important. If donors come forward with aid at a time when a recipient is making a genuine and determined effort at economic reforms, then good results are achieved;

- Second, although money is important, giving only money is not good. Giving aid in a mix of money and ideas (or know-how) is more effective;

- Third, the recipient country must demonstrate that it has the capability to manage its affairs and can make effective use of aid.

26. In light of the above, the ball is in our court to make sure that the resumption of ODA flows into the country are put to good use and benefit all our people. To achieve this, we will have to do the following:

- First, we will have to ensure that we are not suffering from any self-delusion. On the contrary, we need to show that we are realistic, practical and hard-nosed and that we want aid to be need-driven rather than donor-driven. Hence, we will come forward with concrete proposals concerning our needs, give justification for desirability of donor support for them, and will also provide convincing arguments why we believe they will contribute to our economic reform and restructuring process;

- Second, we will acknowledge that over half a century since we gained independence, it has not been lack of resources, but rather misconceived ideas and flawed policies that have been our undoing. Hence, although money is important, at this stage we are also interested in getting from the donor community and our neighbours relevant ideas, expertise and knowledge about better and more efficient ways of doing things that will help improve the well-being of all our people. We want not only ideas, but support that will enable us to translate these ideas into concrete action; and

- Third, we will also have to make sure that we have got rid of the constraints, hang-ups, confused ideas and misdirected policies that in the past have made us incompetent and ineffective, and

are ready to demonstrate that we can put our house in order, can manage our affairs, and can deliver the goods.

27. I believe that more than at any other time, we are now in a good position to take on the three challenges noted above. However, these are very formidable challenges. The problems they pose have been built up over decades. Many areas they cover are strewn with land mines.

28. At present a lot of internal and external pressures have been exerted on us to rush headlong into these areas for all sorts of reasons. But we will have to be realistic and make our best efforts to resist these pressures and move forward at a pace, in a time frame, and in a manner that we feel confident are reasonably cautious, well thought-out and planned, within our capacity to deliver, and that meets our strategic concerns.

ANNEX I
GRANT ELEMENT
CALCULATION
Concessional (soft) Loan

Calculating grant element: \$ 100 million loan, 15 years repayment, 5 years grace and 1% interest

Principal = \$100.00 Repayment = 15 yrs., Grace = 5 yrs. Interest = 0.01

<u>Year</u>	<u>Loan amount</u>	<u>Principal Repaid</u>	<u>Balance to repay</u>	<u>Interest paid</u>	<u>Total repaid</u>
End year 1	\$100.00	\$0.00	\$100.00	\$1.00	\$1.00
End year 2	\$100.00	\$0.00	\$100.00	\$1.00	\$1.00
End year 3	\$100.00	\$0.00	\$100.00	\$1.00	\$1.00
End year 4	\$100.00	\$0.00	\$100.00	\$1.00	\$1.00
End year 5	\$100.00	\$0.00	\$100.00	\$1.00	\$1.00
End year 6	\$100.00	\$10.00	\$100.00	\$1.00	\$11.00
End year 7	\$100.00	\$10.00	\$90.00	\$0.90	\$10.90
End year 8	\$100.00	\$10.00	\$80.00	\$0.80	\$10.80
End year 9	\$100.00	\$10.00	\$70.00	\$0.70	\$10.70
End year 10	\$100.00	\$10.00	\$60.00	\$0.60	\$10.60
End year 11	\$100.00	\$10.00	\$50.00	\$0.50	\$10.50
End year 12	\$100.00	\$10.00	\$40.00	\$0.40	\$10.40
End year 13	\$100.00	\$10.00	\$30.00	\$0.30	\$10.30
End year 14	\$100.00	\$10.00	\$20.00	\$0.20	\$10.20
End year 15	\$100.00	\$10.00	\$10.00	\$0.10	\$10.10
Grand Total		\$100.00		\$10.50	\$110.50

Commercial (hard) Loan

Principal =	\$100.00	Repayment = 15 yrs., grace = 5yrs.	Interest =	0.1	
<u>Year</u>	<u>Loan amount</u>	<u>Principal repaid</u>	<u>Balance to repay</u>	<u>Interest paid</u>	<u>Total repaid</u>
End year 1	\$100.00	\$0.00	\$100.00	\$10.00	\$10.00
End year 2	\$100.00	\$0.00	\$100.00	\$10.00	\$10.00
end year 3	\$100.00	\$0.00	\$100.00	\$10.00	\$10.00
End year 4	\$100.00	\$0.00	\$100.00	\$10.00	\$10.00
End year 5	\$100.00	\$0.00	\$100.00	\$10.00	\$10.00
End year 6	\$100.00	\$10.00	\$100.00	\$10.00	\$20.00
End year 7	\$100.00	\$10.00	\$90.00	\$9.00	\$19.00
End year 8	\$100.00	\$10.00	\$80.00	\$8.00	\$18.00
End year 9	\$100.00	\$10.00	\$70.00	\$7.00	\$17.00
End year 10	\$100.00	\$10.00	\$60.00	\$6.00	\$16.00
End year 11	\$100.00	\$10.00	\$50.00	\$5.00	\$15.00
End year 12	\$100.00	\$10.00	\$40.00	\$4.00	\$14.00
End year 13	\$100.00	\$10.00	\$30.00	\$3.00	\$13.00
End year 14	\$100.00	\$10.00	\$20.00	\$2.00	\$12.00
End year 15	\$100.00	\$10.00	\$10.00	\$1.00	\$11.00
Grand total		\$100.00		\$105.00	\$205.00

Grant element: Total repayment under soft loan/Total repayment under hard loan = 110.5/205

= 53.9%

ကမ္ဘာကျော် မြန်မာစီးပွားရေးပညာရှင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ပါမောက္ခချုပ်ဟောင်း ဒေါက်တာလှမြင့် (၁၀-၂-၂၀၁၂) ည၊

ရန်ကုန်စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် ညစာစားပွဲတွင် ပြောကြားခဲ့သော နှုတ်ခွန်းဆက်စကား

ဒေါက်တာလှမြင့်

လူငယ်စီးပွားရေးပညာရှင်တွေ အများကြီး ပေါ်ထွန်းလာတာကို တွေ့ရတဲ့အတွက် အလွန်ဝမ်းသာပါတယ်။ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် မပေါ်ပေါက်မီ ရှေးကသမိုင်းကြောင်းကို စိတ်ဝင်စားမယ် ထင်ပါတယ်။ ကျွန်တော် (၁၉၃၄) ခုနှစ်မှာ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကို ရောက်ပါတယ်။ (၁၉၃၉) ခုနှစ်မှာ ကျောင်းပြီးပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ၊ လန်ဒန်စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်မှာ၊ အစိုးရပညာတော်သင်ဆုနဲ့ ပညာသင်ဖို့ ရွေးချယ်ခြင်းခံရပါတယ်။ စစ်ပြီးတဲ့အခါ၊ ကျွန်တော် ဘောဂဗေဒပါမောက္ခ အဖြစ်နဲ့ ပြန်ရောက်လာခဲ့ပါသည်။ အဲဒီအချိန်မှာ၊ နိုင်ငံခြားသား ဆရာတွေ အားလုံး အိမ်ပြန်သွားကြပါပြီ။ ဒါကြောင့် အလွန် အသက်ငယ်တဲ့ အချိန်မှာ၊ ဌာနကို တည်ထောင်ဖို့ ကြိုးစားရပါတယ်။ ကျွန်တော့် အတွေ့အကြုံ နည်းနည်း ပြောပြပါမယ်။ ပါမောက္ခချုပ်အနေနဲ့ အတွေ့အကြုံကို ပြီးရင် ပြောပြပါမယ်။

ဘောဂဗေဒကို ယူခဲ့ပေမယ့်၊ ဘောဂဗေဒအကြောင်းကို ဘာမှမသိပါဘူး။ ကျွန်တော့် ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီးက ယူခိုင်းလို့ ယူခဲ့တာပါ။ ဒုတိယနှစ်မှာ၊ ဒေါက်တာ ဘာနာဒင်းနစ် သူက ဩစတြီးယန်း ဒုက္ခသည်၊ သူမိန်းမက ဂျူးလူမျိုး၊ သူက ဘောဂဗေဒ စာသင်တာ သိပ်ကောင်းတယ်။ နောက်တစ်ခါ

ဆရာကန်တော့ပွဲလုပ်ရင်၊ ဒေါက်တာဘာနာဒင်းနစ်ကို သတိရကြပါ။ သူက၊ ဘောဂဗေဒမှာ၊ ဆရာ့ ဆရာပဲ။ သူဘာတွေ သင်သလဲဆိုတာ အသေးစိတ်တော့ ပြောမပြတော့ဘူး။ "သူက၊ လွတ်လွတ်လပ်လပ်တွေးခေါ်တတ်ဖို့၊ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ မျက်စေ့ကိုဖွင့်ပေးတယ်။ အဲဒါဟာသိပ်အရေးကြီးတယ်။"

ပြီးတော့ အလွန်ပျော်စရာကောင်းတဲ့ ဥပမာတွေ ပေးတယ်။ မေးခွန်းတွေ မေးတယ်။ ဥပမာ- စစ်ဖြစ်နေတဲ့ အချိန်မှာ၊ ဘာဖြစ်လို့ဝါးဈေးတွေကျသလဲ? ဆိုတာမျိုးမေးတယ်။ ကျောင်းသား တစ်ယောက်က၊ အဲဒီအကြောင်း ရှင်းပြဖို့ကြိုးစားရင်၊ သုညပေးတယ်။ ဈေးနှုန်းတွေ ဘာအကြောင်း ဘာအကြောင်း တွေကြောင့် မကျပါဘူးလို့ ဖြေရင်၊ သူအမှတ် ပြည့်ရတယ်။ အများအားဖြင့်၊ လွတ်လွတ်လပ်လပ် မတွေးကြပဲ၊ ဆရာကို စောင့်ထားသလိုဖြစ်မှာစိုးကြတယ်။ သူ့ဆီကကျွန်တော်ပညာကောင်းကောင်းရခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် လန်ဒန် စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်သွားတက်တဲ့အခါ၊ ပါရဂူဘွဲ့ကို စာသင်သက်တစ်ခု (One Term) အတွင်းမှာ၊ ပါရဂူဘွဲ့ သင်တန်း တက်ရောက်ဖို့ ခွင့်ပြုခြင်း ခံရတယ်။ ရော်နယ်ဖင်ဒလေးလဲ၊ ဒီလိုပဲ။ သူတို့ အထိ ဌာနက အလွန် အင်အားတောင့်တင်းတယ်။

“

**ပြီးတော့
အလွန်ပျော်စရာကောင်းတဲ့
ဥပမာတွေ ပေးတယ်။
မေးခွန်းတွေ ပေးတယ်။
ဥပမာ- ခစ်ပြစ်နေတဲ့
အချိန်မှာ ဘာဖြစ်လို့
ငါးချေးတွေကျသလဲ**

”

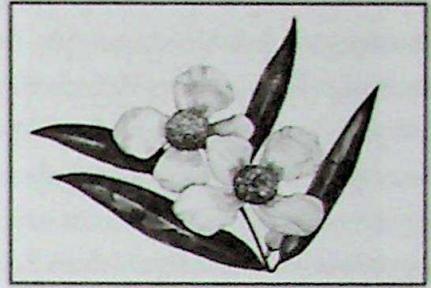
ကျွန်တော်ပြန်ရောက်တော့၊ နယူးဒေလီကိုစစ်ပြေးနေတဲ့ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ပြန်ရောက်လာတယ်။ ဒီမှာဦးထွန်းသင်ပဲ ရှိတယ်။ ကျွန်တော့်ကို ပါမောက္ခခန့်တယ်။ ဒီကို ပြန်မလာခင် ကတည်းက ဌာနစာကြည့်တိုက်ဖွင့်ဖို့ ပေါင်စတာလင် ငါးထောင် ရတော့ အတော်ပျော်တယ်။ စစ်အတွင်းမှာ စာကြည့်တိုက် အဖောက်ခံခဲ့ရ၊ အလုခံခဲ့ရတယ်လေ။ လန်ဒန်စာအုပ်ဆိုင်မှာ ပြဌာန်း စာအုပ်အသစ်တွေ၊ တစ်ခြားစာအုပ် အသစ်တွေ အကုန် ဝယ်တယ်။ ပြန်ရောက်တော့၊ ရန်ကုန် တက္ကသိုလ် အဆောက်အဦမှာ အိန္ဒိယစစ်သားတွေ တပ်စွဲထားတဲ့ ရှိ သေးတယ်။ ဆေးရုံလဲလုပ်ထားတယ်။ ပြည်ကျောင်းဆောင်နဲ့ တကောင်း ကျောင်းဆောင်မှာ စာသင်တယ်။ အင်တာ (Intermediate)အတန်းတွေက လူသိပ်များတယ်။ သက်ကယ် တဲ တွေမှာ၊ ဖျာခင်းပြီး သင်ရတယ်။ အဲဒီ အချိန် တွေဟာ၊ ကျွန်တော် အပျော်ဆုံးအချိန်တွေပေါ့။ ဆရာရော်နယ်ဖင်ဒီ လေးလဲ ဒီလိုပဲ။ အဲသလိုနဲ့ စခဲ့ရတာ။ ဌာန နောက်ပိုင်းကိုတော့ ဆရာမသိတော့ဘူး။

ကံမကောင်းတာက၊ ကျွန်တော်အစိုးရရဲ့ အကြံပေး ဖြစ်သွားတယ်။ အချိန်ပိုင်းပါ။ အဲဒီမှာ ကျွန်တော်ဒုက္ခ တွေ့တော့တာပဲ။ အခက်အခဲတွေ အများကြီးတွေ့တယ်။ အခြေခံပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု နည်းနည်းလုပ်ဖို့ ကြိုးစားပြီး၊ လက်မြောက်လိုက်တယ်။ ကျွန်တော်တို့၊ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတွေ အကြောင်း ပိုချဖို့ဖိတ်တယ်။ အဲဒီတာဝန်ကို ယူလိုက်တယ်။ တကယ်တော့ ဧရာမစိန်ခေါ်မှုကြီးပဲ။ ကျွန်တော်အပါအဝင် ဘယ်သူကမှ၊ အဲဒီဘာသာရပ်အကြောင်း မသိကြဘူး။ ကျွန်တော့်ကိုခန့်တာက၊ ကျွန်တော်ကဘောဂဗေဒအကြောင်း နည်းနည်းသိတယ်။ ပြီးတော့၊ မဖွံ့ဖြိုးသေးတဲ့ နိုင်ငံတစ်ခုက လာတာဖြစ်တယ်။ အဲဒီအရည်အချင်းက အကုန်ပဲ။ အဲဒီအချိန် က၊ အလွန်စိတ်လှုပ်ရှားစရာကောင်းတဲ့ ဘာသာရပ်ပဲ။ ဘယ်သူ မှ ဘာမှမသိကြဘူး။ ကျွန်တော်လုပ်ဖို့ လိုတာက၊ စီးပွားရေး သမိုင်းစာအုပ်တွေ အများကြီး ပြန်ဖတ်ဖို့ပဲ။ မြန်မာအပါအဝင်၊ ကိုလိုနီနိုင်ငံတွေရဲ့ သမိုင်းပေါ့။ အဲဒါနဲ့ မဖွံ့ဖြိုးသေးတဲ့ နိုင်ငံ တွေအကြောင်း အခြေခံကောင်းကောင်းရတယ်။ အလွန်ပျော်စရာ ကောင်းတဲ့ ပညာရှင်ရဲ့ဘဝဟာ၊ ကျွန်တော် ဆက်တိုက် တွေ့ကြုံရတဲ့ သောကတွေရယ်၊ နောက်ကျ ပါမောက္ခချုပ် အနေနဲ့ ခန့်လိုက်တာရယ်ကြောင့်၊ ကုန်ဆုံးသွားခဲ့တယ်။

စီးပွားရေးအကြံပေးတစ်ယောက်အနေနဲ့တော့၊ အဆင် မပြေခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ ဌာနအင်အား ကောင်းခဲ့ပေ မယ့်၊ အများပြည်သူရဲ့ လူနေမှုအဆင့်အတန်း မြင့်မားဖို့ သိပ်မလုပ်ပေးနိုင်ခဲ့ဘူး။ ဒေါက်တာအေးလှိုင်၊ ဒေါက်တာ ဖင်ဒလေး၊ ဒေါက်တာဆွန်ဒရယ်တို့ ဌာနမှာ ရှိခဲ့ကြတယ်။ ဒေါက်တာရော်နယ်ဖင်ဒလေးက၊ မစွမ်းရည်နဲ့ ရော်ဘင်ဆင်နဲ့ ပညာရပ်ဆိုင်ရာ အငြင်းအခန် ဖြစ်ခဲ့ကြတာ မှတ်မိတယ်။ ကမ္ဘာကျော်ပညာရှင် ဟယ်ရီဂျွန်ဆင်၊ ဆွီဒင်က ဂန်ဒါပိုင်ဒယ်လ် တို့နဲ့ ဆုံခဲ့ကြတာတွေ မှတ်မိနေတယ်။ နောက်တော့ ပါမောက္ခ ချုပ်ဘဝကနေ နှုတ်ထွက်ခဲ့တယ်။ အောက်စ်ဖို့ဒ်တက္ကသိုလ် ရောက်သွားတယ်။ ဒါကျွန်တော့်ဘဝအကြောင်း အကျဉ်းပါပဲ။ ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။

ဒေါက်တာလှမြင့်

စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်

အမှတ်တရ . . .

ဒေါက်တာ ခင်စောငြိမ်း

နိုဝင်ဘာလ ၂ ရက်၊ ၁၉၆၄ခုမှာ စတင်ဖွင့်လှစ်ခဲ့တဲ့ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်၊ ရန်ကုန်မှာ ပထမနှစ် ကျောင်းသူအဖြစ် စတင်တက်ရောက်ခဲ့ပြီး ၁၉၆၄ ခုကနေ ၁၉၆၈ ခုအထိ ပညာသင်ကြားခဲ့တဲ့ ဘွဲ့ကြိုကျောင်းသူဘဝ ကာလဟာ အခု ဆိုရင် အနှစ် ၅၀ ခန့်ရှိပြီဖြစ်ပေမယ့် ပြန်စဉ်းစားလိုက်ရင် ဒီလောက်နှစ်တွေ မကြာသေးသလိုပါပဲ။

၁၉၆၄ခု၊ မတ်လမှာ ၁၀တန်း စာမေးပွဲ ဖြေဆိုခဲ့ပြီး စာမေးပွဲ အောင်စာရင်းတွေက ဇွန်လမှာ ထွက်ပေမယ့် နိုင်ငံရေး အခြေအနေအရ တက္ကသိုလ်တွေကို ယခင်ကလို ဇွန်လမှာ ပြန်မဖွင့်ဘဲ ၁၉၆၄ခု၊ နိုဝင်ဘာလမှ ပြန်ဖွင့်ပါတယ်။ ယခင်က မဟာဌာနများ အဖြစ် ဖွဲ့စည်းခဲ့တဲ့ ဌာနများကို အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း တက္ကသိုလ်တွေအဖြစ် ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းခဲ့ရာ စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်၊ ရန်ကုန်လည်း တစ်ခုအပါအဝင် ဖြစ်ပါတယ်။

၁၉၆၄ ခု၊ ဇွန်မှာ ၁၀ တန်း အောင်စာရင်းတွေ ထုတ်ပြန် ပြီးတဲ့နောက် တက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့်လျှောက် ကြရပါတယ်။ လျှောက်လွှာမှာ တက္ကသိုလ် ၃ ခုအထိ ပထမ၊ ဒုတိယနဲ့ တတိယ ဦးစားပေးဆိုပြီး လျှောက်ထား လို့ရပါတယ်။ အဲဒီ အချိန်တုန်းက ၁၀ တန်းမှာ ဘယ်ဘာသာရပ်တွေနဲ့ပဲ အောင် အောင်၊ ကြိုက်တဲ့ တက္ကသိုလ်ကို လျှောက်ထားနိုင်ပါတယ်။ သိပ္ပံဝါသနာမပါတဲ့အတွက် ၈ တန်းကနေ ၁၀ တန်းအထိ ပထမ၊ သမိုင်း၊ သင်္ချာ ဘာသာတွေကို ယူလာခဲ့တဲ့ စာရေးသူ ကတော့ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်ကိုပဲ ပထမဦးစားပေးအဖြစ် လျှောက်ထားခဲ့ပြီး ဝင်ခွင့်ရရှိခဲ့ပါတယ်။ နိုဝင်ဘာကျောင်း

မဖွင့်မီမှာ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်က စာရွက်စာတမ်းတွေ ပို့ပေး ပါတယ်။ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် လက်စွဲစာအုပ်နဲ့ အဆောင် နေခွင့် လျှောက်လွှာတွေ ပါတာတော့ မှတ်မိပါတယ်။ အဲဒီ အချိန်က တက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့်တွေ ရွေးချယ်တဲ့အခါ ၁၀ တန်း စာမေးပွဲ ရမှတ်တွေပေါ်မှာ အခြေခံပြီး ILA တွက်ချက်ပြီး ရွေးချယ်ပါတယ်။ စာရေးသူ မှတ်မိသလောက် ဘာသာရပ် တစ်ခုစီအတွက် အများဆုံးရနိုင်တဲ့ ILA က ၂၀ လို့ ထင်ပါ တယ်။ ပထမနှစ် တက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့်တွေကို ILA အနည်း အပေါ်မှာ မူတည်ပြီး ထုတ်ပြန်ကြေညာပါတယ်။ ဝင်ခွင့်စာရင်း ရိုက်နှိပ်ထားတဲ့ စာအုပ်ကို ကျောင်းက ပို့ပေးပါတယ်။

အဲဒီအချိန်က ဆေးတက္ကသိုလ်၊ စက်မှုတက္ကသိုလ်၊ စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်၊ ပညာရေး တက္ကသိုလ်စတဲ့ အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းတက္ကသိုလ်တွေက ပထမနှစ် ကျောင်းသားဦးရေ ၃၀၀ စီပဲ လက်ခံကြပါတယ်။ စာရေးသူ မှတ်မိသလောက် ဖော်ပြရရင် ၁၉၆၄ ခု စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် ပထမနှစ်မှာ အမှတ်စဉ်(၁) နဲ့ ဝင်ခွင့်ရသူက ကိုထွန်းနိုင်၊ အမှတ်စဉ်(၂)က ခင်သန်းဝင်း၊ အမှတ်စဉ်(၄)က ကိုစိုးလင်းတို့ ဖြစ်ကြပါတယ်။ စာရေးသူရဲ့ ဝင်ခွင့်အမှတ်စဉ်ကတော့ ၆ ပါ။ ကိုစိုးလင်းက Banking, Insurance, Finance အထူးပြုပြီး B.com ဘွဲ့ ရရှိ ခဲ့ပြီး ဝါကိဇ္ဇဗေဒဌာနမှာ နည်းပြလုပ်ခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်း ကနေဒါ နိုင်ငံကို ရွှေ့ပြောင်းအခြေစိုက် နေထိုင်ခဲ့ပါတယ်။ Ph.D ရရှိပြီး ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှာ လုပ်ကိုင်ခဲ့ပါတယ်။ မကြာသေးခင်က ကွယ် လွန်သွားတယ်လို့ သိရပါတယ်။

ပထမနှစ်ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသားသစ်လွင်တွေကို ပါမောက္ခချုပ် ဒေါက်တာဦးအေးလှိုင်၊ ဘောဂဗေဒဌာန ပါမောက္ခများ ဖြစ်ကြတဲ့ ဆရာကြီးဦးသာထိုနဲ့ ဒေါက်တာဦးရှိန်၊ ဝါဏီဇူဗေဒ ဌာနမှူး ပါမောက္ခ ဦးဝိလျံပေါနဲ့ စာရင်းအင်းဌာန ပါမောက္ခ ဒေါက်တာဦးခင်မောင်ညွန့်တို့က ကြိုဆိုနှုတ်ခွန်း ဆက်စကားများ ပြောကြားကြပါတယ်။ အခုဆိုရင် ဒီဆရာကြီး တွေထဲက ဒေါက်တာဦးရှိန်နဲ့ ဒေါက်တာ ဦးခင်မောင်ညွန့်တို့ပဲ သက်ရှိထင်ရှား ရှိကြပါတော့တယ်။

ပထမနှစ်မှာ အဓိကဘာသာရပ်မခွဲသေးဘဲ ကျောင်းသား အားလုံး ပထမနှစ် ဘာသာရပ်အားလုံးကို သင်ကြားကြရ ပါတယ်။ ပထမနှစ်မှာ သင်ကြားရတဲ့ ဘာသာရပ် တွေကတော့ Burmese, English, Economic Analysis I, Economic of Socialism I, Accountancy, Statistics, Mathematics နဲ့ Economic တို့ဖြစ်ကြပါတယ်။ ပထမနှစ် ကျောင်းသား ၃၀၀ ကို လက်ချာတန်းခွဲ ၂ ခု ခွဲခြားပါတယ်။ စာရေးသူတို့ တက်ရတဲ့ တန်းခွဲ-၁ မှာ သင်ကြားပို့ချခဲ့ကြတဲ့ ဆရာ၊ ဆရာမ များကတော့ မြန်မာစာကို ဆရာမဒေါ်ခင်ချောချော၊ အင်္ဂလိပ်စာကို ဆရာမ ဒေါ်ခင်မေ၊ Economic Analysis I မှာ အကျုံးဝင်တဲ့ Money and Banking ကို ဆရာမဒေါ်တင်တင်စိန်၊ Economic History of Burma ကို ကွယ်လွန်သွားပြီဖြစ်တဲ့ ဆရာမကြီးဒေါ်ရင်ရင်မြ၊ Economic Analysis I ကို ဆရာကြီးဒေါက်တာဦးရှိန်၊ Accountancy ကို ဆရာမ ဒေါ်ပိုပိုခင်၊ Statistics ကို ဆရာမ ဒေါ်ခင်စန်းမြင့်နဲ့ Mathematics ကို ဆရာဦးလှမြင့်တို့ သင်ကြား ပို့ချခဲ့ကြပါ တယ်။

ဒုတိယနှစ်ရောက်တော့ အဓိက ဘာသာကြီး ၃ ခုဖြစ်တဲ့ Economics, Commerce နဲ့ Statistics တို့မှ ကြိုက်ရာ အဓိက ဘာသာကြီး ၂ ခုတွဲရပါတယ်။ ကျောင်းသားအများစုကတော့ Commerce နဲ့ Statistics ကို တွဲကြပါတယ်။ စာရေးသူကတော့ Economics နဲ့ Commerce အတွဲကို ယူပါတယ်။ Commerce နဲ့ Statistics ဘာသာရပ်တွေက ပုစ္ဆာတွေများတော့ အမှတ် ပြည့် (Grade 5) ရနိုင်ပေမယ့် Economics ကတော့ စာစီ စာကုံးပုံစံမျိုး ဖြေရတာများတော့ အများဆုံး Grade 4 ပဲပေးလေ့ ရှိပါတယ်။ ဒီအဓိက ဘာသာတွဲများအပြင် ကျောင်းသား အားလုံး ယူရတဲ့ ဘာသာရပ်များကတော့ English, Economics of Socialism II, Economic Analysis II, Economic History, Statistics နဲ့ Mathematics တို့ ဖြစ်ကြပါတယ်။

စာရေးသူတို့ Economics major အတန်းမှာ Economics of Development ဆရာကြီးဒေါက်တာဦးရှိန်က လည်းကောင်း၊ Agricultural Economics ကို ဆရာကြီးဦးသာထိုက လည်း ကောင်းသင်ကြား ပို့ချကြပါတယ်။ Commerce Major အတန်းမှာတော့ Production အပိုင်းကို ဆရာ ဒေါက်တာ ထွန်းလွင်နဲ့ Marketing အပိုင်းကို မကြာခင်က ကွယ်လွန် သွားတဲ့ ဆရာမကြီးဒေါ်ကြည်ဝင်းတို့က ပို့ချကြပါတယ်။ စာရေးသူတို့တန်းခွဲမှာ အခြားဘာသာရပ်များကို သင်ကြား ပို့ချ ကြတဲ့ ဆရာ၊ ဆရာမများကတော့ Economics of Socialism II ကို ဒေါက်တာလှမောင်၊ Economics Analysis II ကို ဒေါ်ရင်ရင်မြ၊ Economic History ကို ဒေါ်ခင်ဆွေလှ နဲ့ ဒေါ်ခင်သိန်းရီ၊ Mathematics ကို ဒေါက်တာချစ်ဆွေနဲ့ ဒေါက်တာခင် မောင်ဝင်းတို့က အသီးသီးပို့ချခဲ့ကြပါ တယ်။

တတိယနှစ်ကိုရောက်တော့ ဒုတိယနှစ်က တွဲလာတဲ့ အဓိကဘာသာရပ်ကြီး ၂ ခုထဲက တစ်ခုကိုပဲ ရွေးရပါတော့ တယ်။ စာရေးသူက commerce major မှာ Grade 5 ရပေမယ့် Economics of Development ကို စိတ်ဝင်စား တာနဲ့ Economics major ပဲ ယူခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက အဓိကဘာသာရပ်ကြီး ၃ ခုအောက် မှာမှ အထူးပြုဘာသာရပ် ကို အောက်ပါအတိုင်း ထပ်ခွဲထားပါသေးတယ်။

- Economics Major
 - Planning and Development(PD)
 - Agricultural Economics(AE)
- Commerce Major
 - Accounting and Auditing(AA)
 - Banking, Insurance and Finance(BIF)
 - Industry and Trade(IT)
- Statistics Major
 - Mathematical Statistics(MS)
 - Applied Statistic(AS)

တတိယနှစ်ကျောင်းသားဦးရေ ၃၀၀ ခန့်ထဲက AA နဲ့ IT ယူတဲ့ကျောင်းသားက ၁၀၀ ကျော်လောက်ရှိကြပြီး BIF ယူတဲ့ သူဦးရေက ၁၀ ဦးလောက်ပဲရှိပါတယ်။ စာရေးသူတို့ ယူတဲ့ PD အတန်းမှာက ကျောင်းသား ၄၀ ကျော်နဲ့ AE အတန်း မှာတော့ ကျောင်းသား ၁၀ ဦးလောက် ရှိပါတယ်။ AS နဲ့ MS အတန်း ၂ ခု ပေါင်းမှာ ကျောင်းသားဦးရေ ၃၀ ကျော်ခန့် ရှိမယ့် လို့ ထင်ပါတယ်။

တတိယနှစ် အတန်းမှာ အဓိက ဘာသာမခွဲခြားဘဲ ကျောင်းသားအားလုံး Mathematics, Economics of Anlysis III နဲ့ Economics of Socialism III ဘာသာရပ်များကို သင်ကြားကြရပါတယ်။ Economics of Socialism III ကို ဆရာဦးကြည်ဦးနဲ့ ဆရာမကြီးဒေါ်တင်တင်အေး၊ Economics of Anlysis III ကို ဆရာမကြီး ဒေါ်တင်တင်အေးတို့က ပို့ချပါတယ်။ တတိယနှစ် Planning and Development major မှာ သင်ကြားရတဲ့ ဘာသာရပ်များနဲ့ ပို့ချကြတဲ့ ဆရာ၊ ဆရာမများကတော့ Economic History (ဒေါက်တာကြည်မေကောင်း)၊ Applied Statistics (ဒေါက်တာမျိုးညွန့်)၊ Industrical Economics (ဒေါက်တာခင်မောင်ကြွယ်)၊ Theories of Economic Development (ဒေါက်တာဦးရှိန်၊ ဒေါက်တာသန်းညွန့်)၊ International Economics (ဒေါက်တာခင်ညိုညိုနဲ့ ဒေါ်ခင်ခင်သိန်း) တို့ဖြစ်ကြပါတယ်။ မှတ်မှတ်ရရ စာရေးသူတို့ တတိယနှစ် (၁၉၆၇) မှာ ဆရာမဒေါ်ခင်ခင်သိန်း London School of Economics က မဟာဘွဲ့ ယူပြီး ပြန်လာပါတယ်။ ဆရာဦးသန်းညွန့်ကတော့ တတိယနှစ်အကုန်မှာ England ထွက်ခွာသွားခဲ့ပါတယ်။

တတိယနှစ်မှာ နောက်ထပ်အမှတ်ရရရာတစ်ခုက ၁၉၆၇ ခုမှာ ဖြစ်ပွားခဲ့တဲ့ တရုတ်-မြန်မာ အရေးအခင်းပါ။ ဒီအရေးအခင်းကြောင့် တက္ကသိုလ်တွေကို တစ်လပိတ်ထားခဲ့ပါတယ်။ အမှတ်ရမိတာက အရေးအခင်းမဖြစ်မီက Economics of Socialism III မှာ ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံ များရဲ့ စီမံကိန်းအတွေ့အကြုံတွေကို ပို့ချခဲ့တာ တရုတ်နိုင်ငံရဲ့ စီမံကိန်းအတွေ့အကြုံကို သင်ကြားနေဆဲဖြစ် ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အရေးအခင်းပြီးလို့ ကျောင်းလည်းပြန်ဖွင့်ရော တရုတ်နိုင်ငံအကြောင်းမသင်တော့ဘဲနဲ့ အခြားဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံများရဲ့ စီမံကိန်းအတွေ့အကြုံများကို ပြောင်းလဲ ပို့ချခဲ့ပါတယ်။

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း တက္ကသိုလ်လို့ ဆိုထားတဲ့ အတိုင်း စာရေးသူတို့ ကျောင်းသားဘဝက တတိယနှစ် စာမေးပွဲကြီး ဖြေပြီးချိန်မှာ အစိုးရဌာနများ၊ စက်ရုံအလုပ်ရုံများ မှာ လက်တွေ့ သင်တန်း တစ်လဆင်းရပါ တယ်။ အဲဒီတုန်းက စာရေးသူက လူမှုဝန်ထမ်းဌာနရဲ့ အလုပ်သမား စစ်တမ်းကောက်ယူတဲ့ ပရိုဂျက်မှာ ပါဝင်ခဲ့ရပြီး ကြိုကုန်းမှာရှိတဲ့ မြန်မာ့ ဆေးဝါးလုပ်ငန်း (BPI) စက်ရုံမှာ ကွင်းဆင်းစစ်တမ်းကောက်ယူခဲ့ရတာ မှတ်မိပါသေးတော့တယ်။

စတုတ္ထနှစ် (နောက်ဆုံးနှစ်) ကို ရောက်တဲ့အခါ တချို့ ဘာသာရပ်တွေကို တစ်နှစ်လုံးသင်ပြီး တချို့ ဘာသာရပ်တွေကိုတော့ နှစ်ဝက်ပဲသင်တဲ့အတွက် စတုတ္ထနှစ်မှာ သင်ရတဲ့ ဘာသာအရေအတွက်ကပိုများပါတယ်။ စတုတ္ထနှစ် PD အတန်းမှာ သင်ရတဲ့ ဘာသာရပ်တွေနဲ့ သင်ကြားတဲ့ ဆရာများကတော့ Sectoral Plan and Project Plan (ဒေါက်တာမျိုးညွန့်၊ ဒေါက်တာကြည်မေကောင်း)၊ Pricing (ဒေါ်နင်းခိုင်)၊ Planning Experience in Selected Countries၊ Manpower Planning (ဒေါက်တာဝိုလေး)၊ Social Aspects of Development Planning (ဒေါ်ရင်ရင်မြ)၊ Financial Aspects of Planning (ဦးမြတ်သိန်း)၊ Implementation and Management of Plans၊ Econometrics (ဒေါက်တာဝိုလေး)၊ Perspective Planning (ဒေါက်တာ ဝိုလေး)၊ Problems of Economic Planning in Burma (ဒေါက်တာ ဦးရှိန်) တို့ဖြစ် ကြပါတယ်။

စတုတ္ထနှစ်မှာ အထက်ပါ ဘာသာရပ်များကို သင်ယူရတဲ့ အပြင် ဘွဲ့ရဖို့ လိုအပ်ချက်တစ်ရပ်အဖြစ်နဲ့ စာတမ်း (Term Paper) တင်ရပါတယ်။ စာရေးသူရဲ့ စာတမ်းကြီးကြပ်သူက ဒေါက်တာဝိုလေးဖြစ်ပြီး နောက်ဆုံးနှစ်မှာ သင်ရတဲ့ စီးပွားရေး အတိုင်းအတာ ပုံစံတစ်ခုမှာ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ စာရင်းအင်းအချက်အလက်တွေ ထည့်သွင်းတွက်ချက် သုံးသပ်ရတဲ့ စာတမ်းကို ဆရာကရေးခိုင်းပါတယ်။

ဘွဲ့ကြိုကျောင်းသားဘဝမှာ သင်ကြားခဲ့ရတဲ့ ဘာသာရပ်တွေကို ဖော်ပြပြီးတဲ့နောက် ဆက်လက်ပြီး သင်တန်းကာလ၊ အမှတ်ပေးစနစ် စတဲ့အကြောင်းအရာများကို တင်ပြလိုပါတယ်။ အထက်မှာ ဖော်ပြခဲ့တဲ့အတိုင်း ပထမနှစ်ကျောင်းသားဦးရေ ဟာ ၃၀၀ ခန့်ပဲ ရှိတဲ့အတွက် လက်ချာတန်းခွဲ ၂ တန်းပဲ ရှိပါတယ်။ အဲဒီခေတ်အခါက ကျူရှင်လည်း မရှိပါဘူး။ အတန်းတွေကိုသာ မှန်မှန်တက်ပြီး ပို့ချတာတွေကို ကြိုးစားပြီးတတ်နိုင်သမျှ လုံးစေ့ပတ်စေ့မိအောင် လိုက်ပါတယ်။ ဆရာတွေက ကိုးကားစာအုပ်တွေကိုလည်း ဖတ်ခိုင်းပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက Grade နဲ့ အမှတ်ပေးတဲ့စနစ်ကို သုံးပါတယ်။ Grade 1-5 အထိထားပြီး Grade 5 က အမြင့်ဆုံးပါ။ သင်္ချာ၊ စာရင်းအင်းနဲ့ စာရင်းကိုင်ဘာသာရပ်တွေက အတွက်အချက်တွေဖြစ်လို့ အားလုံးမှန်ရင် Grade 5 ရနိုင်ပေမယ့် ကျက်စာတွေကတော့ အကောင်းဆုံးဖြေနိုင်မှ Grade 4 ပုံမှန်ဆိုရင် Grade 3 ပဲပေးပါတယ်။ Grade 2 ဆိုရင်တော့ ကျပြီးပေါ့။ ဘောဂဗေဒ သင်တဲ့

ဆရာတွေက အများအားဖြင့် ကိုးကားစာအုပ် တွေထဲက ထည့်ရေး မှ Grade 4 ပေးပါတယ်။ သင်တန်းမှတ်စုလောက်ကိုသာ ကျက်ဖြေရင် Grade 3 ပဲပေးပါတယ်။ Grade 4 လိုချင်ရင် တော့ ကိုးကားစာအုပ်တွေကို စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်စာကြည့်တိုက်မှာ ငှားပြီးဖတ်ရပါတယ်။ ဆရာတွေရဲ့ စည်းစနစ်ကျနစွာ သင်ကြားပို့ချခဲ့တဲ့ ကျေးဇူးကြောင့် ဘွဲ့ကြိုကျောင်းသားဘဝမှာပဲ အင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့ ရေးသားထားတဲ့ ကိုးကားစာအုပ်တွေနဲ့ အကျွမ်းဝင်ခဲ့ရပါတယ်။ နာမည်ကျော် ဘောဂဗေဒပညာရှင်များရဲ့ နာမည်တွေနဲ့လည်း ရင်းနှီးခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီအချိန်တုန်းက စာကြည့်တိုက်မှာရှိတဲ့ စာအုပ်အရေအတွက်နဲ့ ကျောင်းသားဦးရေကလည်း လုံလောက်ပါတယ်။ တက္ကသိုလ်ပညာရေးကလည်း ဒီလိုပဲဖြစ်သင့်ပါတယ်။ အတန်းထဲမှာ ဆရာက အကြောင်းအရာတစ်ခုနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အခြေခံအချက်အလက်တွေ၊ ဘာသာရပ်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အသစ်တွေ၊ ရှိမှုတွေကို ရှင်းပြပြီး ပိုပြီးပြည့်ပြည့်စုံစုံ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သိရှိဖို့အတွက်ကတော့ ကိုးကားစာအုပ်တွေကို ဖတ်ရှုရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ပို့ချတန်းများအပြင် အပတ်စဉ် နည်းပြသင်တန်းတွေကိုလည်း တက်ရပါတယ်။ အများအားဖြင့် ကြာသပတေး၊ သောကြာနေ့ ညနေပိုင်း နည်းပြတန်းတွေမှာ လွန်ခဲ့တဲ့ တစ်ပတ်၊ နှစ်ပတ်အတွင်းက သင်ခဲ့တဲ့စာတွေကို ပြန်ဖြေရပါတယ်။ နည်းပြတန်းတွေကိုလည်း ဆရာ၊ ဆရာမတွေက ကြပ်ကြပ် မတ်မတ်လုပ်ပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက ကျောင်းသားတွေကလည်း နည်းပြတန်းတွေကို အလေးထားပါတယ်။ စာကောင်းကောင်းကျက်ပြီးမှ သွားဖြေကြပါတယ်။ နည်းပြဆရာ၊ ဆရာမများက နောက်တစ်ပတ်မှာ ဖြေပြီးခဲ့တဲ့ မေးခွန်းတွေ၊ ပုစ္ဆာတွေကို ပြန်ရှင်းပြ၊ တွက်ပြပါတယ်။ ကျူရှင်လည်း မရှိ၊ ယူလည်းမယူကြတော့ စာရင်းကိုင်၊ စာရင်းအင်း၊ သင်္ချာပုစ္ဆာတွေ နားမလည် မတွက်တတ်ရင် နည်းပြတန်းတွေကို အားကိုးရပါတယ်။ လက်ချာပို့ချတဲ့ ဆရာ၊ ဆရာမများနဲ့ စာရင်းနည်းပြဆရာ၊ ဆရာမများနဲ့လည်း ပိုပြီးရင်းနှီးတော့ နားမလည်တာရှိရင် နည်းပြဆရာ၊ ဆရာမတွေကို သွားမေးကြတာများပါတယ်။ စာရေးသူတို့ ကျောင်းသူ ကျောင်းသားဘဝက သင်ကြားခဲ့ရတဲ့ နည်းပြဆရာ၊ ဆရာမများ အချို့က ဆရာဦးခင်ညို (မော်လမြိုင်တက္ကသိုလ် မော်ကွန်းထိန်း) ဆရာဦးသက်လွင် (မြန်မာစာ-မြကျွန်းညိုညို တက္ကသိုလ် သီချင်းရေးစပ်သူ- နောင်စက်မှုတက္ကသိုလ်နှင့် ပညာရေး

တက္ကသိုလ် မော်ကွန်းထိန်း)၊ ဆရာမဒေါ်ရီရီဝင်း (ကွယ်လွန်)၊ ဆရာမဒေါ်မြင့်မြင့်ရီ၊ ဒေါ်ကြည်ကြည်မြင့် (စာရင်းအင်း)၊ ဒေါ်မြင့်စု (အင်္ဂလိပ်စာဌာန)၊ ဒေါက်တာပိုက်တင် (သင်္ချာ) တို့ ဖြစ်ကြပါတယ်။

စနစ်သစ်တက္ကသိုလ်တွေမှာ သင်ကြားပို့ချမှုနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အဓိက ပြောင်းလဲချက်ကတော့ ဘာသာရပ်အားလုံးကို မြန်မာဘာသာနဲ့ ပို့ချတာပါပဲ။ သို့သော်လည်း ကိုးကားစာအုပ် အများစုကတော့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့ ရေးထားတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာတွေကလည်း နဂိုက အင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့ ပို့ချခဲ့ရာက စနစ်ပြောင်းလိုက်တော့ မြန်မာလိုဝေါဟာရတွေ တီထွင်ပြုစုရ၊ သင်တန်းမှတ်စုတွေ မြန်မာလိုပြန်ရနဲ့ အလုပ်တွေပိုတာပေါ့။ အဲဒီလို မြန်မာလိုသင်ဖို့ ပြောင်းလဲလိုက်တာကလည်း မြန်မာကလေးတွေ အင်္ဂလိပ်စာညံ့စေဖို့ အဓိက အကြောင်းတစ်ရပ်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

၁၉၆၄ ခု၊ နိုဝင်ဘာလမှ စခဲ့တဲ့ စနစ်သစ်တက္ကသိုလ်တွေမှာ စာသင်နှစ်က နိုဝင်ဘာလမှ စက်တင်ဘာလအထိ ဖြစ်ပါတယ်။ စာသင်နှစ်ကို ပထမနှစ်ဝက် (first term) နဲ့ ဒုတိယနှစ်ဝက် (second term) ဆိုပြီး ၂ ပိုင်း ခွဲထားပါတယ်။ Term တစ်ခုဆိုရင် လေးလခွဲလောက် ကြာပါတယ်။ ပထမနှစ်ဝက်က နိုဝင်ဘာလကစပြီး မတ်လမှာ first term exam ဖြေရပါတယ်။ ဒုတိယနှစ်ဝက်က မေလလယ်လောက်ကပြန်စပြီး စက်တင်ဘာလမှာ second term exam ဖြေရပါတယ်။ စုစုပေါင်းစာသင်ချိန်က ၉ လလောက်ရှိလို့ အတန်းအလိုက်၊ ဘာသာရပ်အလိုက် သင်ရမယ့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းတွေကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံသင်ဖို့ အချိန်လုံလောက်ပါတယ်။ Term တစ်ခုစီမှာလည်း maid-term test အစစ်ပါသေးတယ်။ ဘာကြောင့်စာသင်နှစ်တစ်နှစ်မှာ mid-term test ၂ ခုနဲ့ exam ၂ ခု ဖြေရပါတယ်။ အအောင်/ အရှုံးကို အဲဒီစာမေးပွဲ ၄ ခုက ရမှတ်တွေပေါ်မှာ မူတည်ပြီး ဆုံးဖြတ်တာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလို စာမေးပွဲတွေ ခွဲစစ်တဲ့အတွက်လည်း ကျောင်းသားများအနေနဲ့ သင်ကြားတဲ့ စာများအားလုံးကို လေ့လာကျက်မှတ်ဖြစ်ပါတယ်။

စာရေးသူတို့ ပထမနှစ်၊ ဒုတိယနှစ်တွေမှာ mid-term test အမှတ်တွေကို သက်ဆိုင်ရာဌာနတွေမှာ ကပ်ထားပေးပါတယ်။ အမှတ်နည်းတဲ့ ကျောင်းသားတွေကို ဌာနမှူးက ခေါ်တွေ့ပါတယ်။ တတိယနှစ် အဓိကဘာသာတွေ ခွဲတဲ့

အခါမှာလည်း သက်ဆိုင်ရာ ပါမောက္ခ၊ ကထိကတွေက ကိုယ့် ဘာသာရပ်အလိုက် အလားအလာကောင်းတဲ့ ကျောင်းသား တွေကို ဂရုစိုက်ကြည့်ကြပ်ပြီး စတုတ္ထနှစ် ပြီးတဲ့အခါ မဟာ တန်း ဆက်တက်နိုင်ခွင့်ရဖို့ အမှတ်မီအောင် ကြီးကြပ်ပေး ပါတယ်။

စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် စတင်ဖွင့်လှစ်ပြီး ပထမသုံးနှစ်မှာ အတန်းတင် စာမေးပွဲ အောင်စာရင်းထုတ်ပြန်တဲ့အခါ အမှတ် ကောင်းသူများကို ထူးချွန်စွာအောင်မြင်သည် (Passed with credit) လို့ ထုတ်ပြန်ပေးပါတယ်။ ဘာသာရပ်တစ်ခုချင်း အလိုက် ဂုဏ်ထူးမပေးပါ။ Passed with credit ရဖို့လည်း မလွယ်ပါ။ ဘာသာရပ်အားလုံးမှာ Grade 5 (သို့မဟုတ်) Grade 4 ရမှ ဖြစ်ပါတယ်။ စာရေးသူတို့ ပထမနှစ်က ကျောင်းသား ၃၀၀ ခန့်အနက်မှာ ၂ ဦးပဲ passed with credit ရပါတယ်။ အဲဒီ နှစ်က တက္ကသိုလ် အောင်စာရင်းတွေကိုလည်း သတင်းစာ ထဲမှာ ထုတ်ပြန်ကြေညာပေးပါတယ်။ အဲဒီခေတ်က ညပိုင်း စ နာရီရေဒီယိုသတင်းမှာအောင်စာရင်းတွေထွက်တဲ့အကြောင်း လည်း ကြေညာပေးပါတယ်။ သတင်းကြေညာပြီးတာနဲ့ သတင်းစာတိုက်ကို တယ်လီဖုန်းဆက်ပြီး မေးကြည့်လို့ရ ပါတယ်။

စာရေးသူတို့ ဘွဲ့ကြိုကျောင်းသားဘဝမှာ အကောင် အထည်ဖော်ခဲ့တဲ့ ပညာရေးစီမံကိန်း တစ်ရပ်က လူရည်ချွန် စီမံကိန်းဖြစ်ပါတယ်။ လူရည်ချွန် စီမံကိန်းကို ၁၉၆၃ ခု ခန့်က စတင်ခဲ့ပြီး ၁၉၆၃-၆၄ ပညာသင်နှစ်မှာတော့ အထက်တန်း ကျောင်းတွေမှာပဲ ရွေးချယ်ခဲ့ပြီး စာရေးသူတို့ ပထမနှစ် ကျောင်းသူဘဝ ၁၉၆၄-၆၅ စာသင်နှစ်ကစပြီးတော့ တက္ကသိုလ် လူရည်ချွန်များကိုပါ စတင်ရွေးချယ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက အင်းလေး ခေါင်တိုင်စခန်းနဲ့ ငပလီရွှေပါချိုင်းစခန်းတွေမှာ ဖပြီလ အတွင်းမှာ ၂ ပတ်ခန့် အပန်းဖြေနေထိုင်ရပြီး အနီး အနား ပတ်ဝန်းကျင် ဒေသတွေကို လေ့လာရေးခရီးထွက် ရပါတယ်။ နောက်ဆုံး ၁ ပတ်မှာတော့ ရန်ကုန်စခန်းမှာ အထက်တန်းနဲ့ တက္ကသိုလ်လူရည်ချွန်အားလုံး ဆုံကြပြီး ရန်ကုန်မြို့အတွင်း လေ့လာရေးခရီးတွေ ထွက်ရပါတယ်။ ညပိုင်းမှာ ဖျော်ဖြေရေးအစီအစဉ်တွေ ရှိပါတယ်။ ရန်ကုန်မှာ စုရပ်စခန်းတွေက တကောင်းကျောင်းဆောင်ဝင်း အတွင်း မှာရှိတဲ့ ကျောင်းဆောင်ကြီး ၃ ဆောင်မှာဖြစ်ပါတယ်။

စာရေးသူတို့ ၁၉၆၄-၆၈ ခု အုပ်စုမှာ နှစ်အလိုက်

လူရည်ချွန် အရွေးခံရသူများကတော့ ပထမနှစ်မှာ ကိုထွန်းနိုင်၊ ဒုတိယနှစ်မှာ စာရေးသူ၊ တတိယနှစ်မှာ ကိုမြင့်သောင်းနဲ့ စတုတ္ထနှစ်မှာ ကိုတင်ဝင်းအောင်တို့ဖြစ်ကြပါတယ်။ စာရေးသူ လူရည်ချွန်ရတဲ့နှစ် (၁၉၆၅-၆၆) မှာ အတူအရွေးခံရတဲ့ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် အခြားနှစ်များမှ လူရည်ချွန်များက ပထမနှစ်ကျောင်းသား ကိုလှကြည်၊ တတိယနှစ်ကျောင်းသူ ရင်ရင်လေး (PD) နဲ့ စတုတ္ထနှစ်ကျောင်းသား ကိုစိစစ် (PD) တို့ ဖြစ်ကြပါတယ်။

၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလမှာ စာရေးသူတို့ စီးပွားရေး တက္ကသိုလ် ပထမနှစ်မှာ စတင်ပညာသင်ခဲ့ရတဲ့ နှစ်ပေါင်း ၅၀ ပြည့်ခဲ့ပြီး စီးပွားရေးပညာ ဘွဲ့ ရရှိခဲ့တာဟာ ၄၆ နှစ် ရှိခဲ့ပါပြီ။ ဒီမျိုးဆက်နှစ်ဆက်ကြာ နှစ်ကာလပိုင်းအတွင်း ဘဝခရီးကို အောင်အောင်မြင်မြင် လျှောက်လှမ်းနိုင်ခဲ့တာဟာ အဓိက တက္ကသိုလ်မှာဆည်းပူးခဲ့တဲ့ပညာရပ်တွေအပေါ်မှာအခြေခံပြီး ဆက်လက်တိုးတက်အောင် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြလို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်မှ ဆရာ၊ ဆရာမများနဲ့ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် ကျောင်းထွက်များဟာ ပညာရေး၊ စီးပွား ရေး၊ စီမံခန့်ခွဲရေးနဲ့ အုပ်ချုပ်ရေး စတဲ့နယ်ပယ်အသီးသီးမှာ တာဝန်ကျေပွန်အောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပြီး အချို့ဆိုရင် ထိပ်ဆုံးပိုင်းအထိ ထူးထူးချွန်ချွန် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့၊ ထမ်းဆောင်နေဆဲလည်း ဖြစ်ကြပါတယ်။ နောင်အနာဂတ်မှာ လည်း စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် ကျောင်းထွက်များဟာ ရှေးအစဉ် အလာကောင်းကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်း နိုင်လိမ့်မယ်လို့ အပြည့်အဝ မျှော်လင့်ယုံကြည်မိပါတယ်။

ဒေါက်တာ ခင်စောငြိမ်း

ခေါင်းပေါင်းတို့ရဲ့ ကျောင်းတော်မျိုး စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်

■ သန်းသန်းဌေး (ခေါင်းပေါင်း)

မြကျွန်းညိုညို ကွန်းခိုရာ ဒို့တက္ကသိုလ် (အီကို) မြေကို ကျွန်မ ၁၉၇၂ ခုနှစ်မှာ ပထမနှစ် ကျောင်းသူအဖြစ် ရောက်ရှိ ခဲ့ပါသည်။ ရန်ကုန်မြို့တော် ဂုဏ်ဆောင် အင်းယားကန်ပေါင် ရှုမျှော်ခင်းကို အနီးကပ် ခံစားနိုင်သော တစ်ခုတည်းသော ကျောင်းတော်ကြီးဖြစ်ပါတယ်။ မိန်းမလှကျွန်းလို့ နာမည်ကျော် ခဲ့တဲ့ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်ကို တက်ရလို့လဲ ပျော်ခဲ့ပါတယ်။ ကျောင်းဖွင့်ချိန်မှာ စိန်းပန်းနီပြာတို့ ပွင့်ကာကြိုဆိုနေသလို ကျောင်းတော်က အစ်ကို၊ အစ်မ နှစ်ကြီးသမားတွေကလည်း ဘွဲ့နှင့်သဘင်ခန်းမမှာ မောင်မယ်သစ်လွင်တွေကို ကြိုဆိုခဲ့ ကြပါတယ်။ ဘာသာရပ် Section အလိုက် King & Queen ရွေးကြရမယ်ဆိုလို့ ရွေးချယ်ဖို့အတွက် မျက်လုံးလေးတွေ ဝေဝိုက်၊ ငေးဝိုက်လို့ ရွှင်ပြီးလေးတွေနဲ့ ရင်ဖိုခွဲကြရတာလဲ ဆယ်ကျော်သက်တို့ရဲ့ ရင်ခုန်နှလုံးနဲ့ ပန်းနုရောင်သန်းနေတဲ့ မျက်နှာလန်းလန်းလေးတွေဖြစ်ကာ ငယ်ရွယ်နုနယ် ချစ်စဖွယ် တို့ စုစည်းသက်ဝင် လှုပ်ရှားနေတဲ့ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် ဖြစ်နေပါတော့တယ်။

ကျောင်းစဖွင့်ပြီး မကြာမီမှာဘဲ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်ရဲ့ မိုးရာသီပန်းချီပြပွဲကို (Library) ကျောင်းစာကြည့်တိုက်မှာ ပြုလုပ်ခဲ့ပါတယ်။ ပန်းချီပြပွဲကိုဖွင့်ဖို့ အနုပညာပန်းချီအဖွဲ့မှ ဆရာဦးတင်မြင့်မှ (Fresher) ကျောင်းသူသစ်တွေကို ဦးစား ပေးတဲ့အနေနဲ့ ကျွန်မတို့တွေကို လိုအပ်မယ့် ပစ္စည်းတွေကို အမြန်ဆုံးယူပြီး လာခဲ့ဖို့ ပြောပါတယ်။ နာရီပိုင်းအတွင်းစီစဉ် ခိုင်းလိုက်တာပါ။ အဲ့ဒီမှာပဲ အဖွဲ့ထဲနေ ကျောင်းသူဖြစ်တဲ့ အင်းယားကန်ရှေ့က အိမ်ဖြစ်တဲ့ ချိုချိုသိန်းအိမ်ကို အပြေး သွားပြီး ချိုရဲ့ညီမတွေပါ ဘန်းတွေ၊ ကပ်ကြေးတွေနဲ့ ဖဲပြား တွေ ပြေးယူခဲ့ကြရပါတယ်။ မညည်းမငြူ မိသားစုတွေပါ ပါဝင် ပြီး စိတ်ပါလက်ပါ ကူညီခဲ့ရတာတော့ ကျွန်မတို့အဖွဲ့ ခေါင်းဆောင်နေရာမှာ အမြဲရှိနေတာ အခုချိန်ထိ ကွမ်းတောင် ကိုင် သူငယ်ချင်းချိုချိုပါ။

မကြာမီ တက္ကသိုလ်ရေကူးကန်မှာ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် ကျောင်းသို့ ကျောင်းသူတွေ ရေကူးပြိုင်ပွဲ ကျင်းပခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မတို့ အဖွဲ့ထဲမှာ အရပ် 5'6"ခန့် ရှိတဲ့ စိုးမြတ်သူဇာလို့

ပုံမျိုးနဲ့ သူငယ်ချင်းတင်အေးစုက ဝင်ပြိုင်လို့ ကျွန်မတို့ သွားရောက်အားပေးခဲ့ပါတယ်။ အတန်းထဲက ကျောင်းသား/ ကျောင်းသူများ များလာခဲ့ပါတယ်။ တာလွတ်ဖို့ တန်းစီးလိုက် တော့ ကျောင်းသားတွေက ဟာအရပ်ရှည်တယ်ကွ ခိုအတန်း ထဲကပေါ့ အားလုံးဝိုင်းပြီး အားပေးလိုက်ကြတာ ပန်းဝင်တော့ (၃) ယောက်ပြိုင်ကာ တတိယရရှိခဲ့ပါသည်။ တကယ်ကို မှတ်မှတ်ရရပါပဲ ကျွန်မသူငယ်ချင်းကတော့ နံနက်ရှက်သွားပုံ ရတယ် မျက်နှာကိုနီရဲနေတာပါဘဲ နောက်ရက် ကျောင်းတက် တော့ သူငယ်ချင်းခမြာ "အရှည်ကြီး" ဆိုတဲ့ နာမည်တစ်ခုကို ကျောင်းသားကျောင်းသူမောင်နှမတွေပေးလို့အမိတက္ကသိုလ် ရဲ့ သမီးပျိုလေးမှာ နာမည်တစ်ခုရရှိသွားပါတယ်။

ကျွန်မတို့ အဖွဲ့ထဲက ချောက်မြို့က လာတက်တဲ့ သူငယ်ချင်း Roll Name က မကြင်မမ်းပါ သူက အမှာမွေးမှာ မကြီး/မငယ် ဆိုတော့ ငယ်ကလို့ ပြောတက်တဲ့ သူငယ်ချင်း "ငယ်ငယ်" လို့ ဝိုင်းဝန်းအမည် တပ်ခေါ်ခဲ့ကြပြန်တယ်။ သူကအရပ်ပုပေမဲ့ ခြေချော်တက်လို့ တစ်ဖွဲ့တည်းက တစ်ယောက်ယောက်ကို အမြဲလက်တွဲရ တက်ပါသည်။ ဒါပေမဲ့ သူပိုပြီးလမ်းမရှာ၊ လမ်းများတက်ပါတယ်။

ကျွန်မတို့ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် သုံးထပ်ဆောင်နဲ့ တစ် ထပ်ဆောင် AE စာသင်ခန်းတွေနဲ့က အလှမ်းဝေးပြီး နေရာ ထိုင်ခုံ ရှေ့နားရဖို့ ပြေးလွှားခဲ့ရပါတယ်။ အဲလို ကျွန်မတို့ အဖွဲ့ ထဲမှာ "အရှည်ကြီး"လောက်မရှိပေမဲ့ခြေတံရှည်နဲ့အပြေးလေး လမ်းလျှောက်တက်တဲ့ သူဇာတစ်ယောက်ကတော့ ချိုင်းက လယ်ကွင်းထဲက ငါးကိုတွေ့လို့ အပြေးသွား သလိုမျိုး ပြေး တက်တဲ့ "ချိုင်းဖြူလေး" လိုမို့ ကျွန်မတို့ အဖွဲ့က နောက်ကနေ ကောက်ကောက်ပါအောင် လိုက်ကြရပါတယ်။

အတန်းထိုင်ခုံမှာ ကာတွန်းစာအုပ် အများကြီးပါတဲ့ လွယ် အိတ်နဲ့ အမောတကော ရောက်တက်တာကတော့ (ကာတွန်း တူးတူး မြင့်သိန်းပါဘဲ)။ စံရွှေမြင့်ကာတွန်းကို (၁၀)နှစ်သမီးထဲ က အရမ်းကြိုက်ခဲ့တာတဲ့ သူငယ်ချင်းရေ ခေါက်ဆွဲသုပ် ကိုယ် ကျွေးပါမယ်ကွာ စားပြီးရင် ကိုယ်နဲ့ စာပေဟောပြော ပွဲလေး တက်ပြီး လက်ခုပ်တီး အားပေးကြရအောင်လို့ ချောခေါ်တက်တဲ့ သူငယ်ချင်းပါ ခုတော့...

မိုးတွေမကြာခဏ သဲသဲရွာတက်တဲ့ ရန်ကုန်စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်မှာ ကျောင်းတက်မိုးစိုလို့ လွယ်အိတ်တွေ၊ ကျောင်း စာအုပ်တွေ မိုးရေစိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်မက မြန်မြန်

ချောက်ပြီး အကုန်အကျသက်သာတဲ့ တက်ထရွန်လွယ်အိတ် လေးချုပ်ခဲ့ပါတယ်။ ပိတ်စတစ်ကိုက် (၁၆) ကျပ်ခန့်ရှိလို့ တစ်ထောင့် တစ်ထွာဝယ်ပြီး၊ အနီရောင်လွယ်အိတ် သစ်လေး နဲ့ ကျောင်းတက်ခဲ့ပါတယ်။ စာသင်ရင် ရယ်စရာ ပြောတက်တဲ့ ဆရာဦးတင်မြင့်ရဲ့ အချိန်ပါ။ သရဖီဆောင်ကနေ ဖယ်ရီမိုလို ဘတ်စ်ကားနဲ့စီးပြီး ကျောင်းနောက်ကျမှ ရောက်ပြီး အတန်းထဲ က ကျောင်းသားတွေက ကျွန်မ လွယ်အိတ်အသစ် အနီလေးနဲ့ တယ်လှပါလားလို့ ဝိုင်းပြောကြတော့ ကျွန်မပျော်သွားတယ်။ မင်းသားလိုချောတဲ့ ဆရာကို အနီရောင် အိတ်နီလေးခေါင်းမှာ ပေါင်းပေးလိုက်ရင် ပိုလှသွားမယ်လို့ ပြောနေသံတွေ ကြားနေ ရပါတယ်။

ကျောင်းတက်ခါစ နာမည်မေးရင်း ပြုံးတုံတုံနဲ့ အသာ နေတက်တဲ့ ကျွန်မကို အတန်းလည်းပြီးရော လွယ်အိတ်စကို ဂုဏ်ပြုရင်း "ခေါင်းပေါင်း" လို့ နောက်တန်းက ခင်မောင်ချစ်နှင့် ကိုလေးအောင်တို့ အဖွဲ့က နာမည်အသစ်ပေး လိုက်ပါတယ်။ ဒါနဲ့ပဲ အဖွဲ့တွေကရော သူငယ်ချင်းတွေ တော်တော်များများ ကပါ ခေါ်ကြပါတယ်။ ကျောင်းသက်တမ်း တစ်လျှောက်ပါပဲ အဖွဲ့ထဲကနေ ကျောင်းသူ ဥမ္မာကတော့ နှလုံးအားနဲ့သူမို့ ကျောင်းအတန်းကို နောက်ကျမှ ရောက်လာတက်ပါသည်။ သူ့ကြည့်ရတာ ရောက်လာလျှင် ရေဆီးပြီးတိုက်ရမဲ့ပုံပါ။ သူကို တော့ မချွဲပိုလို့ ရင်ထဲကနာမည်ပေးထားပါတယ်။ သူဇာက နေ့ တစ်ဆင့်ဆက်ပြီး ခင်ရတဲ့သူငယ်ချင်း အေးမာခင်က တော့ ဖော်ရွေပြီး ကူညီတက်ပါတယ်။ သူကလည်း စိတ်မြန် ကိုယ်မြန်နဲ့ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းချစ်ဖို့ ကောင်းပါတယ်။

ကျွန်မတို့ အဖွဲ့တွေက ကျောင်းသားကျောင်းသူညီကို မောင်နှမအချင်းချင်း ကြင်နာစွာ နာမည်ပေးတက်ကြရုံမက ဆရာ၊ ဆရာမကြီးငယ်မဟူကိုလည်း ဂုဏ်ပြုကင်ပွန်းတပ် နာမည်လေးတွေ ပေးတက်ကြပါတယ်။ ငါးထရံကာသွပ်မိုး စာသင်ခန်းလေးတွေမှာ မိုးသံလို့ကျယ်ပြီး ခပ်မြန်မြန်ဆန်ဆန် လေး Roll Call ခေါ်လေ့ရှိတဲ့ ဘောဂဗေဒမှ ဒေါ်ခင်ခင်သိန်း ကို (Roll Queen) လို့ ရင်တွင်းမှ ဂုဏ်ပြုပါတယ်။ သင်ခန်းစာ ထဲမှာ ထပ်ခါထပ်ခါ ပါလေ့ရှိလို့ ပြုံးပြုံးနဲ့ ပြောတက်တဲ့ ဦးတင်မြင့်ကိုတော့ ကျွန်မတို့ အတန်းထဲက ကျောင်းသား ကျောင်းသူတွေကဆရာကို M မင်းသားလို့ ဂုဏ်ပြုကြပါတယ်။ မြန်မာစာကဆရာမကိုတော့ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့လို့ ဆရာမ နာမည်နဲ့ ခပ်ဆင်ဆင် "ယဉ်သူဇာ" လို့ ရင်တွင်းမှာ တင်စား ထားပါတယ်။

ပထမနှစ် အင်္ဂလိပ်စာဘာသာရပ် သင်ကြားတဲ့ ဆရာမကြီး ဒေါ်ခင်မမက F, စာသင်ခန်းက စားသောက်ဆိုင်တန်း ဦးယမ်းဘီလူးရဲ့ အအေးဆိုင်တည့်တည့်မှာ ဖြစ်နေပါတယ်။ စာသင်ချိန်ကလည်း နေ့လည် (၃)နာရီ လောက်မှာပါ။ ဆရာရော တပည့်တွေပါ ရေဆာချိန်လေးပါ။ စာသင်ရင်း အအေးမှာတဲ့ ဆီရောက်ရောက် သွားပါတယ်။ ဆရာမကပြောပါတယ်။ အင်္ဂလိပ်လွှင့်ဌာနက ကာယလေ့ကျင့်ခန်းနဲ့ စားသောက်ချက်ပြုတ်အခန်း လိုင်းပြီနေသလို ဖြစ်ရတယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ခြေထောက်ကိုမြှောက် လက်ကိုဆန့် ကြက်ဥခေါက်ဆိုထားပုံကို ဆက်ဆက်ပြောတက်လို့ ရေဒီယိုကွင်း (Radio Queen) လို့ အဖွဲ့က ဂုဏ်ပြုထားပါတယ်။

အတန်းထဲက လှေလှော်လှေကျင့်လှေရှိတဲ့ ပေါ်လီအစန်းကိုလည်း ပေါ်လီလှော်လီလို့ တွဲပြီး မှတ်ပြပါသေးတယ်။

မြကျွန်းညိုမှာ ကျွန်းညိုရှင်ကတော့ စောင်းတက္ကသိုလ်ကိုမောင်မောင်ခင် ဖြစ်ပြီးတော့၊ ကျွန်းပိုင်ကတော့ ကျောင်းသက်တော်ရှည် ဖြစ်နေသွားတဲ့ ကျွန်မတို့ နောင်တော်ကြီးကိုမော်ကြီး (တက္ကသိုလ် ဟန်မြတ်မော်) ဖြစ်ပါတယ်။ Final Year မှာ သူ့ကိုမှီသွားပါတယ်။ ကျောင်းတော်မှာ မိန်းကလေးတွေများသလောက် လှကြ ချောကြ ယဉ်ကြပါတယ်။ ကားပြာလေးနဲ့ ကျောင်းတက်ခဲ့တဲ့နည်းပြဆရာမကတော့ ကျက်သရေရှိတဲ့ မြန်မာအလှနဲ့ ပြည်စုံလို့ ကျွန်မတို့ အဖွဲ့လည်း နားနေခန်းနားက မျောက်ပိုင်ကြီးနားကနေ ငေးမောဂုဏ်ပြု ကြည့်ရှုခဲ့ကြပါတယ်။

ဒီနှစ် ၂၀၁၄ ခုထဲမှာ ကျွန်မရဲ့ သားက တတိယမြောက် မြေးမလေး မွေးတော့ "ဖူးဖူး" လို့ ချစ်စနိုးနဲ့ ညီအကို မောင်နှမအုပ်စုတွေက အိမ်နာမည်ပိုင်းပြီး ပေးဒါကို ကြည့်ရင်းနဲ့ ပျော်မွေ့နေကြပါတယ်။ ဒါကို ကြည့်ပြီး ကျွန်မတို့ အိကို ပထမနှစ်တက်ကြတုန်းက ကျောင်းက သူငယ်ချင်းတွေက ကျောင်းမှာ "ခေါင်းပေါင်း" လို့ ခေါ်ခဲ့ကြတုန်းက ခေါ်သူတွေလဲပျော် ခေါ်ခံသူကလဲ မော်ခဲ့ရပါတယ်။ ဒါပိန်မှာ ကွင်းဆင်းခဲ့လို့ ဆရာ/ဆရာမတွေကပါ ဒီနာမည်ကို ပိုင်းပြီး ခေါ်ခဲ့ကြပါတယ်။

အိကိုရွှေရတုအကြိုနှစ်က ပထမနှစ် အတန်းတက်တုန်း ခုံတန်းရှည်မှာ လာထိုင်တက်တဲ့ ကျွန်မတို့အခေါ် ကာတွန်းတူးတူး (ယခု တူးတူးမြင့်သိန်း) ကလည်း ခေါင်းပေါင်းလို့ ဖတ်လှဲတကင်းခေါ်ခဲ့လို့ ကိုယ်နာမည်ကို ဂုဏ်ယူခဲ့ရပါတယ်။

ရွှေရတုပွဲမှာ ကျွန်မက နယ်ကလာရလို့ တစ်ရက် သူငယ်ချင်း ငယ်ငယ်ကိုအဖွဲ့နဲ့ သိပ်ခင်တဲ့ ဘောဂဗေဒဌာနမှ ဒေါက်တာဆရာတစ်ဦးက လွှတ်တော်လူတွေ စုံနေပြီး ခေါင်းပေါင်းရော မမြင်ပါလားလို့ ပြောတော့မှ ကျွန်မတို့ ကျောင်းကဆရာ/တပည့်ညီကို မောင်နှမသံယောဇဉ်တွေဟာ ရင်ထဲမှာ သံမှိုစွဲသလိုရှိနေတယ်ဆိုတာ ပီတိစိတ်နဲ့ ကြည်နူးရပါတယ်။

သူငယ်ချင်းတို့ရေ မင်းတို့ရဲ့ "ခေါင်းပေါင်း" တစ်ယောက်တော့ အမှတ်စဉ် "၅၆" သင်တန်းအုပ်စုက "ယင်ကောင်ကြီး" ဆိုတဲ့ ဘော်ဒါနဲ့ လက်တွဲဖော်ဖြစ်သွားခဲ့တယ်ကွာ။ ၁၉၈၁ ခုနှစ် ကာလကပေါ့ကွယ် မျိုးဆက်သစ်တွေများလို့ "ဗွားဗွား" ဖြစ်ခဲ့ရပါပြီ။..

ဒို့အိကိုက ဘော်ဒါတွေ ဘောဂဗေဒရဲ့နှစ် (၉၀) ပြည့် နဝရတ်ရတုပွဲမှာ သက်ကြီးဝါကြီးဆရာကြီး၊ ဆရာမကြီးတွေကို ဂါရဝပြုကန်တော့ရင်း၊ ကျောင်းတုံးက သူငယ်ချင်းတွေ ပြုံးပျော်ရွှင်စွာရဲ့ မျိုးဆက်သစ်တွေ စဉ်ဆက်မပြတ် မွေးထုတ်ပေးနေတဲ့ ထာဝရပျိုနုရွှန်းစို စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်သို့ လှမ်းခဲ့ကြဖို့ ဖိတ်ခေါ်လိုက်ပါတယ်။ ကျောင်းသူ ကျောင်းသားဟောင်း အပေါင်းတို့ လက်တွဲပြီးပျော်၊ ဘောဂမိသားစုတွေ့စုံ ပွဲတော် နွဲ့ပျော်ကြပါစို့ သင်ဆရာ၊ မြင်ဆရာများကို ဂါရဝ ပြုလျှက်

သန်းသန်းဌေး (ခေါင်းပေါင်း)

ခပ်မောင်ညို(ဘောဂဗေဒ) တာသားပြန်ဆိုသည်

လယ်သမားကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး အက်ဥပဒေနှင့်

အနိမ့်ဆုံးအာမခံဆန်ဈေးနှုန်းတို့အပေါ်

နိုင်ငံတကာ စီးပွားရေး ဖညာရှင် ပါမောက္ခ ဒေါက်တာလှမြင့်၏ ထင်မြင်ချက်

လယ်သမားကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး အက်ဥပဒေပါ "လယ်သမား" ၏ အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုချက်တွင်၊ မြေယာမဲ့ လယ်ယာလုပ်သားများ ပါဝင်ပုံမရပါ။ ထိုသို့ ပါဝင်ခြင်းမရှိလျှင် အဆိုပါ အက်ဥပဒေသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ လယ်သမားများတွင် အဆင်းရဲဆုံးသူများကို ချန်ထားခဲ့သည်။ လေ့လာခန့်မှန်းချက် တစ်ခုအရဆိုလျှင် ၂၀၁၂-၂၀၁၃ တွင် မြေယာမဲ့ လယ်ယာ လုပ်သား (၁၀) သန်းခန့် ရှိသည်။

(ကေ-ဖူဂျီတာ - ၁၉၈၈ နောက်ပိုင်း မြန်မာနိုင်ငံစီးပွားရေးအသွင်ကူးပြောင်းမှု၊ စာ-၂၅၀၊ စင်္ကာပူအမျိုးသားတက္ကသိုလ် ပုံနှိပ်တိုက်၊ စင်္ကာပူ၊ ၂၀၀၉)

တစ်ချိန်တည်းမှာပင် အမျိုးသားဘတ်ဂျက်ကကျခံမည့် အနိမ့်ဆုံးအာမခံ ဆန်ဈေးနှုန်းအစီအစဉ်ကို စတင်ကျင့်သုံးရန် စီစဉ်နေသည်ဟု နားလည်ပါသည်။ ၎င်းတို့ စိုက်ပျိုးသော ဆန်စပါးကို အနိမ့်ဆုံးဈေးနှုန်းတစ်ခုရစေမည်ဟု အာမခံခြင်း ဖြင့်လယ်သမားများ၏အကျိုးစီးပွားကိုကာကွယ်စောင့်ရှောက် ပေးသည့်လူမှုဖူလုံရေးအစီအစဉ်မျိုးတစ်ခုဖြစ်စေရန်ရည်ရွယ် သည်ဟု နားလည်ပါသည်။ အကယ်၍ ကမ္ဘာ့ဆန် ဈေးနှုန်းက ဖြစ်စေလိုသည့် ဈေးနှုန်းထက်ကျသွားခဲ့လျှင် အနိမ့်ဆုံးအာမခံ ဈေးနှုန်းကို အစိုးရက ဝင်ပေးမည်။ လောလောဆယ်တွင် အစိုးရက ဈေးကွက်အတွင်းသို့ ထိုသို့ ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက် ရန် လိုအပ်နေလျှင် လယ်သမားတွေကို လက်ရှိကမ္ဘာ့ဆန် ပေါက်ဈေးထက် ဈေးပိုပေးမည်ဆိုသည့် အဓိပ္ပာယ်ထွက် သည်။ မိသားစုများ၏ အသုံးစရိတ်တွင် ဆန်သည် အဓိက ပါဝင်ရာ ဤစီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော်မည် ဆိုပါ က မြန်မာတို့၏ လူနေမှုစရိတ်ကို သိသိသာသာ မြင့်သွားစေ နိုင်ပါသည်။

အနိမ့်ဆုံးအာမခံ ဆန်ဈေးနှုန်း သတ်မှတ်ခြင်းကြောင့် မလိုလားအပ်သော ဤဘေးထွက်ဆိုးကျိုးကို ရင်ဆိုင်ရလျှင် အစိုးရက လူနေမှုစရိတ်တက်ခြင်းကို အမီလိုက်ရန်အတွက် လုပ်ငတ်ခွင့်ပြုခြင်း (သို့မဟုတ်) လုပ်ငတ်ခွင့် မပြောင်းမလဲ ထားခြင်းကို စဉ်းစားရပါမည်။

လုပ်ငတ်ခွင့်ပြုလိုက်လျှင်၊ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် လုပ်အားများများသုံးကာ ကုန်ချောထုတ် စက်မှုလုပ်ငန်းများ ကို ချဲ့ထွင်မည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် စီးပွားရေးတိုးတက်စေမည်ဆို သည့် မြန်မာ့အလားအလာကို ဆိုးဆိုးဝါးဝါး ထိခိုက်စေနိုင်ပါ သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လုပ်ငတ်ခွင့် အရှေ့တောင်အာရှတွင် အနိမ့်ဆုံးဖြစ်နေပြီး ထိုသို့ အနိမ့်ဆုံး ဖြစ်နေခြင်းကြောင့်ပင် လုပ်အားသုံး ထုတ်လုပ်တင်ပို့ ရောင်းချ မှုတွင် မြန်မာနိုင်ငံက တစ်ပန်းသာနေခြင်းဖြစ်သည်။ လုပ်ငန်း နိမ့်ကျခြင်းကြောင့် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများကို လာရောက် ရန် ဆွဲဆောင်နိုင်ပြီး၊ လုပ်ငတ်ခွင့် မြင့်မားလာသော အိမ်နီးချင်း နိုင်ငံများမှ ၎င်းတို့၏ လုပ်အားသုံးလုပ်ငန်းပိုင်းကို မြန်မာနိုင်ငံ သို့ ရွှေ့ပြောင်းရန် စဉ်းစားနေကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ အနိမ့်ဆုံးအာမခံဆန်ဈေးနှုန်း မူဝါဒသည် အမေရိကန်နှင့် ဥရောပတို့ကစီးပွားရေးပိတ်ဆို့မှုကို ဖယ်ရှား လိုက်သဖြင့် လုပ်အားများများသုံး ထုတ်လုပ်ရသည့် အဝတ် အထည် ကဲ့သို့သော ပို့ကုန်များ အခြေအနေကောင်းစ ပြုနေ ခြင်းကို မရည်ရွယ်ဘဲ ဒုက္ခပေးနိုင်ပါသည်။

အကယ်၍ အစိုးရက လုပ်ငန်းများကို မပြောင်းလဲဘဲ ထားလျှင်၊ လူနေမှုစရိတ်တက်လာခြင်းကြောင့် အမှန်တကယ် ရရှိသော လုပ်ငန်းနှင့် လုပ်ငတ်ခွင့်အားလုံးတို့၏ လူနေမှုအဆင့် အတန်းများကို လျော့ကျစေပါမည်။

ယခုခေတ်တွင် လယ်ယာလုပ်သားများကို ယခင် ကဲ့သို့ စိုက်သိမ်းချိန်ရောက်မှ ဆန်မပေးဘဲ၊ လစဉ်လုပ်ငွေ ပေးနေရပါသည်။ “၎င်းတို့သည် ဆန်ဝယ်စားနေရသူများ ဖြစ်ပြီး၊ အိမ်ထောင်စုအသုံးစရိတ် အများစုကို အစားအစာ အတွက် အကုန်အကျခံရပါသည်။” (ကေ-ဖူဂျီတာ-ဖော်ပြပြီး စာအုပ် စာ-၂၅၇) သို့ ဖြစ်၍ အာမခံအနိမ့်ဆုံး ဆန်ဈေးနှုန်း အစီအစဉ်သည် နိုင်ငံလူဦးရေ၏ အဆင်းရဲဆုံး၊ ဆင်းရဲသား များကို ပိုမိုဆင်းရဲအောင် လုပ်ရာရောက်သွားနိုင်ပါသည်။

မြို့ပေါ်ရှိလုပ်ငတ်ခွင့်များ၊ စက်ရုံလုပ်သားများနှင့် ဝန်ထမ်း များသည် လယ်ယာလုပ်သားများလောက် ဆင်းရဲခြင်းမရှိပါ။ သို့သော်လည်း ၎င်းတို့သည် သူတို့မကျေနပ်သည်များကို ဆန္ဒ ထုတ်ဖော်၍ ဆန္ဒပြပွဲများ ကျင်းပနိုင်ပါသည်။ လူနေမှု စရိတ် မြင့်မားလာခြင်းသည် တော်တော်လေး မကျေနပ်စရာ ကောင်းသော ကိစ္စဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အာမခံအနိမ့်ဆုံး ဈေးနှုန်း အစီအစဉ်သည် မြို့ပြဆူပူမှုများကို ဖြစ်စေကာ၊ နက်ရှိုင်းသော နိုင်ငံရေး ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးများ ထွက်ပေါ်လာ စေနိုင်ပါသည်။

ဤနေရာတွင် မြန်မာ့အနိမ့်ဆုံး ဆန်ဈေးနှုန်းနှင့် အလား တူဖြစ်သော ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ဆန်အာမခံ အစီအစဉ်ကို တစေ့ တစောင်း ကြည့်သင့်ပါသည်။

ထိုအစီအစဉ်သည် ဆန်ဖြူတစ်တန်လျှင် ဘတ်(၁)သောင်း ခွဲနှုန်း၊ ဟွမ်မာလီ ဆန်မွှေးတစ်တန်လျှင် ဘတ်(၂)သောင်း နှုန်းဖြင့်၊ ကမ္ဘာ့ဆန်ဈေးကွက် ပေါက်ဈေးထက် ပိုပေး၍ ဝယ်ယူ ရန်၊ လက်ရှိ ဖွေထိုင်း (Pheu Thai) ပါတီ ခေါင်းဆောင်သော အစိုးရက၊ ကတိပေး ချမှတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤစီမံကိန်းသည် အစိုးရမူလတွက်ဆထားသည်ထက် သုံးဆကျော်ကျော် ဘတ်ငွေ (၂၆၀) ဘီလီယံ ဆုံးရှုံးကြောင်း မကြာမီက သတင်းထွက်လာသောအခါ ဘန်ကောက်ပို့စ် သတင်းစာက “ဧရာမဆန်ဒုက္ခကြီး” ဟု ကင်ပွန်းတပ်ပါသည်။ သတင်းစာက ဆက်လက်ရှင်းပြရာတွင်-

“ဤမူဝါဒ၏ ရလဒ်မှာ၊ အစိုးရသည်သာ တစ်ဦးတည်းသော အကြီးမားဆုံးသော ဆန်ဝယ်ယူသူ ဖြစ်လာခြင်းဖြစ်သည်။”

ကုလသမဂ္ဂ စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့၏ ခန့်မှန်းချက် အရဆိုလျှင်၊ အစိုးရလက်ထဲတွင် ကျိတ်ပြီး ဆန်တန်ချိန် (၁၈) သန်းခန့် ပိုက်မိနေသည်။

ထိုလက်ကျန်ဆန်စာရင်းတွင် ၂၀၁၂-၂၀၁၃ တွင်ဝယ်ယူ ရန် စီစဉ်ထားသော နှစ်သီးထွက် ဆန်တန်ချိန် (၁၇)သန်း ပါဝင်ခြင်း မရှိသေးပေ။

ဤစီမံကိန်းတွင် အားနည်းချက်များ အများအပြားရှိ သည်။ မရောင်းရဘဲ ကျန်နေသောဆန်တွေ တစ်ပုံတစ်ခေါင်း ကြီး ရှိနေသည်။ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စိုက်ပျိုးရေး သမဝါယမဘဏ် တို့က လယ်သမားတွေထံမှ ထပ်ဝယ်ရန် ငွေကြေးလည်းမရှိ တော့။ အကြီးအကျယ်လည်းအရှုံးပြုနေသည်။ (ဘန်ကောက် ပိုင် သတင်းစာ မေ ၃၀၊ ၂၀၁၃၊ စာ-၁၀)။”

ထို့အပြင် အခြားသော ဝေဖန်သူများကလည်း ဤဆန်စပါး အာမခံဈေးနှုန်း သတ်မှတ်ဝယ်ယူသည့် အစီအစဉ်သည် ပို၍ ကြွယ်ဝသော ဆန်စိုက် လယ်သမားများကိုသာ အကျိုးရှိစေ ကြောင်း ဝေဖန်ကြသည်။ ငွေလိုနေသော ဆင်းရဲသား လယ်သမားများသည် သီးနှံ မထွက်မီကတည်းက ဈေးကွက် ပေါက်ဈေးအတိုင်း ကြားပွဲစားများကို ရောင်းချခဲ့ကြကာ၊ ကြားပွဲစားများက မြင့်သော အာမခံဈေးနှုန်းဖြင့် အစိုးရကို ပြန်၍ ရောင်းချခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ အနိမ့်ဆုံး အာမခံ ဆန်ဈေးနှုန်း အစီအစဉ်ကို မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျင့်သုံး မည် ဆိုလျှင်၊ ဆင်းရဲသော မြန်မာလယ်သမားတွေလည်း ထိုင်း လယ်သမားတွေလိုပင် လုပ်ကြမည်ဖြစ်သည်။

ထိုင်းနိုင်ငံ၏ အတွေ့အကြုံက ရိုးစင်းသော စီးပွားရေး သစ္စာတရားကို ဖော်ပြနေသည်။ အကယ်၍ အစိုးရက လက်ရှိ ပေါက်ဈေးထက် လယ်သမားများထံမှ ဈေးပိုပေးပြီး ဝယ်မည် ဆိုလျှင်၊ အစိုးရတွင် မရောင်းရဘဲ ကျန်နေသောဆန်တွေ တပုံတခေါင်းကြီး ပိုက်မိမည်။

အတိတ်ကမြန်မာအစိုးရသည်နိုင်ငံတော်ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေး ဘုတ်အဖွဲ့ (SAMB)ကို တည်ထောင်ကာ၊ လယ် သမားတွေထံမှ ဆန်ကို ကမ္ဘာပေါက်ဈေးအောက် ပုံသေဈေး နှုန်းပေးပြီး ဝယ်ယူခဲ့သည်။ သို့ပါလျက်နှင့်ပင် အောက်ဈေးနှင့် လယ်သမားတွေက လိုလိုချင်ချင် ရောင်းလိုက်သော ဆန်ကို ဖိဖိစီးစီး သိုလှောင်ရန် အခက်အခဲရှိခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဆန်စပါး ထွက်ချိန်တွင် ထရံကာ၊ သက်ကယ်မိုး ယာယီ

ဝိုထောင်အများအပြားတည်ဆောက်ကာ၊ အစိုးရစပါးဒိုင်များမှ လိုမိုဝင်လာသော စပါးတွေကို သိုလှောင်ခဲ့ရသည်။

ထိုသို့ သိုလှောင်ခဲ့ရသည့်အတွက် လေလွင့်ဆုံးရှုံးမှု များ ပြားခဲ့ရသည်။ ပိုးကျခြင်း၊ မိုးစိုခြင်းနှင့် မီးလောင်ခြင်း၊ အစိုးရ ရခြင်းတို့နှင့် တွေ့ကြုံခဲ့ရသည်။ မိမိတို့ ခိုးဝှက်ထားသည်ကို ဖုံးဖိလိုကြ၍ အချို့ဝန်ထမ်းများက ဆန်ဝိုထောင်ကို တမင် သက်သက်ပင် မီးရှို့ခဲ့ကြသည်။

နောက်ပိုင်းတွင်လည်း အစိုးရဆန်လုပ်ငန်းက ဆန်တွေ ကို၊ ထိထိမိမိ သိုလှောင်နိုင်စွမ်း ပိုမိုကောင်းလာမလာ မသိပါ။ အကယ်၍ သိုလှောင်နိုင်စွမ်းပိုကောင်းမလာလျှင် ကမ္ဘာပေါက် ဈေးထက် လယ်သမားတွေကို အနိမ့်ဆုံးအာမခံ ဈေးနှုန်း အတိုင်းဈေးပိုပေး၍ အစိုးရဒိုင်ထဲ လိုမိုဝင်လာသောစပါးတွေ တစ်ပုံတစ်ခေါင်းကြီးကို မည်သို့ဖြေရှင်းကြမည် ပြဿနာမှာ ရင်ပူ စရာကြီး ဖြစ်နေပေလိမ့်မည်။

မရောင်းရဘဲ လက်ထဲကျန်နေသောဆန်တွေကို ဖိဖိစီးစီး သိုလှောင်သိမ်းဆည်းရေးနည်းပညာ ပြဿနာအပြင် ထိုဆန် များကို နိုင်ငံအတွက် စရိတ်အနည်းဆုံးဖြင့် မည်သို့ ထုခွဲမည် ဆိုသည့် စီးပွားရေးပြဿနာလည်းရှိသည်။ ယခုအချိန်တွင် ထိုင်းအစိုးရသည် ၎င်း၏ အာမခံဆန်ဈေးနှုန်း အစီအစဉ် ကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာသော ပြဿနာကို ဖြေရှင်းရန် ကြိုးစား ရုန်းကန်လျက်ရှိသည်။

ဘဏ္ဍာရေးအရ ကြီးကြီးမားမားဆုံးရှုံးမှုနှင့် မလွဲမရှောင် နိုင်သော ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးများ ဖြစ်ပေါ်စေသည့် အာမခံ ဈေးနှုန်းအစီအစဉ်မရှိဘဲ လယ်သမားတွေ၊ ဆန်စပါးအတွက် ဈေးကောင်းရစေသည့် အခြားနည်းတစ်စုံတရာရှိပါသလား။ အာရုံစိုက် စဉ်းစားစရာ အခြားနည်းတွေရှိသေးသည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။

ကမ္ဘာ့ဆန်ဈေးကွက် ပေါက်ဈေးသည် ရန်ကုန် သဘော တင် ဆန်ဈေးနှုန်း (FOB) နှင့် ညီမည်။ မြန်မာတောနယ်မှ လယ်သမားရရှိသော ဈေးနှုန်းသည်၊ ရန်ကုန်ဈေးနှုန်းအောက် တွင်ရှိပြီး၊ ခြားနားချက်ကြီးမားမည်။ ထိုသို့ခြားနားချက်ကြီးမား နေခြင်းမှာ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးစရိတ်၊ သိုလှောင်စရိတ်၊ ကြိတ်ခွဲစရိတ်၊ မြန်မာတောနယ်တွင် စပါးအဖြစ်ရှိရာမှ ရန်ကုန် တွင် ဆန်ချောဖြင့် သဘောတင်နိုင်သည့်အဆင့်အထိ၊ လိုအပ် သောအခြားပို့ဆောင်ရေးနှင့် လုပ်ငန်းလည်ပတ်ရန် လိုအပ်

သောစရိတ် စသည့် စရိတ်အမျိုးစုံတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ့ဆန်ဈေးနှုန်းကို ပြောင်းလဲ၍မရရာ ထိုစရိတ်တွေကို လျော့နိုင်လျှင် မြန်မာတောနယ်မှ လယ်သမားက သူ၏စပါး အတွက် ရမည့်ဈေးနှုန်းတက်လာမည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးစနစ် ကောင်းစွာ မဖွံ့ဖြိုးပဲရှိနေရာ၊ သယ်ယူစရိတ် သက်သာစေရန် ရန်ကုန်သို့ လည်းကောင်း၊ အခြားပြည်ပဈေးကွက်သို့ လည်းကောင်း၊ တင်ပို့သည့်စရိတ်ကို လျော့ချနိုင်ရန်အတွက် သယ်ယူ ပို့ဆောင်ရေးစနစ် ပိုမိုကောင်းမွန်လာလျှင် မြန်မာတောနယ် လယ်သမားသည် သူ၏သီးနှံအတွက် ဈေးကောင်းပိုရမည်မှာ မြင်သာပါသည်။

သို့သော် ရောင်းဝယ်ဖြန့်ဖြူးခြင်းနှင့် ဈေးငွေစနစ် မဖွံ့ဖြိုး ခြင်းကြောင့်၊ ကုန်စည်လည်ပတ်စရိတ်နှင့် သယ်ယူပို့ဆောင် သိုလှောင်စရိတ်များ ကြီးမားနေခြင်းကို တော်တော် သဘော မပေါက်ကြပါ။ စရိတ်ကြီးမားခြင်းသည် လယ်သမားကို ကြားပွဲစားများနှင့် ငွေချေးသူများ၏ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ရသည်ဟုဆိုပြီး ဆန်စပါးရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းကို အစိုးရ က ထိန်းချုပ်ရန် အကြောင်းပြချက်တစ်ခုအဖြစ် သုံးလေ့သုံးထ ရှိကြပါသည်။

သို့သော် အမှန်တကယ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ မလိုအပ်သော အစိုးရ၏ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် ခေတ်မမီတော့သော ဥပဒေများကြောင့် နှောင့်နှေးကြန့်ကြာမှုများ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း၊ လာဘ်ယူစရာအခွင့်အလမ်းများကို ဖန်တီးပေးခြင်းတို့ကြောင့်၊ ကုန်စည်လည်ပတ်ရေးစရိတ်များ၊ အပိုစရိတ်များ တက်အောင် လုပ်ရာတွင် အဓိကအခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်လျက် ရှိကြပါ သည်။ သို့ဖြစ်၍ စီးပွားရေး အဆောက်အအုံ မလိုအပ်သော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ ပယ်ဖျက်သည့်နည်းသည် အပို ကုန်ကျစရိတ်များ သက်သာရာတွင် တစ်ပြားတစ်ချပ်မှ မကုန် ဘဲ ဆောင်ရွက်နိုင်သောနည်း ဖြစ်ပါသည်။ အပိုကုန်ကျ စရိတ်များ လျော့ချရန်အတွက် အပြုသဘော ဆောင်ရွက် နိုင်သည့် အခြားနည်းများကို လည်းစတင်၍ ဆွေးနွေးနိုင် ပါသည်။

သို့ဖြစ်၍- "ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်များတွင် မြန်မာ နိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာရေးစနစ်ကို အဆင့်မြှင့်တင်ခြင်း၊ လမ်းတွေ ဖောက်၊ လေဆိပ်တွေဆောက်ခြင်း၊ နိုင်ငံ၏ လူဦးရေ (၆၄)

သန်းတို့အား လက်ကိုင်ဖုန်း ပိုမိုကိုင်ဆောင် အသုံးပြုနိုင် အောင် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။" (နေ့ရှင်း သတင်းစာ - ဇွန် ၅၊ ၂၀၁၃ စာ ၄-က) ဟုဆိုသည်ကို လေ့လာ ရန် တိုက်တွန်းလိုပါသည်။

မြန်မာ့ရောင်းဝယ် ဖောက်ကားမှုနှင့် ငွေချေးစနစ် တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန်အတွက် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ ပြောင်းလဲခြင်း တို့ကို ပြုလုပ်ရန်လိုအပ်ရာ၊ ရလဒ်ကောင်းများ ထွက်ပေါ်လာ နိုင်ရန်အတွက် အချိန်ပေးရပါမည်။

လယ်သမားတွေကို ပေးရမည့် ဆန်ဈေးနှုန်းတွေ ချက်ချင်းတက်ပေးမည်ဟုဆိုသော အနိမ့်ဆုံးအာမခံ ဆန် ဈေးနှုန်းလောက်တော့၊ လူကြိုက်များမည် မဟုတ်ပါ။ သို့သော် လည်း သေသေချာချာအောင်မြင်အောင် ဆောင်ရွက်မည် ဆိုလျှင်၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးစရိတ်နှင့် အပိုစရိတ်များ လျော့ချခြင်းသည် မြန်မာတောနယ် လယ်သမားများ၊ ၎င်းတို့ ထုတ်လုပ်သော စပါးအတွက် ရရှိသည့်ဈေးနှုန်းကို တိုးစေရုံ မျှမက နိုင်ငံအတွက်လည်းကောင်း၊ အကျိုးရှိစေနိုင်သည်။ ဈေးကွက်တွင် ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုများ ကျယ်ပြန့်လာ စေရန်နှင့် စီးပွားရေးတိုးတက်လာစေရန် ဤမူဝါဒများက ဆောင်ရွက်ပေးပါမည်။

ထို့အပြင် အနိမ့်ဆုံးအာမခံဆန် ဈေးနှုန်းအစီအစဉ် သည် လူနေမှုစရိတ်ကို မြင့်မားစေနိုင်သော်လည်း၊ သယ်ယူ ပို့ဆောင်ရေးနှင့် အပိုစရိတ်များ လျော့ချခြင်းသည် နောက်ဆုံး စားသုံးသူများပေးရမည့် သွင်းကုန်များ၏ ဈေးနှုန်းကိုပါ လျော့ကျစေကာ၊ သူတို့၏ လူနေမှုစရိတ်ကိုလည်းကျဆင်း စေပါသည်။

ဒေါက်တာလှမြင့်
ဇွန် ၂၀၁၃၊ ဘန်ကောက်

အတွေ့အကြုံ၊ ကျွမ်းကျင်မှု

နှင့် ဉာဏ်ရည် ဉာဏ်သွေး

ဒေါ်ကြည်စင်သန့်

အတွေ့အကြုံ၊ ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် ဉာဏ်ရည် ဉာဏ်သွေး (အပိုင်း ၁)

ကျွန်မအသက် ၂၈ နှစ်အထိ မြန်မာပြည်မှာ နေခဲ့ပါတယ်။ သင်္ချာနှင့် အင်္ဂလိပ်စာကို သူငယ်တန်းကတည်းက သင်ခဲ့ရပြီး အင်္ဂလိပ်လိုရေးထားတဲ့ ပြဌာန်းစာအုပ်များကို အသုံးပြု၍ ရန်ကုန်စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်မှ စီးပွားရေးပညာမဟာဘွဲ့ကို ၂၀၀၆ခုနှစ်မှာ ရရှိခဲ့ပါတယ်။ အင်္ဂလိပ်လိုရေးထားတဲ့ ဝတ္ထုတချို့ ဖတ်ဖူးခဲ့တဲ့ အင်္ဂလိပ်စကားပြော ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကားတော်တော် များများကြည့်ဖူးခဲ့တဲ့ ကျွန်မ ၂၈-နှစ်အတွင်း နိုင်ငံခြားသား တစ်ယောက်တစ်လေနဲ့မှ အင်္ဂလိပ်လို စကားပြောဖူးခဲ့ပါ။ အလွန်တရာ ပြည့်စုံလှသော မိသားစုမှ မွေးဖွားခဲ့ခြင်း မဟုတ် သော၊ အလွန်တရာ ဉာဏ်ရည်မြင့်မားသူ တစ်ဦးလည်း မဟုတ်သော ကျွန်မကို မြန်မာပြည်၏ သာမန် လူတန်းစား (Average population) ကို ကိုယ်စားပြုနိုင်သူ တစ်ဦးအဖြစ် ဦးစွာမှတ်ယူပြီး ကျွန်မဘဝ၏ ပညာရေးနှင့် ဆက်နွယ်သော အတွေ့အကြုံအချို့ကို မျှဝေလိုပါတယ်။ ပညာရေးအကြောင်း ပြောမယ်ဆိုတော့ ကျွန်မဆရာ၊ ဆရာမတွေအကြောင်းပြောရ တော့မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဤနေရာမှာ ကျွန်မ ဆရာသမားများကို ကျေးဇူးကန်းစော်ကားလိုစိတ်များမရှိဘဲ (တစ်ဦးတစ်ယောက် ကိုမျှ တိုက်ခိုက်လိုခြင်းမရှိပါ)။ ကျွန်မ ကြီးပြင်းသင်ယူခဲ့ရတဲ့ ပညာရေးစနစ်ကြီး တစ်ခုကြောင်းကို ဆွေးနွေးလိုရင်းက အဓိကဖြစ်ကြောင်း ဦးစွာပြောကြားလိုပါတယ်။

မူလတန်းနှင့် အလယ်တန်းမှာ သင်္ချာ၊ အင်္ဂလိပ်စာ မညံ့ခဲ့ သော ကျွန်မ (အမှတ် (၁၀၀) ပေးရင် (၉၀) ပတ်ဝန်းကျင်ရလေ့ ရှိခဲ့ပါတယ်) အထက်တန်း (၉တန်း/၁၀တန်း) အရောက်မှာ အင်္ဂလိပ်စာ၊ သင်္ချာ အမှတ်တွေ နည်းနည်းလာခဲ့ပါတယ်။ အမှတ် နည်းသွားခဲ့ခြင်းဟာ စိတ်ဝင်စားမှု လျော့နည်းလာခဲ့

ခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပြီး စိတ်ဝင်စားမှု ဘာကြောင့်လျော့နည်းခဲ့ရ သလဲဆိုတာကိုတော့ နောင် (၁၅) နှစ်ခန့် ကြာသောအခါကျမှ ကျွန်မ နားလည်စပြုခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မတို့ အလယ်တန်း အထက်တန်းသင်္ချာများကို သင်ယူခဲ့စဉ်က အတန်းထဲတွင် ဆရာမများက သီအိုရီနှင့် ပုံသေနည်းများကို ရှင်းပြပြီး လေ့ကျင့်ခန်း ပုစ္ဆာများတွက်ခိုင်းခဲ့ကြပါတယ်။ ဘယ်ပုစ္ဆာလာ ရင် ဘယ်ဖော်မြူလာနဲ့တွက် အဖြေဘယ်လိုထွက်ဆိုတာကို ကျွန်မသိပြီးနောက်မှာ ဘာကြောင့် ဒီဖော်မြူလာ ဖြစ်ပေါ်လာ ရသလဲ၊ ဘယ်နေရာမှာ ဒီသင်္ချာတွေကို သုံးမှာလဲဆိုတဲ့ မေးခွန်းတွေက ကျွန်မခေါင်းထဲကို စိကာစဉ်ကာ ရောက်ရှိ လာကြပါတယ်။ အပေါင်း၊ အနှုတ်၊ အမြောက်၊ အစားတွေကို ဈေးဝယ်ရာမှာ သုံးနိုင်တယ်။ တြိဂံ၊ စတုဂံတွေကို အိမ်ဆောက် ရာမှာ သုံး၏နိုင်တယ်လို့ အကြမ်းဖျဉ်းပဲသိရာမှ အဆင့်ပိုမြင့်တဲ့ သင်္ချာတွေကို ဘယ်နေရာမှာသုံးမလဲလို့ သိချင်လာတဲ့ အခါ ဆရာမတစ်ယောက်ကို မဝံ့မရဲနဲ့ သွားမေးခဲ့ဖူးပါတယ်။ "သိပ်မတွေးနဲ့ ဂေါက်သွားမယ်" ဆိုတဲ့ အဖြေကို ကျွန်မရခဲ့ပါ တယ်။ နောက်ပိုင်း အတန်းထဲမှာ အတန်းဖော်တွေ သင်္ချာ တစ်ပုဒ် အဖြေထွက်ဖို့ အပြိုင်အဆိုင်တွက်နေတဲ့ အခါတိုင်း ကျွန်မကတော့ဘာကြောင့် ငါတို့ ဒါကိုလုပ်နေကြတာလဲ (why)၊ လက်တွေ့ဘဝထဲမှာ ဒါကိုဘယ်လိုသုံးမှာလဲ (application) ဆိုတာတွေကို တွေးရင်းကျွန်မရဲ့ သင်္ချာအတန်း တွေ ကုန်ဆုံးခဲ့သလို ကျွန်မရဲ့ အမှတ်တွေကလည်း အောက်ဖက်ကို ထိုးဆင်းနေခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်မတို့ အင်္ဂလိပ်စာ သင်ယူခဲ့တဲ့နည်းလမ်း မှန်မမှန် ဆိုတာကိုလည်း မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ အပြင်ကို ထွက်တော့မှပဲ ကျွန်မ သုံးသပ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မရရှိခဲ့တဲ့ အင်္ဂလိပ်စာ သင်ကြားရေး ကသဒ္ဒါ (grammar) ကို အထူးပြုပါတယ်။ ဝါကျတည်ဆောက် မှုကို တစ်နှစ်ပတ်လုံး ကုန်အောင်သင်ပေးမယ့် တည်ဆောက်

တတ်တဲ့ ဝါကျတွေနဲ့ ကိုယ်တင်ပြပြောဆိုချင်တဲ့ အကြောင်း အရာတစ်ခုကို သူများနားလည်အောင် ရေးသားပြောဆို တတ်ဖို့ သင်ကြားမှုအပိုင်းမှာ အတော်အားနည်းကြတယ်လို့ ကျွန်မမြင်ပါတယ်။ ဉာဏ်၊ ဝတ်တန်းလောက်မှာ ဝတ္ထုရေးချင် စိတ်တွေပြင်းပြခဲ့တဲ့ ကျွန်မဟာ အင်္ဂလိပ်စာစာစီစာကုံးတွေကို ဘယ်အထူးထုတ်ကိုမှ အားမကိုးဘဲ ကိုယ့်အတွေးတွေကို ရှေ့တန်းတင်ပြီးရေးသားဖို့ အလွန်တက်ကြွခဲ့ပါတယ်။ ဆရာမ က ဖတ်ရှုအမှတ်ပေးထားတဲ့ ကျွန်မရဲ့ အိမ်စာ စာစီစာကုံး စာရွက်လေးကို ပြန်ရခဲ့တဲ့နေ့တစ်နေ့ကို ကျွန်မမမေ့နိုင်ခဲ့ပါ။ တတ်သမျှ အင်္ဂလိပ်သဒ္ဒါလေးတွေနဲ့ စီကုံးထားတဲ့ ကျွန်မ စာရွက်ကလေးဟာ မှင်နီတွေနဲ့ ရှုပ်ရှက်ခက်နေခဲ့ပြီး ရတဲ့ အမှတ်ကလည်း နည်းနည်းလေးမှ တကယ်နည်းနည်း လေးပါ။ အတန်းဖော်သူငယ်ချင်းစာရွက်က အလွန်မှ သပ်ရပ် လှပပြီး သူက အမှတ်ပြည့်နီးနီးရခဲ့ပါတယ်။ "နင်ဘယ်လိုရေးခဲ့ သလဲ" လို့ သူငယ်ချင်းကို မေးကြည့်တော့ အထူးထုတ်ထဲက စာစီစာကုံးကို မှီငြမ်းရေးသားခဲ့တယ်လို့ ရိုးသားစွာပင် သူက ရှင်းပြခဲ့ပါတယ်။ သူ့ရဲ့ မှီငြမ်းနိုင်တဲ့ အရည်အချင်းကို အသိအမှတ်ပြုခဲ့သလို ကျွန်မရဲ့ ကိုယ်ပိုင်အားထုတ်မှုလေးကို လည်း သူ့လောက်နီးနီး အသိအမှတ် မပြုသင့်ပါသလားရှင်။ မှားနေတဲ့ အရေးအသားတွေကို ထောက်ပြရင်း "သမီးမှာ ကိုယ်ပိုင်တွေးနိုင်တဲ့ အရည်အချင်းတစ်ခုရှိနေတယ် ဆက် ကြိုးစားပါ ဆရာမအကူအညီပေးနေမယ်" လို့ ပြောတဲ့ ဆရာမနဲ့ တွေ့ခဲ့မယ်ဆိုရင် ကျွန်မလျှောက်လှမ်းခဲ့တဲ့ ပညာရေးခရီးဟာ အခုထက် အဆပေါင်းများစွာ ချောမွေ့ခဲ့မယ်ဆိုတာ ကျွန်မ အသေအချာပြောရပါမိတယ်။

သတ္တဗေဒအဓိကနဲ့ ဘွဲ့ရထားတဲ့ ဆရာမရဲ့ အင်္ဂလိပ်စာ အတန်း၊ သမိုင်းအဓိကနဲ့ ကျောင်းပြီးထားတဲ့ ဆရာမရဲ့ မြန်မာစာအတန်းနှင့် အလားတူစာသင်ခန်းများမှာ စိတ်တွေကို အစိုးမရနိုင်ခဲ့ဘဲ အတွေးများနဲ့ မျှောလွင့်နေခဲ့တဲ့ ကျွန်မဟာ (၁၀) တန်းစာမေးပွဲကို ဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူး၊ သိပ္ပံဂုဏ်ထူး (၂)ခု နဲ့ ယောင်တောင်ပေါင်တောင် အောင်လာခဲ့ပါတယ်။ အတန်း ဖော် သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်က ဆေးတက္ကသိုလ်ရောက်၊ နောက်တစ်ယောက်က စက်မှုတက္ကသိုလ်ကို ရောက်ခဲ့တဲ့ အချိန်မှာ ကျွန်မက စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်ကို မရောက်ချင် ဘဲရောက်ရှိသွားခဲ့ပါတယ်။ (၁၀)တန်းအထိအတန်းရဲ့ ထိပ်ဆုံး နားမှာ အမြဲရှိခဲ့တဲ့အတွက် ဆေးတက္ကသိုလ်ကို ရောက်နိုင် တယ်လို့ ထင်ကြေးရှိခဲ့ကြတဲ့ ကျွန်မမိသားစုနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်

က ကျွန်မကို အထင်သေးသွားခဲ့ကြပါပြီ။ ဆေးတက္ကသိုလ်နှင့် စက်မှုတက္ကသိုလ်တွေကိုမှ မရောက်ရင် ဘာမှအသုံးမကျတော့ သလို အယူအဆရှိခဲ့တဲ့ ရှိနေဆဲဖြစ်တဲ့ ကျွန်မတို့ မြန်မာနိုင်ငံ ကြီးမှာ ကျွန်မလမ်းပျောက်ခဲ့ပါပြီ။ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် ပထမနှစ်နှင့် ဒုတိယနှစ်မှာလည်း စာသင်ချိန်တွေကို အတွေး တွေ့နေ့သာ ကုန်ဆုံးခဲ့ပြီး ကိုယ့်ကိုယ်ကိုလည်း မကျေမနပ်တွေ ဖြစ်နေခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မဘဝအခြေအနေကို ဂရပ်မျဉ်းနဲ့ ပြနိုင်မယ်ဆိုရင် အဲဒီအချိန်အခါကို အောက်ကိုထိုးဆင်းနေတဲ့ မျဉ်းတစ်ကြောင်းနဲ့ ဥပမာပြလို ရနိုင်မယ်ထင်ပါတယ်။

ချောက်ရဲ့ အောက်ဆုံးကြမ်းပြင်ကို ထိသွားပြီးချိန်မှာ ဆက်နိမ့်ဆင်းသွားစရာ ဘာမှမရှိတော့တဲ့အတွက် အပေါ် ပြန်တက်ဖို့ ကြိုးစားရန်ဆိုတဲ့ ရွေးချယ်မှုတစ်ခုသာ ကျန်တော့ တဲ့အချိန်ဟာ တတိယနှစ်ကို စတင်တဲ့နေ့ ဖြစ်မယ် ထင်ပါ တယ်။ ဒုတိယနှစ် အမှတ်စာရင်းအရ ခွဲခြားထားတဲ့ အထူးပြု တန်းများတက်ခွင့်စာရင်းထွက်လာခဲ့တဲ့အချိန်မှာ ဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူး တန်း၊ စာရင်းအင်းဂုဏ်ထူးတန်းနှင့် ဘောဂဗေဒ ဂုဏ်ထူးတန်း ဆိုတဲ့ အမြင့်ဆုံး (၃)တန်းကို တက်ဖို့ အမှတ်မမီ ခဲ့တဲ့ ကျွန်မ နာမည်ဟာ ဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူးတန်းတက်ခွင့်ရသူများ စာရင်းမှာ ပါလာ ခဲ့ပါတယ်။ ပထမဦးဆုံး သွားတက်မိတဲ့ အတန်းက စာရင်းကိုင် ပညာဘာသာရပ်ပါ။ ကျွန်မအပျင်းဆုံးဘာသာရပ်ဆိုပါတော့။ ဆရာမတွက်ပြနေတဲ့ ပုစ္ဆာတစ်ပုဒ်ကို "Debit" "Credit" လို့ တစ်တန်းလုံးက ကျောင်းသူတွေ တစ်ညီတစ်ညာတည်းအော် နေကြစဉ် သူတို့က ဒါတွေသိပြီး ငါက ဘာကြောင့် မသိရတာပါ လိမ့်ဆိုတဲ့ အတွေးတွေနဲ့ အားငယ်စွာ အတန်းချိန်ကို ကုန်ဆုံး ခဲ့ပါတယ်။ (မှတ်ချက် ... ကျောင်း (၃) နှစ်ခွဲ ပိတ်ချိန်အတွင်း ပြင်ပစာရင်းကိုင်သင်တန်းများ တက်ထားခဲ့ကြတာ နောက်မှ သိရပါတယ်။) ထမင်းစားနားချိန် စားသောက်ဆိုင်တန်းဘက် လျှောက်လာတဲ့အခါ အနိမ့်ဆုံး အတန်းလို့ အများက ဆိုတဲ့ ဘောဂဗေဒ (Economics) အတန်းကို ရောက်သွားတဲ့သူငယ် ချင်း (၂)ယောက်နဲ့ သွားတွေ့ပါတယ်။ ဝါကီဇ (Commerce) နဲ့ စာရင်းအင်း (Statistics) က တခြား သူငယ်ချင်းတွေပါ ရောက်လာပြီး စားသောက်ဆိုင်မှာ ဝိုင်းဖွဲ့ကာ ကိုယ့်မေရာ၊ သူ့မေရာအကြောင်း ပြောကြပါလေတော့တယ်။ အဲဒီတန်းမှ သူငယ်ချင်းရဲ့ ဦးဆောင်ပြောကြားမှုတွေက ကျွန်မရဲ့ ထုံထိုင်း နေတဲ့ စိတ်တွေကို လှုပ်ခါနီးလိုက်ပါတယ်။ "ဆရာ ဦးခင်မောင် ညှို့ ပြောတာတွေ အရမ်းနားထောင် ကောင်းတယ်သိလား။ နိုင်ငံရေးတွေလည်းပါတယ်။" "တကယ်လား ငါလားနားထောင်

ကြည့်လို့ရမလားဟင်"လို့ ကျွန်မကမေးတော့ သူ့မျက်လုံး တွေက အရောင်တောက်သွားပြီး "အိုးကြည့်စင်ရယ် ဘာလို့ မရမှာလဲ"လို့ သူက ဝမ်းသာအားရ ဖိတ်ခေါ်ခဲ့ပါတယ်။ အီကို တန်းမှာ တစ်တန်းသွား နားထောင်ပြီးချိန်မှာပဲ ဘောဂပေဒ ဆိုတဲ့ ဘာသာရပ်ထဲမှာ ကျွန်မသိချင်တာတွေ အများကြီးမှ အများကြီး ရှိနေပါလား ဆိုတာအံ့ဩတကြီးနဲ့ သိလိုက်ရပါ တယ်။ တိုင်းပြည်ဝင်ငွေ၊ အလုပ်လက်မဲ့အခြေအနေ၊ ငွေကြေး ဖောင်းပွမှု၊ ပြည်ပငွေပေး ငွေယူရှင်းတမ်း၊ စီးပွားရေးမူဝါဒ၊ အိုး ... ကျွန်မဖတ်ခဲ့တဲ့ စာတွေထဲက နားမလည်ခဲ့တဲ့ အကြောင်းအရာတွေကို အခု နားလည်ဖို့ အခွင့်အရေး ရတော့မှာပေါ့။ စိတ်တူကိုယ်တူ အချစ်ဆုံး သူငယ်ချင်း တစ်ယောက်က သူလည်း အီကိုကို အလွန်ပြောင်းချင်ကြောင်း ရင်ဖွင့်လာပါတယ်။ အေးဒါဆို နောက်နေ့မနက် နင်နဲ့ငါ ရုံးခန်း ရှေ့မှာ ဆုံကြမယ်နော်၊ အတူတူပြောင်းကြရို့လို့ သဘော တူညီခဲ့ကြပါတယ်။

အိမ်ရောက်လို့ အမေ့ကို ပြောပြတဲ့အခါ အမေက မျက်စိမျက်နှာပျက်ပျက်နဲ့ မပြောင်းဖို့တားပါတယ်။ "ဘွဲ့ ရပြီးပြီး ချင်းအလုပ်ရမယ့်မေဂျာကို ရရဲ့ သားနဲ့ ဘာကြောင့် တခြားဟာ ကို ယူချင်တာလဲ။ အမေတစ်ယောက်တည်း မှ ဆိုးမဘဝနဲ့ ရုန်းကန်နေရတာ မစဉ်းစားဘူး။ ကိုယ်စိတ်ချမ်းသာတာပဲ ကိုယ်လုပ်တတ်တာ ညည်းလည်း ညည်းအဖေအတိုင်းပဲ" လို့ အမေက ဆူပူခဲ့ပါတယ်။ နောက်တစ်နေ့မှာ အမေပြောသလို အလွန်တရာခေါင်းမာလှတဲ့ ကျွန်မဟာ ချိန်းဆိုထားတဲ့အတိုင်း ကျောင်းသားရေးရာဌာနရှေ့မှာ သူငယ်ချင်းကို စောင့်နေခဲ့ပါ တယ်။ သူက ရောက်မလာခဲ့ပါ။ အတန်းချိန်အရမ်းနီးလာတော့ ကျွန်မဖာသာ ဘာသာရပ်ပြောင်းရွှေ့ခြင်း စာစောင်ကို တင်ခဲ့ ပြီး အီကိုအတန်းထဲမှာ သွားထိုင်နေခဲ့ပါတယ်။ သူနဲ့တွေ့ဖြစ်တဲ့ အခါ သူက စိတ်မကောင်းစွာ ရှင်းပြခဲ့တာက "ဆောရီးပါ ကြည့်စင်ရယ် ငါ့အဖေက သဘောမတူဘူး CPA ရအောင် လုပ်ရမယ်လို့ပြောတယ် ငါမပြောင်းတော့ဘူးနော်" တဲ့။ သမီး အလိမ္မာ သူငယ်ချင်းနဲ့ မတူခဲ့တဲ့ ကျွန်မကို ကျွန်မအမေက စိတ်ဆိုးပြီး (၃) ရက်လောက် စကားမပြောဘဲနေခဲ့ပါတယ်။ "အမေ့ရဲ့ ခံစားချက်ကို နားလည်ပေမယ့် ကျွန်မဘဝကလည်း သေရေးရှင်ရေးတမျှ အရေးကြီးနေတဲ့ အကွေ့တကွေ့ ဖြစ်ခဲ့လို့ ပါ အမေရယ်" လို့ စိတ်ထဲက တောင်းပန်နေခဲ့မိပါတယ်။ "လုံးဝမပြောင်းရဘူး" ဆိုတဲ့ တစ်ချက်လွှတ် အမိန့်ပေးစနစ်ကို မသုံးခဲ့ဘဲ (၃) ရက်ပဲ စိတ်ဆိုးခဲ့တဲ့ အမေ့ကို အခုထိ ကျေးဇူး တင်နေဆဲပါရှင်။

တတိယနှစ်မှစပြီး မဟာဘွဲ့ ရသည်အထိ စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်အရိပ်မှာ ပျော်ရွှင်စွာ ပညာသင်ယူခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မရဲ့ "Why do we learn this?" နဲ့ "Where do we apply this?" ဆိုတဲ့ မေးခွန်းတွေကို ပြေလည်အောင် မရှင်းပြနိုင်ခဲ့တဲ့ ဆရာ၊ ဆရာမအချို့နဲ့တွေ့ ဆုံသင်ယူခဲ့ရတာကလွဲလို့ Economicsကို ချစ်မိသွားအောင် သင်ပေးနိုင်ခဲ့တဲ့ ဆရာ၊ ဆရာမများကို အမြဲ အားကျ လေးစားနေခဲ့ပါတယ်။ ဒီစီးပွားရေးတက္ကသိုလ်ကြီး မှာပဲ ဆရာမလုပ်ရင်းဘဝကို မြှုပ်နှံတော့မယ်လို့ စိတ်ဆုံးဖြတ် ထားခဲ့ပါတယ်။ မဟာတန်းပထမနှစ်ကို တက်နေစဉ်အတွင်း ကျွန်မဘဝရဲ့ နောက်ထပ် အချိုးအကွေ့ တစ်ခုနှင့်ထပ်ပြီး ဆုံတွေ့ရပြန်ပါတယ်။ အစိုးရဝန်ထမ်းများအဖြစ် ကျွန်မတို့ မိဘများ တာဝန်ထမ်းဆောင်ရာဒေသမှာ ကျွန်မနှင့်အတူ ကြီးပြင်းခဲ့သူ (ယခုကျွန်မခင်ပွန်း)က ကျွန်မကို ချစ်ခွင့် ပန်ခဲ့ခြင်းနှင့် နိုင်ငံခြားတက္ကသိုလ်တစ်ခုမှ စီးပွားရေးပါမောက္ခ ဆရာမကြီးတစ်ယောက်ရဲ့ ဟောပြောပွဲကို တက်ရောက်ခဲ့ခြင်း တို့မှ ကျွန်မဆီကို မဖြေနိုင်တဲ့ မေးခွန်းအသစ်တွေ ရောက်ရှိ လာခဲ့သလို ကျွန်မလျှောက်လှမ်းနေတဲ့ ခရီးကို ပြန်လည် သုံးသပ်စေဖို့ အတွေးသစ်တွေကိုလည်း ဖြစ်စေခဲ့ပါတယ်။

ထိုင်းနိုင်ငံမှာ အလုပ်လုပ်နေတဲ့ သူ့ကို လက်ထပ်လိုက် ရင် သူ့နောက်ကိုလိုက်ရတော့မယ်။ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်ကြီး မှာ တစ်နေ့ ဆရာမလုပ်မယ်ဆိုပြီး လျှောက်နေတဲ့လမ်းကို ရပ်တန့်ပစ်လိုက်ရမယ်။

တစ်ဖက်ကလည်း နိုင်ငံခြားသူ ဆရာမကြီးရဲ့ ဟောပြော မှုအပြီး မေးခွန်းမေးရန် ဖိတ်ခေါ်ခဲ့စဉ် ပရိတ်သတ်ဆီက ဘာ မေးခွန်းမှ ထွက်မလာခဲ့တဲ့အဖြစ်ကို ထပ်ခါတလဲလဲ ပြန်သတိရ နေခဲ့မိတယ်။ သူ့ပြောသမျှ နားလည်ပေမယ့် မေးခွန်းပြန် မထုတ်တတ်ခဲ့တဲ့ မဟာတန်းကျောင်းသူကျောင်းသားများထဲ ထဲမှ ကျွန်မဟာ "ငါဆရာမဖြစ်လာတဲ့ တစ်နေ့မှာ ဒီတရုတ် လူမျိုး ဆရာမကြီးလို အင်္ဂလိပ်စကားကို ရေလည်ပတ်လည် ပြောနိုင်ပါ့မလား၊ ဒီဆရာမကြီးလို သုတေသနစာတမ်းတွေ ရေးနိုင်ပါ့မလား" ဆိုတဲ့ မေးခွန်းများစွာနဲ့ ကိုယ့်ရောက်နေတဲ့ နေရာနဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ကို အထပ်ထပ်အခါခါ သုံးသပ်နေခဲ့မိပါ တယ်။ ကျူးရှင်ပြုမှ မိသားစုစားဝတ်နေရေး ပြေလည်မှာ ဖြစ် လို့ ကျူးရှင်နောက်ကို ပြေးလိုက်နေရတဲ့ ဆရာမမျိုး မဖြစ် အောင် ကျွန်မဘယ်အချိန်ထိ တောင့်ခံထားနိုင်မလဲ။ ဘာကို ဆုံးဖြတ်ရမှန်းမသိ ဖြစ်နေခိုက်မှာ အနှစ်နှစ်အကာကာလ က စောင့်မျှော်ခဲ့ရတဲ့ ဆရာမဖြစ်ဖို့ စာမေးပွဲကြီးက ရောက်ရှိ လာခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မချစ်သူကို ကျွန်မအိမ်မက်တွေအကြောင်း

ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောပြခဲ့တဲ့အခါ ကျွန်မဖြစ်ချင်တာတွေ အားလုံးဖြစ်ရမယ်လို့ ကတိပေးနိုင်ပေမယ့် ရောက်ချင်တဲ့ နေရာကို သွားဖို့လမ်းက တစ်ခုတည်းရှိတာ မဟုတ်ပါဘူး။ အတတ်နိုင်ဆုံး ကြိုးစားပြီး ကူညီပါမယ်လို့ သူကဆိုခဲ့ပါတယ်။ လူတွေ့စာမေးပွဲကို သွားမဖြေခဲ့တော့ပဲ မဟာတန်းစာမေးပွဲ များအပြီးမှာ သူ့မျက်နှာတစ်ရွာထင်ပြီး ကျွန်မဘန်ကောက် ကို လိုက်လာခဲ့ပါတော့တယ်။

ဖောင်ဖျက်ခဲ့တဲ့ ကျွန်မကို ကျွန်မအမေနှင့်တကွ ချစ်သူငယ်ချင်းများက စိုးရိမ်ပူပန်နေခဲ့ကြပေမယ့် ခံစားချက်ကို ရှေ့တန်းတင်လွန်းလှတဲ့ ကလေးသာသာ ကျွန်မကို ပညာလှလှပေးဖို့ ဘန်ကောက် မြို့ကြီးကတော့ လှောင်ရယ်တဲ့ အပြုံးလေးနဲ့ စောင့်ကြည့်နေခဲ့ပါတယ်။ ရောက်ပြီးနောက်တနေ့မှာပဲ ကျွန်မအတွက်ဖိနပ်ဝယ်ဖို့ ကုန်တိုက်တစ်ခုကို သွားခဲ့ကြပါတယ်။ မြန်မာပြည်မှာကတည်းက ဖိနပ်နံပါတ်ကြီးကြီးနဲ့မှ တော်တဲ့ ကျွန်မခြေထောက်ဟာ ထိုင်းအမျိုးသမီးလေးတွေအတွက် စံပြုထုတ်လုပ်ထားတဲ့ ဖိနပ်အများစုနဲ့ ဘယ်လိုမှ မတော်ခဲ့ပါဘူး။ ဖိနပ်တွေကို စိတ်ရှည်ရှည်နဲ့ တစ်ခုပြီးတစ်ခု ထုတ်စီးခွင့်ပြုခဲ့တဲ့ အရောင်းစာရေးမလေး မျက်နှာက အနည်းငယ် ညိုလာခဲ့တဲ့အချိန်မှာ ကျွန်မလည်း ကိုယ့်ကိုယ်ကို စိတ်သိပ်မရှည်တော့ပါဘူး။ အဲဒီအချိန်မှာ သူက အင်္ဂလိပ်လို တစ်စုံတစ်ရာကို ရှင်းပြပါတယ်။ ကျွန်မပါးစပ်မှ "ဒီဖိနပ်က သေးနေတယ်" လို့ မြန်မာလို လွှတ်ကနဲ ထွက်သွားပါတယ်။ ဗုဒ္ဓေါ့ ကျွန်မ အင်္ဂလိပ်လို ဘယ်လိုပြောရမယ်ဆိုတာ သိနေရဲ့သားနဲ့ ဘာကြောင့် မြန်မာလို ပြောမိသွားတာလဲ။ အရောင်းစာရေးမလေးက ကျွန်မကို အထင်သေးတဲ့ မျက်လုံးများနဲ့ ကြည့်လိုက်ပြီး ဒါအကုန်ပဲလို့ အင်္ဂလိပ်လို ပြောလိုက်ပါတယ်။ ဝါကျမှန်တဲ့ ထိုင်းသံဝဲဝဲ သူ့အင်္ဂလိပ်စာကို စိတ်ထဲက ပြန်ပြင်ပေးနေမိခဲ့တဲ့ ကျွန်မပါးစပ်က "small" ဆိုတဲ့ အလွန်တရာ လွယ်ကူလှတဲ့ စကားလေး တစ်လုံးတောင် ထွက်မလာခဲ့ပါဘူး။

သွားပြီး "culture shock" လို့ခေါ်တဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်အသစ်မှာရတဲ့ ပြဿနာနဲ့ ကျွန်မစတွေ့ပါပြီ။ အသက် ၂၈နှစ်ကျော်မှ နိုင်ငံခြားသား တစ်ယောက်နဲ့ အင်္ဂလိပ်စကား စပြောဖူးခဲ့တဲ့ကျွန်မ စာမေးပွဲကျပါပြီ။ ထို့နောက်ပိုင်းမှာလည်း ကျွန်မခင်ပွန်းရုံးက ညစာစားပွဲတွေမှာ ဘာစကားမှ ထွက်မလာဘဲ ပြုံးပြုံးလေးနဲ့ ထိုင်နေခဲ့တဲ့ ကျွန်မကို သူ့လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေက ကြိုတ်ရယ်ကြပါတယ်။ "ထွန်းထွန်းမိန်းမ ပြုံးတာ အလွန်တော်တယ်" လို့ မနေနိုင်တဲ့ တစ်ယောက်က ယဉ်ယဉ်

ကျေးကျေးလေး လှောင်ပြောင်ခဲ့ပါတယ်။ "မြန်မာပြည်မှာ ဘာတွေတတ်ခဲ့ တတ်ခဲ့ နိုင်ငံခြားအတွေ့အကြုံ (exposure) ရှိဖို့လိုတယ်" ဆိုတဲ့ ကျွန်မလေးစား ချစ်ခင်ရတဲ့ ဆရာမကြီး တစ်ယောက်ရဲ့ စကားကို ပြန်ကြားယောင်နေခဲ့မိပါတယ်။

ကျွန်မရဲ့ အူကြောင်ကြား ဖြစ်နေတဲ့ အခြေအနေကို သည်းမခံနိုင် တော့တဲ့ ကျွန်မခင်ပွန်းသည်က အင်္ဂလိပ်စကားပြော သင်တန်းတစ်ခုမှာ လိုက်အပ်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ရေးဖြေဝင်ခွင့် စာမေးပွဲဖြေအပြီးမှာ အဆင့် ၁၅ ဆင့် ရှိတဲ့အနက် အဆင့် ၁၁ ကနေ စတင်ရမယ်လို့ အဖြေထွက်ပါတယ်။ ရှက်လည်း ရှက်ပါတယ်။ မရှက်လည်း မရှက်ပါဘူး ဆိုသလိုပါပဲ ကျွန်မရဲ့ အတန်းဖော်တွေက ထိုင်းအထက်တန်းကျောင်းနဲ့ တက္ကသိုလ် ပထမနှစ်နဲ့ ဒုတိယနှစ်က ကလေးတွေပါ။ ကျွန်မနဲ့ ရွယ်တူက ၃-၄ ယောက်ထဲပါ။ ပညာရှာ ပမာသူဖုန်းစားဆိုတဲ့ စာဆိုကို စိတ်ထဲမှာ ထားပြီး အင်္ဂလိပ်စကားပြော လေ့ကျင့်မှုကို စတင်ခဲ့ပါတယ်။ အဆင့် ၁၅ အပြီးမှာ ကျွန်မလူရှေ့မှာ စကားပြောရဲလာခဲ့ပါတယ်။ "ချစ်လေးဖာသာ ဘာတွေဘယ်လောက်တတ်တတ် ကိုယ်သိတာတွေ သူများကို မပြောပြနိုင်ရင် အ၊ အနဲ့ အတူတူပဲ။ စကားပြောတဲ့အခါ လူတွေကို အထင်လည်း အရမ်းမကြီးနဲ့ အထင်လည်း အရမ်းမသေးနဲ့၊ အဲဒီလို ဖြစ်နေရင် ဘာစကားမှ ထွက်မလာတော့ဘူး" လို့ ကျွန်မကို သူက သင်ပေးခဲ့ပါတယ်။ IELTS စာမေးပွဲကို ဖြေအပြီးမှာ အင်္ဂလိပ်စကားပြော ညံ့တယ်လို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ထင်ခဲ့တဲ့ ကျွန်မရဲ့ Speaking အမှတ်က အခြား Reading, Writing, နဲ့ Listening အမှတ်တွေနဲ့ အတူတူပဲ ရခဲ့ပါတယ်။ အူကြောင်ကြောင် ဖြစ်ခဲ့ခြင်းအတွက် တံခါးပိတ်ထားခဲ့တဲ့ ကျွန်မတို့ နိုင်ငံကြီးကိုပဲ အပြစ်တင်ရမလား။ လူရှေ့ထွက်ပြီး အင်္ဂလိပ်လို ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ပြောနိုင်ဖို့ အခွင့်အရေးမရနိုင်ခဲ့တဲ့ ကိုယ့်ဘဝကိုပဲ အပြစ်တင်ရမလား ကျွန်မ မသိပါ။

၂၀၀၇ ခုနှစ်အတွင်း Assumption University (Abac) မှာ ကျွန်မ ခင်ပွန်းသည် ဆရာဖြစ်လာခဲ့ပြီး မကြာခင် မြန်မာဆရာမကြီး တစ်ယောက်နဲ့ ကျွန်မ စကားပြောဖြစ်တဲ့အခါ ဒီတက္ကသိုလ်မှာပဲ ဆရာမအလုပ်လျှောက်ကြည့်ဖို့ သူကအကြံပေးလာခဲ့ပါတယ်။ လိုအပ်တဲ့ စာရွက်စာတမ်းတွေကို ဆရာမကြီး မိသားစုအကူအညီနဲ့ သက်ဆိုင်ရာကို တင်ခဲ့ပါတယ်။ သရုပ်ပြ သင်ကြားမှုကို လေ့ကျင့်ထားပါဆိုတဲ့ ဆရာမကြီး အကြံပေးချက်အရ Power Point လေးပြင်လိုက် လေ့ကျင့်လိုက်နဲ့စောင့်နေခဲ့တာ၁လနီးပါးအကြာမှာအားနာတဲ့မျက်နှာနဲ့ ဆရာမကြီးဟာ ကျွန်မတို့ အိမ်ကလေးကို ရောက်လာခဲ့

ပါတယ်။ မြန်မာပြည်က ရခဲတဲ့ဘွဲ့တွေနဲ့ပိုလို့ ဒီကျောင်းက မစဉ်းစားပါလို့ သက်ဆိုင်ရာက အကြောင်းပြန်ခဲ့ပါတယ်တဲ့။ တခြားအလုပ်တွေ လျှောက်ကြည့်ပါအုံးလို့ အားပေးစကား ပြောပြီး ဆရာမကြီး ပြန်သွားခဲ့ပါတယ်။

ပထမဆုံးဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ဝမ်းနည်းမှုက ကျွန်မကိုယ်တိုင် အတွက်ပါ။ ကျွန်မ ဒီဘွဲ့ ၂ခုကို ပြီးစလွယ်ရလာခဲ့တာ မဟုတ်ရ ပါဘူး။ တကယ့်ကို စိတ်ရောကိုယ်ပါ အချိန်အကြာကြီး မြှုပ်နှံပြီး မှ ရခဲ့တာပါ။ ဒုတိယဝမ်းနည်းမှုက ကျွန်မချစ်တဲ့ စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်ကြီးနဲ့ ဆရာ/ဆရာမတွေ အတွက်ပါ။ တတိယ ဝမ်းနည်းမှုကတော့ ကျွန်မတို့ မြန်မာနိုင်ငံကြီးရဲ့ ပြည်သူပြည် သားတစ်ယောက် အနေနဲ့ပါ။ ၁၉၈၈ နောက်ပိုင်းဘွဲ့ရတဲ့ မြန်မာပြည်က ပညာတတ်တွေကို နိုင်ငံတကာက အသိအမှတ် မပြုပါဘူး။ မြန်မာပြည်မှာ နိုင်ငံတကာ အသိအမှတ်ပြုခြင်းခံရတဲ့ တက္ကသိုလ်ကျောင်း အရေအတွက်က သုညဖြစ်ပါတယ်တဲ့။

ဘဝရဲ့ အခက်အခဲတွေကို ဥခွံထဲက ဖောက်ထွက်ခဲ့ရတဲ့ ကြက်ကလေး ငှက်ကလေးတွေရဲ့ အဖြစ်နဲ့ နှိုင်းစားမယ်ဆိုရင် ကျွန်မတို့ မြန်မာလူမျိုးများဟာ အားအင်ချိနဲ့တဲ့ ကြက်ကလေး ငှက်ကလေးများနဲ့ တူပြီး၊ ဥခွံတွေကတော့ အခြားလူမျိုး များ ဖောက်ထွက်ခဲ့ရတဲ့ အခွံများထက် အဆပေါင်းများစွာ မာကျောထူထပ်နေလေ မလားလို့ ကျွန်မတွေးမိပါတယ်။

၂၀၀၉ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလမှာ ၁၀ လပဲရှိသေးတဲ့ သမီးလေး နှင်းနှင်းကို ကျွန်မခင်ပွန်းနဲ့ ထားခဲ့ပြီး ကျွန်မတို့ မြန်မာလူမျိုးများ မညံ့ကြဘူးဆိုတာကို သက်သေပြဖို့အတွက် (အလွန်တရာ လေကြီးသူလို့ ကျွန်မကို ထင်နိုင်ပါတယ်) ဂျပန် နိုင်ငံ IUJ (International University of Japan) ကို ကျွန်မ ထွက်ခွာလာခဲ့ပါတယ်။ ပထမဆုံးဖြေရတဲ့ Midterm စာမေးပွဲ က မေးခွန်း အလွန်ခက်တယ်လို့ နာမည်ကြီးတဲ့ ဂျပန်ပါမောက္ခ ဆရာ မိရာမိုတိုရဲ့ Microeconomics စာမေးပွဲပါ။ စာမေးပွဲအစ မိနစ် ၂၀ အတွင်း ကျွန်မ ဘာဖြေရမှန်းကို မသိခဲ့ပါ။ မလှမ်း မကမ်းက ပီယက်နမ်မလေးက ဂဏန်းပေါင်းစက်ကို တဒေါက် ဒေါက်နှိပ်ရင်း အားတက်သရော ဖြေနေချိန်မှာ ကျွန်မလက်မှာ ချွေးစေးတွေ ပြန်နေခဲ့ပါတယ်။

Mathematics for Economics အတန်းထဲမှာ အဆင့်မြင့် သင်္ချာနဲ့ ဘောဂဗေဒ ဘယ်လိုပေါင်းထုပ်ကြသလဲဆိုတဲ့ ကျွန်မ နားမလည်နိုင်ခဲ့တဲ့ why နဲ့ application ကိစ္စတွေကို ဆရာက ရှင်းပြခဲ့စဉ်မှာ ကျွန်မက အသိအသန် လိုက်မှတ်နေပေမယ့် ဘေးခုံမှာ ထိုင်နေခဲ့တဲ့ ကျွန်မထက် ၈ နှစ်လောက်ငယ်တဲ့ အိန္ဒိယမှ ကျောင်းသား တစ်ယောက်က စာအုပ်ထဲမှာ ဘာမှ

လိုက်မရေးဘဲ ဆရာ ကျောက်သင်ပုန်းပေါ်မှာ တွက်ပြနေတဲ့ ပုတ္တကို ပါးစပ်နဲ့ လိုက်တွက်ပြီး အဖြေတွက်နှင့် နေပါပြီ။ Midterm သင်္ချာစာမေးပွဲမှာ ၁၀၀ ဝိုးထဲက ၈၀ ရအောင် ကျွန်မ အကြိတ်အနယ် ဖြေခဲ့ရပေမယ့် စာမေးပွဲခန်းက အထွက်မှာ ဒီစာမေးပွဲက အလွန်ပျင်းစရာကောင်းတယ် ဒီထက်စိန်ခေါ် မှုတွေပါတဲ့ မေးခွန်းမျိုးထုတ်ပါလို့ ပါမောက္ခကို သွားပြော မယ်ဆိုတဲ့ အမှတ်ပြည့်ရခဲ့တဲ့ ပီယက်နမ်မလေးရဲ့ စကားကို တဆင့် ကြားသိခဲ့ရပါတယ်။ Economics ရဲ့ အခြေခံ သဘော တရားတွေကို စိတ်ဝင်စားမှုနဲ့အမျှ နားလည်ခဲ့ပေမယ့် ကျွန်မ နားလည်တွေ့ရှိထားတဲ့ အကြောင်းအရာ တစ်ခုကို အဆင့်မြင့် သင်္ချာကို သုံးပြီး သက်သေပြု ရှင်းပြနိုင်ဖို့က ကျွန်မအတွက် အခက်ခဲဆုံး အဆင့်ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်မ စိတ်တွေကို ဆွဲကိုင်လုပ်ခဲ့တဲ့ အဖြစ်တစ်ခု ရှိခဲ့ပါ သေးတယ်။ ကျောင်းသားများအပေါ် စေတနာလည်း မထား အလုပ်မှာလည်း ဘာအားစိုက်ထုတ်မှုမှ မရှိခဲ့တဲ့ ဆရာမတချို့ ရဲ့ လုပ်ရပ်ကြောင့် နိုင်ငံခြားကျောင်း လျှောက်လေတိုင်း မလှမပ ဖြစ်နေခဲ့တဲ့ မြန်မာပြည်မှ အမှတ်စာရင်းကို ရရှိထားသူ၊ ပြောရေးဆိုခွင့် ဘာမှမရှိခဲ့သူ ကျွန်မဟာ သင်ကြားသူ ဆရာနဲ့ ဘာသာရပ်အပေါ် အကဲဖြတ် အမှတ်ပေးခြင်း (Instructor and Course Evaluation) စနစ်ကို ပထမဦးဆုံးအကြိမ် ကျင့် သုံးခွင့်ရရှိခဲ့တဲ့ IUJ မှာ "သင့်ဆရာက သင်တို့အား မေးခွန်း မေးရန် အခွင့်အရေး ပေးပါသလား၊ သူဟာ ဒီဘာသာရပ်ကို သင်ဖို့ လိုအပ်တဲ့ ဗဟုသုတများနဲ့ ပြည့်စုံသူဖြစ်တယ်လို့ သင်သဘောတူပါသလား၊ သူ့အား သင့်အနေနှင့် ဘယ်လို အကြံများ ပေးလိုပါသလဲ" စတဲ့ မေးခွန်းများကို ဖြေခဲ့ရစဉ် ရှင်းပြခြင်းငှာ မတတ်သာတဲ့ ခံစားချက်များနဲ့ ရင်ဘတ်ထဲမှာ လှိုင်းထ နေခဲ့ပါတယ်။

ပထမဆုံး term ရဲ့ final စာမေးပွဲများ အပြီးမှာ ကျွန်မ တို့ ပထမနှစ်တွေကို ဒုတိယနှစ် ကျောင်းသားများမှ ကြိုဆိုပွဲ လုပ်ပေးခဲ့ပါတယ်။ မီးပွင့်မတတ် သုံးခဲ့ရတဲ့ ကျွန်မခေါင်းကို ထူဖို့ ဘာအင်အားမှ မကျန်တော့တဲ့အတွက် အခန်းမီးကိုပိတ် ပြီး အိပ်ရာထဲမှာ လှဲလှောင်းနေခဲ့ပါတယ်။ နောက်တနေ့ မနက်မှာ သူငယ်ချင်းများက နှင်းထဲမှာ ဓာတ်ပုံရိုက်ဖို့ လာခေါ် တဲ့အတွက် လိုက်သွားခဲ့ပြီး အခန်းပြန်အရောက်၊ ကွန်ပျူတာ ထဲမှ ကိုယ့်ပုံကို ကိုယ်မြင်လိုက်ရတဲ့အခါ ထိတ်လန့်သွားခဲ့ ပါတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ ၄ လ IUJ ရောက်ခါစက ရိုက်ထားခဲ့တဲ့ ပုံထဲကနဲ့ မတူ အသက် ၁၀ နှစ်လောက်ကြီးတဲ့ လူစိမ်းတစ် ယောက်ကို တွေ့လိုက်ရလို့ပါပဲ။

1997
စာတည်းတိုက်
ဓမ္မရာဇ်စာပေအဖွဲ့

စာကြည့်တာ များလာတိုင်း ခဏရပ်ပြီး ကျွန်မအခန်း စာကြည့်စာပွဲကနေ နင်းတွေကျထားတဲ့ တောင်တန်းကြီးကို တစ်ခါတစ်ရံ ကျွန်မ ငေးမောမိတတ်ပါတယ်။ လှမ်းမြင်နေရတဲ့ ကားရပ်နားဝန်းဆီကို နိုင်ငံခြားသား ကျောင်းသားများ ကား လာယူပြီး ဟိုဟိုဒီဒီ သွားကြတာကို ရာသီဥတုကောင်းတဲ့ နေ့တိုင်းလိုလို ကျွန်မမြင်ခဲ့ရပါတယ်။ သူတို့စာတွေ ပြီးသွား ကြချိန်မှာ ကျွန်မဘာကြောင့်မပြီးသေးတာလဲ။ ကျွန်မစာကြည့် ချိန်ရဲ့ တဝက်လောက်ပဲ ရှိမယ့် သူတို့ စာကြည့်ချိန်တွေနဲ့ ကျွန်မလိုက်လို့ မမှီအောင် သူတို့ ဘယ်လိုများ စာတွေကြည့် လိုက်ကြသလဲ။ ကျွန်မရှေ့မှာ အင်ဒိုနီးရှားက စာအတော်ဆုံး ကျောင်းသား ၂ ယောက်၊ အိန္ဒိယက ၁ ယောက်၊ ဗီယက်နမ် က ၁ ယောက်၊ ကမ္ဘောဒီးယားက ၁ ယောက်၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်က ၂ ယောက်နဲ့ နီပေါက ၁ ယောက် ရှိနေခဲ့ပါတယ် (နိုင်ငံအားလုံး နီးနီး ဆိုပါတော့)။

သူတို့ကို လိုက်လို့မမှီရခြင်း အဓိက အကြောင်းအရင်းက အတွေ့အကြုံ (Exposure) နဲ့ ကျွမ်းကျင်မှု (Skills) တွေ ကွာ ခြားခြင်းကြောင့် ဆိုတာကို တဖြည်းဖြည်းနဲ့ ကျွန်မနားလည် လာခဲ့ပါတယ်။ ညံ့ဖျင်းတဲ့ ပညာရေး စနစ်အောက်မှာ ကျွန်မ တို့ဟာ skills တွေ အလွန်နည်းပါးခဲ့ပါပြီ။ အင်္ဂလိပ်စာ၊ သင်္ချာ ကျွမ်းကျင်မှု၊ မေးခွန်း ထုတ်တတ်မှု၊ ဆွေးနွေးငြင်းခုံတတ် မှု၊ ဆက်စပ်တွေးခေါ်နိုင်မှု၊ အိုး..... အများကြီးမှ အများကြီး ပြတ်ကျန်ခဲ့ပါပြီ။ မြန်မာပြည်ရဲ့ ပညာရေးကို နိုင်ငံတကာက အသိအမှတ် မပြုဘူးဆိုတာကို ကျွန်မ လက်မခံချင်ဘဲ လက်ခံ ရတော့မယ်။ နောက်ခံပညာရေး စနစ်သာတူခဲ့ရင် ကျွန်မ သူတို့နဲ့ အပြိုင် ရင်ဘောင်မတန်းနိုင်ဘူးလို့ ဘယ်သူပြောနိုင် မလဲနော်။ အခုတော့ ယုန်နဲ့ လိပ် အပြေးပြိုင်သလို ဖြစ်နေခဲ့ပြီ။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် ကျွန်မကို နိုင်ငံတကာ ပညာရေးစနစ်နဲ့ ထိတွေ့ခွင့်ရစေခဲ့တဲ့ ကျွန်မကို အသိအမှတ်ပြုခဲ့သူ၊ အကူအညီ ပေးခဲ့သူနှင့် လျစ်လျူရှု ခဲ့သူ အားလုံးကို ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။

ဂျပန်မှ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ မဟာဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့အပြီး ဘန်ကောက် ပြန်အရောက်မှာ Abac မှာပဲ ဆရာမအလုပ် လျှောက်လွှာကို တင်ခဲ့ရပါတယ်။ ကိုယ်ကို အသိအမှတ် မပြုခဲ့ တဲ့ လူတွေဆီကို ကျွန်မ ပြန်မသွားချင်ခဲ့တာ အမှန်ပါ။ မျက်နှာ အမူအရာနှင့် တမျိုး စကားများနှင့် တဖုံ မြန်မာလူမျိုးဖြစ်သည့် အတွက် အထင်သေးကြောင်း ပြသပြောဆိုတတ်တဲ့ လူများ က ဒီလို International ပတ်ဝန်းကျင် တက္ကသိုလ်ကျောင်းကြီး တစ်ခုမှာလည်း ဒုနဲ့ ဒေးပါပဲ။ သို့ပေမဲ့ ဆရာတော် ဦးဇော်က ရေးတဲ့ "ဘဝဆိုတဲ့ ကျောင်း" စာအုပ် သေးသေးလေးထဲက

မမေနိုင်စရာ လိုက်နာစရာ ဘဝအတွက် ခံယူချက်ကလေး တစ်ခုကို သတိရနေမိခဲ့တယ်။ "ဘဝဆိုတဲ့ ကျောင်းမှာ သင်ခန်း စာ တစ်ခုကို မကျေညက်ခဲ့ရင် နောက်ထပ် အဲ့ဒီသင်ခန်းစာ ကိုပဲ ထပ်ခါတစ်လဲလဲ ပြန်တွေ့ရလိမ့်မယ်။ အဲ့ဒီနေရာကို အောင်မြင်စွာ ဖြတ်ကျော်ပြီးခဲ့ပြီ ဆိုရင်တော့ စာမေးပွဲထပ်ဖြေ စရာ မလိုတော့ဘူး" တဲ့လေ။ ကျွန်မတို့ မညံ့ကြောင်း သူတို့ကို သက်သေပြရအုံးမယ် (ကြီးကျယ်ပြန်ပြီ)။ Exposure နဲ့ Skills အသင့်အတင့်ရှိခဲ့ပြီး ဖြစ်ပေမယ့် တင်းပြည့် ကျပ်ပြည့် တိန်တိန်မြည် အရည်အချင်းတွေနဲ့ မဟုတ်သေးတဲ့ ကျွန်မ အတွက် ဒီတက္ကသိုလ်ကြီးမှာ ဆရာမအဖြစ် ရပ်တည်နိုင်ဖို့က ကျွန်မ ဘဝမှာ ဘယ်သူကမှ မတိုက်ခိုင်းခဲ့တဲ့ နောက်ထပ် တိုက်ပွဲ တစ်ခုပေါ့။

အတွေ့အကြုံ ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် ဉာဏ်ရည် ဉာဏ်သွေး (အပိုင်း ၂)

May 25, 2014 at 9:22pm

ပထမဦးဆုံး စာသင်နှစ်ဟာ ကျွန်မဘဝရဲ့ အခက်ခဲဆုံး အချိန်တွေထဲက တစ်ခုလို့ဆိုရင် မမှားပါဘူး။ ကျောင်းသား တွေ့ရှေ့ရပ်ပြီး ၁ နာရီခွဲစာ Lecture ကို အမှားမယွင်းမရှိ အင်္ဂလိပ်လို ပြောတတ်ဖို့က ကျွန်မအတွက် ပထမဦးဆုံးသော အတားအဆီးကြီး ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ အင်္ဂလိပ်စကားပြော တိုင်းပြည်များမှလာသော ကျောင်းသားများရှေ့မှာ ကျွန်မလျှာ ကလည်း ခဏခဏ ခလုတ်တိုက်ခဲ့ပါတယ်။ သူတို့ဇာသာ တိုးတိုးစကားပြောပြီး ရယ်တာတွေရင် ကျွန်မကို ရယ်တာ များလားလို့ တွေးပြီး အိပ်မပျော်ဖြစ်ပြန်ပါလေရော။ စာသင်ချိန် များကို လေ့ကျင့်ရေးကွင်းများအဖြစ် မှတ်ယူပြီး (သင့်မသင့် ကျွန်မ မသိပါ) နောက်အတန်းမှာ ငါဒီထက်ကောင်းအောင် ပြောနိုင်လာမယ်။ နောက်စာသင်နှစ်ဝက်မှာ၊ နောက်နှစ်မှာ ငါဒီထက်အများကြီး တိုးတက်လာမယ်လို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အားတင်းရင်း ဖြတ်ကျော်ခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်မက လူရှေ့ ထွက်စကားပြောခြင်း အရည်အချင်း (Public Speaking Skill) ကို သွေးနေစဉ်မှာ ကျွန်မနဲ့ အတူ အလုပ်ဝင်တဲ့ ကျွန်မထက် အသက် ၁၀ နှစ်ငယ်တဲ့ ထိုင်းဆရာမလေးက မျက်နှာလေးချိုပြီး ကျောင်းသားတွေကို ဘယ်လိုကိုင်တွယ်ရမလဲဆိုတဲ့ skill ကို စတင် လေ့ကျင့်နိုင်ခဲ့ပါပြီ။ ကျွန်မ ကျောင်းသားတွေရှေ့မှာ စကားပြောအိုကေလာတဲ့ အချိန်ကျောင်းသားတွေကို ဘယ်လို ကိုင်တွယ်ရမလဲဆိုတဲ့ ကိစ္စနဲ့ လုံးချာလည် လိုက်နေစဉ်မှာ

သူက ပါရဂူသင်တန်းတက်ရန် လိုအပ်တဲ့ စာမေးပွဲများကို ဖြေဆိုပြီး ဖြစ်နိုင်ပါပြီ။ ပုံပျက်စပြုလာတဲ့ ကျွန်မကိုယ်ခန္ဓာကို ပြုပြင် ထိန်းသိမ်းရန် အလွန်ကျော့ရှင်းလှတဲ့ သူက လမ်းညွှန် ပြသခဲ့ပါတယ်။ အတန်းထဲက top နေရာတွေကို ယူထားနိုင်ခဲ့ တဲ့အပြင် အားကစား၊ ဂီတ စတဲ့ Extra Curriculum Activities တွေကိုပါ လုပ်ပြန်ခဲ့တဲ့ IUJ က အတန်းဖော်တွေကို အားကျ ခဲ့ရတဲ့ ကျွန်မ အလုပ်လုပ်ရင်း ဘဝအခြေအနေကိုပါ ဟန်ချက် ညီအောင် ထိန်းထားနိုင်တဲ့ ထိုင်းဆရာမ ငယ်ငယ်လေးကို ပါးစပ် အဟောင်းသားနဲ့ အလေးပြုခဲ့ရပါတယ်။

ထိုင်းလူမျိုးတွေဟာ မြန်မာလူမျိုးတွေလောက် ဉာဏ်ရည် ဉာဏ်သွေး (Intelligence) မမြင့်မားဘူးလို့ မြန်မာအများစုက ပြောကြပါတယ်။ ကျွန်မအနည်းငယ်မျှသာ လက်ခံလိုပါတယ်။ ကျွန်မ လေ့လာဖတ်ရှုမှုအရ Intelligence ဆိုတာမွေးရာပါက ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းပဲ ပါလာတာလို့ သိပ္ပံပညာရှင် အများစုက ဆိုပါ တယ်။ ကျန်တဲ့ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းကို လူတစ်ဦး မွေးဖွားကြီးပြင်းရာ ပတ်ဝန်းကျင်က ပြုပြင်လိုက်ပါတယ်တဲ့။ ဟုတ်ပါတယ်။ ကျွန်မနဲ့ မွေးရာပါ Intelligence အဆင့်တူညီတယ်လို့ ဆိုနိုင် တဲ့ နိုင်ငံခြားသား (အာရှနိုင်ငံသားပဲ ဆိုကြပါစို့) တစ်ယောက် နဲ့ စာပြိုင်ရင် ကျွန်မရှုံးပါတယ်၊ ရှုံးခဲ့ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့ သူက ကျွန်မထက် Exposure နဲ့ Skills တွေ အများ ကြီးသာနေလို့ပါ။ ကျွန်မလက်ရှိ သင်ကြားနေတဲ့ ရိုးရိုးအိကို တန်းရဲ့ သင်ရိုးညွှန်းတမ်း၊ သင်ကြားမှုစနစ်နှင့် အထောက် အကူပြုပစ္စည်းများက ကျွန်မရခဲ့တဲ့ မြန်မာပြည်က မဟာဘွဲ့ရဲ့ သင်ရိုးညွှန်းတမ်း၊ သင်ကြားမှုစနစ်နှင့် အထောက်အကူပြု ပစ္စည်းများထက် သာတယ်လို့ (ကျွန်မ မျက်စိကို မှိတ်ပြီး) ပြော ပါရစေ။ ဒီလို ကျွန်မတို့ နိုင်ငံက "သင့် ဆိုတဲ့ လူတစ်ယောက် ဟာ အခြား အာရှနိုင်ငံများမှ "သင့်" ဆိုသော လူတစ်ယောက် နဲ့ သူတင် ကိုယ်တင်ဖြစ်ဖို့ လျာတစ်တောင်လောက် ထွက် အောင် ပြေးလိုက်နေရပြီး ကျွန်မတို့ နိုင်ငံက "သင့်" ဆိုသော လူတွေဟာ သူများ နိုင်ငံတွေမှာ "ညံ့" ဆိုသော လူတွေလုပ်တဲ့ အလုပ်တွေကို အောက်ကျခံပြီး သွားလုပ်နေရတာတွေကို သုံးသပ်မိမယ်ဆိုရင် ကျွန်မတို့ မြန်မာပြည်ရဲ့ ရှေ့အနာဂတ်ကို တွေးကြည့်နိုင်ကြပါပြီ။

တိုင်းပြည်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် ဘယ်လိုလုပ်ကြ သလဲဆိုတဲ့ International Development ဘာသာရပ်နဲ့ မဟာဘွဲ့ ရထားတဲ့ ကျွန်မ၊ တိုင်းပြည်များ၏ ရေရှည်စီးပွားရေး တိုးတက်မှု (Long-Run Economic Growth) တစ်နည်းအား ဖြင့် ရေရှည် လူမှုဘဝ ကောင်းမွန်မှုဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်ကို

ကျောင်းသားတွေကို ရှင်းပြတိုင်း ပညာရေးဟာ Long-Run Economic Growth အတွက် အရေးအပါဆုံး နံပါတ်တစ်လို့ သူတို့ ခေါင်းထဲကို စွဲနေအောင် ဥပမာလေးတွေပေးပြီး ရှင်းပြ နိုင်ခဲ့တဲ့ ကျွန်မ မြန်မာပြည်ရဲ့ ပညာရေးကြီး နုလန်မထူနိုင် လောက်အောင် နိမ့်ကျပြီး စာသင်ခွင့် မရတဲ့ ကလေးတွေ အကြောင်းကြားရတိုင်း ရင်ထဲမှာ ဆိုးနှင့်နေမိတာ အကြိမ် ကြိမ်ပါ။ မြန်မာလူကြီးတစ်ယောက်က ပြောဖူးတယ် "ညည်းတို့ တတွေ ဒီတိုင်းပြည်မှာ လူဖြစ်လာတာ ညည်းတို့ကိုက ကံမ ကောင်းလို့ပေါ့အေ၊ ညည်းတို့ ကုသိုလ်တွေ အရမ်းကောင်း ကြရင် ဒီထက်ကောင်းတဲ့ တိုင်းပြည်တွေမှာ လူဖြစ်ကြမှာပေါ့" တဲ့။ ဟုတ်ပါတယ်၊ ကျွန်မတို့အတိတ်ကံတွေမကောင်းခဲ့ကြလို့ ဒီတိုင်းပြည်မှာ လူလာဖြစ်ကြတယ်၊ အခက်အခဲတွေ ဖိနှိပ်မှု တွေ ခွဲခြားဆက်ဆံခံရမှုတွေ အောက်ကနေ ပင်ပင်ပန်းပန်း ထိုးထွက်ကြရတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်မတို့ မျိုးဆက် ကလေးငယ်လေးတွေကို "ကဲ ကံမကောင်းလို့ ဒီနိုင်ငံမှာ လူ ဖြစ်ကြတယ်၊ သည်းခံပြီး နေကြလေရော" လို့ ကျွန်မတို့ ပြော သင့်ပါ သလား၊ ပြောရက်ပါ သလား။

ကျွန်မမပြောရက်ပါ။ ထိပ်ပိုင်းဆိုင်ရာပြောင်းလဲမှုတွေကို စောင့်မျှော်ရင်းမှပင် ကိုယ်ရောက်နေတဲ့ နေရာလေး ကနေ ကိုယ်တတ်နိုင်သလောက် အင်အားလေးတွေနဲ့ ဒီပညာရေး စနစ်ကြီးကို ပြောင်းလဲပစ်ကြပါစို့လား။ နှမ်းစေ့ကလေးတွေ အားလုံးပေါင်းမိသွားတဲ့ တချိန်မှာ ကျွန်မတို့ နိုင်ငံကြီးကို အများနည်းတူ အရှိန်ပြည့် မောင်းနှင်နိုင်ဖို့ အဓိကစွမ်းအင် ဖြစ်တဲ့ ကြည်စင်ရှင်းသန့်လှတဲ့ ဆီကောင်းကောင်းလေးတွေ အမြောက်အမြား ထွက်ရှိလာနိုင်မယ်လို့ ယုံကြည် မျှော်လင့် လျက်.....

ဒေါ်ကြည်စင်သန့်

ELECTIVE PAPER I.1 INDUSTRIAL ECONOMICS

Objective

The objective of this paper intends [i] to provide knowledge to the students on the basic issues such as productivity, efficiency, capacity utilization and debates involved in industrial development; and [ii] to give thorough knowledge about the economics of industry in a cogent and analytical manner.

UNIT-1 : FRAMEWORK OF INDUSTRIAL ECONOMICS

Concept and organization of a firm—Ownership control and objectives of a firm—Passive and active behavior of firm—Size, Growth, Profitability, Productivity, Efficiency and Capacity Utilization – Concept and measurement – Role Industrialization in Economic Development – Factors for and against industrial development.

UNIT-II : INDUSTRIAL LOCATION AND REGIONAL DEVELOPMENT

Determinants of Industrial Location – Technical, economic, infrastructural and other factors – Theories of industrial location – Weber, August Losch, Sargent Florence – Development of Backward Regions – Government Policy and approach for the development of backward regions – Recent Programs for Development of Backward Regions.

UNIT – III : INDUSTRIAL STRUCTURE AND INDUSTRIAL PRODUCTIVITY

Alternative Patterns of Industrialization – Hoffman's hypothesis of capitalistic economies – Simon Kuznet's interpretation – Industrialization and planned economies – Cheney's Patterns of industrial changes – Industrial Productivity in India – Labor Productivity – Factors influencing the labor productivity – Productivity Trends in India.

UNIT-IV: INDUSTRIAL PROJECT APPRAISAL

Classification of Industries – Industrial Policies and Industrial Legislations in India – Role of Public and Private Sectors – Recent Trends in MNC and LPG, FDI, and Joint ventures – Issues in Industrial Proliferation and Environmental Preservation – Pollution Control Policies – Project Appraisals – CBA – CB – NPV – IRR – Industrial Sickness.

UNIT-V: INDUSTRIAL FINANCE

Owned, external and components of funds - Role, nature, volumes, types of institutional finance - IDBI, IFCI, SFCs, NIDC, SIDCS, UTI, LIC, General Insurance Corporations and Commercial Banks—Financial Statement Analysis.

Recommended / Reference Books

1. Ahluwalia, I.J: Industrial Growth in India [Oxford University Press, New Delhi, 1985]
2. Barthwal, R.R: Industrial Economics [Wiley Eastern Ltd, New Delhi, 1985]
3. Cherunilam F: Industrial Economics: Indian Perspective [3rd Edition] [Himalaya Publishing House, Mumbai, 1994]
4. Desai B: Industrial Economy in India [3rd Edition] [Himalaya Publishing House, Mumbai, 1999]
5. Divine P.J & R.M Jones et. AL: An Introduction to Industrial Economics [George Allen and Unwin Ltd, London, 1976]
6. Hay D and D J Morris: Industrial Economics: Theory and Evidence [Oxford University Press, New Delhi, 1979]
7. Kuchhal S.C.: Industrial Economics of India [5th Edition] [Chai Tanya Publishing House, Allahabad, 1980]
8. Singh. A and A.N Sadhu: Industrial Economic [Himalaya Publishing House, Bombay, 1988]

နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည် ဘွဲ့ရတစ်ဦးနှင့်

တွေ့ဆုံခြင်း

မောင်ထွန်းလှ

(၇၊ ၆၊ ၈၀ ရက်နေ့တွင် ဘောဂဗေဒ ပါမောက္ခကြီး ဦးသာထိုသည် နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည်ဘွဲ့ ဒုတိယဆင့် ချီးမြှင့်ခြင်းခံရပါသည်။ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်နှင့် မဂ္ဂဇင်းကော်မတီကိုယ်စားပြုပြီး ဆရာနှင့် (၁၂၊ ၈၀) ရက်နေ့နှင့် (၁၅၊ ၈၀) ရက်နေ့များတွင် အခါအားလျော်စွာ တွေ့ဆုံခဲ့ပါသည်။ ယင်းသို့ တွေ့ဆုံခဲ့ခြင်းများကို ဂုဏ်ယူဝင့်ကြားစွာ ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။)

ဆရာ ခင်ဗျား၊ ကျွန်တော်တို့ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်က ဌာနအကြီးအကဲ တစ်ယောက်အနေနဲ့ရော ကျွန်တော်တို့ ဆရာတစ်ဦး အနေနဲ့ပါ အခုလို နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည်ဘွဲ့ ချီးမြှင့်ခံရတဲ့ ဆရာအတွက် ကျွန်တော်တို့ ဂုဏ်ယူဝမ်းမြောက်ခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် မဂ္ဂဇင်းမှာ ဆရာနဲ့ တွေ့ဆုံခြင်း အခန်းအတွက် ဆရာရဲ့ ငယ်စဉ်က ဘဝအတွေ့အကြုံ၊ နိုင်ငံချစ်စိတ်ဓာတ် စတင် ကိန်းအောင်းလာပုံတွေ၊ အထူးသဖြင့်ကတော့ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်အတွင်း အတွေ့အကြုံ၊ အာရှလူငယ် အတွေ့အကြုံတွေကို ပြောပြဖို့ အနူးအညွတ် တောင်းပန်ပါတယ်။

ဒီလိုဖော်ပြပေးရတာကလဲ ကျောင်းသား ကျောင်းသူ လူငယ်များ သိသင့် သိထိုက်တာတွေ သိသွားရအောင် ဒီမဂ္ဂဇင်းမှာ ဖော်ပြပေးရတာပါပဲ။ တစ်နည်းအားဖြင့် ပြောရရင်လဲ ကျွန်တော်တို့ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် မဂ္ဂဇင်းက ဆရာလို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးအတွက် ကိုယ်တတ်စွမ်းတဲ့ ဘက်က ကိုယ်တတ်စွမ်းသမျှ ဖော်ပြ ဂုဏ်ပြုပေးချင်တဲ့ ဆန္ဒလဲ ပါပါတယ်ခင်ဗျား။

"ဆရာက ဆောင်းပါးရေးချင်တယ် ဆိုလို့သာ၊ ကျွန်တော် သိပ်ကြော်ငြာချင်တာ မဟုတ်ဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အစိုးရက ဘွဲ့ကလေးဘာလေး ချီးမြှင့်လိုက်တယ် ဆိုရင်ပဲ

ဒီဆရာကြီးမကွပ်တိုင်တက်ပြနေတာပဲလို့ စာဖတ်ပရိတ်သတ်က ပြောနေကြမှာ။ သိချင်တယ်ဆိုတော့လဲ နည်းနည်းတော့ ပြောရဦးမှာပေါ့...။

ငယ်စဉ်ဘဝ

"ကျွန်တော် ငယ်စဉ်က ဘုန်းကြီးကျောင်းမှာ စတင်ပညာသင်ကြားပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ကျောင်းက ဘုန်းကြီးကျောင်းသာဆိုတယ် လောကီ၊ လောကုတ္တရာ ပညာရပ်တွေ သင်ကြားနိုင်လို့ ဘာသာရေး အခြေခံစာပေတွေအပြင် အင်္ဂလိပ်စာ၊ သင်္ချာ၊ ဘာသာရပ်တွေကိုပါ သင်ကြားပေးပါတယ်။ အားလုံး အာဂုံဆောင်ရတာ များပါတယ်။"

"အဲ့ဒီမှာလေးနှစ်လောက်နေပြီး၊ အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်း (နေရှင်နယ်ကျောင်း) ကို ပြောင်းပြီး ဆက်လက်ပညာသင်ကြားပါတယ်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းက အခြေခံကောင်းတာကြောင့် အတန်းတိုင်းမှာ ကျွန်တော် ထိပ်တန်းမှာ ရောက်နေပါတယ်။ ပြီးတော့ အတန်းမော်နီတာ လုပ်ရပါတယ်။ မော်နီတာဆိုတာ ကျောင်းသားအကြီးအကဲ ဖြစ်ပါတယ်။"

"ဟိုတုန်းက ကျောင်းမှာ ကျောင်းသား သမဂ္ဂလဲမရှိ၊ ကျောင်းကောင်စီလဲ မရှိသေးပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ အမျိုးသားကျောင်းဆိုတော့ တစ်နှစ်တစ်ကြိမ် တန်ဆောင်မုန်း လဆုတ် (၁၀)ရက် နေ့မှာ အမျိုးသားအောင်ပွဲနေ့ ကျင်းပတယ်။ အဲဒီနေ့မှာ နေရှင်နယ်ဒေအကြောင်း သံပေါက်တွေ ရွတ်ဆိုကြပြီး ကျောင်းဝတ်စုံတွေ ဝတ်ပြီး မြို့တပတ် လှည့်ကြတယ်။ အဲဒီ နေ့ဟာ ကျောင်းရဲ့ နှစ်ပတ်လည်နေ့ဖြစ်လို့ ဆုပေးပွဲတွေ၊ ကပွဲတွေ၊ မီးထွန်းပွဲတွေကိုလဲ အဲဒီနေ့မှာပဲ လုပ်လေ့ရှိတယ်။"

နိုင်ငံချစ်စိတ်

“အမျိုးသား အထက်တန်းကျောင်းဆိုတော့ ဆရာတွေ ကလဲ ဝံသာနု စိတ်ဓာတ် ရင့်ကျက်နေသူများ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီးက မြို့မဝန်ထောက် (စစ်ကဲကြီး) ရာထူးက အငြိမ်းစား ယူပြီးတဲ့နောက် စေတနာ့ ဝန်ထမ်း အမှုထမ်းဆောင်ပေးတဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလို စေတနာ့ဝန်ထမ်း ရပ်ရွာကောင်းစားရေးလုပ်ဆောင်ပေးခဲ့တာ ကြောင့် အစိုးရက ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီးကို တိုင်းကျိုးပြည် ကျိုးဆောင်ဘွဲ့ (T.P.S) ချီးမြှင့်ပါတယ်။ တခြားဆရာကြီးတစ်ဦး ကလဲ ၁၉၂၀ ခုနှစ်၊ ဘီအေ ဂုဏ်ထူးတန်းက သပိတ်မှောက် ထွက်လာခဲ့တဲ့ သူတွေ ဖြစ်ကြပါတယ်။”

“ကျွန်တော့် ဆရာတွေအားလုံးဟာ မြန်မာအမျိုးသားများ ချည်း ဖြစ်ကြပါတယ်။ သူတို့တတွေဟာ ဟုမ်းမရူး (Home Rule) အကြောင်းကိုပဲ အဲဒီအချိန်က မကြာခဏဆိုသလို ဆွေးနွေးသံ ကြားရပါတယ်။ ဒီတော့ ကျွန်တော်လဲ ဆရာ ကောင်းတပည့် ဆိုတဲ့အတိုင်းပဲပေါ့။”

အထက်တန်းကျောင်းသား

“အထက်တန်း ကျောင်းသားတွေအနေနဲ့ ကျွန်တော်တို့ ဟာ ကျောင်းသင်ခန်းစာတွေအပြင် ကျွန်တော်တို့ ကျောင်း တွေရဲ့ နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး အခြေအနေတွေကိုလဲ လေ့လာကြပါတယ်။ သတင်းစာဆိုရင်လဲ အများဆုံးဖတ် ကြတာ မြန်မာ့အလင်း၊ သူရိယတို့။ ဂျာနယ်တွေဆိုရင်လဲ ဒီးဒုတ်၊ ဗန္ဓုလ၊ တိုးတတ်ရေး၊ ဆယ်သန်းတို့။ မဂ္ဂဇင်းဆိုရင်လဲ ဒဂုံ (Illustrated Weekly of India) ဒါတင်မကသေးချဲ့ သူကြီး ဂေဇက်တို့၊ ဒီဇုဇာ ဆေးမဂ္ဂဇင်းပါမကျန် ဖတ်ကြတာပဲ။”

“ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းသားတွေရဲ့ ဦးတည်ချက်က တော့ တက္ကသိုလ်လာဖို့ထက် ၁၀-တန်း အောင်ရင် အလုပ် အကိုင် လုပ်ကြဖို့ပါပဲ။ ဒီအခါက ဆယ်တန်းအောင်ရင် စာရေးကြီး၊ အင်စပက်တော်၊ လမ်းစိုလ်၊ ကျောင်းဆရာစတဲ့ အလုပ်အကိုင်တွေ ရနိုင်ပါတယ်။”

တက္ကသိုလ်

“၁၉၃၆ ခုနှစ်မှာ ၁၀ တန်းအောင်တော့ တက္ကသိုလ် တက်ဖို့ အဆင့်အတန်း မီတာကြောင့် မိဘများက ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်မှာ ဆက်လက်ပညာ ဆည်းပူးစေခဲ့ပါတယ်။”

“ကောလိပ်ကျောင်းမှာ ပထမဝိဇ္ဇာဘွဲ့ကို သမိုင်း၊ နိုင်ငံ ရေး သိပ္ပံ၊ အင်္ဂလိပ်ကျမ်းစာပေ (Eng.Litt) တွေ ယူပြီးအောင် ပါတယ်။ အဲဒီအခါက ခေတ်ထနေတဲ့ ဘီစီအက်-စာမေးပွဲဝင်ဖို့ ကျွန်တော်က အသက်မပြည့်တာကြောင့် သမိုင်းပါမောက္ခက မဟာဝိဇ္ဇာသင်တန်း ဆက်တက်ဖို့ ခွင့်ပြုလို့ သင်တန်းတက် နေတုန်း သင်တန်းမပြီးခင်ပဲ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး မြန်မာပြည် ကို ကူးစက်လာပါတယ်။ ဒီစစ်ကြီးကြောင့် အင်္ဂလိပ်ခေတ် ကနေ ဂျပန်ခေတ် ပြောင်းသွားပါတယ်။”

“ကျွန်တော့် အနေနဲ့ ဘာသာရပ်အားလုံး လိုလိုမှာ ပါဝင် ပါတယ်။ သမဂ္ဂ အမှုဆောင် မဟုတ်ပေမယ့်လဲ အသင်းဝင်ပါ တယ်။ အမျိုးသားကောလိပ်၊ မွှော့ရုံဖြစ်မြောက်ရေး ရန်ပုံငွေ ကောက်ခံရာမှာလဲ ပါဝင်ဆောင်ရွက် ပေးခဲ့ပါတယ်။”

ဂျပန်ခေတ်

“အင်္ဂလိပ် အစိုးရက အထက်မြန်မာပြည်က ဆုတ်ခွာ နေစဉ် မေလမှာ ရန်ကုန်ကို ကျွန်တော် ရောက်လာပါတယ်။ ရန်ကုန်မှာ စောစောက ရောက်လာကြတဲ့ ကောလိပ်ကျောင်း သားဟောင်းတွေတည်းခိုတဲ့ Trinity Lodge (ယခုဆောက်လုပ် ရေး ရုံးချုပ်နေရာ) မှာ စခန်းချပြီး စကော့ဈေးမှာ ဘီအိုင်အေ မျိုးချစ် တပ်မတော်အတွက် ရန်ပုံငွေရှာတဲ့ အရောင်းဆိုင်မှာ ဝင်ပြီး စေတနာ့ဝန်ထမ်း လုပ်အားပေးပါတယ်။”

အာရှလူငယ်

“ဒီနောက် ၁၉၄၂-ခုနှစ် ဂျွန်လမှာ ကောလိပ်ကျောင်းသား ဟောင်းများ၊ သခင်များ၊ မျိုးချစ် ပုဂ္ဂိုလ်များက ဦးဆောင် တည်ထောင်လိုက်တဲ့ အရှေ့အာရှတိုက် လူငယ်များအစည်း အရုံး (ဗမာနိုင်ငံ) ၁၃၅ ဘောင်ဒရီလမ်း (ယခု စက်မှုအသက် မွေးဝမ်း ပညာသင်ကျောင်း) မှာ ခရိုင်စည်းရုံးရေး တာဝန်ခံ သင်တန်း တက်ပါတယ်။”

“သင်တန်းဆင်းတော့ ကျွန်တော်ကို တခြားသင်တန်း သားတွေလို ခရိုင်တာဝန်ခံအဖြစ်နဲ့ နယ်ကို မလွှတ်ပဲ အစည်းအရုံးက အမှတ် (၈) ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းလမ်း လူငယ် လက်ရွေးစင်ကျောင်းမှာ လက်ထောက် အဆောင်မှူးခန့်ပြီး ကျောင်း တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်စေပါတယ်။”

“သင်တန်းတွေအပြင် ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းသားတွေ အနေနဲ့ အခု ကြက်ခြေနီလုပ်ဆောင်ရတဲ့ ကယ်ဆယ်ရေး၊ သန့်ရှင်းရေး အစရှိတဲ့ လူမှုဝန်ထမ်း လုပ်ငန်းအားလုံး လုပ်ဆောင်ကြပါတယ်။”

“စစ်အတွင်း ရန်ကုန်မြို့ဆိုတော့ မကြာခဏ ဝမ်းကြွခံနေရတော့ ခရိုင်စည်းရုံးရေး တာဝန်ခံများရဲ့ အားသွန်ခွန်စိုက်ကြိုးပမ်းမှုကြောင့် အသင်းခွဲပေါင်း ခြောက်ရာကျော်ရှိလာပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ အသင်းရဲ့ ဘဏ္ဍာရေးတာဝန်ခံကို အစိုးရရဲ့ “မဟာဗမာ” အဖွဲ့က ခေါ်ယူသွားတာကြောင့် ကျွန်တော်က သူ့နေရာကို ဆက်ခံလုပ်ဆောင် ပေးရပါတယ်။

အာရှလူငယ်လုပ်ငန်း

“ဒီမှာအလှဦးသင့်လို့ အာရှလူငယ်လုပ်ငန်းကို ပြောရဦးမယ်။ အမြို့မြို့ အနယ်နယ်မှာ အာရှလူငယ် အစည်းအရုံး အမှုဆောင်တွေဟာ ကောလိပ် ကျောင်းသားဟောင်းများဖြစ်ကြတယ်။ သူတို့ဟာ စစ်ကြောင့် အကွဲကွဲ အပြားပြား ကစဉ်ကလျားဖြစ်နေတဲ့ လူငယ်တွေကို လူမျိုးခြားတို့ ဩဇာအာဏာ အောက် သိမ်းသွင်းခံရမှာကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်နိုင်ဖို့ စည်းရုံးထားခြင်းပဲ ဖြစ်တယ်။”

“ဒီအပြင်လဲ အာရှလူငယ်တွေဟာ ရှေ့တန်းထွက်ပြီး လက်နက်ကိုင် စစ်မတိုက်နိုင်ကြပေမယ့်လဲ အသက်စွန့်ပြီး တိုက်ခိုက်နေကြတဲ့ ဗမာ့မျိုးချစ် တပ်မတော်ရဲ့ ကျောထောက် နောက်ခံ (ဒုတိယမဏ္ဍိုင်) အဖြစ် ရပ်တည်ပေးနေခြင်း ဖြစ်တယ်။ ဒါဟာ စစ်အတွင်း လုပ်သင့်လုပ်ထိုက်တဲ့ တာဝန်တရပ် ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ ယုံကြည်ချက်နဲ့ လူတို့အားလုံး လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ပေးနေခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။”

“အဲ့ဒီတုန်းက ဘွဲ့ရပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ စာရေး၊ စာချီ၊ မြို့အုပ်၊ ဝန်ထောက်စတဲ့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအတွက် လုပ်ကိုင်ကြပေမယ့် အာရှလူငယ် ခေါင်းဆောင်တွေအားလုံး စေတနာ့ဝန်ထမ်း လုပ်ဆောင်ပေးနေကြ သူတွေသာ ဖြစ်တယ်။”

“အသင်းကို အစိုးရက ငွေကြေးထောက်ပံ့တာ မရှိပါဘူး။ ဂျပန် စစ်အုပ်ချုပ်ရေးကလဲ ငွေကြေး မပါဘူး။ စေတနာရှိတဲ့ သူ မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ပေးလှူတဲ့ အလှူငွေတွေနဲ့ပဲ အလုပ်လုပ်ဆောင် ခဲ့ရပါတယ်။”

“အာရှ လူငယ်တွေကို သိမ်းသွင်းဖို့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ စစ်ကြီးမပြီးခင် တစ်နှစ်အကြိုလောက်မှာ အစိုးရက မဟာဗမာ အစည်းအရုံးဖွဲ့ပြီး တိုင်းမှူး၊ ခရိုင်မြို့နယ် ဝန်ထမ်းတွေကို လခကြီးတွေပေးပြီး လုပ်ဆောင်လာခဲ့ပေမယ့် စေတနာ့ဝန်ထမ်း လုပ်ဆောင်နေကြတဲ့ အာရှလူငယ်အဖွဲ့အစည်း ရုံးခွဲတွေကို သိမ်းသွင်း မယူနိုင်ခဲ့ပါဘူး။”

“ဒီနေရာမှာ အသပြာစေတနာ ကွာခြားမှုကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။ ယုံကြည်ချက်လဲ မတူကြပါဘူး။”

“စစ်အတွင်း ဝမ်းဆန့်တွေကြား စက်သေနတ် ကျည်ဆန်တွေကြားထဲမှာ အလုပ်လုပ်ကြပေမယ့် တစ်တံထဲ လုပ်နိုင်ကြလို့ ရဲဘော်စိတ်ဓာတ် (Comrade-ship) အပြည့်အဝ ရှိကြပါတယ်။ ဒါကြောင့်လဲ အင်မတန် အလုပ်လုပ်လို့ ကောင်းပါတယ်။ အားလုံးစိတ်တိုင်းကျ ဖြစ်တာ များတယ်။”

“အဲဒီလို အရှိန်အဟုန်နဲ့ တိုးတတ်လာတဲ့ အချိန်မှာပဲ ၁၉၄၅-ခုနှစ် မတ်လ တော်လှန်ရေး ဆင်နွှဲတဲ့ အခါမှာတော့ တချို့လဲတော်လှန်ရေးထဲပါ၊ တချို့လဲကွန်မြူနစ်အစည်းအရုံးထဲ ဝင်ကြနဲ့ ရန်ကုန်ကို အင်္ဂလိပ်တွေ ပြန်လည် သိမ်းပိုက်တဲ့ အခါမှာ အာရှလူငယ်များအသင်းကို ဖျက်သိမ်းပြီး မြန်မာနိုင်ငံ လူငယ်များအသင်းလို့ ပြန်လည် ဖွဲ့စည်းလိုက် ကြပါတယ်။”

မောင်ထွန်းလှ

ဒေါ်ဆင်းသီဂီ

တခါတုန်းက ဘုရားသခင်၏ တပည့်သားဟူ၍ လူသားများက ကြည်ညိုလေးစားရသည့် ဂျူးဘုန်းတော်ကြီး (Rabbi) တစ်ဦးရှိခဲ့သည်။ ယင်းဘုန်းတော်ကြီး ထံတွင် အကြံဉာဏ်တောင်းခံရန်အတွက် လည်းကောင်း၊ မေတ္တာ ခံယူရန်အတွက် လည်းကောင်း၊ ရောဂါကုသ ခံယူရန်အတွက် လည်းကောင်း၊ ဘုန်းတော်ကြီး၏ အိမ်တံခါးဝတွင် လူအများ စုဝေးတက်ကြသည်။

ဘုန်းတော်ကြီး ဟောပြောနေစဉ်လည်း၊ ဟောပြောချက်ကို တစ်လုံးမကျန် အာရုံစိုက်ပြီး လေးစားစွာ နာယူလေ့ရှိကြသည်။

သို့သော် ဤပရိတ်သတ်များထဲတွင်၊ ဘုန်းတော်ကြီး ဟောပြောချက်များကို အမြဲဝေဖန်ပြီး ထောက်တက်သည့် လူ့စွာတစ်ယောက် ပါဝင်နေသည်။ သူသည် ဘုန်းတော်ကြီး၏ ပျော့ကွက် ဟာကွက်များကို ပျက်ရယ်ပြုလေ့ရှိသည်။

ထို့ကြောင့်လည်း၊ အခြားတပည့်များက သူ့ကို မာနတ်ဝင်စား သူတစ်ယောက်အဖြစ် ရှုမြင်လာကြသည်။

တစ်နေ့တွင် ဤမာနတ်သည် မနာမကျန်းဖြစ်ပြီး သေဆုံးသွားခဲ့သည်။ ဤသတင်းကို ကြားသည့် တပည့်များက စိတ်သက်သာရာ ရသည့် သက်ပြင်းချခဲ့ကြသည်။ အပြင်ဘန်းတွင်၊ မျက်နှာများ တည်တည် ထားကြသော်လည်း၊ မိမိတို့၏ ဆရာ ဘုန်းတော်ကြီးကို အနောက်အယုတ် ပေးလေ့ရှိသည့် လူ့စွာမှာ လောကတွင် မရှိတော့သည့်အတွက် စိတ်ထဲတွင် ကြိတ်၍ ဝမ်းသာနေကြတော့သည်။

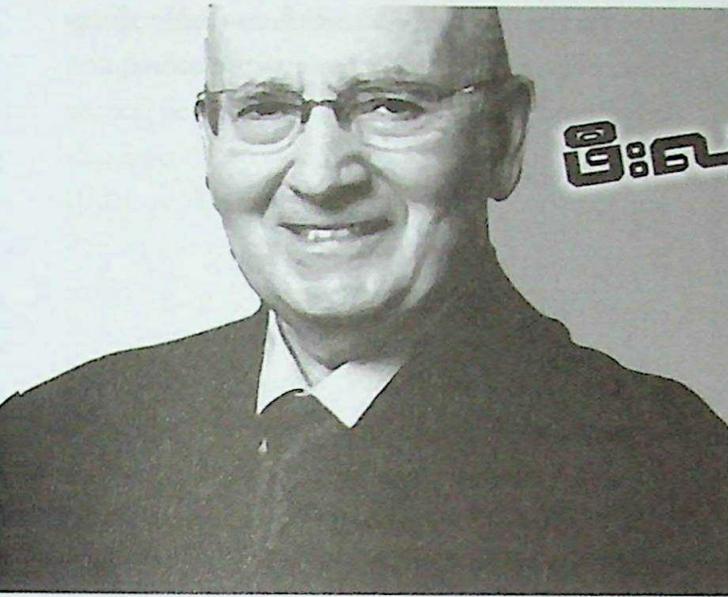
ဤသို့ရှိနေရာ ဤလူ၏ စာပေတွင် ဘုန်းတော်ကြီးမှာ အမှန်တကယ်ဝမ်းနည်းပတ်လက်ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့လိုက်ရသည့် အတွက် တပည့်များမှာ အံ့အားသင့်ခဲ့ကြရသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် တပည့်တစ်ဦးက "ဤလူ့စွာမှာ ဘဝကူးကောင်းမည် မဟုတ်သည့်အတွက် ငိုကြွေးရပါသလား" ဟု မေးလေရာ ဘုန်းတော်ကြီးက ဤသို့ပြန်လည် ဖြေကြားခဲ့ သည်။

"ယခုကောင်းကင်ဘုံသို့ ရောက်သွားပြီ ဖြစ်တဲ့ ကျွန်ုပ်တို့၏ မိတ်ဆွေအတွက် ငိုကြွေးခြင်း မဟုတ်ပါ ကျွန်ုပ်အတွက်သာ ကျွန်ုပ်ငိုကြွေးခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ယခုသေဆုံးသွားသည့် သူဟာ ကျွန်ုပ်၏ တစ်ဦးတည်းသော မိတ်ဆွေဖြစ်တယ်။ ကျန်တဲ့ တပည့်တွေက ကျွန်ုပ်ကို လေးစားနေတဲ့ အချိန်မှာ သူတစ်ဦးတည်းကသာ ကျွန်ုပ်ကို တဖန်ပြီး စိန်ခေါ်ခဲ့တယ်။ ယခု သူသေဆုံးသွားပြီ ဖြစ်တဲ့အတွက် ကျွန်ုပ်လည်း ဆက်လက်ပြီး ရင့်ကျက်တိုးတက်လာနိုင်တော့မှာ မဟုတ်ပါဘူး" ဟုဖြေကြားရင်း ငိုကြွေးခဲ့ပြန်သည်။

"သင်ခန်းစာ- ဝေဖန်သူရှိမှ ပြုပြင်ပြီး တိုးတက်နိုင်ပါသည်။"

"The Prayer of the Frog. A Book of story Meditation. Vol II by Anthony de Mello. S.J မှကောက်နုတ်တင်ပြပါသည်။"

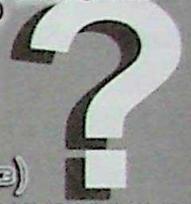
ဒေါ်ဆင်းသီဂီ

ဦးပစ်ကျော့တလော

PHILIP KOTLER

ဘာတွေပြောသွားလဲ...

ခင်မောင်ညို (ခေကာဂဗေဒ)

(၁) အရောင်းတင် ဈေးကွက်တင်(Marketing)ပညာရဲ့ ဦးစီး ဦးဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြစ်တဲ့ ဒေါက်တာ ဦးပစ်ကျော့တလော၊ မြန်မာနိုင်ငံကို လာရောက်ဟောပြောဖို့ စီစဉ်ထားတယ်ဆိုတဲ့ သတင်း၊ ခက်စောစောကပ်ကြားပေးမယ့် သိပ်ပြီး စိတ်လှုပ်ရှားမှု မရှိပါဘူး။ စိတ်မဝင်စားလို့တော့ မဟုတ်ပါဘူး။ တချို့စာအုပ်တွေ ကို လက်စွဲလုပ်ထားတယ်။ (အလွတ်တော့ မကျက်ဘူးပါဘူး)။ ပြီးတော့သူပြောမယ့်ရက်ကကိုယ်ခရီးသွားမယ့်ရက်ထဲအကျိုး ဝင်နေသလို ဖြစ်နေတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့ဘာတွေပြောမလဲ။ ပရိတ်သတ်က ဘယ်လိုတုန့်ပြန်မလဲဆိုတာ စိတ်ဝင်စားပါ တယ် ဒါကြောင့် သူ့ပွဲတက်တဲ့ ပရိတ်သတ်ကိုလဲ အင်တာနက် ပေါ်မှာရော၊ အပြင်မှာရော မေးမြန်း ကြည့်ပါတယ်။

တချို့ကျောင်းလောက ပရိတ်သတ်ကတော့ သူ့စာအုပ် ထဲက စာတွေပါပဲတဲ့။ တချို့ကကျတော့လဲ ဒီဟာတွေပေးမယ့် သူရဲ့တင်ပြပုံ တင်ပြနည်းကို သဘောကျသတဲ့။ စိတ်ဝင်စား စရာပိုပြီးကောင်းတာကတခြားပါမောက္ခတွေနဲ့ကုမ္ပဏီတွေက ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ပြောဆိုတာပါပဲတဲ့။ ပရိတ်သတ်ကတော့ အမျိုးမျိုး တဲ့။ အပြင်ထွက်ပြီး ဖုန်းပြောတဲ့သူလည်းရှိသတဲ့။ တနေကုန် လုပ်တဲ့ပွဲဆိုတော့ အိပ်ပျော်သွားသူလဲ ရှိတယ်တဲ့။ ဘာတွေ ပြောသွားသလဲဆိုတော့ မေးခွန်းကို ဖြေကြားတဲ့ ဆရာမ တစ်ယောက်ကတော့ ကိုယ်ဘာဖြစ်ချင်လဲ၊ ဘာလုပ်ချင်သလဲ ဆိုတာ ကိုယ့်ဖာသာကိုယ်ပဲ။ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိအောင် လုပ်၊ သူများကိုလိုက်မေးမနေနဲ့ ဆိုတဲ့အဓိပ္ပါယ် သက်ရောက် သတဲ့။

မတက်နိုင်တဲ့ ပရိတ်သတ်တစ်ယောက်ကတော့ မြန်မာ နိုင်ငံမှာ ဒီလောက်ဈေးကြီးပေးရတဲ့ ပွဲလုပ်တာရော လာတဲ့ သူရောသဘောမကျဘူးတဲ့ တက္ကသိုလ်မှာ အခမဲ့တစ်ပွဲလုပ် ပေးလို့ ကျေနပ်မှုရှိသတဲ့။ ရုံဝင်ကြေးနဲ့ လုပ်တဲ့ပွဲပဲလုပ်ခဲ့ရင် ဖိတ်တဲ့သူရော လာတဲ့သူကိုပါ သူ့အနေနဲ့ ယုံကြည်လက်ခံဖို့ ခက်တယ်လို့ ဆိုတယ်။

(၂) စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်မှာ လုပ်မယ့် ဟောပြောပွဲကို ရောက်သွားတော့ နီလာရတုခန်းမမှာက လူအပြည့် နောက်ထပ် အခန်း(၁)ခန်းနဲ့ စာကြည့်တိုက်ကို Projector တိုးပေးထားတယ် အခမ်းအနားမှူးက မိတ်ဆက်ပေးပြီးတော့ သူရဲ့ မိုက်ကရိုဖုန်းကို ကော့တလာက ယူတယ်ပြီးတော့ ပြောဖို့လုပ် ပေးထားတဲ့ စင်နောက်ကို မသွားဘူး ပန်းတွေနဲ့ ကွယ်နေမှာစိုးလို့တဲ့ စင်မြင့်အလယ်မှာ ရပ်ပြီးပြောတယ် ကော့တလာဆိုတာ ဒါပဲလို့ ပြလိုက်သလိုပဲ။ ကြားထားသလို သူရဲ့ ကျောင်းစာအုပ်တွေထဲ အကြောင်းတွေလဲ ပြောပါတယ် အမေရိကန်မှာလူတွေဟာကုမ္ပဏီဝန်ထမ်း၊ ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်း၊ အစိုးရနဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေအတွက် အကြံပေးလုပ်တဲ့ လုပ်ငန်း (၃) မျိုး ရောမွှေတဲ့ဘဝတွေ အတွေ့အကြုံတွေ ရှိကြသတဲ့။

ဈေးကွက်တင်ပညာဆိုတာ အရောင်းမြှင့်တင်တာ တစ်ခု တည်းမဟုတ်ဘဲ ဈေးနှုန်း၊ နေရာ၊ ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းတွေ အားလုံးပါတယ်တဲ့။

မြန်မာပြည်လာတဲ့အခါ စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းပြီး ပျော်ရွှင်နေတဲ့လူတွေ အများကြီးတွေ့ရတယ်။ ပျော်နေကြတာက ကိုယ့်နိုင်ငံဟာ ကွင်းထဲက ဦးမော့တက်တော့မယ့် လေယာဉ်နဲ့ တူတဲ့ အနေအထားမျိုးကို တွေ့နေရလို့ဖြစ်မယ် သူတွေနေရတဲ့ လူတွေရဲ့ ခွန်အားတွေ စိတ်အားထက်သန်မှု တွေကို အထင်ကြီးတယ်။ ဒီကိုမလာခင်တုန်းက ပရိတ်သတ် (၂၀၀) လောက်ပဲ သူ့ရဲ့ဟောပြောပွဲကို တက်မယ်လို့ ထင်ထားတယ် တကယ်တော့ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ရက်လောက်က လုပ်ခဲ့တဲ့ပွဲမှာ (၂၀၀)မက (၅၀၀)မက (၁၀၀၀)လည်းမက တစ်သောင်းခွဲလောက် တက်ခဲ့ကြတယ် ဒါတောင်မှ ခန်းမကတစ်သောင်းခွဲလောက်ပဲ ဆန့်လို့ ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့အကြောင်း သိရတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံဟာ နားထောင်ဖို့၊ လေ့လာဆည်းပူးဖို့ အဆင်သင့်ဖြစ်နေတယ်ဆိုတာ ထင်ရှားတယ်။ လူတွေ ဒီလောက် အများကြီးလာအောင် စီစဉ်နိုင်စွမ်းရှိတာကိုလည်း တွေ့ရတယ်တဲ့။

အခုအရွယ်မှာ နိုင်ငံတကာကုမ္ပဏီတွေ တက္ကသိုလ်တွေမှာ သင်ကြား လေ့လာခွင့်တွေ ရကြတယ် အတွေ့အကြုံတွေ အမျိုးမျိုးကိုလဲ ရကြမယ်။

ဈေးကွက်တင်ရာမှာ ကိုယ်ထုတ်လုပ် ရောင်းချမယ့် ပစ္စည်းကို ကိုယ်က ဩဇာလွှမ်းမိုးနိုင်ရမယ်။ ဖောက်သည်တွေ အကြောင်း ဘာမှမသိတဲ့ သူတွေက ပစ္စည်းကို ဒီဇိုင်းချတာမျိုး မဖြစ်ရဘူး။ အားကောင်းတဲ့ ကုမ္ပဏီဆိုတာ ကုမ္ပဏီထဲက လူတွေက ဖောက်သည်တွေကို ဦးတည်တယ်။ ဖောက်သည်တွေကို ချစ်တယ်။ ဖောက်သည်တွေ ဘာလိုချင်သလဲ ဆိုတာကိုသိတယ်။ ကုမ္ပဏီတစ်ခုလုံးက စားသုံးသူတွေကို အလုပ်အကျွေး ပြုတယ်။ အရောင်းမြှင့်တင်တဲ့သူတွေရော၊ ဘဏ္ဍာရေးဌာနက လူတွေရော လူတိုင်းက သူတို့ ဘာပစ္စည်းရောင်းရောင်း၊ သဘောကျ အားပေးချင်တဲ့ ကုမ္ပဏီဖြစ်အောင် လုပ်ပေးကြတယ်တဲ့။

ကမ္ဘာပေါ်မှာ ပစ္စည်းအတော်များများဟာ အတူတူပဲ၊ ပစ္စည်းချင်းတူရင် ဈေးသက်သာတာကိုပဲ ဝယ်မယ်။ ဒီတော့ ကိုယ့်ပစ္စည်းကို တခြားပစ္စည်းတွေနဲ့ မတူအောင်လုပ်၊ လုပ်နိုင်တဲ့ နည်းတွေကိုလည်း အများကြီးရှိတယ်။ ကိုယ့်ပစ္စည်းက ပိုကောင်းအောင်လုပ် မတူအောင်လုပ် ကိုယ့်ဖောက်သည်ကို ပိုပြီး ဂရုစိုက်တဲ့အကြောင်း ပြသ၊ ဥပမာ - ကိုယ့်ဆီကဆပ်ပြာ တစ်တောင်ဝယ်တာနဲ့ ရေရှားတဲ့နေရာက လူတစ်ယောက် ရေ (၁) ယူနစ် ပိုရနိုင်တဲ့ အကြောင်းပြောပြထားတယ်တဲ့။

“ပြီးတော့ ဈေးကွက်တင်တယ်ဆိုတာ ထုတ်ကုန်တွေ၊ ဝန်ဆောင်မှုတွေနဲ့ပဲ ပတ်သက်တာမဟုတ်ဘူး။ အစိုးရနဲ့ နိုင်ငံတွေကြုံနေရတဲ့ ပြဿနာတွေဟာလဲ ဈေးကွက်တင် ပြဿနာတွေဖြစ်နိုင်တယ်။ အကျိုးအမြတ်အတွက်မဟုတ်တဲ့အဖွဲ့အစည်းတွေ ပြတိုက်တွေအတွက်လည်း ဖြစ်တယ်။ ရန်ပုံငွေ ရနိုင်ဖို့ ပြတိုက်ကို ကြည့်တဲ့သူတွေ လာဖို့ဆိုတာတွေလဲ။ ဈေးကွက်တင် ပြဿနာတွေဖြစ်တယ်။ မြို့တော်တွေလူ စိတ်ဝင်စားစေဖို့ လူမှုရေးပြဿနာတွေ - ဆေးလိပ်သောက်တာ၊ ဆယ်ကျော်သက် ကိုယ်ဝန်ဆောင်တဲ့ ကိစ္စတွေကို ဖြေရှင်းဖို့လဲ Marketing ကို သုံးနိုင်တယ်။ ဝိသုကာလက်ရာ အကောင်းစားတွေနဲ့ မြို့တော်ကို ဆောက်ထားပေးမယ်၊ လူတွေ လျှောက်ကြည့်စရာ လမ်းမရှိ၊ ကားလမ်းပဲရှိတာမျိုးဟာလဲ။ Marketing ပြဿနာပါပဲ။”

“ဆေးလိပ်ကို ကြော်ငြာကောင်းကောင်းနဲ့ ကြော်ငြာနေကြချိန်မှာ ဒါတွေကို ဆန့်ကျင်ကြော်ငြာနိုင်ရမယ်။ ဆေးလိပ်သောက်မှာလား ကျန်းမာရေး၊ အသက်ရှည်ရေး၊ အသက်ကောင်းကောင်းရှုနိုင်ဖို့ မြန်မြန်သွားနိုင်ဖို့ အကျင့်တွေပြောင်းဖို့ ကြိုက်တာရွေးနိုင်တယ်။ မူးယစ်ဆေးဝါးကိစ္စ၊ ကိုယ်ခံအားကျ ရောဂါစတဲ့ အကြောင်းတရားတွေ အများကြီးရှိတယ်။ ဒီကိစ္စအတွက် Marketing သဘောတရားတွေကို သုံးနိုင်တယ်။”

“ကျွန်တော့်စာအုပ်ကစာမျက်နှာ(၇၀၀)လောက်ရှိတယ်။ အချိန်အတော်ပေးဖတ်ရမယ်။ ဒုတိယအကြိမ်၊ တတိယအကြိမ် ရိုက်တဲ့စာအုပ်ကို ဖတ်ကြည့်ရင် လွှင့်ပစ်ချင်မယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ အနှစ် (၂၀) နဲ့ အခုတူတော့ဘူး။ အမှုဆောင်အရာရှိ တစ်ယောက်က (၁၉၆၇) ခုနှစ်က ပထမအကြိမ် ရိုက်တဲ့စာအုပ်ကို၊ ယူလာပြီး အမှတ်တရလက်မှတ် ရေးထိုးခိုင်းတယ်။ လက်မှတ်မထိုးပေးခင် မေးပါရစေဦး၊ ခင်ဗျားမှာ ဒီစာအုပ်ရှိထားပြီး အသုံးချဖြစ်လား? အင်တာနက်ဆိုတာ သိသလား? ဒီစာအုပ်က အင်တာနက်မပေါ်ခင်က ရေးထားတာ၊ (Customer Equity) ဆိုတာ သိသလား၊ အဲဒီဝေါဟာရ မပါဘူးတဲ့၊ Brand Equity ရော မတွေ့ဘူး မသိဘူးတဲ့။ သူ့အဲဒီစာအုပ်ကို လွှင့်ပစ်ရတော့မယ်လို့ သဘောပေါက်လာတယ်။ ပြီးတော့ သူကခင်ဗျား စာအုပ်အသစ် ဝယ်စေချင်တာလားလို့ မေးတော့ ကျွန်တော်က ဟုတ်တယ်လို့ ဖြေလိုက်တယ်။”

“Marketing ဘာသာရပ်ကလည်း တော်လှန်ရေးတရပ် လို့ ပြောင်းလဲနေတာ။ အခု ရိုးရိုးကြေညာတဲ့ နည်းသာမက။

အင်တာနက်က ဈေးကွက်တင်တဲ့နည်း (၂) ခုလုံး တွဲသုံးနေကြတယ်။ အင်တာနက်က ၃၀% လောက် ရိုးရိုးက ၇၀% လောက် နောက်ဆိုင်ရင် ၅၀ : ၅၀ လောက် ဖြစ်မယ်ထင်တယ်။”

“Marketing လောကရဲ့ အနာဂတ်ခေါင်းဆောင်တွေဟာ လဲ၊ အသက် (၃၀) လောက်တွေ ဖြစ်မယ်၊ အခုရှိနေတဲ့ (၆၀) တွေ (၇၀) တွေမဟုတ်ဘူး။ သူတို့က ဒစ်ဂျစ်တယ်ခေတ် အကြောင်းသိတဲ့သူတွေဖြစ်တယ် သမားရိုးကျ မားကတ်တင်း လဲ ပျောက်သွားမှာမဟုတ်ဘူး။ နှစ်ခုရောပြီး သုံးနိုင်မယ်။ အခု ဒီမှာ ရောက်နေတဲ့ လူငယ်တွေအတွက် အလားအလာတွေ တွေနေရတယ်။”

“မြန်မာနိုင်ငံကို ပြန်လာချင်ပါသေးတယ်၊ ပြန်လာတဲ့အခါ ပိုအားကောင်းတဲ့ လုပ်ငန်းတွေ ကောင်းကောင်း ကျေကျေ နပ်နပ် အလုပ်လုပ်နေတဲ့လူတွေ၊ အာဆီယံအဝန်းအဝိုင်းမှာ အားကောင်းမောင်းသန်နဲ့ အရေးပါတဲ့ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအဖြစ် မြင်လိုပါတယ်။ အာဆီယံမှာ အင်ဒိုနီးရှားပြီးရင် မြန်မာက အကြီးဆုံး၊ ကိုယ့်ဈေးကွက်ဟာ ဒေသကြီး တစ်ခုလုံးပါ သန်း(၆၀၀)ပါ။ ခင်ဗျားတို့နိုင်ငံက ကမ္ဘာမှာ ပေါက်ရောက်တဲ့ ကုန်ပစ္စည်းတွေ ကုန်အမှတ်တံဆိပ်တွေ ထွက်ပေါ်လာတာကို မြင်လိုပါတယ်။ အမေရိကန်၊ ကနေဒါမှာ ဝယ်လို့ရတဲ့ တံဆိပ်တွေ၊ ပစ္စည်းတွေ ဖြစ်စေချင်ပါတယ်။ ဒီအဆင့်ကို ရောက်ဖို့က ပထမဆုံး ဒေသထဲမှာ ပေါက်ရောက်တဲ့ ထင်ရှားတဲ့ ထုတ်ကုန်နဲ့ တံဆိပ်ဖြစ်ရမယ်။ တရုတ်နိုင်ငံက ဝယ်ချင်တဲ့ ထုတ်ကုန်နဲ့ တံဆိပ်ဖြစ်ရမယ်။ ထိုင်းနိုင်ငံက ဝယ်ချင်တဲ့ ထုတ်ကုန်၊ အိန္ဒိယက ဝယ်ချင်တဲ့ ထုတ်ကုန် ဖြစ်ရပါမယ်။ ဒေသမှာ ကျော်ကြားတဲ့ ထုတ်ကုန်ကနေ ကမ္ဘာကျော် ထုတ်ကုန် မဖြစ်ဘူးလို့ ဘယ်ပြောနိုင်မလဲ။”

ကျေးဇူးတင်ပါတယ်၊ ကံကောင်းကြပါစေ။

“ဒေသမှာ ကျော်ကြားတဲ့ ထုတ်ကုန်ကနေ ကမ္ဘာကျော်ထုတ်ကုန် မဖြစ်ဘူးလို့ ဘယ်ပြောနိုင်မလဲ”

(၃) သူကတော့၊ သူထင်ထားတာထက်၊ ပရိတ်သတ်များတာ အတွက်၊ အတော်အထင်ကြီးသွားပုံ ရပါတယ်။ ဒေသမှာပေါက် ရောက်တဲ့၊ ကမ္ဘာမှာပေါက်ရောက်တဲ့ ထုတ်ကုန်တွေ၊ ပစ္စည်း တွေဖြစ်အောင် ကြိုးစားကြဖို့လဲ အားပေးတိုက်တွန်းသွားခဲ့ ပါတယ်။ မားကတ်တင်းဘာသာရပ်ရဲ့ သဘောသဘာဝနဲ့ အပြောင်းအလဲတွေကိုလဲ ပြောကြားသွားခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော်မှတ်မိတာက၊ သူဟာ၊ ဘောဂဗေဒဘာသာ ရပ်နဲ့၊ မဟာဘွဲ့ရော၊ ပါရဂူဘွဲ့ကိုပါ ရရှိခဲ့သူဖြစ်ပြီး၊ သူ့ရဲ့ စာအုပ် ထဲမှာ၊ ကျွန်တော်အကြိုက်ဆုံးက၊ The Marketing of Nations ဆိုတဲ့၊ နိုင်ငံရဲ့ ဥစ္စာနေတွေ မဟာဗျူဟာမြောက်တည်ဆောက် နည်းဆိုတဲ့ စာအုပ်ပါ။ ကျွန်တော်နားလည်သလောက် တော့၊ အဲဒီစာအုပ်ထဲက မဟာဗျူဟာတွေဟာ၊ ကျွန်တော် တို့ မသုံးရသေးတာတွေ ဖြစ်နေလေတော့ အဲဒီစာအုပ်ဟာ လွှင့်ပစ်ရမယ့် စာအုပ်တော့မဟုတ်ပါဘူး။

ပြီးတော့၊ ကျွန်တော်တို့တတွေဟာ သူများလွှင့်ပစ်ထား တဲ့ စာအုပ်တွေ ကောက်ကိုင်နေရဆဲ ဘဝမဟုတ်တော့ဘူး ထင်ပါရဲ့လို့၊ မတွေးရဲ တွေးရဲ၊ တွေးမိတာပါပဲ။

ခင်မောင်ညို (ဘောဂဗေဒ)

မောင်ရန်အေး

နိုင်ငံစုံကုမ္ပဏီတစ်ခုက စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ခေါင်းဆောင် တစ်ယောက် ဖြစ်ရခြင်း မီးစစ်-ဥပ္ပရပ်ဘီဘက

ပက်ပစီဖိတ်လောကုမ္ပဏီရဲ့ ကူညီပံ့ပိုးမှု၊ ယူနက်စကိုရဲ့ အစီအစဉ်နဲ့ ရန်ကုန်စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်မှာ ဇန်နဝါရီလ ၁၆ရက် နေ့က ဖွင့်လှစ်ခဲ့တဲ့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှု ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး (Center of Excellence) ဖွင့်ပွဲကို တက် ရောက်လေ့လာခွင့်ရခဲ့တယ်။ ပြီးတော့ ပက်ပစီ အာရှပစီဖိတ် ဒေသခွဲ ဥက္ကဋ္ဌရဲ့ မဟာပြောပို့ချချက်ကိုလည်း နားထောင်ခွင့် ရခဲ့ပါတယ်။

ဒီပဟိုဌာနရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်က မြန်မာနိုင်ငံမှာရှိတဲ့ လူငယ်တွေရဲ့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုတွေ အလုပ်ခွင်ဝင်ရောက်နိုင်မယ့် ကျွမ်းကျင်မှုတွေကို မြှင့်တင် ပေးဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ပက်ပစီဆိုတာကလည်း ကိုယ်ကျင့်တရား ရှိတဲ့ လုပ်ပုံလုပ်နည်းတွေ၊ အမယ်စုံတာကို မြှင့်တင်ပေးတဲ့ ဝန်ထမ်းတွေ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုကို အားပေးတဲ့၊ နာမည်ကောင်း ရထားတဲ့ ကမ္ဘာကျော်ကုမ္ပဏီတစ်ခုပါပဲ။ ဒီပဟိုဌာနကနေ လုပ်ငန်းတွေ လိုအပ်တဲ့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပညာရပ် တွေသင်ပေးမယ်။ အချိန်တိုသင်တန်းတွေဖွင့်မယ်။ ပြင်ပက ဧည့်သည်တွေ ကြွရောက်ဟောပြောတာတွေ ပြုလုပ်မယ်။ သတင်းနဲ့ ဆက်သွယ်ရေးနည်းပညာတွေကိုလည်း သင်ကြား ပေးမယ်လို့ သိရပါတယ်။

သင်တန်းဖွင့်ပွဲမှာ "နိုင်ငံစုံ ကုမ္ပဏီတစ်ခုက စီးပွားရေး လုပ်ငန်း ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်ဖြစ်ရခြင်း" အကြောင်းကို မီးစစ်ဘီဘက ဆွေးနွေးသွားတာ အလွန်စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းလို့ တစ်ဆင့်ပြန်ပြီး ဖောက်သည်ချချင်ပါတယ်။

တကယ်တော့ ပက်ပစီဆိုရင် ကျွန်တော်တို့က ဖျော်ရည် ကုမ္ပဏီတစ်ခုလို့ မြင်ပေမယ့် သူပြောပြမှပဲ ကမ္ဘာပေါ်မှာ အကြီးဆုံး စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းကြီး တစ်ခုဖြစ်ကြောင်း အာလူးကြော် (Frito-Lay) ထုတ်လုပ်ဖို့ အာလူးတန် ၄ သန်း

ထွက်အောင် စိုက်ပျိုးရတယ်။ ကွေကာအုပ်အတွက် ဂျုံ တန် ၆ သိန်း၊ လီမ္မော်သီးနဲ့ တခြားအသီးအနှံတွေ ဟင်းသီး ဟင်းရွက်တွေ တန် ၃ သန်းလိုအပ်တဲ့အကြောင်း၊ နိုင်ငံ ပေါင်း ၃၀ ကျော်မှာ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတွေ လုပ်နေတဲ့ အကြောင်း သိရပါတော့တယ်။

အာရှပစီဖိတ်ဒေသမှာပဲ လူဦးရေသန်း ၁၀၀၀ လောက်ရှိ စတုရန်းမိုင် ၅.၇ သန်းကျော် ကျယ်ဝန်းတဲ့ ၂၂ နိုင်ငံ ပါဝင်တဲ့ ဈေးကွက် ၂၅ ခုရှိနေတယ်။ လုပ်ငန်းလုပ်ပုံလုပ်နည်းကလည်း တစ်မျိုးထဲမဟုတ် ဖက်စပ်လုပ်တာက ၅ ခုကုမ္ပဏီပိုင်စက်ရုံက ၁၆ ခု၊ ဖရန်ချိုက်စ် ပေးထားတာက ၂၁ ခု၊ ဝန်ထမ်း ၆၃၀၀ မှာ နိုင်ငံသား ၂၅ မျိုးအမျိုးသမီးအမှုဆောင်အရာရှိက ၃၇%။ ဖရန်ချိုက်စ်ဝန်ထမ်း ၇၀၀၀၀၊ လယ်သမားတွေက ၆၈၀၀ ကျော်ရှိတယ်။

ပါကစ္စတန်၊ ထိုင်း၊ ဗီယက်နမ်၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ ဩစတြေးလျ နဲ့ နယူးဇီလန်တို့မှာ လယ်သမားတွေနဲ့ မြေယာ (၁၀၈၇၅) ဟက်တာမှာ ဒေသခံတွေနဲ့ ပူးတွဲလုပ်ကိုင်တာတွေ ရတယ်။ စိုက်ပျိုးရေးနိုင်ငံဖြစ်တဲ့ မြန်မာနိုင်ငံမှာလည်း အဲသလို ပူးတွဲ လုပ်မယ့် အလားအလာ ရှိနေတယ်။

ကျွန်တော့်စိတ်ထဲမှာနိုင်ငံတကာကုမ္ပဏီတွေမြန်မာနိုင်ငံ ထဲဝင်လာရင် ဈေးကွက်ဝေစု တချို့ရသွားမှာ ဖြစ်ပေမယ့် ကိုယ့်နိုင်ငံအကြောင်း၊ ကိုယ့်ဈေးကွက်အကြောင်းကို ကိုယ် အသိဆုံးမို့ ကိုယ်တစ်ပန်းသာတဲ့ နယ်ပယ်တွေ အများကြီး ကျန်မယ်လို့ ထင်ခဲ့မိတယ်။ ပက်ပစီက ဆွေးနွေးတာကို နားထောင်ပြီးတော့ အဲဒီအမြင်အတော်လေး လျော့ပါးသွား တယ်။ သူက ကမ္ဘာတစ်ဝန်း ဖြန့်ကျက်တဲ့ တံဆိပ်တွေ၊ ပစ္စည်း တွေ ထုတ်လုပ်သလို ဒေသအလိုက်၊ ဒေသအကြိုက် တံဆိပ် တွေ၊ ပစ္စည်းတွေလည်း ထုတ်လုပ်သေးတာကိုး။ ဒေသခံတွေ

ရဲ့အကြိုက်တွေ၊ မျှော်လင့်ချက်တွေကို ဒေသခံဝန်ထမ်းတွေ ကနေတစ်ဆင့် ရယူပါသတဲ့။ ဒေသခံကုမ္ပဏီတွေက ဒေသရဲ့ အကြိုက်၊ ဒေသရဲ့ မျှော်လင့်ချက်၊ ဈေးကွက်ရဲ့ မျှော်လင့်ချက် တွေကိုဘယ်လောက် တွက်ဆနိုင်ကြသလဲ၊ နားလည်နိုင်ကြ သလဲ။

ရည်ရွယ်ချက်ရှိတဲ့ စွမ်းဆောင်မှု (Performance with Porpose) ဆိုတဲ့ ဆောင်ပုဒ်ရဲ့အောက်မှာလူတွေနဲ့ ကမ္ဘာကြီး ရဲ့ ကျန်းမာကြံ့ခိုင်တဲ့ အနာဂတ်အတွက် ရင်းနှီးမယ်၊ ရေရှည် အမြတ်ကိုကြည့်မယ်။ အားလုံးက အကျိုးရှိရင် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းအတွက်လည်း အကျိုးရှိမယ်လို့ မြင်တယ်။

သူဟောပြောအပြီးမှာ သင်တန်းသား တစ်ယောက်က ကုမ္ပဏီတွေရဲ့ လူမှုရေးတာဝန်ကျေပွန်မှု (Corporate Social Responsibility) အကြောင်း မေးမြန်းစူးစမ်းတယ်။ တကယ် တော့ အဲဒီဝေါဟာရကို သီးခြားမသုံးပေမယ့် သူတို့လုပ်ငန်းရဲ့ လုပ်ပုံကိုင်ပုံတွေမှာ အားလုံးအကျိုးဝင်နေတာ တွေ့ရပါတယ်။

သူ့ရဲ့ လုပ်ပုံကိုင်ပုံက ရည်ရွယ်ချက်လေးရပ်မှာ အခြေခံ မယ်။ ဒီနေရာမှာ စဉ်ဆက်မပြတ် (Sustainable) ဆိုတဲ့ ကျွန်တော်တို့က ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး သုံးနှုန်းတဲ့သဘောတရားကိုဘာလူကားရေး၊ လူသား၊ အစွမ်းအစ တွေ့နဲ့ပါ တွဲဖက်သုံးသွားတာ တွေ့ရတယ်။ ငွေကြေးအရ စဉ်ဆက်မပြတ်ဖို့ ကမ္ဘာမြေရဲ့ သဘာဝသယံဇာတတွေ စောင့်ရှောက်ဖို့ အစွမ်းအစရှိသူတွေ ပါရမီရှင်တွေ စဉ်ဆက် မပြတ် ရရှိစေဖို့အတွက် လူသားတွေ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေ ဖြစ်ပါတယ်။

လက်ရှိစီးပွားရေးလုပ်ငန်း ပတ်ဝန်းကျင်ကိုတော့ အချက် ၃ ချက်နဲ့ အကျဉ်းချုံးတင်ပြသွားတယ်။ ပိုမိုရှုပ်ထွေးလာတယ်။ ယုံကြည်မှုတွေ ကျဆင်းလာတယ်။ ချိတ်ဆက်ဆက်သွယ်မှု တွေ တိုးပွားလာနေတယ်။

အဓိကကျတဲ့ သဘာဝသယံဇာတတွေ ရှားပါးလာနေ တော့ စိုးရိမ်စရာတွေ ဖြစ်ပေမယ့် တာဝန်သိသိစားသုံးကြဖို့၊ ပညာပေးဖို့၊ အစိုးရတွေ၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းတွေ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ဖို့ အခွင့်အလမ်းကောင်းဖြစ်တယ်။ ကမ္ဘာ့ စီးပွားရေး အဆောက်အအုံမှာ မတည်ငြိမ်မှုတွေ၊ သဘာဝ ဘေးရန်တွေများနေတာ၊ အထူးသဖြင့် ယူရိုဒေါ်မှာ ဒုက္ခရောက်

နေကြတာတွေကို တွေ့နေရတယ်။ အစိုးရ၊ ကုမ္ပဏီတွေ အမှုဆောင်အရာရှိတွေနဲ့ ဘဏ္ဍာရေးနယ် ပယ်တွေအပေါ် အများပြည်သူတွေရဲ့ ယုံကြည်ကိုးစားမှုတွေ သိသိသာသာ ကျဆင်းနေတယ်။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေက လူ့အဖွဲ့ အစည်း တွေကို အကျိုးပြုတဲ့လုပ်ငန်းတွေ ဆောင်ရွက်ပေးဖို့လိုတယ်။

မြင်သာထင်သာရှိဖို့မှန်ကန်တဲ့ခေါင်းဆောင်မှုတွေ၊ အစစ် အမှန် ဆက်သွယ်ဆက်ဆံမှုတွေလည်းရှိဖို့ လိုအပ်တယ်။ လူမှုမီဒီယာတွေကလည်း စွမ်းရည်မြင့်လာနေတယ်။

ပက်ပီစီရဲ့ ခေါင်းဆောင်မှုပုံစံမှာသူများတွေ လုပ်ချင် ကိုင်ချင်အောင်၊ စိတ်အားတက်ကြွအောင် လုပ်ပေးတာ၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်တာနဲ့ ဩဇာလွှမ်းမိုးတာဆိုတဲ့ ကိုယ်နဲ့ အတူတူခြားသူတွေပါ ပါဝင်လာအောင် အတူဆွဲခေါ်တာ အပြင် သိက္ခာနဲ့အညီပြုမူတာ၊ ယုံကြည်မှု တိုးပွားအောင် လုပ်တာဆိုတဲ့ နည်းမှန်ကမ်းမှန်တွေပါ ပါဝင်တာတွေ့ရတယ်။

ပက်ပီစီရဲ့တန်ဖိုးထားမှုမှာဖော်သည်တွေ၊ စားသုံးသူတွေ နဲ့ ကိုယ်နေတဲ့ ကမ္ဘာကြီးကို ကြင်နာဖို့၊ ကိုယ်ဂုဏ်ယူနိုင်တဲ့ ထုတ်ကုန်တွေကိုပဲ ရောင်းချဖို့၊ မှန်မှန်ကန်ကန် ဖြောင့်ဖြောင့် မတ်မတ်ပြောဆိုဖို့၊ ရေတိုနဲ့ ရေရှည် အချိန်အဆမှန်ကန်ဖို့၊ အမျိုးအမယ် ကွဲပြားမှုကို လက်ခံပါဝင်ခွင့်ပြုပြီး အောင်မြင်မှု ရစေဖို့၊ သူတစ်ပါးကို လေးစားလို့ အတူတကွ အောင်မြင်ကြဖို့ ဆိုတာတွေ ပါဝင်ပါတယ်။

သူကတစ်ယောက်တည်း ပြောတာမဟုတ်၊ မေးခွန်းတွေ ကို ဖြေကြားရာမှာ သူနဲ့အတူပါလာတဲ့ အိန္ဒိယနိုင်ငံသား၊ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံသားစတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကိုပါ မိတ်ဆက်ပွဲ ထုတ်ပေးပြီး ဖြေကြားစေတာလည်း ထူးခြားမှု တစ်ခုပါပဲ။

ခေါင်းဆောင်မှုဆိုရာမှာ တာဝန်ယူဖို့၊ အချိန်ကိုက် ဆုံးဖြတ်ချက်တွေ ပေးဖို့၊ အာရုံစိုက်ရမယ့် ဈေးကွက်ရှာဖို့၊ ကိုယ့်ဝန်ထမ်းတွေဟာ သံတမန်တွေလို ထင်ရှားစေဖို့၊ တီထွင်ဆန်းသစ်ဖို့၊ ဝန်ထမ်းတွေရဲ့ ကောင်းကျိုးချမ်းသာနဲ့ စိတ်ကျေနပ်မှုကို အာရုံစိုက်ဖို့တွေအကြောင်း ပြောသွားခဲ့ ပါတယ်။

မောင်ရန်အေး

“ မှ တစ်ပါး၊ အခြား ရှိ ”

ဦးထွန်းနိုင်

နာမည်ကျော် အမေရိကန်တက္ကသိုလ်ကြီးများ၏ အမ်ဘီအေ ဒီဂရီများအတွက် လက်ကမ်းကြော်ငြာများကို တွေ့ဖူးကြမလားမသိ။ ဤတက္ကသိုလ်မှ အနီအမ်ဘီအေသာ ရလိုက်စမ်း၊ ခံစားရရှိနိုင်မည့် အကျိုးကျေးဇူးအဖုံဖုံ။ ပရိုဂျက်လွှမ်းမောဖွယ်က မည်သို့၊ စာသင်ခန်း ခေတ်ရှေ့ပြေး ပုံကမည်နယ်၊ ဆွတ်ပျံ့ဖွယ် အသွယ်သွယ်အထူးထူး။ မြူးပျော်တက်ကြွ၊ ရွှင်အားရနေကြကုန်သော နိုင်ငံစုံကျောင်းသူကျောင်းသားများ၏ ပုံရိပ်များ။ စက္ကူချောချော၊ အရောင်စုံစုံ၊ အရပ်လှလှ။

တချို့တွင်သကာဖုံး၊ နောက်ဆုံးစာမျက်နှာ မတော့၊ လက်တွေ့ကျကျ။ တစ်သက်တာမက်စရာ၊ အမ်ဘီအေဘွဲ့ မဟာ၏ ငွေဘဏ္ဍာအကျိုးအမြတ်ကို အစိုးဖြတ် ဖော်ပြလေ့ရှိပါသည်။ အချုပ်အားဖြင့် အမ်ဘီအေဘွဲ့အတွက် ခန့်မှန်းစုစုပေါင်းကုန်ကျစရိတ် = ဒေါ်လာ တစ်သိန်း။ အနားမယူမီ ကာလအတွင်း ဤဘွဲ့ကြောင့် ပိုမိုခံစားရရှိနိုင်ခြေရှိသော အမြတ်ခွန်နှုတ်ပြီး ခန့်မှန်းဝင်ငွေ = ဒေါ်လာ လေးသိန်း။ ထို့ကြောင့် အမ်ဘီအေဘွဲ့မှ ရရှိနိုင်မည့် အသားတင်အမြတ် = ဒေါ်လာသုံးသိန်း။ အတွက် အရေးမှာ စက်သူဌေး။ ကလေးတောင်မှ တွက်တတ်သေး။ တစ်သက်တာမက်စရာပါတကား။

ဟုတ်ပါ့မလား ကိုကာဠုရယ်။

တကယ်တမ်းတွင်မူ အမှန်နှင့် ပိုမိုနီးစပ်ရန် အခြားထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် အချက် အနည်းဆုံး (၄) ချက် ရှိပါဦးမည်။

၁။ အမ်ဘီအေ တက်ရောက်ရန် စိတ်ဝင်စားသူများ၊ တက်ရောက်ဖြစ်သူများ အားလုံးလိုလိုတို့သည် ဤဘွဲ့ သင်တန်းသို့ မတက်ရောက်ဖြစ်လျှင်လည်း နှစ်စဉ် သာမန်နှစ်တိုးလစာများကို ခံစားရရှိကြမည့် အလုပ်အကိုင်ရှိပြီးသူများ ဖြစ်ကြလေ့ရှိပါသည်။

၂။ အမ်ဘီအေရရန် (၂) နှစ်ကြာပါမည်။ ယင်း (၂)နှစ် လစာခန့်မှန်းဝင်ငွေဒေါ်လာ တစ်သိန်း နှစ်နာပါမည်။ ထို့ကြောင့် အမ်ဘီအေအတွက် အမှန်ကုန်ကျစရိတ်သည် ဒေါ်လာ (၁) သိန်း မဟုတ်၊ ဒေါ်လာ (၂)သိန်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤဒေါ်လာ (၂)

သိန်း ကိုသာ မှန်မှန်ကန်ကန် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံနိုင်ပါက ကြော်ငြာပါ အမ်ဘီအေကြောင့် ပိုရနိုင်မည့် ဝင်ငွေထက်ပင် ပိုမိုခံစားရရှိနိုင်ခြေ ရှိပါသည်။

၃။ အငြိမ်းစားမယူမီ နောင်လာမည့် နှစ် (၂၀) (၃၀) ကာလအတွင်း ရရှိနိုင်မည့် ဝင်ငွေရရှိနိုင်ခြေများကို ယခုကတည်းက မျှော်မှန်းတွက်ချက်ထားခြင်းများမှာ စင်စစ်အားဖြင့် အလွန်တရာ မရေရာသည့်ကိစ္စ ဖြစ်ပါသည်။

၄။ နောက်ဆုံးအချက်အဖြစ် ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်မှာ အမ်ဘီအေမှတစ်ပါး၊ အခြားမရှိတော့ပြီလား။ ဟူသော အရေးပါသည့် အချက်ဖြစ်ပါသည်။ မိမိဘဝတက်လမ်းအတွက် အမ်ဘီအေအလား တွန်းအားတက်အား ပေးနိုင်သည့် “မှတစ်ပါး အခြားအခြားစရိတ် သက်သာဘွဲ့မဟာ” များကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်သေးကြောင်း သတိမမေ့အပ်ပါ။ အကောင်းဆုံးဆိုသည်နှင့် ဒုတိယအကောင်းဆုံးတို့ကို စနစ်တကျ ချင့်ချင်ချိန်ချိန် နှိုင်းယှဉ်စဉ်းစားရန် အလျဉ်းသတိမရ ဖြစ်တတ်ကြလေ့ရှိပါသည်။ alternative blindness (အခြားမဲ့မျက်ကန်း) ဖြစ်နေတတ်ကြပါသည်။

ငွေကြေးကမ္ဘာမှ ဥပမာလေးတစ်ခု။ သင်၏ ငွေစုစာအုပ်တွင် စုဆောင်းငွေအချို့ ရှိသည်ဆိုပါစို့။ ယင်းစုငွေလေး၏ နောင်ရေးဘဏ္ဍာအကြံပေး (investment broker) တစ်ဦးနှင့် ဆွေးနွေးကြည့်ကြပါစို့။

၅% တိုးရမည့် ငွေချေးစာချုပ် (bond) ပြောင်းဝယ်လိုက်ပါလား။ အခုအတိုင်း ငွေစုစာအုပ်ထဲဆက်ထားရင် ၁% တိုး ပဲရတယ်လေ။

ငွေချေးစာချုပ် ပြောင်းဝယ်လိုက်တာ ကောင်းမှာပေါ့။ ဒီလောက်တောင် ရှင်းနေတဲ့ကိစ္စ။

ဤဆုံးဖြတ်ချက် မှန်သလား။ ယတိပြတ် မသေချာပါ။ တစ်ခုတော့သေချာပါသည်။ ရွေးစရာနှစ်မျိုးတည်းကိုသာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားခြင်းကား မှားနေသည်မှာ သေချာပါသည်။ ယင်းစုဆောင်းငွေဖြင့် ပြုလုပ်နိုင်သော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု

အခွင့်အလမ်းအရပ်ရပ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်သုံးသပ်ပြီးမှ၊ အကျိုးအရှိဆုံးကို ရွေးချယ်ခြင်းသည်သာ စနစ်အကျဆုံး ရွေးချယ်ဆုံးဖြတ်နည်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ကမ္ဘာ့အငွေဆုံး အမေရိကန် ငွေကြေးမြှုပ်နှံသူ William Buffett ၏ လမ်းညွှန်ချက်မှာ ရိုးရိုးရှင်းရှင်းလေးပင် ဖြစ်သည်။ 'လက်ရှိ ပြုလုပ်ထားပြီးဖြစ်သည့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအား ထပ်မံတိုးချဲ့မြှုပ်နှံရေးအပါအဝင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အရောင်းအဝယ်အလွှဲအပြောင်းအပေးအယူ (deal) တစ်ခုစီ တစ်ခုစီတိုင်းကို တည်ဆဲအချိန်အခါ အခြေအနေတွင် ဖြစ်ပေါ်ရရှိနိုင်သော ဒုတိယအကောင်းဆုံးဖလှယ်မှု (second best deal) နှင့် နှိုင်းယှဉ်သုံးသပ်ပြီးမှ ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ပါ" ဟူ၍တည်း။

အကြောင်း အမျိုးမျိုးကြောင့် Warren Buffet ကဲ့သို့ မစဉ်းစားကြကုန်သော alternative blindness (အခြားမဲ့မျက်ကန်း) ဖြစ်နေကြသည် နိုင်ငံရေးသမားများ၊ အုပ်ချုပ်သူအာဏာပိုင်များ၊ များစွာရှိပါသည်။ မြို့တစ်မြို့ရှိ မြေလွတ်မြေကွက်ကြီးတစ်ခုတွင် ခေတ်မီ ဘက်စုံအားကစားစခန်းသစ်ကြီး တစ်ခုတည်ဆောက်ရန် စဉ်းစားနေကြသည် ဆိုပါစို့။ မြေကွက်ကြီးအား အလကား ပစ်ထားသည်နှင့်တူလျှင် ဤစီမံကိန်းသည် မြို့အတွက် ဝင်ငွေရရှိရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ လူမှုရေး အကျိုးတရားများ ရရှိစေနိုင်မည် ဟူသော အကြောင်းပြချက်တို့ဖြင့် စီမံကိန်းအား ထောက်ခံသူများက ထောက်ခံကြသည်။ ဤသို့ရွေးချယ်စရာ တစ်ခုတည်းအတွင်း ကန့်သတ်ဘောင်ခတ်စဉ်းစား ထောက်ခံဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် အပြည့်အဝမှန်ကန်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

ဤအားကစားရုံ တည်ဆောက်လိုက်သောကြောင့် မြို့အနေဖြင့် လက်လွတ်ဆုံးရှုံးသွားရနိုင်သော အခြား အခွင့်အလမ်းများအားလုံး - ဥပမာ-ယင်းမြေကွက်တွင် မြို့အတွက် အခြား လိုအပ်နေနိုင်သော တက္ကသိုလ် စာသင်ကျောင်း ဆောက်လုပ်ခြင်း၊ ယဉ်ကျေးမှုရိပ်မြုံ့က ဇာတ်ရုံတည်ဆောက်ခြင်း၊ အထွေထွေဆေးရုံကြီး သို့မဟုတ် မီးသင်္ဂြိုဟ်စက် တည်ဆောက်ခြင်း စသည် စသည်တို့ကိုလည်း ထည့်သွင်းနှိုင်းယှဉ် စဉ်းစားမှသာ ပြည့်စုံပါမည်။ မြို့အနေဖြင့် ယင်းမြေကွက်ကို လွှဲပြောင်းရောင်းချခြင်းမှ ရရှိနိုင်မည့် ဝင်ငွေဖြင့် မြို့အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့တွင် အနှစ်နှစ်အလလက တင်ရှိနေသော အကြွေးများကို ပေးဆပ်နိုင်သည့် အခွင့်အလမ်း ရရှိနိုင်သည်မျိုးကိုပင် ထည့်သွင်းနှိုင်းယှဉ်၊ အစုံအလင်

ထည့်သွင်း စဉ်းစားသင့် စဉ်းစားနိုင်ကြောင်း သတိပြုအပ်ပါသည်။

ကဲ-ကဲ အများကိစ္စတွေ အသာထား။ သင်လည်းလေ လောကီသားပေမို့ ပုဂ္ဂလိကအရေး ရွေးစရာတစ်ထွေးနှင့် တစ်ခါမဟုတ် တစ်ဖန်ကြုံရမည်အမှန်၊ မပြောကောင်း၊ မဆိုကောင်း၊ ကံဇာတာပြိုဟုတ်နင်းလို့ ကိုယ်တွင်းတစ်နေရာ ကင်ဆာအကျိတ် စမ်းမိပြီဆိုပါစို့။ အထူးကုထံမှသည် အကျိတ်အခဲ ခွဲမထုတ်လျှင်ဧကန် (၅) နှစ်မှာ သေမည်အမှန် ကြားသိရပြန်ဆိုပါစို့။ အကျိတ်ကို အပြည့်အဝ ထုတ်ဖယ်ပစ်နိုင်မည့် ခွဲစိတ်မှုမှာလည်း လွန်စွာခက်ခဲမည်ဖြစ်သောကြောင့် အတွေ့အကြုံအရ အသက်ရှင်အောင်မြင်နိုင်ခြေ (၅၀%) ခန့်သာရှိကြောင်း ထပ်လောင်းသိရှိရသည် ဆိုပါစို့။

စိတ်မသက်သာစရာ ချည်းပါပဲကလား၊ ဟရို။

ကဲ- ဘယ်လိုများ စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်မလဲ မိတ်ဆွေ။ "သေဖို့သေချာငါးနှစ်မှာ"ကို ရွေးမလား။ "ပျောက်ဖို့ငါးဆယ် ခွဲထုတ်မယ်"ကို ရွေးမလား။ ဒီနှစ်လမ်းကလွဲပြီး တခြားရွေးစရာ နည်းလမ်းတွေ မရှိတော့ဘူးလား။ ဒီနေရာမှာ alternative blindness (အခြားမဲ့မျက်ကန်း) မဖြစ်မိဖို့ အရေးကြီးတယ်နော်။

မိတ်ဆွေနှင့် လက်လှမ်းမီသော အခြားနည်းလမ်းတွေ ရှိနိုင်ပါတယ်။ မျက်စေ့ဖွင့် နားစွင့်ပြီး တခြားနည်းလမ်း တွေရှိမရှိ၊ အဆက်အသွယ်ရှိသရွေ့ အချိန်ရသရွေ့ စေ့ငုလေ့လာ ဖွေရာရပါမယ်။ ဒါ သေရေးနေရေး ကိစ္စလေ။ မလွဲမရှောင်သာ ခွဲစိတ် ရမည်ဆိုသော်မှ အခြားနည်းလမ်းတစ်ခုခု - ဥပမာ ရှိနေသည့် အကျိတ်အား အကုန်အစင် ရာနှုန်းပြည့် ထုတ်ဖယ်နိုင်ခြင်း မရှိသည့်တိုင် အကျိတ်ကြီးထွားနှုန်းကို နှေးကွေးသွားစေနိုင်ပြီး မိမိကို ဆယ်နှစ်ခန့် သက်တမ်း ပိုရှည်စေနိုင်ခြေ ရှိသော အန္တရာယ်လျော့နည်းသည့် invasive surgery သည် အခြားရွေးချယ်နိုင်သည့် နည်းလမ်း တစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်း စုံစမ်းသိရှိနိုင်ပါသည်။ ဤနည်းလမ်းမျိုး ဤဆေးရုံတွင်မရှိလျှင်လည်း လက်လှမ်းမီရာ အခြားဆေးရုံတစ်ခုခုတွင် ပြုလုပ်ရရှိနိုင်ပါသည်။ အသက်ဆက်ရှင်နေနိုင်မည့် နောင်(၁၀)နှစ်အတွင်း မိမိတွင် ကပ်ရောက်ကျန်ရှိနေသော အနာကျိတ်မျိုးကို အမြစ်ဖြုတ် ထုတ်ဖယ်ပစ်နိုင်သည့် ကုထုံးသစ်များ ဤကမ္ဘာတွင် မပေါ်လာနိုင်ဟု မည်သူမလွဲ ဆိုရမည်နည်း။

အချုပ်အားဖြင့်ဆိုသော် ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ရပ် မဖြစ် မနေ ချမှတ်ရန် လိုအပ်လာတိုင်း၊ မိမိတွင် စဉ်းစား ဆုံးဖြတ် ရွေးချယ်စရာ ဟူ၍ “လုံးဝခွဲစိတ်မှုပြုလုပ်ရန်မလို” နှင့် “အန္တရာယ် အလွန်ကြီးမားသည့် ခွဲစိတ်မှု ပြုလုပ်ရန်လို” ကဲ့သို့ သော အဆုံးစွန်ရွေးနည်း နှစ်နည်းတည်းသာ ရှိနိုင်သည် မဟုတ်။ အခြားရွေးစရာ “မှတပါး၊အခြား အခြားများ” ရှိနိုင် ရှာနိုင်သေးကြောင်း မပြတ်သတိ၊ အမှတ်ရှိနေရန်ပင် ဖြစ်ပါ သည်။ သုတနှင့် လောင်း ပညာပေါင်းက ပို၍ကောင်းသော အဖြေရလဒ်မျိုး ရှာဖွေတွေ့သိ၊ ခံစားရရှိနိုင်ပါကြောင်း။

အထက်ပါ စာတန်းတို့သည် Rolf Dobelli ၏ international bestseller ဖြစ်သည့် The Art of Thinking Clearly စာအုပ်ပါ Why It's Never Just a Two-Horse Race; Alternative Blindness သုံးမျက်နှာ စာတန်းတို့ အား အရင်းအတိုင်းနီးပါး ဘာသာပြန် လေ့ကျင့်ထားခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။

အားကျမခံ ဘာသာပြန်သူတွင်လည်း အထက်ဥပမာပါ အဖုအကျိတ် ပြဿနာမျိုးနှင့် တိုးခဲ့ဖူးပါသည်။ သက်ပြည့် ပင်စင်မယူမီက ဖြစ်ပါသည်။ တစ်နေ့ရုံးတွင်း အစည်းအဝေး ထိုင်နေစဉ် ပျင်းပျင်းငေးငေး၊ ကိုယ့်လည်ပင်းလေးဖွဖွ၊ ပွတ်မိ နေရာမှာ ယာဘက်မေးအောက်၊ မပျော့မမာ၊ အဖုရတနာလေး တစ်ခုစမ်းမိသလိုလို၊ သာအယာနှိပ်ကြည့်တော့လည်း မနာ၊ အခါခါ ပွတ်လည်းပျောက်မသွား။ ဒီတခါ ဒုက္ခများတော့မယ် ထင်ပါ။ အစည်းအဝေးပြီးသည်နှင့် မဆိုင်မတွဲ ရုံးဆေးခန်း က ဆရာဝန်မဆီပြေး၊ အောင်မယ်လေး ဆရာမရယ် စမ်းကြည့် ပေးပါအုံး။ အဆီလား၊ အခဲလား၊ အဖုလား၊ အကျိတ်လား၊ အမှန်တကယ်လား၊ အန္တရာယ်လား၊ အမ်ဘီဘီအက်စ် ဆရာဝန်မ၊ အသက်က ငါးဆယ်ကျော်၊ ရှော်တော်တော် မဟုတ်၊ တတ်သမျှမှတ်သမျှ စမ်းသပ်သေအချာ၊ စေတနာ အပြည့် “သိပ်လည်းအဖြစ် သဲမနေပါနဲ့ ဆရာရယ်။ ဆရာ တို့အဆင့်က လိုအပ်ရင် health insurance နဲ့ နိုင်ငံခြား အထိသွားကုလို့ ရပါတယ်။ အဖုကလေး ရှိနေတာတော့ ဟုတ် ပါတယ်။ ကျွန်မ professor ဆရာ.....ဆီ စာရေးပေးလိုက် ပါမယ်။ စိတ်ချသွားရအောင်၊ ဆရာ....နဲ့ သွားတွေ့လိုက်ပါ။ အဆင်ပြေသွားမှာပါ။’

သို့နှင့်ပင် ကျွန်တော်သည် အိပ်၍မပျော်သော ညတည ကုန်လွန်အပြီး ထိုစဉ်က နာမည်ကြီး FRCS ဆရာဝန်.....၏

ကိုယ်ပိုင်ဆေးခန်းရှိရာသို့အပြေးအလွှားရောက်ရှိခဲ့ရပါသည်။ ဆရာဝန်ကြီးကား မရောက်သေး။ ကိုယ့်ထက် အမှတ်စဉ် စော၊ ရင်မောစွာထိုင်စောင့်နေသူ လူနာများ၊ လှုပ်လှုပ်ရှားရှား ဆေး နမူနာမယ်များ၊ ခန်းလုံးပြည့်။ ကိုယ့်ရုံးမှာဆို၊ ကိုယ်က အကောင်၊ ဒီမှာတော့ မင်းသာမညောင်။ မင်းလည်းစောင့် ပေ ဦးတော့မောင်။

ဟော- ဆရာလာပြီ။ ဆရာလာပြီ။ အားလုံး လှုပ်ရှား သွားကြသည်။ ဖြူဖြာနီနီ၊ တပည့်စုံအညီ။ မျှော်တောဇော နှင့် မောနေကြသူများ စိတ်သက်သာသွားကြသည်။ ကိုယ် ကတော့ ကိုယ့်အပူနဲ့ ကိုယ်မို့ ပူလို့ကောင်းတုန်း။ မတွေ့ရ မှာလည်းကြောက်၊ တွေ့ရမှာလည်းကြောက်။ မတွေ့ရခင် လည်းကြောက်၊ တွေ့ပြီးမှ ပိုပြီးတော့များ ကြောက်နေ ရမလားလို့ကြောက်။

ကဲ- အလှည့်ရောက်ပြီ။ ရုံးက ဆရာဝန်မစာကို ထုတ်ပြ လိုက်သည်။ ပါရဂူ ပါမောက္ခတချက်မျှ ဧွေ့ကနဲ ကြည့်လိုက် သည်။ ပြီး၊ မလဲ့တမ်း၊ မထိုင်တမ်း မတ်တတ်ပင် လည်ပင်း ကို ဝှေ့ကနဲ စမ်းလိုက်သည်။ ထိမှန်းပင်မသိလိုက်ရ။ ပညာ ရှိတို့တွေ့၊ ပြေးကြည့်စရာမလို။ “ခွဲရမယ်။ ခွဲထုတ်ဖို့ လို တယ်။ ဒီအတိုင်းထားရင် ပိုကြီးလာမယ်။ ကင်ဆာ ဖြစ်နေ ရင် အသက်ရန်ရှာမယ်။ မြန်မြန်ဆုံးဖြတ်၊ လုပ်စရာရှိတာ မြန်မြန်လုပ်၊ ခွဲမယ်ဆို မနက်ဖန် လာပြန်ပြော။ နောက်အပတ် ဆို ပြည်ပခရီးရှည်သွားစရာရှိတယ်။ ကြာမယ်။ ဟုတ်ပြီလား။ ကဲ နောက်တစ်ယောက်။” နောက်တစ်ယောက်ကား အကျီ ချွတ်ပြီးသား။ အစစ်ခံရန်အသင့်။ နောက်လူနာတစ်ယောက် ပင် ကုတင်ပေါ်ပက်လက်။ သူလည်း အစမ်းခံရန် ရင်ကိုဖွင့်၊ အားလုံး၊ အားလုံး၊ အသင့်၊ အသင့်။ မင်းသဘောပေါက်၊ မင်းအလှည့်ပြီးပြီ။ ဟောဒီက မိတ်ဆက်စာနဲ့လာတဲ့ ဝေဒနာ ရှင်၊ တစ်ခွန်းလေးပင် မဟာလိုက်ရပါကလား။ အာပါပါ။ ချက်ချက်ချာချာ၊ သွက်သွက်ခါခါ၊ လူငယ်လက်တက်၊ ဓား တကယ်ထက်မည့် FRCS၊ ဧတဒဂ်ပါတကား။ သူ့ပါးကွက်သား များကလည်း လူနာကို တွဲသွင်း၊ တွဲထုတ်၊ ဆရာအချိန် မပုပ် အောင် စက်ရုပ်လိုလုပ်နိုင် လှုပ်နိုင် အဟုတ်ပိုင်ကြသူများပါ လား။

ကိုင်း- ဒီအတိုင်း လည်စင်းပေးလိုက်လို့တော့ မဖြစ် သေးပါဖူး။ ကြားဖူးနားဝ၊ second opinion လေးတော့ ဆရာဝန်ကြီး တစ်ယောက်ယောက်ဆီက တောင်းအုံးမှ။

အိပ်ပျက်ပေးတော့ နောက်တစ်ည။ ငယ်သူငယ်ချင်း ဆရာဝန်တွေရော၊ ကြီးမှ မိတ်ဆွေအထွေထွေတွေနှင့် ပါ တစ်ညလုံး ဖုန်းတကလင်လင်လုပ်ပြီး နောက်တစ်နေ့ စိတ်ချ ရသည့် လူရင်းတစ်ဦးက စိတ်ချရသည်ဟု ထောက်ခံ ဆက်သွယ်ပေးလိုက်သော လက်ဟောင်း FRCS ဆရာကြီး တစ်ဦး ရှေ့မှောက်၊ ရောက်ခဲ့ပြန်ပါသည်။ ဒီမှာ လူနာ သိပ်မရှိ။ တိတ်တိတ်ဆိတ်ဆိတ်၊ အေးအေးဆေးဆေး။ ရုပ်ပတ်ဝန်းကျင် အေးငြိမ်းသော်ငြား၊ ကိုယ့်စိတ်ကား မငြိမ်း အေး။ ဒီဆရာကြီးကမူ နွေးနွေးထွေးထွေး။ သစ်သား ကုလားထိုင်တွင် ကျောမှီ၍ မတ်မတ်ထိုင်ခိုင်းသည်။ မေးနည်း နည်းမော့ထားခိုင်းသည်။ သူက နောက်မှ ရပ်၍ မေးအောက် တပိုက် သေချာစမ်းသပ်သည်။ ပြီးမှ ခပ်တိုးတိုး ခပ်အေးအေး ပြောသည်။ " အကျိတ်အိတ်ကလေးကတော့ ရှိနေတာ အမှန် ဘဲ။ စုပ်ထုတ်တဲ့နည်းလည်းရှိတယ်။ ခွဲထုတ်လိုက်ရင်တော့ ပိုရှင်းပိုစိတ်ချရတာပေါ့။ ခွဲရင် အသက်အန္တရာယ် ရှိမလား မေးရင်တော့ သာမန်အားဖြင့်တော့ မရှိဘူးလို့ပြောရမှာပဲ။ ဒါပေမဲ့ အကြောတွေဆုံတဲ့ လည်ပင်းတပိုက်မှာဆိုတော့ မတော်တဆ အသံပျက်သွား၊ ပြောင်းသွားတာမျိုးတော့ တစ်ခါ တစ်လေ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါလည်း ဖြစ်တော့ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ မိုးတွင်းမှာ သင်္ဘောနဲ့ ခရီးသွားဖူးလား။ သင်္ဘောမှောက်တာနဲ့ ကြုံဖူးလား။ အဲဒီလောက်ပဲ probability ဖြစ်နိုင်ခြေ ရှိပါတယ်။ စဉ်းစားရင်း စောင့်ကြည့်အုံးလေ။ တစ်ပတ်နှစ်ပတ်လောက် ထပ်ကြာသွားရုံနဲ့တော့ အသက်အန္တရာယ် မဖြစ်လောက်ပါ ဘူး။" စိတ်အလွန်ပူနေရာမှ နွေးသွားသလိုလို၊ လုံးဝကြီးတော့ မအေးသေး။ ဘယ်လိုအေးနိုင်မတုန်း။ တစ်သက်နှင့်တစ်ကိုယ် ဒီအရွယ်အထိ ထုံဆေးမေ့ဆေးမရှုဘူး။ ဆေးရုံမတက်ဘူးတဲ့ သူလေ။ အခုလို ဓားသွားအောက်မှာ လည်စင်းပေးရမယ့် အရေး၊ အောင်မယ်လေး... အတွေးနဲ့ပင် ကြောက်မိပါရဲ့။ စဉ်းစားကြည့်လေ။ မတော်တဆ၊ ဓားတစ်ချက်ချော်ကာမျှ နဲ့၊ အခန့်ဆုံးဆိုတဲ့ ပင်ကိုယ်သံပျောက်၊ မနဲလေး အသံပေါက် သွားနိုင်သတဲ့။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ပထမ FRCS နဲ့ စာရင်တော့ နည်းနည်းစိတ်သက်သာရာရစေတယ်လို့ ဆိုနိုင်မလားဘဲ။

သို့သော်လည်း တဲ့...အဲတဲ့၊ အလဲနဲ့ ကွဲပါပဲတဲ့။ ဘာများ ရွေးဖို့ ကျန်သေးလဲ ကိုယ့်လူရေ။ ဒီမှာခွဲရင် စိတ်မချရဘူးနော်။ Insurance ရှိတာပဲ။ မလေးရှားလား၊ ဘန်ကောက်လား။ သွားသာသွား။ ဟဲ့ နင့် insurance က အကုန်ပေးတာ မဟုတ်ဘူး- ဟဲ့။ နင် တစ်ယောက်ထဲ သွားလို့ရော ဖြစ်မလား။

ဟိုကျမှ တစ်ခုခု ထဖြစ်ရင် ကိုနေအုံးမယ်။ ဒီမှာပဲ ခွဲလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအတိုင်း အချိန်ဆွဲနေရင်၊ ပိုကြီး ပိုရင့်လာရင် အခက်။ အခု သုံးလေးရက်အတွင်းမှာတောင် အဖုက စမ်း ကြည့်တိုင်း ပိုကြီးပိုမာလာသလိုလို။ ဩော်- စိတ်၊စိတ်။

ဒီလိုနဲ့ တစ်ရက်ပြီးတစ်ရက်၊ ရုံးတက်တော့ မပျက်သေး။ စားလည်းဒီစိတ်၊ သွားလည်းဒီစိတ်။ အိမ်မှာလည်း ဒီအကျိတ်၊ ရုံးမှာလည်း ဒီအကျိတ်။ စိတ္တဇ အိပ်မရသည့် ညများ။ ဤ မရေမရာကာလအတွင်း ဌာနဝန်ထမ်းတစ်ဦးက ဝေတနာ ဗာလပွဖြင့် "ဆိုင်မဆိုင်တော့ သေချာမသိဘူးဆရာ၊ ရန်ကုန် ဆေးရုံကြီးက radio isotope ဌာနကို သွားပြကြည့်ပါလား။ ကျွန်မအသိရှိတယ်။ ဆရာဝန်မကြီးက သိပ်စိတ်ကောင်းတယ် ပြောတယ်။ အပြင်ဆေးခန်းလုံးဝ မထိုင်ဘူးတဲ့။ လူနာတော့ သိပ်များတယ်လို့ကြားတယ်။" ဒီကရေနှစ်နေတဲ့လူ၊ ကောက် ရိုးမျှင်လေး တွေ့ရင်တောင် လှမ်းဆွဲမည်လူ။ ဘယ်လောက် ကြာကြာ စောင့်ရစောင့်ရ၊ လူနာဘယ်လောက်များများ၊ သွား ကိုသွားလိုက်ဦးမယ်။" လုပ်သားပြည်သူ ပြင်ပလူနာများကား။ ခန်းမထဲမှာအပြည့်၊ စင်္ကြန်တစ်လျှောက်မှာအလှူ။ သမံတလင်း ပေါ်ထိုင်သူထိုင်၊ ထသူထ၊ လျောင်းသူလျောင်း၊ လဲ့သူလဲ့။ ကိုးဆယ်တစ်ရာအောက်မနည်း။ လောကဓရဲ့၊ ဒုက္ခရောက် သူတို့ပွဲ။ ဒီတခါ ကိုယ်ပါဝင်နွဲ့၊ မွန်းလွဲတော့ အလှည့်ကျ။ တွေ့ရပြီဗျ။

ဝေတနာ မီးအိမ်ရှင် ဆရာဝန်မ ဒေါက်တာ မြစမ်းရေ ကား... သပြာမပါ၊ ရာလူနာ...မနေမနား၊ ကြည့်နေရသော် ဌာ၊ အေးမြဆဲ၊ ကြည့်လင်ဆဲ။ အကျိတ်ကို အသာအယာ လေးစမ်းကြည့်သည်။ ပြီးတော့ ညင်ညင်သာသာလေး ပြော သည် " စိတ်ပူမနေပါနဲ့၊ ခွဲဖို့လိုချင်မှ လိုပါ့မယ်။ တခြားနည်း တွေလည်း ရှိပါသေးတယ်။ သေချာအောင် ဒီနေ့ လိုအပ်တဲ့ ဓာတ်မှန်ရိုက်ကြည့်မယ်။ ချိန်းတဲ့နေ့မှာ နောက်တစ်ခေါက် ပြန် တွေ့ကြတာပေါ့။" တစ်နေ့ကုန်နီးပါး စောင့်ရကျိုးနပ်ပါ ပေသည်။ နောက်တစ်နေ့...တစ်ခါပြန်တွေ့၊ ဓာတ်မှန် ကို သေချာကြည့် "ကဲ-မစိုးရိမ်နဲ့တော့၊ ခွဲစရာမလိုပါဘူး။ ဒုက္ခ ပေးမဲ့ အကျိတ်မဟုတ်ပါဘူး။ အဆီခဲ၊ အဆီအိတ်လေးပါ။ (၂)လ (၃)လ စောင့်ကြည့်ရအောင်၊ နာလာကြီးလာရင် ထပ်လာခဲ့ပေါ့" တဲ့ဗျား။ စိတ်ရောလူပါ ပေါ့ပါးသွားလိုက်တာ များ။ အိမ်ကိုကားစီးပြီး ပြန်ရောက်လာသလား။ လမ်းလျှောက် ပြီးပြန်ရောက်လာသလား။ စမ်းရေကြောမှာ ပန်းတွေလိုမျှော

ပြီး ပြန်ရောက်လာသလိုလို။ ဝေဟင်ခရီးလေယာဉ် စီးပြီးပဲ ပြန်ရောက်လာသယောင်ယောင်။ ဩော်- စိတ်၊ စိတ်။

တစ်နေ့ပြီး တစ်နေ့၊ တစ်ရက်ပြီးတော့ နောက်တစ်ရက်။ သတိရခိုက် စမ်းမိလိုက်၊ မေ့သွားလိုက်၊ မေ့ထားလိုက်နှင့် တဖြည်းဖြည်း နေသားပြန်ကျလာပါသည်။ အသွားမပျက်၊ အစားမပျက်။ အချို့နေ့မှာများ အလုပ်တကယ် မအားလျှင် ဖုလေးကို တစ်နေ့တစ်ခါပင် မစမ်းမိတော့။ သတိမရတော့။ ဩော်- လူသတ္တဝါများ ပြောပါတယ်။ အမြဲတမ်း ကြောက်နေ ရအောင် လုပ်ထားမှ တော်ရုံကျတယ်။

ဤသို့နှင့် ရှည်သည့်ဇာတ်လမ်း ချို့ရသော် နေ့ကိုလစား၊ တစ်လကျော်နှစ်လကြား ကာလတိုင်သောအခါဝယ်။ ဤ အကျွန်ုပ်အထံသို့ မခေါ်ဘဲ ရောက်လာခဲ့သော ဖုဇည့်မွေ့ မျက်နှာစိမ်းသည် ဆေးမလိမ်း၊ ဓာတ်မကင်၊ ဓားမတင်၊ သေချာပင် မနင်လိုက်ရ။ FRCS ဓားလက်နက် ကိုယ့်ထက်ပင် ပိုကြောက်သွားသလားမသိ။ တတိတိ ထွက်ခွာ..သုံးလခန့် အကြာတွင် လုံးဝ (လုံးဝ) ပျောက်ခြင်းအလှ ပျောက်ကွယ် သွားပါလေတော့သတည်း။ နှုတ်ဆက်လိုက်ပါတယ် ခလု ခလု၊ ဖုလေးရယ်။

ဤသို့နှင့်နှင့် ပျောက်ကင်းစင်သွားကြောင်း သိရသော်၊ ဒုတိယဆရာဝန်သမား အိုကြီးက "သိပ်ကံကောင်းတဲ့လူ၊ တစ်ထောင်မှာ တစ်ယောက် ဒီလောက် ကံမကောင်းဘူး" တဲ့။ ဟုတ်ပါလိမ့်မည်။ ထိုစဉ်က ကျွန်တော့် အသက်က (၅၅)။ ဓားချက်လွတ်ခဲ့သည်။ သို့သော် တစ်ခါ ကံကောင်းတိုင်း အမြဲတမ်း ကံမကောင်းနိုင်။ မယုံမရှိနဲ့ ကိုယ်တွေ့။ (၆၅) အထိ ကံကောင်းဆဲ။ (၆၆) ရောက်တော့- မင်းဘယ်ပြေးမလဲ၊ မိချိုသဲ။ ခွဲစိတ်ခန်းနဲ့ ပစ်မလွဲ။ တစ်နှစ်ထဲ နှစ်ပွဲ။ ကျောက်ကပ် ချေ-သည်းခြေထုတ်။ ဒုက္ခိတ မဖြစ်လိုက်တာ ကံကောင်း။

ဤဆောင်းပါး အဆုံးသတ်ဖို့ ကောင်းပါပြီ။ စာရှုသူမှာ ပြောစရာရှိပါလိမ့်မည်။ "အင်း- ရွေးစရာရှိတဲ့ ဟိုနိုင်ငံက၊ ရွေးစရာရှိတဲ့လူတွေ့အကြောင်း၊ ဒီနိုင်ငံက အခြေအနေ ကောင်း၊ ကံကောင်းလို့ ရွေးစရာရှိတဲ့ လူတွေ့ အကြောင်း၊ ရေးထားတဲ့ ဆောင်းပါး အပျော်ဖတ်ဖို့တော့ အကောင်းသား။ တို့ဆီက ကံမဲ့၊ ဉာဏ်မဲ့ အဆက်အသွယ်မဲ့။ ဆင်းရဲသား အများစု အဖို့ကတော့၊ မေးစရာ ဆေးဆရာမရှိ၊ ပေးစရာ ငွေမရှိ၊ တွေးစရာပညာမရှိ။ ရွေးစရာနတ္တိ။" "ငွေမရှိ သေ

လိုက်ဖို့ သာကောင်းပါ၏" အခြေအနေမျိုးအတွက်ကတော့၊ မင်းဆောင်းပါး ဘာလုပ်စားရမလဲ ကိုယ့်လူ။

ကျွန်တော်မျိုး လျှောက်ထားနောင်များ မရေး ဝန့်တော့ ပါဟူ၍သာ သီချင်းဆို၍ ငိုပြလိုက်ရုံ ရှိပါ မည်။ ကိုယ့်မှာ ချေပ နိုင်အား မရှိပြီ.. အဖြေမရှိပါ အဆွေစာရှုသူ။ သို့ကြောင့်ပင် ပညာရှင် အချို့က "ဆင်းရဲခြင်း ဆိုသည်မှာ ရွေးချယ်စရာ မရှိခြင်း ဖြစ်သည် Poverty means lack of Choice" ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုနေကြခြင်း မဟုတ်လော ဟူသော အဖြေမဟုတ်သည့် အဖြေကို ဝေငှပေးရင်း။ မြန်ပြည်သူ့ခပင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း အထွေထွေမှ မြန်မသွေ လွတ်ကင်းဖို့အရေး၊ အားလုံးက ဝိုင်းဝန်း ကြိုးပမ်းပေးကြရန်သာ အဓိကဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြ အပ်ပါသည်။

မူလ စာရေးသူကမူ၊ သူနေထိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးပြီး အနောက် တိုင်း၊ လောဘမုန်တိုင်း သောက အသိုင်းအဝိုင်းအတွက် သူ၏ အထက်ပါ "The Art of Thinking Clearly စာအုပ်တွင် for anyone who's ever wanted to be wiser and make better decisions in order to lead a happier, more prosperous lives, we don't need extra cunning, new ideas, shiny gadgets, or more frantic hyperactivity- all we need is less irrationality." ဟူသော အဓိက အနှစ်သာရ message ကို အထောက် အကူပြုသည့် ခေတ်မီ behavioral economics, psychology နှင့် neuroscience ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ သုတေသနတွေ့ရှိချက်များမှ ကောက်နုတ် ကိုးကား ပြုစုထားသော စာတန်းငယ် (၉၉)စောင်ဖြင့် ဇက်သတ်ရန် ကြိုးစားထားခြင်းသာ ဖြစ်ဖွယ်ရာ ရှိပါသည်။ မိမိကိုယ်တိုင်းနှင့် တိုင်းချုပ်ထားသည့် အော်ဒါမိတ် မဟုတ် သည့်တိုင်၊ ရွေးဝယ်တတ်လျှင် ရယ်ဒီမိတ် အပုံထဲမှလည်း မိမိနှင့် အလိုက်ဆုံး၊ အကိုက်ဆုံး အထည်များကို ရှာဖွေတွေ့ရှိ၊ ပြုပြင်၊ ဝတ်ဆင်နိုင်သည်သာတည်း။

ဦးထွန်းနိုင်

Khin Khin Thein

Whither, Myanmar?

Today is time singular and spectacular, in the coincidence of the 90th anniversary of the Department of Economics as a department of the historic Rangoon University, and its 50th anniversary as a department of the Yangon Institute of Economics, with the advent of Myanmar's incipient transition to both a decentralizing economy and hopeful conversion to democracy. Never in the past 40 years have there been so much goodwill on the part of the world's nations towards the once pariah-like Myanmar nation, or Myanmar people so straining for the rule of the people by the people for the people. Not only, also, has Myanmar, a full member of the fast integrating ASEAN, matured to hosting and officiating as chairperson at the 2014 24th ASEAN Summit, 47th ASEAN Foreign Ministers Meeting (AMM) and 12th November 2014 annual summit meeting of the ASEAN held in Myanmar, but is also a prospective member of the 2015 scheduled AEC, ASEAN Economic Community having far reaching effects of free movement of goods, services, investment, skilled labour, and capital between the member countries.

In addition to being a member of several important multilateral, regional and bilateral trade and economic cooperation agreements including the establishment of the world's third biggest free trade area- ACFTA between the fast-developing China and ASEAN, and TIG- between ASEAN and India, another prospective world's largest free trade areas, Myanmar has been reinstated since July 2013 into the GSP-Generalised Scheme of Preferences/ EBA-scheme temporarily withdrawn by the European Union in 1997. At least \$6 billion of Myanmar's international debt has also been waived.

Indeed, in the international economic scene, never has prognosis been so good. On the domestic front too, there is relief from the repressive jacket of the years before despite the problems dire, old and new, that still curse the nation.

Media, despite all the still existing constraints upon their freedom with their resulting insecurity and danger, have nevertheless enough voice now to holler where necessary at the government's flaws and activities, and to cover more comprehensively the plight and needs of the people; to help people-opinion to persuade the current President U Thein Sein to stall government's Myitsone project even if for the duration of his office-term, and even championed the part or complete confiscation of their land holdings and any disproportionate reimbursement for their loss by a few government ministries and private companies both indigenous and foreign. The existence of the hundreds of journals and daily newspapers, of every hue, size, thickness, gloss, color, language and news content, attest to that.

Whatever the layout of the political land for possible transition to democracy, however slow or swift, there are nevertheless welcome signs of the vast, almost incomparable difference in eco-politico-socio conditions in Myanmar today and in the past thirty years. The very visits past and current of the incumbent American president Obama, to this once forsaken, isolated, insular nation indicates Myanmar's metamorphosis into a fairer, more colorful political chameleon than it was even two years ago. This sentiment does not of course preclude the existence of the so obvious, still glaring political and other needs for further all-round improvement that still harass the life of Myanmar people today.

From the point of view of an economist, economics being a discipline blessed or burdened with the unenviable ability to come up with more than one opinion to an economist, the economic weather is too nebulous to forecast, except to venture that the prognosis seems good, and should be good, with all the benefit of internal and external helping hands, and the goodwill and perseverance of Myanmar hungry for progress, given law and order reigns, with rule of transparency above all, minimization of nepotism and cronyism, and cronyism, and sound macroeconomic management at all levels, both government and private. Perhaps then, we may---no, we must, gain not mere "trickle down" to the masses, but the all-important, people-centered, "inclusive growth". The task ahead is formidable. Perseverance alone will win the day.

With that truest of truths stated, it is perhaps not too optimistic to point out some of the happily prevalent facts.

Myanmar tourism is booming, tourists wearing their goodwill towards Myanmar on their shirt-sleeves, many even quite at home in Myanmar dress, both male and female, and some speaking fair Myanmar Language; one could without closer attention easily mistake them for Myanmar. Bagan and other places of sightseeing interest enthrall foreign visitors, despite a regrettable, sorrowful mishap that however could not deter their flow; the country abounds with welcome visitors as never before.

Of course, tourism in Myanmar has a long way to go yet to be on par with many other Asian countries.

Foreign Investment laws have been enacted, though much may still be needed to perfect them for fair deal, incentive and efficiency for both Myanmar and foreign investors, the hitherto state arbitrarily determined rate of exchange replaced by a managed floating exchange rate system to attract foreign direct investment quintessential to any developing economy. There is still need for alignment with still

existing other rates. Courage, caution and acumen are need to follow the historic exchange rate correction policies of Vietnam, and to be strong enough to cope with changes in exchange rate fortunes such as the recent exchange rate depreciation in Malaysia, Thailand, Indonesian and the Phillipines. Changes in capital flows also pressuring central bank to raise domestic interest can dampen rate of growth. FDI policy can be best meaningful in a context of suitable capital market, sound macroeconomic management, and appropriate exchange rate policy, not losing sight of Myanmar sovereignty. FDI is not all.

As to the wheres and size of investment, extreme care is needed to assess amongst other things, both production and market potentials. Seemingly attractive zero import-tariff abroad on an export product may in the context of tariff structure be hiding the true tariff rate. Structural changes based on such misconceptions can only hurt the path of development. At present, Myanmar's economic growth accelerating to 5.5 per cent in fiscal year 2011-12, was expected to reach 6.3 per cent in 2012-13 to be shared amongst rising population. At present, we can only speculate: "whither, Myanmar?"

Much more of course can be said, and perhaps should be said, but this, here, is enough. It is time or writhing footage enough here to conclude this note, written in dedication to and honoring my parents and former Economics sayas and sayamas indigenous and from abroad, living and deceased, as a methusalahic former student of Economics at Rangoon University, to honour the 90th anniversary of the Department of Economics as a department of the historic Rangoon University, and its 50th anniversary as a department of the Yangon Institute of Economics. May in truth we live.

Khin Khin Thein

မြန်မာ့အနုပညာ တည်ဆောက်ခြင်း ခရစ်စတင်းလက်

ခင်မောင်ညို(ဘောဂဗေဒ) ဘာသာပြန်ဆိုသည်

မင်္ဂလာညနေခင်းပါ။ မင်္ဂလာပါ။

ရန်ကုန် စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်ကို လာရတဲ့အတွက် အတော်ဝမ်းသာပါတယ်။ ပါမောက္ခချုပ် ဒေါက်တာခင်နိုင်ဦးရဲ့ ကြိုဆိုနှုတ်ခွန်းဆက် စကားကြောင့် ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ ဒေါက်တာဇော်ဦးကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။

ဒီနေ့မြန်မာဟာ အလားအလာတွေ ကြွယ်ဝချမ်းသာမှု တွေနဲ့ ပြည့်နေတဲ့ ကမ္ဘာသစ်ရဲ့ တံခါးဝကို ရောက် နေပါတယ်။ ကမ္ဘာကြီးနဲ့ ကမ္ဘာကြီးက ပေးဆပ်နိုင်သမျှအတွက် မဟာ နိဗ္ဗာန်ကြီးနဲ့တွေ့ နေရပါတယ်။

မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ အိမ်နီးချင်း အိန္ဒိယက နေရူး တစ်ခါက သူ့နိုင်ငံနဲ့ ပတ်သက်လို့ ပြောခဲ့ဖူးတာရှိပါတယ်။ "သမိုင်းမှာ ရှားရှားပါးပါး ကြုံတွေ့ရတဲ့ ခေတ်ဟောင်းကို အဆုံးသတ်လို့ ခေတ်သစ်ကို ကူးပြောင်းတဲ့ နှစ်ပေါင်းများစွာ ဖိနှိပ်ခံခဲ့ရတဲ့ ခေတ်တစ်ခေတ် အဆုံးသတ်တဲ့နိုင်ငံတစ်ခုရဲ့ ဝိညာဉ် ဖွင့်ဟ ကြွေးကြော်နိုင်တဲ့ ခေတ်ဟောင်းတစ်ခုရောက်ပါပြီ" လို့ပြောခဲ့ ပါတယ်။

အဲသလို အချိန်မျိုးကို မြန်မာရောက်ပါပြီ။ ကမ္ဘာ့ စီးပွားရေးမှာ အရှင်သန်ဆုံး၊ တီထွင်ဆန်းသစ်မှု အရှိဆုံး အာရှဒေသရဲ့ အသည်းနှလုံးက ကိုယ့်ရဲ့နေရာမှန်ကို ပြန်ယူ နိုင်ပါပြီ။ မြန်မာနိုင်ငံဟာ အာရှဇာတ်လမ်းမှာ စာမျက်နှာ သစ်ရေးနေပါပြီ။ အချိန်တိုတိုအတွင်းမှာ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု နောင်ကြီးက လွတ်မြောက်အောင် အခွင့်အလမ်းကို ဖန်တီး နိုင်တဲ့ သန်းငါးရာကျော်ရဲ့ ဇာတ်လမ်းအသစ်ကို ရေးထိုး နေပါပြီ။

အာရှရဲ့ သမီးကောင်း တစ်ယောက်အနေနဲ့ မြန်မာနိုင်ငံ ဟာလည်း အချိန်တိုအတွင်းမှာ အတော်လေး ခရီးပေါက် ခဲ့ပါပြီ။ စီးပွားရေးတိုးတက်ဖို့အတွက် အခြေခံဖြစ်တဲ့ နိုင်ငံ အဆင့်စီးပွားရေး တည်ငြိမ်မှုရှိအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါပြီ။ ပြိုကွဲလွယ်တဲ့အခြေအနေမှာပဲသေချာပေါက်ရှိသေးတာမို့ပိုမို တောင့်တင်းခိုင်မာတဲ့ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတွေ အဖွဲ့အစည်း တွေ တည်ဆောက်ဖို့ လိုအပ်နေသေးတာမှန်ပေမယ့် အုတ်မြစ် ကတော့ ချနိုင်ခဲ့ပါပြီ။

ဘာလို့လဲဆိုတော့ မကြာသေးမီကပဲ အစိုးရပြုပြင် ပြောင်းလဲရေးတွေ ပြုလုပ်ခဲ့လို့ပါ။ စီမံကွပ်ကဲမှု အောက်မှာ နှုန်းရှင်မှုောတဲ့ နိုင်ငံခြားငွေ လဲလှယ်စနစ်ကို ချမှတ်ကျင့် သုံးနိုင်တယ်။ နိုင်ငံခြား ငွေဈေးကွက်ကို တည်ဆောက်နိုင် တယ်။ နိုင်ငံခြားငွေ လဲလှယ်မှုဆိုင်ရာ အကန့်အသတ်၊ အတားအဆီးတွေ ဖယ်ရှားခဲ့တယ်။ ဘဏ်ချေးငွေ လွတ်လပ် ခွင့်စပြီး ပေးခဲ့ တယ်။

အခုလို မြဲပြင်ပြောင်းလဲမှုတွေကြောင့် ရရှိတဲ့ အကျိုး ကျေးဇူးတွေကိုလည်း မြင်တွေ့နေရပါပြီ။ အရင် ဘဏ္ဍာရေး နှစ်က ၆% ကျော်တိုးတက်ခဲ့ပြီး ဒီနှစ်ဆို ၇% တိုးတက်ပါမယ်။

ဒီခြေလှမ်းနဲ့ အောင်မြင်မှုတွေအပေါ် အခြေခံပြီး စဉ်ဆက် မပြတ်တဲ့တိုးတက်တဲ့အားလုံးနဲ့အကျိုးဝင်တဲ့လမ်းကြောင်းကို ဆက်လက် လျှောက်လှမ်းကြရပါမယ်။ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ဆင်းရဲ နွမ်းပါးမှုလျော့ချရေး၊ မြန်မာနိုင်ငံက နိုင်ငံသားတိုင်းရဲ့အလား အလာတွေ မြင့်မားလာရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ကြ ရပါမယ်။

ဒီလမ်းကြောင်းကို လျှောက်လှမ်းရာမှာ နည်းလမ်းသုံးခု ပါဝင်တယ်။ အနာဂတ်အတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံတာ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးမှာ အားလုံးပါဝင်စေတာ ဒေသဆိုင်ရာ စီးပွားရေးအဝန်းအဝိုင်းထဲ မှာဝင်ဆံ့အောင်ကြိုးစားတာတွေဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအချက်တွေကို တစ်ခုစီ ရှင်းပြပါမည်။

၁။ အနာဂတ်အတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း

အနာဂတ်အတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံတာနဲ့ စပြောပါမယ်။ မြန်မာနိုင်ငံတံခါးပွင့်လာ ကျယ်ပြန့်ချဲ့ထွင်လာတဲ့အခါခေတ်မီ စီးပွားရေးအဆောက်အအုံတစ်ခုရဲ့ အခြေခံအုတ်မြစ်တွေရှိဖို့ လိုအပ်လာပါတယ်။ ဒါဟာ ချက်ချင်းလုပ်ရတယ်။ ဦးစားပေး အစီအစဉ်တစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ လူဦးရေရဲ့လေးပုံသုံးပုံဟာ လျှပ်စစ်မီးမရကြပါဘူး။ လမ်းပန်းဆိုင်ရင်လည်း ပျမ်းမျှဟာ အာဆီယံနိုင်ငံတွေစံနှုန်းရဲ့ ငါးပုံတစ်ပုံလောက်ပဲရှိပါတယ်။ လက်ရှိ လမ်းတွေကလည်း မိုးရာသီမှာ သွားလာလို့ မရပါ ဘူး။ တယ်လီဖုန်း သိပ်သည်းဆကလည်း ဆယ်ရာခိုင်နှုန်း အောက်မှာပဲရှိပြီး လူဦးရေရဲ့ ၁% လောက်ပဲအင်တာနက် သုံးနိုင်ကြတယ်။

ဒီတော့ လူအတော်များများဟာ အနာဂတ်မှာ ပေါ်ပေါက် လာမယ်။ စီးပွားရေးအဆောက်အအုံအတွက် အဆင်သင့် မဖြစ်ကြသေးပါဘူး။ ဒါတွေဟာ အစိုးရရဲ့အဓိက ဦးစားပေး လုပ်ငန်းတွေ ဖြစ်ကြောင်းလည်း ကျွန်မသိရပါတယ်။

ဂျီဒီပီရဲ့ သုံးပုံတစ်ပုံလောက်ကို ဖြည့်စွမ်းပေးပြီး အလုပ် အကိုင်တစ်ဝက်ကျော်ပေးထားတဲ့စိုက်ပျိုးရေး ကဏ္ဍကိုလည်း မေ့ထားလို့မရပါဘူး။ ဒီအပြင် လူဦးရေရဲ့ သုံးပုံနှစ်ပုံလောက် ဟာ သူတို့ရဲ့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုအတွက် မြေယာတွေ ကို အားကိုးအားထားလုပ်နေကြရတယ်။ ဒါကြောင့် စိုက်ပျိုး ရေး ကဏ္ဍရဲ့ထုတ်ကုန် မှုစွမ်းအားမြင်မားဖို့ လယ်သမားနဲ့ သူတို့ကို မှီခိုနေရတဲ့သူတွေရဲ့ ဝင်ငွေမြင်မားလာစေဖို့အတွက် အရေးကြီးတယ်။ ဒီအခါ မျိုးစေ့ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနဲ့ ဆန်စပါး ကုန်သည်တွေ အကြားပြိုင်ဆိုင်မှုမြင့်မားလာရေး မူဝါဒတွေကို လိုအပ်လာပါတယ်။

အနာဂတ်အတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံတယ်ဆိုတာ မြန်မာ ပြည်သူပြည်သားတွေအတွက်ကို ရင်းနှီးမြှုပ်နှံတာလည်းပါပါ တယ်။ သူတို့ရဲ့ကျန်းမာရေးနဲ့ ပညာရေးအတွက် ရင်းနှီး မြှုပ်နှံရပါမယ်။ အခုလောလောဆယ်မှာ ဂျီဒီပီရဲ့ ၁.၅% ကိုသာ ကျန်းမာရေး ၁.၇% ကိုသာ ပညာရေးအတွက် သုံးစွဲနေပါသေး တယ်။ ပညာရေးနဲ့ ကျန်းမာရေးအသုံးစရိတ်တွေဟာ အာဆီယံ မှာ နှစ်ခုစလုံး အနိမ့်ဆုံးဖြစ်နေတာကို တွေ့ရပါတယ်။

စဉ်ဆက်မပြတ် စီးပွားရေး တိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးဖို့ဆိုတာ ကျန်းမာကြံ့ခိုင်တဲ့ ပြည်သူလူထုအပေါ်မှာ မူတည်ပါတယ်။ ကျန်းမာရေး မကောင်းတာနဲ့ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက် ကုသမှု စရိတ်ကြီးမားတာတွေရဲ့ ဒဏ်တွေကို လူမှုဖူလုံရေးက အကာအကွယ် မပေးနိုင်ပါဘူး။ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ကျန်းမာရေး အသုံးစရိတ်ရဲ့ ၈၇%ကို လူနာတွေ၊ လူနာရှင်တွေက ကျခံ ရတာဖြစ်ပြီး ဒီနှုန်းဟာ အရှေ့တောင်အာရှမှာ အမြင့်ဆုံး ဖြစ်နေပါတယ်။

တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးဖို့ဆိုတာက ပညာရေးအပေါ်မှာလည်း မူတည် ပါတယ်။ ပိုမိုတောက်ပြောင်ကောင်းမွန်တဲ့ အနာဂတ် အတွက် သေချာရေရာတဲ့ လှေကားထစ်တစ်ခုဟာ ပညာရေး ဖြစ်တယ်။ မြန်မာစကားပုံမှာ 'ပညာရွှေအိုး-လူမခိုး'လို့ ဆိုထား တာ ရှိသားပဲ။

မူလတန်းကျောင်းတွေမှာ ကလေးတွေ အတော်များများ ကျောင်းအပ်ကြပေမယ့် အလယ်တန်းရောက်တော့ တစ်ဝက် လောက်ပဲ ကျန်တော့တယ်။ အောင်ချက်လည်း နည်းတယ်။ မူလတန်းကျောင်းတွေမှာ ကျောင်းထွက်ရတဲ့ ရာခိုင်နှုန်းက လည်း ၂၅%လောက်အထိမြင့်နေတယ်။ စီးပွားရေးအဆောက် အအုံက လိုအပ်တဲ့ ကျွမ်းကျင်မှုတွေနဲ့ ကိုက်ညီတဲ့ အသက် မွေးဝမ်းကျောင်း ပညာရေးအပါအဝင် ဒီနယ်ပယ်တွေမှာ ပိုမို ကြိုးစားအားထုတ်ဖို့လိုပါတယ်။ ဒီနယ်ပယ်တွေမှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ

နိုင်ဖို့၊ အခွန်အကောက်ရဲ့ လက်တံကို ဆန့်ထုတ်ဖို့လိုပြီး လူတိုင်း လူတိုင်းက မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးမှာ မျှမျှတတ ပါဝင်ဖြည့်ဆည်းကြရပါမယ်။

အခုလောလောဆယ်မှာ မြန်မာနိုင်ငံမှာ အခွန်အကောက် ကရတဲ့ ငွေဟာ ဂျီဒီပီရဲ့ ၆% ပဲရှိတော့ ကမ္ဘာပေါ်မှာ အနိမ့်ဆုံး ဖြစ်နေလို့ တိုးတက် ကောင်းမွန်လာအောင် အများကြီး လုပ်ရပါ မယ်။ ဒီကနေ့ အနစ်နာခံတာ၊ စွန့်လွှတ်တာဟာ အနာဂတ် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် အများကြီး အကျိုးထူးစေနိုင်ပါတယ်။

၂။ ဖွံ့ဖြိုးမှုမှာ အားလုံးပါဝင်နိုင်ရေး

အခုဒုတိယခေါင်းစဉ်ဖြစ်တဲ့ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် ရေးမှာ အားလုံးပါဝင်နိုင်ဖို့ ကြွယ်ဝမှုလှိုင်းလှိုင်းကို မြန်မာနိုင်ငံ သားတွေအတူတူ သေသေချာချာစီးနိုင်စေဖို့ အကြောင်းဆက် ဆွေးနွေးပါမယ်။

စီးပွားရေးမူဝါဒတွေဟာ ဆင်းရဲသားတွေကို ဦးစားပေး လေ့ရှိတယ်။ ဒါဟာကိုယ်ကျင့်တရားရဲ့ သဘောသာမဟုတ်ဘဲ သဘာဝဗေဒရဲ့ သဘောလည်းဖြစ်တယ်။ ကိုယ်ကျင့်တရား ကောင်းကို ကျင့်သုံးမှုဖြစ်သလို ကောင်းမွန်တဲ့ သဘာဝဗေဒ တစ်ခု ဖြစ်ဖို့လည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုနဲ့ ကြုံတွေ့ရင် ဆိုင်နေရတဲ့အချိန်မှာ သူတို့ရဲ့ အစွမ်းအစတွေ အပြည့်အဝ ဖွံ့ဖြိုးစေဖို့ လူ့အဖွဲ့အစည်း အကျိုးဆောင်ရွက်ဖို့ ဆိုတာက နေ့စဉ်ဘဝထဲမှာ ရုန်းကန်လှုပ်ရှားနေရတယ်။ ငွေရေးကြေးရေး ရဖို့၊ ချေးငွေရဖို့၊ ကျွမ်းကျင်မှုရဖို့၊ အဆင်ပြေဖို့ဆိုတာ အတော် ခက်တယ်။

ဆူကြွနိမ့်မြင့် ကွာဟမှု ကြီးမားတာဟာ စဉ်ဆက်မပြတ် တိုးတက်ရေးဆိုတဲ့ မြန်မာနိုင်ငံအတွက် လိုအပ်နေတဲ့ တိုးတက်မှု မျိုးရရှိဖို့ အထောက်အကူမဖြစ်ဘူး။ ဆူကြွနိမ့်မြင့် ကွာဟမှုတွေ ရှိနေရင် ရုတ်တရက် စီးပွားရေး အပြောင်းအလဲဖြစ်တဲ့ ဒဏ် တွေကို မခံနိုင်ဘူး။ ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်ရဲ့ အသက်သွေး ကြောကိုလည်း ယုံကြည်မှု လျော့စေနိုင်တယ်။

တကယ်တော့ အားလုံးအကျိုးဝင်တဲ့ စီးပွားရေး တိုးတက်မှု ဆိုတာ အာရှဒေသရရှိထားတဲ့ အစဉ်အလာတစ်ခု၊ အမွေအနှစ် တစ်ခုပါ။ ပထမဆုံးအကြိမ် ရိုက်ခတ်တဲ့ စီးပွားရေး အင်အား မူဝါဒတွေကို ဂျပန်နဲ့ အာရှကျား နိုင်ငံတွေက ဦးဆောင်ခဲ့ကြ တယ်။ အဲဒီအခါကတည်းက တစ်ဖက်မှာ အင်အားကောင်းတဲ့ စီးပွားရေး တိုးတက်မှု ရရှိအောင် လုပ်နိုင်သလို တစ်ဖက်မှာ လည်း ဆူကြွနိမ့်မြင့် ကွာဟမှု နည်းပါးအောင်၊ ကွာဟမှုကို လျော့ပါးအောင် လုပ်နိုင်တယ်ဆိုတာ တွေ့ခဲ့ရတယ်။ ဒီ သာဓကဟာ မြန်မာလို နိုင်ငံမျိုးတွေအတွက် လမ်းပြ မြေပုံ ဖြစ်ပါတယ်။

မြန်မာနိုင်ငံဟာ တိုးတက်မှုတွေရနေတာ သေချာပါ တယ်။ ၂၀၀၅ ခုနှစ်တုန်းက ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု ၃၂% ရှိရာ က ၂၀၁၀ မှာ ၂၆% ပဲရှိတော့တယ်။ ဒါပေမဲ့ ဆင်းရဲ နွမ်းပါးမှုနှုန်းဟာ မြင့်မားနေပြီး အထူးသဖြင့် ကျေးလက်ဒေသ တွေနဲ့ အချို့သော နေရာဒေသတွေမှာ ပိုပြီးမြင့်မားတာ တွေ့ရပါတယ်။

စီးပွားရေးတိုးတက်မှုအတွက် လူတိုင်းပါဝင်ရေး ဆိုရာ မှာ အမျိုးသမီးတွေလည်း ပါဝင်ရပါမယ်။ ဒီအကြောင်းကို မြန်မာနိုင်ငံမှာ ပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ အမျိုးသမီးဖိုရမ်မှာ ကျွန်မ ပြောခဲ့ ပါတယ်။

အမျိုးသမီးတွေ အလုပ်ပိုကောင်းအောင် လုပ်နိုင်ကြရင် စီးပွားရေးအခြေအနေတွေ၊ နိုင်ငံရဲ့ စီးပွားရေးတွေ ပိုကောင်း တယ်ဆိုတာ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ထောက်ခံနေပါတယ်။ ကျွန်မ တို့ရဲ့ ငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့က အမျိုးသားတွေ အလုပ်လုပ် သလို လုပ်သားရေးကွက်ထဲမှာ အမျိုးသမီး တွေဝင်လုပ်ရင် သိသိသာသာ အကျိုးရှိနိုင်ကြောင်း ပြသခဲ့ပါတယ်။ ဥပမာ - တောင်အာရှမှာ တစ်ဦးကျပ်ငွေ ၂၃% နဲ့ အရှေ့အာရှနဲ့ ပစ်ဖိတ်ဒေသမှာ ၁၅% တိုးတက်နိုင်တဲ့အကြောင်း တွေ့ရှိ ရပါတယ်။

မြန်မာနိုင်ငံမှာ လုပ်သားအင်အားထဲ အမျိုးသမီးတွေ ပါဝင်တဲ့နှုန်းဟာ ၅.၄% ပဲရှိပြီး အမျိုးသားတွေထက် ၂၈% နည်း နေပါတယ်။ ဒါတောင်မှ မြန်မာနိုင်ငံမှာ အလုပ်လုပ်တဲ့ အမျိုးသမီး တွေရဲ့ သုံးပုံနှစ်ပုံဟာ စာရင်းမဝင်တဲ့ အလုပ်တွေ (စည်းလွတ် ကဏ္ဍ)မှာ လုပ်ကြရတာပါ။ ကျွမ်းကျင်မှု မလိုအပ်တဲ့ အလုပ် တွေမှာ လုပ်နေရတော့ သူတို့ရဲ့ ဝင်ငွေဟာလည်း မတည့် ငြိမ်ဘူး။ အရွယ်ရောက်တဲ့ အမျိုးသမီး ၁၈% လောက်ပဲ အလယ်တန်းပညာ ဆက်လက် သင်ကြားနိုင်ကြတော့ ဒီထက် ပိုပြီး တိုးတက်ဖို့ ခက်ပါတယ်။ ဒီတော့ ဒီနေရာမှာလည်း တိုးတက်အောင် လုပ်စရာတွေ အများကြီးရှိနေပါသေးတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံလို ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတွေမှာ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု လျော့ကျ အောင်လုပ်နိုင်တဲ့ အကောင်းဆုံးနည်းက အမျိုးသမီးတွေကို လုပ်ပိုင် ခွင့်ပြုကြဖို့ ဖြစ်တယ်လို့ တချို့က ဆိုကြပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ အမျိုးသမီးတွေဟာ မျိုးဆက်သစ်တွေ ကို ပြုစုပျိုးထောင်ကြ၊ အာဟာရ ကြွယ်ဝအောင် ကျွေးမွေး စောင့်ရှောက်ကြလို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

မြန်မာစကားပုံ ခက်မှာ ပုခက်လွှဲတဲ့လက်ဟာ ကမ္ဘာကို ပိုင်စိုးတယ် ဆိုတဲ့စကားရှိသားပဲ။

မြန်မာနိုင်ငံမှာ လူထုလူတန်းစား အမျိုးမျိုးထဲမှာ အစွမ်း အစရှိတဲ့အမျိုးသမီးတွေအများကြီးရှိတယ်ဆိုတာ ကျွန်မသိပါတယ်။ သူတို့ဟာ ဖြည့်ဆည်းပေးဖို့နဲ့ ခေါင်းဆောင်ဖို့အဆင်သင့် ဖြစ်နေတဲ့ သူတွေပါ။

အခုပဲ။ မြန်မာ့အမျိုးသမီးဖိုရမ်မှာ ကျွန်မဟာ ထူးခြား ပြောင်မြောက်တဲ့ အမျိုးသမီးတွေကို တွေ့ခဲ့ပြီး အားတက်ခဲ့၊ အားကျခဲ့ရပါတယ်။

နေ့စဉ်နေ့တိုင်း နေရောင်အောက်မှာ ပင်ပင်ပန်းပန်း တစ်နေ့လုံး အလုပ်လုပ်နေတဲ့အမျိုးသမီးတွေ၊ အခက်အခဲ အကျပ်အတည်းတွေနဲ့ တွေ့နေပေမယ့် ခေါင်းမော့ ရင်ဆိုင် နေသူတွေ၊ သားသမီးတွေကိုယ့်ထက် အဆင့်အတန်း မြင့်မြင့် မားမားနေနိုင်အောင်လို့ ချွေတာကြာ၊ စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံကြတဲ့ သန်းပေါင်းများစွာသော အမျိုးသမီးတွေကြောင့်လည်း အားကျ ခဲ့ အားတက်ခဲ့ရပါတယ်။ သူတို့ဟာ မြန်မာ့ရဲ့ အမာခံကျောရိုး တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ အနာဂတ်လည်းဖြစ်ပါတယ်။

နောက်ဆုံးပြောချင်တဲ့ အချက်တစ်ခုမှာ အများပိုင် ပတ်သက်ဖို့ဆိုတာ အခြေခံအနေနဲ့ တရားမျှတမှုနဲ့လည်း ဆက်နွယ်နေပါတယ်။ အဆက်အသွယ်ကောင်းရှိတဲ့သူတွေပဲ မဟုတ်၊ လူတိုင်းလူတိုင်းဟာ ဘဝမှာ အောင်မြင်ခွင့်ရှိရပါမယ်။

လွန်ခဲ့တဲ့ရာစုနှစ်တုန်းက ကြုံတွေ့ခဲ့ရတဲ့ မြန်မာ့တိုးတက် မှု ပထမလှိုင်းလုံးဟာ လူတချို့လက်ဝယ်မှာရှိတဲ့ ကုန်ပစ္စည်း တချို့ကြောင့် ရခဲ့တာပါ။ ဒီလိုတိုးတက်မှုမျိုးဟာ ခဏပဲခံပြီး ကြာရှည်မခံပါဘူး။ ကြာရှည်ခံတဲ့ တိုးတက်မှုရဖို့ဆိုတာ တန်းတူ ရည်တူ ယှဉ်ပြိုင်ခွင့်ရမှုဖြစ်မှာပါ။ ပွင့်လင်းမှု မြင်သာထင်သာ ရှိမှု၊ တာဝန်ယူမှုဆိုတဲ့ နိယာမတွေရဲ့ ထောက်ပံ့ပေးမှု လိုအပ် ပါတယ်။

၃။ ဒေသစီးပွားရေး အဝန်းအဝိုင်းနှင့်

ပြန်လည်ပေါင်းစည်းခြင်း အခု တတိယအချက်ဖြစ်တဲ့ ဒေသစီးပွားရေးနဲ့ ထဲထဲဝင်ဝင် ပြန်လည်ပေါင်းစည်းနိုင်ဖို့ အကြောင်း ဆက်လက်ဆွေးနွေးပါရစေ။

ရှင်တို့အားလုံး ကောင်းကောင်း သိကြတဲ့အတိုင်း ပေါင်းစည်းတယ်ဆိုတာအာရှက ကျင့်သုံးနေတဲ့ နည်းလမ်း တစ်ခုပါ။ အာရှက အမြဲတမ်း အပြင်ကို မျှော်ကြည့်လေ့ရှိပြီး ကျယ်ပြန့်တဲ့ ကမ္ဘာကြီးထဲမှာ စီးပွားရှာလေ့ရှိတယ်။ အာရှ တံခါးဖွင့် ကျယ်ပြန့်လာတာဟာ အာရှရဲ့ အောင်မြင်မှုအတွက် အခြေခံကျတယ်။

မြန်မာနိုင်ငံ အာရှစီးပွားရေးနဲ့ ပေါင်းစည်းတာဟာ တကယ့် အချိန်ကောင်းအခါကောင်းမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အာရှ ဒေသဟာ အရင်ကနဲ့မတူ။ ရှေ့ကို ချီတက်နေတယ်။ ကမ္ဘာ စီးပွားရေး အဆောက်အအုံမှာ ရှင်သန်တက်ကြွမှု အရှိဆုံး နေရာ တစ်ခုဖြစ်တယ်။ တချို့ ခန့်မှန်းတွက်ချက်မှုတွေအရ အာရှဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာတာဟာ ၂၀၅၀ ပြည့်နှစ်ရောက် ရင် ကမ္ဘာ့ဂီတီဒီပီ (GDP) ရဲ့ တစ်ဝက်လောက် အထိဖြစ်လာ မယ်။ စံချိန်ကျိုးလောက်အောင် တိုးပွားလာနေတဲ့ ကမ္ဘာ လူလတ်တန်းစားတွေ စုဝေးနေထိုင်ရာ ပဟိုဌာနတစ်ခုလည်း ဖြစ်လာမယ်။

ဒီအာရှဒေသဟာ ရှင်တို့ရဲ့ ကမ္ဘာ၊ ရှင်တို့ရဲ့ စီးပွားရေး၊ ရှင်တို့ရဲ့ ကံကြမ္မာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီကမ္ဘာစီးပွားရေး အဆောက်အအုံသစ်မှာ အရင်ကနဲ့ မတူဘဲ အပြန်အလှန်ဆက်သွယ်မှုတွေ၊ ဆက်ဆံမှုတွေတိုးပွား လာမယ်။ အခုကဲ့ပဲ တွေ့နေရပြီ။ လှိုင်းသေးသေးလေးတစ်ခု တောင်မှ အရှိန်မြန်မြန်နဲ့ ကမ္ဘာကြီးတစ်ခုလုံးကို ရိုက်ခတ် နိုင်နေပြီ။ ကြုံတွက်လို့မရတဲ့ နည်းလမ်းတွေနဲ့ ရိုက်ခတ်ပြီး မသေချာမရေရာတဲ့ ရလဒ်တွေ ထွက်ပေါ်လာနေတယ်။ ကမ္ဘာ ဘဏ္ဍာရေး အကျပ်အတည်း ဖြစ်ပေါ်လာနေတာကိုပဲ ကြည့် ပါ။

ဒါကြောင့် ပွင့်လင်းဖို့၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ဖို့ဟာ ခါတိုင်း ထက်ပိုပြီး မရှိမဖြစ် လိုအပ်လာတယ်။ ကျွန်မတို့ အားလုံးရဲ့ ကံကြမ္မာတွေဟာ အတူချည်နှောင်ထားတာဆိုတော့ အတူတူ တိုးတက်အောင် လုပ်ဆောင်ကြရပါမယ်။ 'ကျွန်းကိုင်မိုး-ကိုင် ကျွန်းမိုး' ဆိုတဲ့ မြန်မာစကားပုံလိုပေါ့။

မြန်မာနိုင်ငံဟာ ပွင့်လင်းလွတ်လပ်ဖို့၊ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ဖို့ သန္နိဋ္ဌာန်ချမှတ်ထားပြီး ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ပြသခဲ့ ပါပြီ။ အဲဒီထဲမှာ အာဆီယံဥက္ကဋ္ဌတာဝန်ယူတာ၊ အရှေ့တောင် အာရှအားကစားပွဲကို အိမ်ရှင်အဖြစ် လက်ခံကျင်းပတာတွေ လည်း ပါဝင်ပါတယ်။

၂၀၁၅ မှာ ဖြစ်ပေါ်လာမယ့် အာဆီယံ စီးပွားရေး အဝန်း အဝိုင်းဟာ ပေါင်းစည်းမှုအဆင့် ပိုမိုမြင့်မားလာစေပြီး မြန်မာ နိုင်ငံလို တိုးတက်ထွန်းကားလာနေတဲ့ နိုင်ငံတစ်ခုအတွက် အကန့်အသတ်မဲ့ ဖြစ်တန်နိုင်စွမ်းတွေ ပေးအပ်နေပါတယ်။

ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ မြန်မာနိုင်ငံမှာ အားသာချက် တွေအများကြီးရှိတယ်။ အာဆီယံမိသားစုကြီးတစ်ခုနဲ့လက်တွဲ ဖို့အဆင်သင့်ဖြစ်နေတဲ့ လူပေါင်းသန်းခြောက်ဆယ်နေထိုင်ရာ

ဖြစ်တယ်။ လူဦးရေရဲ့ သုံးပုံတစ်ပုံဟာ အသက် ၁၄ နှစ်အောက် မှာဖြစ်လို့ နီးကြားတက်ကြွမှု၊ နုနယ်ပျိုမြစ်မှုတွေ၊ ခွန်အားတွေ အပြည့်ရှိတယ်။ အရှေ့တောင်အာရှ ပင်မဒေသမှာ အကြီးဆုံး ဖြစ်တယ်။ အာဆီယံမှာ အင်ဒိုနီးရှားပြီးရင် အကြီးဆုံးဖြစ်တယ်။ သဘာဝသယံဇာတတွေ ပိုင်ဆိုင်တယ်။ မနာလိုစရာကောင်း လောက်တဲ့ ပထဝီအနေအထားရှိတယ်။ အိန္ဒိယနဲ့တရုတ်ကြား မှာ ရှိနေတယ်။ ဒီနှစ်နိုင်ငံဟာ ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးရဲ့ တကယ့် အချက်အချာ နိုင်ငံနှစ်ခုဖြစ်တယ်။

အာဆီယံပေါင်းစည်းမှုနဲ့အတူ အဲဒီအားသာချက်တွေ၊ အခွင့်အလမ်းတွေကို အများကြီးအသုံးချလိုရတယ်။ ပို့ကုန် တစ်ဝက်လောက်က အာဆီယံလို တင်ပို့ရောင်းချတာ ဖြစ် တယ်။ အခုဆိုရင် ပိုကြီးတဲ့ဈေးကွက်တွေနဲ့ အလွယ်တကူ ဝင်ရောက် ဆက်သွယ်နိုင်ပြီး နိုင်ငံခြားရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုတွေ အများကြီး ဝင်လာအောင် ဆွဲဆောင်နိုင်ဦးမယ်။

ဖြန့်ကျက်နိုင်စွမ်းလည်း ရှိလာမည်။ အခုဆိုရင် သဘာဝ သယံဇာတ ထုတ်လုပ်တဲ့ သဘာဝဓာတ်ငွေ့တစ်ခုတည်းကို က ပို့ကုန်ကရငွေရဲ့ သုံးပုံတစ်ပုံရှိတဲ့ လုပ်ငန်းတွေကြောင့် စီးပွားရေးတိုးတက်မှုကို ရရှိနေတာ ဖြစ်တယ်။ ဆက်သွယ်ရေး၊ စက်မှုလက်မှု၊ အဝတ်အထည်၊ ဘဏ်လုပ်ငန်းလို တခြား နယ်ပယ်တွေမှာလည်း အလားအလာကောင်းတွေ အများကြီး ရှိနေတယ်။ ကမ္ဘာပေါ်မှာ အလှဆုံးနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်တော့ ကမ္ဘာလှည့် ခရီးသွားလုပ်ငန်းအတွက်လည်း အလားအလာ တွေရှိနေတယ်။ ကမ္ဘာပေါ်မှာ အဖော်ရွေဆုံးလူတွေလည်း ရှိနေတယ်။

ဘဏ္ဍာရေးနယ်ပယ်မှာ ဒေသနဲ့ ပေါင်းစည်းမှုဟာလည်း မြန်မာနိုင်ငံကို အကျိုးရှိစေနိုင်တယ်။ မြန်မာနိုင်ငံက နုနယ် ငယ်ရွယ်သေးတဲ့ ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဟာ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေ ရဲ့ ကျွမ်းကျင်မှုနဲ့ စုဆောင်းငွေတွေကို အသုံးချနိုင်တယ်။ ပြီးတော့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေကို ဘဏ္ဍာရေး အထောက် အပံ့ပေးပေးပြီး မြန်မာနိုင်ငံက လိုအပ်နေတဲ့ အလုပ်အကိုင် တွေ၊ စီးပွားရေးအရ လုံခြုံမှုတွေကို ပေးစွမ်းနိုင်တယ်။

ခြံပြီးပြောရရင် မြန်မာနိုင်ငံအနေနဲ့ ဒေသစီးပွားရေးနဲ့ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်းပေါင်းစည်းမှုဟာ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့လမ်းကြောင်း ကို တောက်ပြောင်စေမယ်။ ဒီအလင်းရောင်ဟာ ရှေ့နှစ်ပေါင်း များစွာ မှေးမှိန်သွားမယ် မဟုတ်ဘူး။

နိဂုံး

ရန်ကုန်စီးပွားတက္ကသိုလ်ဟာ မြန်မာနိုင်ငံက စီးပွားရေး ပညာနဲ့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဘာသာရပ်တွေ သင်ကြားပို့ချရာမှာ အကောင်းဆုံး ဗဟိုဌာနတစ်ခုဖြစ်တယ်လို့ ပြောကြားရင်း နိဂုံးချုပ်လိုပါတယ်။

ရှင်တို့တစ်တွေဟာ မြန်မာနိုင်ငံက အတော်ဆုံး လူတချို့ ထဲမှာ ပါကြတယ်။ ဒါကြောင့် ရှင်တို့မှာ ရှင်တို့ နိုင်ငံသားတွေနဲ့ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ စီးပွားရေးအစွမ်းအစတွေ၊ အလားအလာတွေကို မြှင့်တင်ပေးဖို့ မဟာတာဝန်ကြီး ရှိနေတယ်။ ဒီတာဝန်ကို ဆက် လက် ထမ်းဆောင်ရာမှာ တစ်ယောက်ထဲရှိနေမှာ မဟုတ်ဘူး ဆိုတာ အာမခံလိုပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံဟာ ကမ္ဘာ့အဝန်းအပိုင်း ထဲမှာ နှစ်ရှည်လများ ရှိနေခဲ့တဲ့ အဖွဲ့ဝင် တစ်ယောက်ဖြစ်ပါ တယ်။ ၁၉၅၂ ခုနှစ်ကတည်းက အိုင်အမ်အက်စ် (IMF) အဖွဲ့ဝင် ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ရှင်တို့နဲ့အတူ အိုင်အမ်အက်စ် ရှိနေမယ်ဆိုတာ အာမခံလိုပါတယ်။ ကျွန်မတို့က ကမ္ဘာကြီး တစ်ခုလုံးက ညဏ်ပညာတွေ စုစည်းပြီး မူဝါဒ အကြံဉာဏ်တွေ ပေးလို့ အတူ ရပ်တည်နေမှာ ဖြစ်ပါ တယ်။

အနာဂတ်မှာ ရှင်သန်တက်ကြွတဲ့ စီးပွားရေး အဆောက် အအုံကို ဆက်လက်ထိန်းထားဖို့ လိုအပ်တဲ့ ခိုင်မာတဲ့ စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းတွေ၊ အဖွဲ့အစည်းတွေ ပေါ်ပေါက်လာစေဖို့ မြန်မာ နိုင်ငံသားတွေရဲ့ စွမ်းရည်မြင့်မားစေဖို့ နည်းပညာ အကူအညီ နဲ့ သင်တန်းတွေပေးပြီး ရှင်တို့ရဲ့ အတူ ရပ်တည်သွားမှာ ဖြစ်ပါ တယ်။

ခိုင်မာတောင့်တင်းတဲ့ အားလုံးနဲ့ သက်ဆိုင်တဲ့ တိုးတက် မှုရရှိအောင် ပီပြင်တဲ့ အုတ်မြစ်ချရာမှာ ကျွန်မတို့ အတူ ရှိနေမယ်။

ကျွန်မတို့ နှစ်ရှည်လများ ရှိနေမယ်ဆိုတာ အာမခံ ပါတယ်။ ကျွန်မတို့ဟာ ရှင်တို့ကိုယ်တိုင် အမွေအနှစ်တွေကို ထိုက်ထိုက်တန်တန် ရယူနိုင်ဖို့ ကြိုးစားရာမှာ ရှင်တို့နဲ့ လက်တွဲဖို့ ရှင်တို့ကို ကူညီဖို့ရှိနေပါမယ်။

ဘာလို့လဲဆိုတော့ မြန်မာနိုင်ငံဟာ တကယ်ကို ရွှေရောင် တောက်တဲ့ အနာဂတ်တွေ ရှိနေတဲ့ ရွှေနိုင်ငံ ဖြစ်ပါတယ်။

ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။
စင်မောင်ညို (ဘောဂဗေဒ)

မြန်မာနိုင်ငံမှာ လူထုလူတန်းစား အမျိုးမျိုးထဲမှာ အစွမ်း အစရှိတဲ့ အမျိုးသမီးတွေ အများကြီးရှိတယ်ဆိုတာ ကျွန်မသိပါတယ်။ သူတို့ဟာ ဖြည့်ဆည်းပေးဖို့နဲ့ ခေါင်းဆောင်ဖို့အဆင်သင့် ဖြစ်နေတဲ့ သူတွေပါ။

အခုပဲ။ မြန်မာ့အမျိုးသမီးဖိရပ်မှာ ကျွန်မဟာ ထူးခြား ပြောင်မြောက်တဲ့ အမျိုးသမီးတွေကို တွေ့ခဲ့ပြီး အားတက်ခဲ့၊ အားကျခဲ့ရပါတယ်။

နေ့စဉ်နေ့တိုင်း နေရောင်အောက်မှာ ပင်ပင်ပန်းပန်း တစ်နေ့လုံး အလုပ်လုပ်နေတဲ့အမျိုးသမီးတွေ၊ အခက်အခဲ အကျပ်အတည်းတွေနဲ့ တွေ့နေပေမယ့် ခေါင်းမော့ ရင်ဆိုင် နေသူတွေ၊ သားသမီးတွေကိုယ့်ထက် အဆင့်အတန်း မြင့်မြင့် မားမားနေနိုင်အောင်လို့ ချွေတာကြ၊ စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံကြတဲ့ သန်းပေါင်းများစွာသော အမျိုးသမီးတွေကြောင့်လည်း အားကျ ခဲ့ အားတက်ခဲ့ရပါတယ်။ သူတို့ဟာ မြန်မာရဲ့ အမာခံကျောရိုး တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ အနာဂတ်လည်းဖြစ်ပါတယ်။

နောက်ဆုံးပြောချင်တဲ့ အချက်တစ်ခုမှာ အများပါဝင် ပတ်သက်ဖို့ဆိုတာ အခြေခံအနေနဲ့ တရားမျှတမှုနဲ့လည်း ဆက်နွယ်နေပါတယ်။ အဆက်အသွယ်ကောင်းရှိတဲ့သူတွေပဲ မဟုတ်၊ လူတိုင်းလူတိုင်းဟာ ဘဝမှာ အောင်မြင်ခွင့်ရှိရပါမယ်။

လွန်ခဲ့တဲ့ရာစုနှစ်တုန်းက ကြုံတွေ့ခဲ့ရတဲ့ မြန်မာတိုးတက် မှု ပထမလှိုင်းလုံးဟာ လူတချို့လက်ဝယ်မှာရှိတဲ့ ကုန်ပစ္စည်း တချို့ကြောင့် ရခဲ့တာပါ။ ဒီလိုတိုးတက်မှုမျိုးဟာ ခဏပဲခံပြီး ကြာရှည်မခံပါဘူး။ ကြာရှည်ခံတဲ့တိုးတက်မှုရဖို့ဆိုတာ တန်းတူ ရည်တူ ယှဉ်ပြိုင်ခွင့်ရမှဖြစ်မှာပါ။ ပွင့်လင်းမှု မြင်သာထင်သာ ရှိမှု၊ တာဝန်ယူမှုဆိုတဲ့ နိယာမတွေရဲ့ ထောက်ပံ့ပေးမှု လိုအပ် ပါတယ်။

၃။ ဒေသစီးပွားရေး အဝန်းအဝိုင်းနှင့်

ပြန်လည်ပေါင်းစည်းခြင်း အခု တတိယအချက်ဖြစ်တဲ့ ဒေသစီးပွားရေးနဲ့ ထဲထဲဝင်ဝင် ပြန်လည်ပေါင်းစည်းနိုင်ဖို့ အကြောင်း ဆက်လက်ဆွေးနွေးပါရစေ။

ရှင်တို့အားလုံး ကောင်းကောင်း သိကြတဲ့အတိုင်း ပေါင်းစည်းတယ်ဆိုတာ အာရှက ကျင့်သုံးနေတဲ့ နည်းလမ်း တစ်ခုပါ။ အာရှက အမြဲတမ်း အပြင်ကို မျှော်ကြည့်လေ့ရှိပြီး ကျယ်ပြန့်တဲ့ ကမ္ဘာကြီးထဲမှာ စီးပွားရှာလေ့ရှိတယ်။ အာရှ တံခါးဖွင့် ကျယ်ပြန့်လာတာဟာ အာရှရဲ့ အောင်မြင်မှုအတွက် အခြေခံကျတယ်။

မြန်မာနိုင်ငံ အာရှစီးပွားရေးနဲ့ ပေါင်းစည်းတာဟာ တကယ့် အချိန်ကောင်းအခါကောင်းမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အာရှ ဒေသဟာ အရင်ကနဲ့မတူ၊ ရှေ့ကို ချီတက်နေတယ်။ ကမ္ဘာ့ စီးပွားရေး အဆောက်အအုံမှာ ရှင်သန်တက်ကြွမှု အရှိဆုံး နေရာ တစ်ခုဖြစ်တယ်။ တချို့ ခန့်မှန်းတွက်ချက်မှုတွေအရ အာရှဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာတာဟာ ၂၀၅၀ ပြည့်နှစ်ရောက် ရင် ကမ္ဘာ့ဂီဒီပီ (GDP) ရဲ့ တစ်ဝက်လောက် အထိဖြစ်လာ မယ်။ စံချိန်ကျိုးလောက်အောင် တိုးပွားလာနေတဲ့ ကမ္ဘာ့ လူလတ်တန်းစားတွေ စုဝေးနေထိုင်ရာ ဗဟိုဌာနတစ်ခုလည်း ဖြစ်လာမယ်။

ဒီအာရှဒေသဟာ ရှင်တို့ရဲ့ ကမ္ဘာ၊ ရှင်တို့ရဲ့ စီးပွားရေး၊ ရှင်တို့ရဲ့ ကံကြမ္မာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီကမ္ဘာ့စီးပွားရေး အဆောက်အအုံသစ်မှာ အရင်ကနဲ့ မတူဘဲ အပြန်အလှန်ဆက်သွယ်မှုတွေ၊ ဆက်ဆံမှုတွေတိုးပွား လာမယ်။ အခုကဲ့ပဲ တွေ့နေရပြီ။ လှိုင်းသေးသေးလေးတစ်ခု တောင်မှ အရှိန်မြန်မြန်နဲ့ ကမ္ဘာကြီးတစ်ခုလုံးကို ရိုက်ခတ် နိုင်နေပြီ။ ကြိုတွက်လို့မရတဲ့ နည်းလမ်းတွေနဲ့ ရိုက်ခတ်ပြီး မသေချာမရေရာတဲ့ ရလဒ်တွေ ထွက်ပေါ်လာနေတယ်။ ကမ္ဘာ့ ဘဏ္ဍာရေး အကျပ်အတည်း ဖြစ်ပေါ်လာနေတာကိုပဲ ကြည့် ပါ။

ဒါကြောင့် ပွင့်လင်းဖို့၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ဖို့ဟာ ခါတိုင်း ထက်ပိုပြီး မရှိမဖြစ် လိုအပ်လာတယ်။ ကျွန်မတို့ အားလုံးရဲ့ ကံကြမ္မာတွေဟာ အတူချည်နှောင်ထားတာဆိုတော့ အတူတူ တိုးတက်အောင် လုပ်ဆောင်ကြရပါမယ်။ 'ကျွန်းကိုင်းမှို-ကိုင်း ကျွန်းမှို' ဆိုတဲ့ မြန်မာစကားပုံလိုပေါ့။

မြန်မာနိုင်ငံဟာ ပွင့်လင်းလွတ်လပ်ဖို့၊ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ဖို့ သန့်ဌာန်ချမှတ်ထားပြီး ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ပြသခဲ့ ပါပြီ။ အဲဒီထဲမှာ အာဆီယံဥက္ကဋ္ဌတာဝန်ယူတာ၊ အရှေ့တောင် အာရှအားကစားပွဲကို အိမ်ရှင်အဖြစ် လက်ခံကျင်းပတာတွေ လည်း ပါဝင်ပါတယ်။

၂၀၁၅ မှာ ဖြစ်ပေါ်လာမယ့် အာဆီယံ စီးပွားရေး အဝန်း အဝိုင်းဟာ ပေါင်းစည်းမှုအဆင့် ပိုမိုမြင့်မားလာစေပြီး မြန်မာ နိုင်ငံလို တိုးတက်ထွန်းကားလာနေတဲ့ နိုင်ငံတစ်ခုအတွက် အကန့်အသတ်မဲ့ ဖြစ်တန်နိုင်စွမ်းတွေ ပေးအပ်နေပါတယ်။

ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ မြန်မာနိုင်ငံမှာ အားသာချက် တွေ အများကြီးရှိတယ်။ အာဆီယံမိသားစုကြီးတစ်ခုနဲ့လက်တွဲ ဖို့အဆင်သင့်ဖြစ်နေတဲ့ လူပေါင်းသန်းခြောက်ဆယ် နေထိုင်ရာ

ဖြစ်တယ်။ လူဦးရေရဲ့ သုံးပုံတစ်ပုံဟာ အသက် ၁၄ နှစ်အောက် မှာဖြစ်လို့ နီးကြားတက်ကြွမှု၊ နုနယ်ပျိုမြစ်မှုတွေ၊ ခွန်အားတွေ အပြည့်ရှိတယ်။ အရှေ့တောင်အာရှ ပင်မဒေသမှာ အကြီးဆုံး ဖြစ်တယ်။ အာဆီယံမှာ အင်ဒိုနီးရှားပြီးရင် အကြီးဆုံးဖြစ်တယ်။ သဘာဝသယံဇာတတွေ ပိုင်ဆိုင်တယ်။ မနာလိုစရာကောင်း လောက်တဲ့ ပထဝီအနေအထားရှိတယ်။ အိန္ဒိယနဲ့ တရုတ်ကြား မှာ ရှိနေတယ်။ ဒီနှစ်နိုင်ငံဟာ ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးရဲ့ တကယ့် အချက်အချာ နိုင်ငံနှစ်ခုဖြစ်တယ်။

အာဆီယံပေါင်းစည်းမှုနဲ့အတူ အဲဒီအားသာချက်တွေ၊ အခွင့်အလမ်းတွေကို အများကြီးအသုံးပြုရတယ်။ ပို့ကုန် တစ်ဝက်လောက်က အာဆီယံလို တင်ပို့ရောင်းချတာ ဖြစ် တယ်။ အခုဆိုရင် ပိုကြီးတဲ့ဈေးကွက်တွေနဲ့ အလွယ်တကူ ဝင်ရောက် ဆက်သွယ်နိုင်ပြီး နိုင်ငံခြားရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုတွေ အများကြီး ဝင်လာအောင် ဆွဲဆောင်နိုင်ဦးမယ်။

ဖြန့်ကျက်နိုင်စွမ်းလည်း ရှိလာမည်။ အခုဆိုရင် သဘာဝ သယံဇာတ ထုတ်လုပ်တဲ့ သဘာဝဓာတ်ငွေ့တစ်ခုတည်းကို က ပို့ကုန်ကရငွေရဲ့ သုံးပုံတစ်ပုံရှိတဲ့ လုပ်ငန်းတွေကြောင့် စီးပွားရေးတိုးတက်မှုကို ရရှိနေတာ ဖြစ်တယ်။ ဆက်သွယ်ရေး၊ စက်မှုလက်မှု၊ အဝတ်အထည်၊ ဘဏ်လုပ်ငန်းလို တခြား နယ်ပယ်တွေမှာလည်း အလားအလာကောင်းတွေ အများကြီး ရှိနေတယ်။ ကမ္ဘာပေါ်မှာ အလှဆုံးနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်တော့ ကမ္ဘာလှည့် ခရီးသွားလုပ်ငန်းအတွက်လည်း အလားအလာ တွေရှိနေတယ်။ ကမ္ဘာပေါ်မှာ အဖော်ရွေဆုံးလူတွေလည်း ရှိနေတယ်။

ဘဏ္ဍာရေးနယ်ပယ်မှာ ဒေသနဲ့ ပေါင်းစည်းမှုဟာလည်း မြန်မာနိုင်ငံကို အကျိုးရှိစေနိုင်တယ်။ မြန်မာနိုင်ငံက နုနယ် ငယ်ရွယ်သေးတဲ့ ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍဟာ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေ ရဲ့ ကျွမ်းကျင်မှုနဲ့ စုဆောင်းငွေတွေကို အသုံးပြုနိုင်တယ်။ ပြီးတော့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေကို ဘဏ္ဍာရေး အထောက် အပံ့ပေးပေးပြီး မြန်မာနိုင်ငံက လိုအပ်နေတဲ့ အလုပ်အကိုင် တွေ၊ စီးပွားရေးအရ လုံခြုံမှုတွေကို ပေးစွမ်းနိုင်တယ်။

ခြုံငုံပြီးပြောရရင် မြန်မာနိုင်ငံအနေနဲ့ ဒေသစီးပွားရေးနဲ့ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်းပေါင်းစည်းမှုဟာ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ လမ်းကြောင်း ကို တောက်ပြောင်စေမယ်။ ဒီအလင်းရောင်ဟာ ရှေ့နှစ်ပေါင်း များစွာ မှေးမှိန်သွားမယ် မဟုတ်ဘူး။

နိဂုံး

ရန်ကုန်စီးပွားတက္ကသိုလ်ဟာ မြန်မာနိုင်ငံက စီးပွားရေး ပညာနဲ့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဘာသာရပ်တွေ သင်ကြားပို့ချရာမှာ အကောင်းဆုံး ဗဟိုဌာနတစ်ခုဖြစ်တယ်လို့ ပြောကြားရင်း နိဂုံးချုပ်လိုပါတယ်။

ရှင်တို့တစ်တွေဟာ မြန်မာနိုင်ငံက အတော်ဆုံး လူတချို့ ထဲမှာ ပါကြတယ်။ ဒါကြောင့် ရှင်တို့မှာ ရှင်တို့ နိုင်ငံသားတွေနဲ့ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ စီးပွားရေးအစွမ်းအစတွေ၊ အလားအလာတွေကို မြှင့်တင်ပေးဖို့ မဟာတာဝန်ကြီး ရှိနေတယ်။ ဒီတာဝန်ကိုဆက် လက် ထမ်းဆောင်ရာမှာ တစ်ယောက်ထဲရှိနေမှာ မဟုတ်ဘူး ဆိုတာ အာမခံလိုပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံဟာ ကမ္ဘာ့အဝန်းအဝိုင်း ထဲမှာ နှစ်ရှည်လများ ရှိနေခဲ့တဲ့ အဖွဲ့ဝင် တစ်ယောက်ဖြစ်ပါ တယ်။ ၁၉၅၂ ခုနှစ်ကတည်းက အိုင်အမ်အက်စ် (IMF) အဖွဲ့ဝင် ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ရှင်တို့နဲ့အတူ အိုင်အမ်အက်စ် ရှိနေမယ်ဆိုတာ အာမခံလိုပါတယ်။ ကျွန်မတို့က ကမ္ဘာကြီး တစ်ခုလုံးက ညဏ်ပညာတွေ စုစည်းပြီး မူဝါဒ အကြံဉာဏ်တွေ ပေးလို့ အတူ ရပ်တည်နေမှာ ဖြစ်ပါ တယ်။

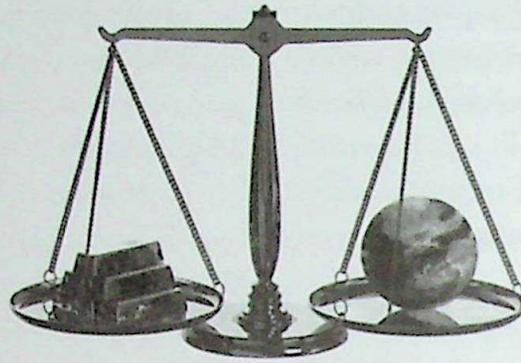
အနာဂတ်မှာ ရှင်သန်တက်ကြွတဲ့ စီးပွားရေး အဆောက် အအုံကို ဆက်လက်ထိန်းထားဖို့ လိုအပ်တဲ့ ခိုင်မာတဲ့ စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းတွေ၊ အဖွဲ့အစည်းတွေ ပေါ်ပေါက်လာစေဖို့ မြန်မာ နိုင်ငံသားတွေရဲ့ စွမ်းရည်မြင့်မားစေဖို့ နည်းပညာ အကူအညီ နဲ့ သင်တန်းပေးပြီး ရှင်တို့ရဲ့ အတူ ရပ်တည်သွားမှာ ဖြစ်ပါ တယ်။

ခိုင်မာတောင့်တင်းတဲ့ အားလုံးနဲ့ သက်ဆိုင်တဲ့ တိုးတက် မှုရရှိအောင် ပီပြင်တဲ့ အုတ်မြစ်ချရာမှာ ကျွန်မတို့ အတူ ရှိနေမယ်။

ကျွန်မတို့ နှစ်ရှည်လများ ရှိနေမယ်ဆိုတာ အာမခံ ပါတယ်။ ကျွန်မတို့ဟာ ရှင်တို့ကိုယ်တိုင် အမွေအနှစ်တွေကို ထိုက်ထိုက်တန်တန် ရယူနိုင်ဖို့ ကြိုးစားရာမှာ ရှင်တို့နဲ့ လက်တွဲဖို့ ရှင်တို့ကို ကူညီဖို့ရှိနေပါမယ်။

ဘာလို့လဲဆိုတော့ မြန်မာနိုင်ငံဟာ တကယ်ကို ရွှေရောင် တောက်တဲ့ အနာဂတ်တွေ ရှိနေတဲ့ ရွှေနိုင်ငံ ဖြစ်ပါတယ်။

ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။
ခင်မောင်ညို (ဘောဂဗေဒ)

စီးပွားရေးတည်ငြိမ်မှု ပေါ်လစီ

(Economic Stalilization Policy)

ဒေါ်ညွန့်ညွန့်ဆွေ

စီးပွားရေးကဏ္ဍတစ်ခုတွင် ပြဿနာတစ်ရပ်ဖြစ်ပေါ်နေလျှင်လည်းကောင်း၊ မလိုလားအပ်သည့် အခြေအနေတစ်ရပ်ဖြစ်ပေါ်နေလျှင် သော်လည်းကောင်း၊ ၎င်းတို့ကို ကျော်လွှားနိုင်ရန် အစိုးရမှ ပါဝင်ဆောင်ရွက် ပေးရသည်။ အစိုးရမှ စီးပွားရေး အခြေအနေကို ဆန္ဒရှိသည့်အတိုင်း ဖြစ်လာစေရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ပေးသည့် ဆောင်ရွက်ချက်များကို ပညာရေး ပေါ်လစီဟု ခေါ်သည်။ ပညာရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် ဆောင်ရွက်ချက်များကို ပညာရေးပေါ်လစီ၊ ကျန်းမာစာ ကျန်းမာရေးပေါ်လစီ၊ စီးပွားရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် ဆောင်ရွက်ချက်များကို စီးပွားရေး ပေါ်လစီဟု ခေါ်သည်။

စီးပွားရေးတွင် ပေါ်ပေါက်သည့် ပြဿနာမှာ စီးပွားရေး မတည်ငြိမ်သည့် အခြေအနေဖြစ်သည်။ စီးပွားရေးတည်ငြိမ်သည်ဆိုသည်မှာ ဈေးနှုန်းအဆင့် တည်ငြိမ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် စီးပွားရေးမတည်ငြိမ်ခြင်းမှာ ဈေးနှုန်းအဆင့် မတည်ငြိမ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဈေးနှုန်းအဆင့် မတည်ငြိမ်ခြင်း

မှာ ဝင်ငွေနှင့် အသုံးစရိတ် မတူညီသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ဝင်ငွေကို ထုတ်လုပ်မှုမှရရှိသည်။ အသုံးစရိတ်သည် ထိုဝင်ငွေအပေါ်တွင် မူတည်နေသည်။ ဝင်ငွေတိုးတက်လာလျှင် အသုံးစရိတ်လည်း တိုးတက်လာသည်။ တစ်နိုင်ငံလုံး၏ စုစုပေါင်း ထုတ်လုပ်မှု တိုးတက်လာလျှင် တိုင်းပြည်ဝင်ငွေတိုးတက်ကာ စုစုပေါင်း အသုံးစရိတ်လည်း တိုးတက်သည်။ ဝင်ငွေနှင့် အသုံးစရိတ်လိုက်လျောညီထွေတိုးတက်ပါက ဈေးနှုန်းအဆင့် တည်ငြိမ်နေမည်။

သို့ရာတွင် ဝင်ငွေနှင့် အသုံးစရိတ်သည် အခြေအနေကို လိုက်၍ အစဉ်အမြဲ ပြောင်းလဲနေသောကြောင့် စီးပွားရေး အခြေအနေ သည်လည်း ပြောင်းလဲလှုပ်ရှားနေသည်။ ထို့ကြောင့် စီးပွားရေး မတည်ငြိမ်မှုဆိုသည်မှာ စုစုပေါင်း ထုတ်လုပ်မှု၊ ထုတ်လုပ်မှုနှင့် ဆက်စပ်ပြီး အလုပ်အကိုင်ရရှိမှု အလုပ်လက်မဲ့ အခြေအနေ၊ ဈေးနှုန်းအဆင့်များ ပြောင်းလဲလှုပ်ရှားနေခြင်းဖြစ်သည်။ အစိုးရ၏ ရည်မှန်းချက်မှာ ဈေးနှုန်းအဆင့် တည်ငြိမ်ရေး၊ အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းများစွာ

ရရှိရေးနှင့် ထုတ်လုပ်မှု အမြင့်ဆုံးရရှိရေးတို့ ဖြစ်သည်။ ထို ရည်မှန်းချက်များ ပြည့်ဝစေရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဆောင်ရွက် သည့် အစိုးရဆောင်ရွက်ချက်များကို စီးပွားရေးပေါ်လစီဟု ခေါ်သည်။

စီးပွားရေး မတည်မငြိမ်ဖြစ်ရသည့် အကြောင်းအရင်းမှာ ငွေကြေးပမာဏ ပြောင်းလဲခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ငွေကြေး ပမာဏဆိုသည်မှာ ပြည်သူလူထုလက်ဝယ်ရှိငွေကြေးပမာဏ စုစုပေါင်းဖြစ်သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ပြည်သူလက်ဝယ်ရှိ ငွေစက္ကူ၊ အကြွေနှင့် စာရင်းရှင်ဘဏ်အပ်ငွေ စုစုပေါင်းဖြစ် သည်။ ထိုပမာဏသည် စုစုပေါင်း အသုံးစရိတ်ကို သတ်မှတ် သည်။ ပြည်သူလူထုလက်တွင် ငွေကြေးပမာဏများနေပါက အသုံးစရိတ်များမည်။ အသုံးစရိတ် တိုးတက်မှုနှင့် အညီ ထုတ်လုပ်မှု တိုးတက်ပါမှ ဈေးနှုန်းအဆင့်တည်ငြိမ်မည်။ ထုတ်လုပ်မှု တိုးတက်သည့်ရာခိုင်နှုန်းသည် အသုံးစရိတ် တိုးတက်သည့် ရာခိုင်နှုန်းထက် နိမ့်နေပါက ဈေးနှုန်းအဆင့် မြင့်မည်။ ဈေးနှုန်းအဆင့် မြင့်တက်လာခြင်း နှင့်အတူ စီးပွားရေးလည်း တိုးတက်လာမည်။ ထုတ်လုပ်မှု တိုးတက် သည့် ရာခိုင်နှုန်းသည် အသုံးစရိတ်တိုးတက်သည့် ရာခိုင် နှုန်းထက် မြင့်မားနေပါက ဈေးနှုန်းအဆင့် ကျဆင်းပြီး စီးပွားရေးလည်း ကျဆင်းမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် စီးပွားရေး အခြေအနေသည် ငွေကြေးပမာဏနှင့် ထုတ်လုပ်မှု အခြေ အနေကို လိုက်၍ လှုပ်ရှားပြောင်းလဲနေသည်။

ငွေကြေးပမာဏကို ပြောင်းလဲစေသည့် အခြားအချက် တစ်ခုမှာ အစိုးရ၏ ဘတ်ဂျက်ဖြစ်သည်။ အစိုးရဘတ်ဂျက် သည် အစိုးရ၏ဝင်ငွေနှင့် အသုံးစရိတ် အခြေအနေကို ဖော်ပြ နေသည်။ အစိုးရဝင်ငွေသည် အသုံးစရိတ်ထက် များနေပါက ပိုငွေပြဘတ်ဂျက်ဖြစ်ပြီး ပြည်သူလူထုလက်တွင် ငွေကြေး ပမာဏ နည်းနေမည်။ ထိုအခါ စုစုပေါင်းအသုံးစရိတ် ကျဆင်း ပြီး ထုတ်လုပ်မှု ကျဆင်းကာ စီးပွားရေးလည်း လိုက်လျောညီ ထွေကျဆင်းမည်။ အစိုးရဝင်ငွေသည် အသုံးစရိတ်ထက် နည်းနေပါက ပြည်သူလူထုလက်တွင် ငွေကြေးပမာဏများပြီး အသုံးစရိတ်မြင့်တက်ကာ စီးပွားရေးတိုးတက်မည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ စီးပွားရေး အတက်/အကျများရှိနေလျှင် စီးပွားရေး တည်ငြိမ်စေရန် အစိုးရမှ ငွေကြေးပမာဏကို ထိန်းချုပ်ရန်လို သည်။ ငွေကြေးပမာဏကို ထိန်းချုပ်ရန် ငွေကြေးပေါ်လစီ၊ ဘတ်ဂျက်ပေါ်လစီများ ချမှတ်အကောင်အထည် ဖော်ပေးရ

မည်။ ငွေကြေးပေါ်လစီ ဆိုသည်မှာ ငွေကြေးပမာဏကို လိုအပ်သကဲ့သို့ ထိန်းချုပ်ခြင်းဖြင့် စီးပွားရေး တည်ငြိမ်စေရန် ဆောင်ရွက်သည့် ပေါ်လစီဖြစ်သည်။ ဘတ်ဂျက်ပေါ်လစီ ဆိုသည်မှာ အစိုးရ၏ ဝင်ငွေနှင့် အသုံးစရိတ်ကို ပြောင်းလဲခြင်း ဖြင့် စီးပွားရေးတည်ငြိမ်စေရန် ဆောင်ရွက်သည့် ပေါ်လစီဖြစ် သည်။

ပေါ်လစီချမှတ် အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အခြေခံ ကျသည့်အချက်နှစ်ချက်ရှိသည်။ ၎င်းတို့မှာ အစိုးရဆောင်ရွက် ချက်များကို ထိရောက်စေရန် အထူးအလေးပေး ဆောင်ရွက် ရေးနှင့် (active policy) နှင့် သာမန်ဆောင်ရွက်ရေး (passive policy) တို့ဖြစ်သည်။ မည်သည့်ပေါ်လစီ ချမှတ်အကောင်အထည် ဖော်ရမည်ကို ဆုံးဖြတ်ချက်ချရန် လိုသည်။ မည်သည့် ပေါ်လစီ ချမှတ်သင့်သည်ကို ဆုံးဖြတ်ရာတွင်လည်း အငြင်းပွားရန် အချက်များရှိသည်။ ဖဒရယ်အစိုးရ စနစ်တွင် ဘတ်ဂျက် ပေါ်လစီ ချမှတ်အကောင်အထည် ဖော်ခြင်းသည် သမ္မတ၏ စီးပွားရေး အကြံပေးကောင်စီ၊ ဗဟိုဘဏ်နှင့် အခြားအစိုးရ အဖွဲ့အစည်း ဝန်ကြီးဌာနများ၏ အခြေခံကျသည့် တာဝန်ဖြစ် သည်ကို လက်ခံကြသည်။ စီးပွားရေး အကြံပေးကောင်စီမှ စီးပွားရေးအခြေအနေကို သမ္မတထံတင်ပြပြီး သမ္မတမှ လက်ခံ လျှင် လွှတ်တော်သို့ တင်သွင်း အတည်ပြုချက် ယူရသည်။ လွှတ်တော်မှ လက်ခံအတည်ပြုလျှင် သမ္မတမှ ထိုပေါ်လစီကို ဥပဒေအဖြစ် သတ်မှတ် လက်မှတ်ထိုးပြီး အကောင်အထည် ဖော်ရသည်။ ငွေကြေးပေါ်လစီကို ဗဟိုဘဏ်မှ ချမှတ် အကောင်အထည် ဖော်ရသည်။ ထိုသို့ ပေါ်လစီ ချမှတ် အကောင်အထည် ဖော်ခြင်းသည် ပေါ်လစီကို စီးပွားရေး တည်ငြိမ်မှုကို ထိရောက်စေရန် အထူးအလေးပေး စနစ်တကျ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းကို active Policy ချမှတ်ခြင်းဟု သတ်မှတ်သည်။ ဘောဂဗေဒပညာရှင် အချို့က စီးပွားရေး သည် အခြေအနေကို လိုက်၍အစဉ် အမြဲပြောင်းလဲနေသည့် အတွက် ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ် ကျင့်သုံးသည့် နိုင်ငံများတွင် အထူးအရေးပေး ဆောင်ရွက်ရန်မလို ဈေးနှုန်းယန္တရားမှ တစ်ဆင့် အလိုအလျောက် ပြန်လည်တည်ငြိမ်သွားနိုင်သည်ဟု ယူဆကြသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့သည် အစိုးရဝင်ငွေနှင့် အသုံးစရိတ်အလိုအလျောက် ပြောင်းလဲစေသည့် ပေါ်လစီများ ကိုသာ ချမှတ်အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းကို လက်ခံကြသည်။ ၎င်းသည် Passive Policy ဖြစ်သည်။

ထုတ်လုပ်မှု ကျဆင်းပြီး စီးပွားရေး ကျဆင်းနေချိန်တွင် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်များ၏ အမည်ခံအမြတ်ဝင်ငွေနှင့် လုပ်ခ လစာတို့သည် ကျဆင်းသွားသည်။ အမည်ခံဝင်ငွေဆိုသည်မှာ ငွေကြေးဖြင့်ဖော်ပြထားသည့်ဝင်ငွေဖြစ်သည်။ အမည်ခံဝင်ငွေ ကျဆင်းသွားခြင်းကြောင့် အစိုးရသို့ ပေးဆောင်ရသည့် အခွန် ပမာဏသည် အခွန်နှုန်း မပြောင်းလဲသော်လည်း ကျဆင်း သွားသည်။ ၎င်းသည် ပြည်သူတို့၏ လက်ဝယ်ရှိ သုံးစွဲနိုင်သည့် ငွေကြေးပမာဏကို တိုးတက်စေသည်။ သုံးစွဲနိုင်သည့် ဝင်ငွေ (disposable income) မြင့်မားလာခြင်းသည် အသုံးစရိတ်ကို တိုးတက်စေသည်။ အသုံးစရိတ်တိုးတက်ခြင်းသည် ထုတ်လုပ် မှုကို အားပေးသောကြောင့် စီးပွားရေး ပြန်လည် တိုးတက် လာနိုင်သည်။ အချို့နိုင်ငံများတွင် စီးပွားရေး ကျဆင်းနေချိန် တွင် အလုပ်လက်မဲ့နှုန်း မြင့်မားနေသည့်အတွက် အလုပ် လက်မဲ့ ထောက်ပံ့ကြေးများ ပေးကြသည်။ ပြည်သူလူထုသည် ထိုထောက်ပံ့ကြေး ရရှိမှုကြောင့် အသုံးစရိတ်ကို တိုးတက် အသုံးပြုနိုင်သည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ထုတ်လုပ်မှုတိုးတက်ကာ စီးပွားရေး ပြန်လည်ဦးမော့လာနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် လွှတ်တော်မှ ဘဏ္ဍာရေး ပေါ်လစီ ရေးဆွဲပြီး အလေးပေး ဆောင်ရွက်ရန် မလိုဘဲ အလိုအလျောက် စီးပွားရေး ပြန်လည် တည်ငြိမ်စေနိုင်သည့် သာမန်လုပ်ဆောင်သည့် ပေါ်လစီ Passive policy ကိုသာ ဆောင်ရွက်ရန် လိုသည်ဟု တင်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။ လွှတ်တော်မှ ဥပဒေရေးဆွဲ အကောင်အထည် ဖော်သည့် ပေါ်လစီကို ရည်မှန်းချက်အတိုင်း ဖြစ်အောင် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဆောင်ရွက်သည့် ပေါ်လစီ (Discretionary policy) ဟုခေါ်ပြီး အလိုအလျောက်ဖြင့် စီးပွားရေး တည်ငြိမ် မှုရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းကို အလိုအလျောက် ပေါ်လစီ ဟု (Automatic Policy) ဟုခေါ်သည်။

စီးပွားရေး တည်ငြိမ်စေရန် ပေါ်လစီ ချမှတ်ဆောင်ရွက် ရာတွင် ပေါ်လစီ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုသည် လျှင်မြန်စွာ ချက်ခြင်း အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိပါက ပေါ်လစီ ရည်မှန်းချက် အောင်မြင်နိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ပေါ်လစီ အကောင်အထည် ဖော်ရာ၌ အချိန်ကြန့်ကြာမှုများ ရှိသည်။ အချိန်ကြန့်ကြာမှု နှစ်မျိုး တွေ့ရသည်။ ပထမ တစ်မျိုးမှာ သမ္မတ စီးပွားရေးအကြံ ပေးကောင်စီမှ တင်ပြသည့် အခြေအနေကို သမ္မတမှ လေ့လာ သုံးသပ်ရာတွင် အချိန်ယူရသည်။ လေ့လာသုံးသပ်ပြီး လက်ခံ မှသာ လွှတ်တော်သို့ တင်သွင်းရသည်။ လွှတ်တော်တွင်လည်း အခြေအတင် ဆွေးနွေးပြီး ဆုံးဖြတ်ချက်ချရန် အချိန်ကြန့်ကြာ

သည်။ ဒုတိယအကြိမ် ကြန့်ကြာမှု အမျိုးအစားမှာ လွှတ်တော် မှ အတည်ပြုပြီး အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင်လည်း စီးပွားရေး စနစ်အပေါ်သို့ ချက်ခြင်း အကျိုးသက်ရောက်မှု မရှိခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ဖြစ်ခြင်းမှာ စီးပွားရေး လုပ်ငန်း များကို လုပ်ကိုင်ရာတွင် စာချုပ်များချုပ်ဆိုပြီး လုပ်ကိုင် ကြသောကြောင့် လုပ်ခ၊ လစာ၊ အတိုးနှုန်းတို့ကို အချိန်နှင့် တစ်ပြေးညီ လိုက်၍ မပြောင်းလဲနိုင်သောကြောင့် ဖြစ် သည်။ စာချုပ်သက်တမ်း ပြီးဆုံးပြီးမှသာ စာချုပ်အသစ် ရေးဆွဲချိန်တွင်သာ ပြောင်းလဲနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ အချိန်ကြန့်ကြာမှုသည် ဖယ်ဒရယ်စနစ်ထက် ပါလီမန် ဒီမိုကရေစီ စနစ်တွင် အချိန်ပိုမို တိုတောင်းသည်။ အာဏာရ ပါတီမှ ဘတ်ဂျက်ပေါ်လစီကို လိုအပ်သကဲ့သို့ ချက်ချင်းချမှတ် အကောင်အထည် ဖော်နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဘဏ္ဍာရေး ပေါ်လစီထက် ငွေကြေးပေါ်လစီ ချမှတ် အကောင်အထည် ဖော်ခြင်းတွင် အချိန်ကြန့်ကြာမှု ပိုမို တိုတောင်းကြောင်း တွေ့ရသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဗဟိုဘဏ်သည် ငွေကြေးပေါ်လစီကို လိုအပ်သကဲ့သို့ ချက်ခြင်း ချမှတ်နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ငွေကြေးပေါ်လစီ ၏ အကျိုးဆက် သက်ရောက်မှုမှာ ဘဏ္ဍာရေး ပေါ်လစီချမှတ် အကောင်အထည် ဖော်ခြင်းထက် ပိုတာရှည်သည်။ ငွေကြေး ပေါ်လစီ ချမှတ်အကောင် အထည်ဖော်ခြင်းသည် အတိုးနှုန်း အပေါ်သို့ အကျိုးဆက် သက်ရောက်သည်။ အတိုးနှုန်းပြောင်း လဲခြင်းသည် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို တဖန်ပြောင်းလဲစေပြီး ထိုမှ တစ်ဆင့် ထုတ်လုပ်မှုနှင့် ဝင်ငွေကို ပြောင်းလဲစေသည်။ အများအားဖြင့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို ကြိုတင်ခန့်မှန်း အစီအစဉ်ချမှတ် ဆောင်ရွက်ကြသည်။ အတိုးနှုန်း မည်မျှပင် ပြောင်းလဲ သော်လည်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုမှာ လိုက်လျောညီထွေ လိုက်ပြောင်းလဲခြင်း မရှိပေ။ ထိုကြောင့် စီးပွားရေး အခြေအနေ အပေါ်သို့ ချက်ခြင်း အကျိုးဆက် သက်ရောက်နိုင်ခြင်း မရှိနိုင်ပေ။

ပေါ်လစီ ချမှတ် ဆောင်ရွက်ရာတွင် အချိန်ကြန့်ကြာမှု ရှိသဖြင့် ထိရောက်စေရန် အနာဂတ် စီးပွားရေးအခြေအနေကို ဂရုစိုက်လေ့လာပြီး ပေါ်လစီကို ချမှတ်အကောင်အထည်ဖော်ရန် လိုသည်။ အနာဂတ်အခြေအနေကို သေချာသိရှိနိုင်ရန် သီအိုရီ ဖော်ဒယ်များသုံးပြီး ညီမျှခြင်းများဖြင့် computer software သုံးကာ ခန့်မှန်းကြသည်။ ခံယူချက်များ (assumption) ထားရှိ သတ်မှတ်ပြီး တွက်ချက်ခြင်း၊ ပေါ်လစီရေးဆွဲသူတို့ ထိန်းချုပ်

နိုင်သည့် အချက်များ ရှိသကဲ့သို့ မထိန်းချုပ်နိုင်သည့် အချက်များ (Exogenous and Endogenous) လည်း ရှိခြင်းတို့ကြောင့် အနာဂတ် ခန့်မှန်းချက်မှာ မမှန်ကန်နိုင်ပေ။ အနာဂတ် ခန့်မှန်းချက်သည် အချက်အလက်များစွာပေါ်တွင် တည်နေသည်။ ထိုအချက်များအနက် အစိုးရပေါ်လစီ ပြောင်းလဲမှုမှာ အရေးအကြီးဆုံး အချက်ဖြစ်သည်။ ပေါ်လစီချမှတ်သူ အနေဖြင့် ပေါ်လစီ ပြောင်းလဲခြင်းကြောင့် ပြည်သူလူထု၏ အနာဂတ် ရည်မှန်းချက် မည်သို့ ပြောင်းလဲမည်ကို လေ့လာသုံးသပ်ပြီးမှ ထိုအခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီမည့် ပေါ်လစီကို ပြန်လည် ချမှတ်ရန် လိုသည်။ ဥပမာ-စားသုံးသူများသည် အနာဂတ်တွင်ရမည့် ဝင်ငွေခန့်မှန်းချက်အပေါ် မူတည်ပြီး အသုံးစရိတ်ကို ပြောင်းလဲကြသည်။ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများမှ လည်းအနာဂတ်တွင်ရရှိမည့်အမြတ်ပေါ်တွင်မူတည်ပြီးမည်မျှ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမည်ကို ခန့်မှန်းကြသည်။ ထို့ကြောင့် ပေါ်လစီ ပြောင်းလဲခြင်းကြောင့် ပြည်သူလူထု၏ ခန့်မှန်းချက် မည်သို့ ပြောင်းလဲမည်ကို အလေးထား ဆန်းစစ်မှုသည် အရေးကြီးသည်။

ပေါ်လစီ ချမှတ်ရာတွင် ဆုံးဖြတ်ရန်လိုသည့် နောက်ဆုံး အချက်မှာ လိုအပ်သည့် အခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီသည့် ပေါ်လစီ ရေးဆွဲပြီး ပေါ်လစီ အောင်မြင်ထိရောက်စေမည့် နည်းလမ်းနှင့် အလိုအလျှောက် စီးပွားရေး ပြန်လည်တည်ငြိမ်စေသည့် နည်းလမ်းများအနက် မည်သည့်နည်းလမ်းကို သုံးမည်ကို ရွေးချယ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ (Discretionary stabilizer နှင့် automatic stabilizer အနက် မည်သည့်နည်းလမ်းကို ရွေးချယ်မည်ကို ဆုံးဖြတ်ရခြင်းဖြစ်သည်။)ဘောဂဗေဒပညာရှင်အချို့က discretionary နည်းလမ်းကို သုံးရန်မသင့်ဟု ယူဆကြသည်။ အကယ်၍ နိုင်ငံရေးသမား၏ လုပ်ရည် ကိုင်ရည် ညံ့ဖျင်းနေလျှင် လည်းကောင်း နိုင်ငံရေးသမားများသည် အခွင့်အရေး ယူသူများဖြစ်နေပါက discretionary နည်းလမ်းကို မသုံးသင့်ကြောင်း တင်ပြကြသည်။ နိုင်ငံရေးသမားများ ပေါ်လစီ ချမှတ်ရာတွင် စွမ်းဆောင်ရည် မရှိခြင်းမှာ လွှတ်တော်တွင် မှန်မှန်ကန်ကန် သုံးသပ်မဆွေးနွေးနိုင်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် မက်ခရို စီးပွားရေး စနစ်သည် ရှုပ်ထွေး၊ ကျယ်ပြန့်သည့် စနစ်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေးသမားအချို့တွင် မက်ခရိုစီးပွားရေးနှင့် ပတ်သက်ပြီး အတွေ့အကြုံ ဗဟုသုတ နည်းပါးသဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ကို မှန်ကန်စွာ မချနိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ပေါ်လစီ ချမှတ်သူတို့၏ မျှော်မှန်းချက်သည် ပြည်သူ လူထု၏ ကောင်းကျိုးနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်နေလျှင် discretionary ပေါ်လစီ ချမှတ်အကောင်အထည် ဖော်ခြင်းသည်၊ အခွင့်အရေးယူသည့် အခြေအနေကို ဖန်တီးသည်ဟု ဘောဂဗေဒ ပညာရှင်များက ယူဆကြသည်။ ထိုအခြေအနေ မျိုးမှာ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ မဲရရှိရေးအတွက် ပေါ်လစီကို အသုံးပြုခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်။ ထို့ကြောင့် ပေါ်လစီ ချမှတ်ရာတွင် နိုင်ငံရေးနှင့် ကင်းရန်လိုကြောင်း တင်ပြကြသည်။ ပေါ်လစီ ရေးဆွဲ အကောင်အထည် ဖော်သူများကို အပြည့်အဝ ယုံကြည်မှု ရှိပါက discretionary ပေါ်လစီ ချမှတ်သင့်သည်။ ထိုပေါ်လစီသည်သာ ထိရောက်သည့် ပေါ်လစီဖြစ်သည်။ ပေါ်လစီ ချမှတ်သူများတွင် အတွေ့အကြုံ၊ ဗဟုသုတကြွယ်ဝပြီး ပြည်သူလူထု အကျိုးကို ဖော်ဆောင်နိုင်စွမ်း ရှိပါက အခြေအနေကို လိုက်၍ ပေါ်လစီ ပြောင်းလဲခြင်းကို ပြည်သူများက လက်ခံကြသည်။

နိဂုံးချုပ်အားဖြင့်ဆိုလျှင် ဤစာတမ်းသည် စီးပွားရေး တည်ငြိမ်မှု ပေါ်လစီနှင့် ပတ်သက်ပြီး သိသင့်သည့် အချက်များကို တင်ပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ပေါ်လစီဆိုသည်မှာ အစိုးရ၏ ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လုပ်ဆောင်သည့် ဆောင်ရွက်ချက်များ (Deliverable of government) ဖြစ်သည်။ ပေါ်လစီကို ချမှတ် အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင်လည်း အထူးအရေးပေး ဆောင်ရွက်ခြင်း (active policy) နှင့် သာမန်ဆောင်ရွက်ခြင်း (passive policy) နည်းလမ်းများ ရှိသည့် အနက် မည်သည့် ပေါ်လစီကို ရွေးချယ်မည်။ ရွေးချယ်ပြီး အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင်လည်း မည်သည့်နည်းလမ်းကို သုံးမည်ကို ဆုံးဖြတ်ရန် လိုသည်တို့ကို သဘောပေါက်နားလည်စေရန် တင်ပြထားပါသည်။

ဒေါ်ညွန့်ညွန့်ဆွေ

စီးပွားရေး တက္ကသိုလ် ပွားပက်တော်တစ်ဦး၏ ရင်ပွင့်သံ

ခင်ပု (ဘောဂဗေဒ)

၁၉၆၄ မယုနိုင်စရာ၊ မမေနိုင်စရာ နှစ်တစ်နှစ် ကျွန်မနဲ့ စီးပွားရေး တက္ကသိုလ် တစ်နှစ်တည်း မွေးဖွားလာခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအမှတ်မထင် တိုက်ဆိုင်မှုကြောင့် စီးပွားရေး တက္ကသိုလ် ဟာ ယနေ့ထိတိုင် ကျွန်မအပေါ် လွှမ်းမိုးနေဆဲပါ။ ဘဝတစ်ခု အပြောင်းအလဲကြောင့် အမိတက္ကသိုလ်ကိုထားရစ်ခဲ့ရပေမယ့် ကျွန်မ အပေါ်မှာ ဘယ်လောက်အထိ ကျွေးမွေးပြုပြင် ပညာ တွေ သင်ပေးခဲ့သလဲဆိုတာ နောင်လာနောင်သား ညီငယ်၊ ညီမငယ်၊ သားငယ်၊ သမီးငယ်လေးတွေ သိစေချင်လို့ရင်ထဲက ကျေးဇူးတရားတွေကို ဖွင့်ချင်မိခဲ့တာပါ။

စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်ကြီးမှာ တတိယနှစ်ကစပြီး ဂုဏ်ထူး တန်း၊ မဟာတန်းအထိ ပညာသင်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဆက်လက်ပြီး နည်းပြဆရာမ ဘဝကနေ ကထိကအထိ ဘောဂဗေဒဌာနမှာ တာဝန်ယူ လုပ်ဆောင်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ မှတ်မှတ်ရရ ၁၉၈၃ ခုနှစ် ကနေ ၂၀၀၀ ခုနှစ်အထိ နေ့တိုင်းနီးပါးလောက် ကျောင်းကို ရောက်ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ အဓိက သင်ကြား ရေးတာဝန်အပြင်ကျောင်းသားရေးရာလှုပ်ရှားမှုတွေမှာလည်း ပျော်ရွှင်စွာ သူငယ်ချင်းများနဲ့ တပည့်များစွာနဲ့ ဆောင်ရွက်ခဲ့ ကြတာမို့ စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်ဟာ ကျွန်မရဲ့ ဒုတိယအိမ် ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။

၁၉၉၉ ခုနှစ်မှာ ကျွန်မဘဝ အပြောင်းအလဲ တစ်ခု ပြုလုပ် ခဲ့မိပါတယ်။ အမိတက္ကသိုလ်ကြီးကို ကျောခိုင်းဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ မိတာပါ။ ပထမဆုံး ကျွန်မကိုယ် ကျွန်မ သတိထားခဲ့မိတာ က ခွန်အားတွေပါ။ အပြောင်းအလဲကို ရင်ဆိုင်ဖို့ အားအင် တွေ ရှိနေခဲ့တာပါ။ စိတ်ထဲမှာ ရောက်လာခဲ့တဲ့ ခွန်အား တွေကို ပထမဆုံး အသုံးပြုခဲ့တဲ့ အချိန်ကတော့ စက်တင်ဘာ

၁၁၊ ၂၀၀၁ မြန်မာပြည်ကနေ စတင်ထွက်လာခဲ့တဲ့ အချိန်ပေါ့။ တစ်ကမ္ဘာလုံးက ကမ္ဘာကြီးမှာ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ အခြေအနေကို အာရုံ စူးစိုက်နေကြတဲ့ အချိန်မှာ ကျွန်မကတော့ ပြဿနာ ကြီးကြီးမားမား တစ်ခုကို ဘာမှန်းမသိဘဲ စတင်ရင်ဆိုင်နေရ ပါပြီ။ ခွန်အားတွေလေ ကျွန်မ ပြောခဲ့ပါတယ်။ ရှိနေခဲ့ပါတယ် လို့ လမ်းခရီးဆုံးကို ချက်ချင်းတိုက်ရိုက် မသွားနိုင်ခဲ့ဘဲ လမ်းတစ်ဝက်မှာ အဝတ်တစ်ထည် ကိုယ်တစ်ခု၊ လုံလောက် တဲ့ ပိုက်ဆံ၊ ငွေကြေးမပါဘဲနဲ့ ခရီးတစ်ထောက် နားခဲ့ရတဲ့ ကျွန်မမှာ ဘယ်ကခွန်အားတွေ စုတေခဲ့တယ် ထင်ပါသလဲ။ အမိစီးပွားရေး တက္ကသိုလ်က ရရှိခဲ့တဲ့ အသိဉာဏ် ပညာတွေ ပေါ့ရင်။

ရက်အနည်းငယ်ဖြတ်သန်းပြီးတဲ့အခါမှာ ရောက်ခဲ့ရပါပြီ။ ကျွန်မနေထိုင်ရမယ့် ဧရိယာသစ်၊ နယ်ပယ်အသစ်၊ ဘဝ အသစ်၊ မိတ်ဆွေအသစ်၊ ပတ်ဝန်းကျင်အသစ်၊ အားလုံး အသစ်အသစ်တွေကို လေ့လာသုံးသပ်မိတဲ့ အခါမှာ ပထမဆုံး ကိုယ့်ကိုယ်ကို သတိထား မိလိုက်တာကတော့ ကျွန်မဟာ တခြားကမ္ဘာတစ်ခုကို ရောက်ရှိနေတာပါ။ ကဲ... ဘယ်မှာလဲ ငါ့ရဲ့ ခွန်အားတွေ၊ အသုံးပြုရတာမယ်၊ သူရှိနေမှ ဖြစ်မှာလေ။ Come on Life!!!

ကမ္ဘာအသစ်မှာ ဆယ်စုနှစ် ကာလကို ဖြတ်သန်းခဲ့ပြီး ပါပြီ။ တကယ်တော့ အချိန်တွေက မနည်းလှဘူးနော်။ စဉ်းစား ကြည့်ရှု နောက်ပြန်လှည့်ကြည့်ရင် ရှိနေခဲ့တဲ့ ခွန်အားတွေ နဲ့ ကျွန်မ မလှုပ်ရှားနေခဲ့တာ အားတွေရှိနေခဲ့တာ။ မျှော်မှန်း ချက်တွေနဲ့ ရုန်းကန်နေရတာ အဲဒါတွေကို ဘဝလို့ ခေါ်လို့ ရမယ် ထင်တယ်။

၁၂၈

ကျွန်မ ရောက်ရှိနေတဲ့ နေရာဒေသတစ်ခုရဲ့ စနစ်ကလေး တစ်ခုကို အများသိအောင် ပြောပြချင်တယ်။ ဘာလဲဆိုတော့ ကမ္ဘာပေါ်မှာ အင်အားအကြီးမားဆုံးလို့ တစ်ကမ္ဘာလုံးက ထင်မြင် ယူဆထားခြင်း ခံနေရလို့လား မသိပါဘူး။ နည်းနည်းတော့ မာနကြီးချင်ကြတယ်လို့ ကျွန်မ ထင်တယ်။ သူတို့က သူများနိုင်ငံတွေရဲ့ ဘွဲ့လက်မှတ်တွေကို စာရွက်တွေ လို့ပဲ မြင်ပုံရတယ်။ သူတို့နိုင်ငံရဲ့ ဘွဲ့လက်မှတ်ကမှ စာရွက် သားအရည်အသွေး ပိုကောင်းတယ်လို့ တထစ်ချမှတ်ယူထား ပုံပေါ်တယ်။ ကဲ... ဒီတော့ ကျွန်မ စဉ်းစားရပြီပေါ့။ စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်ဆိုတာ နယ်နယ်ရရမှ မဟုတ်တာ။ ဘောဂဗေဒ ပညာဆိုတာ လူတိုင်း နားမလည်နိုင်ပါဘူး။ နှစ်ပေါင်းများစွာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခဲ့တဲ့ စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်၊ ဘောဂဗေဒဌာနမှ ရရှိခဲ့တဲ့ အသိပညာ၊ အတတ်ပညာနဲ့ အတွေ့အကြုံတွေကို ဘယ်လွှင့်ပစ်ဖို့ ဖြစ်နိုင်မလဲ။ ပညာရဲ့ တန်ဖိုးဆိုတာ ဘဝဆုံး တဲ့အထိ အတူတကွ ပါသွားနိုင်တဲ့ ဦးနှောက်လေး။ ကျွန်မ ပါးပါးလေး တစ်လွှာချင်း အသုံးချရတော့မယ်။ အမိစီးပွားရေး တက္ကသိုလ်ရေ။

I miss you so much.

ကျွန်မ ပြောခဲ့ဖူးပါတယ်။ စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်မှာ ပညာ သင်ခဲ့ကတည်းက ခွန်အားတွေ ရှိနေခဲ့ပါတယ်လို့ ဒီတော့ ကျွန်မ ဆုံးဖြတ်ချက် ချလိုက်ရပါပြီ။ ဦးနှောက်ကို တစ်လွှာချင်း လွှာပြီးတော့လေ။ ဘဝလှေကား ကိုတစ်ထစ်ချင်း တက်မယ် လို့ ရောက်ရမှာ ပေါ့နော်။ ဘဝလှေကားထစ်မှာ အပေါ်ဆုံး မဟုတ်တောင် တစ်နေရာရာကိုတော့ ကျွန်မ ရောက်ရမှာပေါ့။ ကျွန်မရဲ့ ဒုတိယ မိခင်ဖြစ်ခဲ့တဲ့ စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်ဆင်း ဆိုတဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာ ဘယ်အထိခံလို့ ဖြစ်ပါ့မလဲ။

ကျွန်မ ကြိုးစားခဲ့ပါတယ်။ ဆယ်စုနှစ် တစ်ခုလောက် ဒေသသစ်၊ နယ်မြေသစ်၊ ဇရိယာအသစ်မှာ လူမှုဆက်ဆံရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ လေ့ထုံးစံ၊ ဘာသာစကား မတူညီကြတဲ့ အခြားနိုင်ငံ တစ်ခုမှာ ကျွန်မ လှေကားထစ်ကို အောက်ဆုံးက စတက်လာခဲ့တာ အပေါ်ဆုံးတော့ မရောက်သေးပါဘူး။ အောက်ဆုံးကနေ စတော့တက်လာနေပါပြီ။ ရောက်ရှိနေတဲ့ ကျွန်မ အသက်အရွယ်နဲ့ နှိုင်းယှဉ်ပြီး စဉ်းစားရင်ပေါ့လေ။ နေရာသေးသေးလေး တစ်နေရာကိုလည်း ခဲရာခဲဆစ် ကျွန်မ ခြေကုပ်မိနေပါပြီ။ တစ်ခုပဲ ကျွန်မ စိတ်မကောင်း ဖြစ်မိတာက ကျွန်မ တတ်ထား သင်ထား လေ့လာထားခဲ့ရတဲ့

ဘောဂဗေဒပညာကို တိုက်ရိုက်အသုံးချခွင့် မရရှိနိုင်ခဲ့တာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ သွယ်ဝိုက်သောနည်းနဲ့တော့ ကျွန်မ ပညာတွေကို အသုံးချခဲ့ပါတယ်။ ရောက်ရှိနေတဲ့ နေရာမှာ သူများတွေနဲ့ တန်းတူဖြစ်အောင် သာလွန်နိုင်တဲ့ အခြေအနေတွေမှာ သာလွန်နိုင်အောင် ကျွန်မကြိုးစားဖြစ်ခဲ့တာကတော့ စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်ရဲ့ ကျေးဇူးအရိပ်တွေ ပေါ့နော်။

ဒါပေမဲ့လေ ကျွန်မကို အတွေ့အကြုံတွေ အများကြီးပေး ခဲ့တဲ့ စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်ရဲ့ ကျေးဇူးတွေကြောင့်ပဲ တစ်ခါမှ မတွေ့မကြုံဖူးတဲ့ မမြင်ဖူးခဲ့တဲ့၊ မသင်ဖူးခဲ့တဲ့ ဘာသာရပ်တွေနဲ့ အသက်ရှင် ရပ်တည် လုပ်ကိုင်နေရပေမယ့်လည်း အချိန် ကာလ အတိုင်းအတာတစ်ခုကို ဖြတ်သန်းပြီးတဲ့ အခါမှာ တော်တော်လေးကို နေသာထိုင်သာ ရှိသွားပါပြီ။ ရှေ့ဆက်ပြီး ဘယ်လမ်းကို ဘယ်လိုလျှောက်ရမလဲဆိုတာလည်း လှမ်းမျှော် ကြည့်ရင် မြင်နေရပါပြီ။

ကျွန်မ ဆိုလိုချင်တာက ကျွန်မတို့ စီးပွားရေး တက္ကသိုလ် က ဘာသာရပ်တွေကိုသာ သင်ပေးတာ မဟုတ်ဘဲ အတွေ့ အကြုံတွေ၊ ဗဟုသုတတွေ ပတ်ဝန်းကျင် ဆက်ဆံရေးတွေ လုပ်ငန်းနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ လုပ်နည်းလုပ်ဟန်တွေ၊ ကုန်ကုန် ပြောရရင် အရှုံးအမြတ် တွက်နည်းများစွာကိုလည်း သင်ပေးခဲ့ ပါတယ်။ ဒီပညာရပ်တွေဟာ စာသင်နှစ်တွေ ကုန်ဆုံးသွားလို့ လက်တွေ့ဘဝထဲကို တကယ်လျှောက်လှမ်းရတဲ့ အခါမှာ သိပ်ကို အကျိုးရှိပါတယ်။ အရှုံးအမြတ် တွက်နည်းကတော့ ကျွန်မ အကြိုက်ဆုံးဖြစ်မယ် ထင်တယ်။

ဒီစာစောင်လေးနဲ့ ကျွန်မကို မွှေးထုတ်ပေးခဲ့တဲ့ ကွယ်လွန် သူ မိဘနှစ်ပါး၊ ရင်ထဲမှာ ပြောချင်နေတာတွေကို ချရေးရတဲ့ သတ္တိရှိလာအောင် အမြဲတမ်း အားပေးတိုက်တွန်းခဲ့သော ကျွန်မရဲ့ ဒုတိယ ဖခင်စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်ပါမောက္ခချုပ် (အငြိမ်းစား) ဆရာကြီးဦးမြတ်သိန်းနဲ့ ဂါဝရထားလေးစားခဲ့ ရပါသော ဆရာကြီး၊ ဆရာမကြီးများ အားလုံးကို ရှိသေစွာ ကန်တော့ပါရစေရှင်။

ခင်ပပ(ဘောဂဗေဒ)

၁၆မောင်ညို (ဘောဂဗေဒ)

ကမ္ဘာကျော်စီးပွားရေးပညာရှင်

ပါမောက္ခ ပေါလ်ကူလီယာနဲ့ အခွန်ပညာရှင် ရစ်ချ်ကွန်ရက်ဒ်တို့ နှစ်ယောက်ရဲ့ ဟောပြောပွဲ

ကမ္ဘာကျော်စီးပွားရေးပညာရှင်ပါမောက္ခပေါလ်ကူလီယာနဲ့ အခွန်ပညာရှင် ရစ်ချ်ကွန်ရက်ဒ်တို့ နှစ်ယောက်ရဲ့ ဟောပြော ပွဲကို မေလ ၂၅ ရက်နေ့က တက်ရောက် နားထောင်ခွင့်ရတာ၊ ကျွန်တော်တို့အတွက်ရော မြန်မာ့စီးပွားရေးအတွက်ရော ဧရာမ အခွင့်အရေးကြီးတစ်ရပ် ဖြစ်ပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ဟာပြောင်းလဲစရာတွေအများကြီး၊ အားလုံး တစ်ချိန်တည်းပြောင်းဖို့ကလည်း မဖြစ်နိုင် ဒီတော့ ဘာတွေ ပြောင်းကြမလဲဆိုတာ အစီအစဉ်ဆွဲဖို့လိုမယ်။ နောင်အနှစ် နှစ်ဆယ်အတွက် မစဉ်းစားဘဲ (၁)နှစ်၊ (၂)နှစ်၊ (၃)နှစ်အတွင်း ကြီးကြီးမားမား မြန်မြန်ဆန်ဆန် ပြောင်းလဲနိုင်တာကိုစဉ်းစားဖို့ ပထမဆုံး ပေါလ်ကူလီယာက အကြံပြုပါတယ်။

ပြီးတော့ သဘာဝသယံဇာတကို စီမံခန့်ခွဲတာ အရေးကြီးတဲ့ အကြောင်း သူက သတိပေးပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့က သယံ ဇာတကို စီမံခန့်ခွဲရာမှာ အနာဂတ် မျိုးဆက်အတွက်ကိုပါထည့် စဉ်းစားရပါလိမ့်မယ်။ ကျွန်တော်တို့ စီမံခန့်ခွဲမှု လွှဲချော်ခဲ့လို့ နောင် မျိုးဆက်သစ်တွေအတွက် သယံဇာတတွေ မကျန်ခဲ့ရင် သူတို့က ကျွန်တော်တို့ကို ဆဲရေးဆိုခွင့်ရှိတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

ပထမဆုံး မြန်မြန်ဆန်ဆန် တိုးတက်နိုင်တဲ့ ကိစ္စကတော့ တယ်လီဖုန်း(မိုဘိုင်းဖုန်း)ကို ဘဏ်လုပ်ငန်းနဲ့ ချိတ်ဆက်လို့ ဖုန်းကနေတစ်ဆင့် ငွေအပ်၊ ငွေလွှဲ၊ ငွေထုတ်တဲ့လုပ်ငန်းတွေ လုပ်နိုင်ဖို့ပါ။ ဒါဆိုရင် ဘဏ်လုပ်ငန်းလည်း သိသိသာသာ တိုးတက် သွားမယ်။ လူတွေလည်း ငွေစုဖြစ်မယ်။ အရေး အကြောင်းရှိရင် သုံးနိုင်မယ်၊ မှာနိုင်မယ်၊ လွှဲနိုင် မယ်။ ပုဂ္ဂလိက ဘဏ်နဲ့ ပုဂ္ဂလိက ဖုန်းလုပ်ငန်း ပူးပေါင်းပြီးလုပ်ရင် အစိုးရက (၁၀)နှစ် လုပ်တာထက် အကျိုးပေးမယ်လို့ သူက အကြံပြုပါတယ်။

ဒီလုပ်ငန်းကြောင့် သတင်းအချက်အလက်တွေ မြန်မြန်ရ မယ်။ ဈေးကွက်သတင်းတွေရမယ်။ ကြားလူရဲ့ အခန်းကဏ္ဍ ပျောက်ကွယ်သွားမယ်။ ကြီးကြီးကျယ်ကျယ်တွေ လုပ်နေစရာ မလိုဘူးတဲ့။

နောက်ထပ်အမြန်ဆုံးအကျိုးရှိနိုင်တဲ့ ကိစ္စတစ်ခုကတော့ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားပါ။ အရေးအကြီးဆုံးကလျှပ်စစ်ဓာတ်အားနဲ့ ပတ်သက်လို့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမယ့် သူတွေကို နိုင်ငံရေးအရ မစွန့်စားခိုင်းဖို့ပါ။ လောင်စာ၊ စွမ်းအင်ဈေးကို အစိုးရက မတက် စေချင်တော့ ငွေကုန်ကြေးကျခံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံပြီး အရှုံးပြုရောင်း ရတဲ့ အခြေအနေမျိုးကို ဘယ်ကုမ္ပဏီကမှ ရင်မဆိုင်ချင်ဘူး။ အဲဒီလိုစွန့်စားရမှာမျိုးကို အစိုးရက တာဝန်ယူ၊ စာချုပ်မှာသူတို့ တွက်ခြေကိုက်အောင်လည်းသတ်မှတ်ပေးရမယ်။

တတိယအမြန်ဆုံး အကျိုးရှိနိုင်တဲ့ နည်းလမ်းကတော့ အလုပ်အကိုင်ရရှိအောင် အာမခံတဲ့နည်းပါ။ အိန္ဒိယနိုင်ငံက လုပ်နေတာကို လေ့လာနိုင်ပါတယ်။ လုပ်ခနည်းနည်းနဲ့ အလုပ် လုပ်ခွင့်ကို အာမခံပေးတော့ ဆင်းရဲသားတွေအလုပ် လုပ်ခွင့်ရ ကြတယ်။ ကျေးလက်က အခြေခံလမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးတွေ ဖွံ့ဖြိုးရေးကို ကျေးလက်လုပ်သား၊ အခပေးလုပ်သားနဲ့လုပ်လို့ ရမယ်။ ကျေးလက်နဲ့မြို့ပြဆက်သွယ်နိုင်ရေး၊ အဆက်အသွယ် ရှိဖို့ အရေးဟာ အရေးကြီးတယ်။

အခွန်ဘာလို့ ကောက်ရသလဲ၊ အခွန်ကနေရမယ့် ဘဏ္ဍာတော် ငွေထက် ဆင်းရဲသားတွေ ဒုက္ခမရောက်စေဖို့ အဓိက ထားရမယ်လို့ သူက မြင်တယ်။

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ရောက်တဲ့အခါ အခွန်ဥပဒေကို သူတောင်း လေ့ရှိတယ်။ အများအားဖြင့် အခွန်ဝန်ထမ်းတွေက အခွန်ဥပဒေ ပေးစရာတစ်စောင်မှ မရှိကြဘူး။ ပြီးတော့ အခွန်ဥပဒေ စာဖတ် ရင်လည်း နားမလည်စရာ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ အခွန် ဥပဒေ အပြောင်းအလဲလုပ်တော့မယ်ဆိုရင် ပညာရှင်တွေ၊ ကျွမ်းကျင် သူတွေနဲ့ပါ။ အပြုသဘောဆောင်တဲ့ ဆွေးနွေး တိုင်ပင်မှုတွေကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လုပ်ဆောင်သင့်တယ်လို့ ပါမောက္ခရစ်ချ် ကွန်ရက်ဒ်က မြင်ပါတယ်။ မူဝါဒရွေးချယ် ချမှတ်မှုတွေ အများ ကြီးလုပ်ရတယ်။ မူဝါဒ ရွေးချယ်ချမှတ်မှု မှန်ကန်ဖို့ အရေးကြီးတဲ့ အကြောင်း၊ ပါမောက္ခနှစ်ဦးစလုံးက ထပ်တလဲလဲ ပြောကြတယ်။

သဘာဝ သယံဇာတတွေကို ဘယ်လိုထုတ်နုတ် သုံးစွဲ ရမလဲ ဆိုတာ သေသေချာချာဆွေးနွေး တိုင်ပင်ပြီးတော့ မူဝါဒတွေ ချမှတ်ရမယ်။

စီးပွားရေးဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတွေ ဆုံးဖြတ်ချက် တွေဟာ မှန်ကန်ဖို့လိုတယ်။ ချပြီးရင် အဲဒီ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း တွေအတိုင်း လိုက်နာအကောင်အထည်ဖော်ဖို့ လိုတယ်။ စောင့်ကြည့်ဖို့လိုတယ်။ တချို့အစိုးရတွေဟာ စည်းမျဉ်းစည်း ကမ်းတွေကို လစ်ရင်လစ်သလို ချိုးဖောက်တတ်ကြတယ်။

စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတွေရှိပြီဆိုရင် တခြားအရေးကြီးတဲ့ လိုအပ်ချက်တစ်ခုက အဖွဲ့အစည်းတွေ ခိုင်မာတောင့်တင်းဖို့၊ လွတ်လပ်တဲ့ ဗဟိုဘဏ်လို အဖွဲ့အစည်းတွေရှိဖို့ ဖြစ်ပါ တယ်။ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းကို အစိုးရက ချိုးဖောက်ရင် အဲဒီအဖွဲ့အစည်းတွေက သတိပေးရပါမယ်။

တတိယလိုအပ်ချက်က နားလည်သိတတ်တဲ့ နိုင်ငံသား အင်အားစုတစ်ရပ် အခိုင်အမာရှိနေဖို့ပါ။ နိုင်ငံသားတွေ အားလုံးတတ်သိနားလည်ဖို့ မဖြစ်နိုင်ပေမယ့် တော်တော် တန်တန်သော နိုင်ငံသားတွေက နားလည်တတ်သိတဲ့သူတွေ ဖြစ်ရပါမယ်။ အကောင်းအဆိုး၊ အကြောင်းအကျိုးကို အင်အား အတော်အတန်ရှိတဲ့ နိုင်ငံသားတွေ၊ ခွဲခြမ်းဝေဖန် စိတ်ဖြာ နိုင်ရပါမယ်။

အခုလိုအချိန်မျိုးမှာ မြန်မာနိုင်ငံထဲကို ကုမ္ပဏီတွေ အများကြီးဝင်ရောက်လာမယ်။ အဲဒီကုမ္ပဏီတွေထဲမှာ အလိမ် အညာတွေလည်း ပါနိုင်တာကို သတိထားဖို့ ပညာရှင်တွေက ပြောပါတယ်။

မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ သယံဇာတနဲ့ ပတ်သက်လို့ အများသိရှိ နိုင်တဲ့ ဒေသဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက် တွေရှိရမယ်။ ပုဂ္ဂလိကလက်ကို လွှဲပြောင်းပေးတဲ့အခါ တိတ်တိတ်ပေးတာ မျိုးမဟုတ်၊ မြင်သာထင်သာရှိရှိ၊ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် အပြိုင်အဆိုင် ပေးဝယ်ကြရင် တကယ့်တန်ဖိုးကိုရပြီး မသမာမှု ဖြစ်နိုင်တဲ့ အလားအလာလည်းနည်းမယ်။

တကယ်တော့ အခွန်ဆိုတာ တစ်ဖက်သတ်ပေးရတာမျိုး ဖြစ်ပြီး တခြားလူတွေပဲ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိတာမျိုး ဖြစ်လို့ ဘယ်သူမှမပေးချင်ဘူး။ ကုမ္ပဏီတွေက အခွန်မပေးရာမပေးရ ကြောင်း အကြောင်းတွေ ဆင်ခြေတွေပြကြမယ်။ အဲဒါတွေကို သာ လက်ခံရင် အခွန်တစ်ပြားမှ ရစရာမရှိဘူး။ ဒါကြောင့် ကုမ္ပဏီတွေကို အခွန်ကောက်ရာမှာ တစ်ပြေးတည်း ဆက်ဆံ ဖို့ Uniformity ကိုလည်း ပညာရှင်တွေက အကြံပြုကြတယ်။

သဘာဝ သယံဇာတတွေ စီမံခန့်ခွဲရာမှာဒေသခံတွေ လည်း အကျိုးခံစားခွင့်ရပါမယ်။ မဟုတ်ရင် အထင်အမြင် လွဲတာ၊ အကြမ်းဖက်တာတွေ ကြုံရတတ်တယ်။ ထိခိုက်သူ တွေကို ထိုက်ထိုက်တန်တန်၊ သိသိသာသာ လျော်ကြေးပေး ရမယ်။ လုပ်ငန်းစီမံကိန်းတွေကနေ သက်ဆိုင်တဲ့ လူတွေ အားလုံးအကျိုးခံစားရတယ်လို့ ယုံကြည်ချက်ရှိရမယ်။

သက်ဆိုင်တဲ့သူတွေလိုပြောရာမှာ အနာဂတ် မျိုးဆက် သစ်တွေကိုပါ ထည့်တွက်ရမယ်။ ပစ္စုပ္ပန်နဲ့ အနာဂတ် အကျိုး စီးပွားမျှတမှုရှိရမယ်။ စားသုံးမှုနဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု မျှတရမယ်။ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းထက်လျော့ပြီး အနာဂတ်အတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ တာမျိုး မဖြစ်သင့်ဘူး။

သုံးစွဲပုံသုံးစွဲနည်း၊ သုံးစွဲတဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်ကလည်း မြင်သာ ထင်သာရှိရမယ်။ အရည်အသွေးရှိရှိ သုံးစွဲမှုမျိုးဖြစ်ရမယ်။ ပြည်သူပိုင်ကဏ္ဍမှာ သုံးစွဲတာတွေ ဘယ်ရောက်သွားသလဲ ဆိုတာ ခြေရာခံနိုင်ရ၊ ခြေရာကောက်နိုင်ရမယ်။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ ရာမှာလည်း အရည်အသွေးရှိတဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုမျိုး ဖြစ်ရမည်။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံဖို့ ဘယ်လိုပြင်ဆင်သလဲ၊ ဘယ်လိုရွေးချယ်သလဲ၊ ဘယ်လိုအကောင်အထည် ဖော်သလဲဆိုတာတွေ အားလုံး အရေးကြီးတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ အနာဂတ်ဟာ မြန်မာနိုင်ငံ သားတွေရဲ့ လက်ထဲမှာရှိတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ အကျိုးစီးပွား ကို မြန်မာနိုင်ငံသားတွေက စိတ်အဝင်စားဆုံးဖြစ်တယ်။

နိုင်ငံခြားအရင်းအနှီးတွေ ဝင်လာရင် ပိုပြီးရှုပ်ထွေး မယ်။ ရှင်းလင်းလွယ်ကူတဲ့ အခွန်စနစ်၊ ပုဂ္ဂလိကနဲ့ အစိုးရ အပြန်အလှန် ယုံကြည်မှုရှိတဲ့စနစ်၊ အပြန်အလှန် ဆွေးနွေးမှု ရှိတဲ့ အချက်အလက်တွေ အခြေအနေတွေ တကယ် တိုးတက်တဲ့စနစ်ဖြစ်ဖို့ ပညာရှင်တွေက ဆွေးနွေးသွားကြပါ တယ်။

ဦးခင်မောင်ညို(ဘောဂဗေဒ)

A Note on Loss of Value of International Aid Money for Nargis Victims from FEC Conversion

"There is no such thing as fortuitous event. There always must be the underlying cause. This conviction underlies all scientific investigation".

Eric Roll: History of Economic Thought

U Kyaw Oo (Bangkok)

The Foreign Exchange Certificate (FEC) is a pseudo US dollar issued by the junta government of Myanmar in 2005 following the footsteps of China. Though China has abolished the use of FEC long ago after a short experiment, the two-step system of exchange through FEC was used in Myanmar (until April 2011).

Officially, one FEC is equal to one US dollar. US dollar is fixed to Myanmar kyat (k) through an artificial accounting unit called Special Drawing Right (SDR) issued by IMF and one SDR is officially fixed at k 7.8050. SDR is the fiduciary money the value of which is determined as the weighted average of five major national currencies including US dollar.

However, since the exchange rates among five major currencies vary from day to day in the international financial market, the rate of exchange between US dollar and Myanmar kyat correspondingly vary from day to day centering around k 6 per one US dollar which must not be construed as a variable exchange rate between dollar and kyat officially.

FEC was initially introduced for three target groups--foreign tourists who must compulsorily exchange 300 US dollar on arrival for 300 FEC (this regulation is no longer required after the fixed exchange rate system was abolished), foreign companies which came to invest in Myanmar when they are required to buy local goods and services as well

as to pay salaries to local staff members working in their companies, and foreign missions and their local employees who are paid in US dollar. FEC is needed because the sale of any foreign currency for local currency in the open market is prohibited by law while the sale of FEC for kyat is sanctioned by law. However, the shop owner has the right to refuse accepting payments in FEC. Nonetheless the ultimate result is the appearance of the parallel foreign currency market. The existence of this market is unofficial and hence the transactions of foreign currency take place in the black market. In order to open foreign currency account at Myanmar Foreign Trade Bank by depositing FEC the holder of FEC must give 10% tax to the MFTB authorities. Therefore, normally the exchange value of FEC is less than the exchange value of the real US dollar in the open market. At times the exchange value of FEC went up higher than that of the real dollar in the domestic market because prices of some commodities and services such as petroleum, diesel oil, fuel oil and installation of telephone lines were fixed in FEC and in cases of some commodities like petroleum goods, there were no quota limitation. The FEC prices of those scarce goods were fixed at the level lower than the equilibrium market prices when FEC prices were implicitly imputed in local currency kyat so that it would be profitable to buy the scarce goods and services in FEC and resold them in the black market. The law of economics caught up and create abnormal situation of FEC value higher than the real dollar value. [An elementary knowledge of economic theory together with the following market equilibrium condition will enable one to understand the argument. In equilibrium in a domestic market, implicit kyat price=market price in kyat; implicit kyat price=price in FEC x k/FEC. After allowing for transaction cost in the purchase of goods and

services in FEC and assuming reciprocal convertibility between FEC and real dollar, FEC price must be fixed commensurate with market equilibrium price. If FEC price is fixed below equilibrium price of dollar (after allowing for appropriate discount), FEC price will go up resulting in $kyat/FEC > kyat/real\ dollar$ and vice versa.]

The abnormal situation of FEC value higher than the value of real dollar cannot be maintained in the long run due to development of several factors in the economy of Myanmar. Apart from the production and sale of narcotic drugs, the foreign currency earnings has increased from the increase in the exports of oil, gas, teak, beans and other resource intensive products. Also the Myanmar economy became increasingly interwoven with the world market (even though haphazardly) that the buying and selling of non-traded goods were implicitly evaluated at the free market exchange rate between the US dollar and Myanmar kyat known locally as dollarization.

The development of these factors had rendered the use of FEC an unnecessary distortion. By the time the Nargis cyclone-induced foreign currency funds flowed into the country, the role of FEC as an instrument of facilitating the inflow of foreign currency paled into insignificance. That was why, there had been a gap of kyat 200 in the exchange values between one FEC and one US dollar in June-July 2008.

The two reasons underlying the continued use of FEC as a medium were to circumvent the imperative responsibility of the government to solve the outrageously distorted fixed exchange rate policy and also to prevent the private holdings of dollars by individuals. The existing system benefits the individual junta members and the junta government.

Two examples will suffice. While ordinary people were paying round about kyat 1200 for one US dollar, a junta member can acquire one US dollar for 6 kyat legally; a Myanmar national living in Thailand must pay the fee of baht 12, 000 in order to obtain a new passport because the official exchange rate is 1 kyat = 3 baht and the application fees is fixed officially at kyat 4000 while the rate of exchange between the two currencies in the free market was 1 baht= 35 kyat.

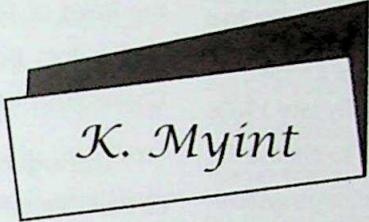
This note will be concluded by pointing out the two undesirable consequences entailed from the failure to correct the wide gap between the fixed official exchange rate and the free market rate. The first consequence is that a large amount of transactions in the economy took place at the market exchange rate. From the point of view of law enforcement the transactions were not legal. Hence it must be concluded every market participant

was a law breaker as the transactions took place in the gray area of the foreign exchange market. The second consequence is that, in order to stem the accumulation of kyat deposits by international aid agencies in the Yoma Bank which is owned by an entrepreneur who in no way is a crony of the power elite and also to divert the flow of funds from international aid agencies to government owned and semi-government owned banks, the bank supervision authorities of the government instructed all commercial banks to strictly follow the deposit ceiling rate fixed by the authorities. But in reality, the government owned and the semi-government owned banks were given the de facto waiver. A discriminatory policy in bank supervision breeds crony capitalism even if the policy enforcement was not intentional.

U Kyaw Oo (Bangkok)

References:

1. *Junta profits growing from gap in value of cash and FEC, by Min Lwin (The Irrawaddy, 8 July 2008)*
2. *Some banks refused to accept deposit exceeding two million kyat in one account, by Nwe Yin Aye (Bi-Weekly Eleven News, No. 14. Vol. 1, 2008)*
3. *Aid agencies advised to use bank transfers, by Thet Khaing (The Myanmar Times, August 18-24, 2008.)*
4. *FEC value increase as government permitted users to buy fuel oil with FEC, by Arr Man (7Day News Journal, 28 August 2008.)*
5. *Myanmar after the cyclone: Crony charity; big business to the rescue? (The Economist, June 21, 2008.)*

K. Myint

Economics of Growth and Prosperity

In retrospection, the whole of the half of the 20th century was dominated by preoccupation of the world's nations on choosing sides between the two isms of capitalism and communism. Under the influence of the political ideology, wars were fought, economic territories raided, several groupings formed, common markets established, changes in social institutions, economics institutions and financial institutions witnessed, Great Depression cropped up because of the conflict between the poor and the rich countries, the first World War and the second World War were fought and their formidable legacies experienced, World Bank, International Monetary Fund and Asian Development Bank and several other international Monetary Fund and Asian Development Bank and several other international agencies came into being mainly to help rehabilitate from damages of wars and natural disasters.

Such were the preoccupations and events during the first half of the 20th century. However, a distinct change in the scenario of the world's events took place during the second half of the century. This time the focus was on the choosing of systems, economic systems: state-managed economic system or market-organized economic system. One note-worthy event was that during 1940s when independence was given to several countries, many of these new independent nations practiced state-managed economic systems using central economic planning, or socialist economic planning. Scarce resources both financial and raw materials and deteriorated domestic situations at that time justified the use of social and economic planning controlled by the central government. The socialist planning systems adopted by many countries functioned successfully. Many centrally planned economies in those days did quite

well and the economic performances reflected the social uplifts associated with the educational, health, economic disparity, standard of living, equitable income distribution and political stability. However, after functioning with vigour and vitality for 25-30 years as though it has reached its destined fate the socialist economic planning system surprisingly had become unfunctionable and came to a grinding stop in all socialist countries simultaneously. By late 1980s it had become clear that the only way to choose for those countries was market-based economic system. Obviously, and simultaneously, proposition from the adoption of public choice theory for the management of national economy was already widespread. In the same later part of 1980s, Dr. Buchanan was awarded with Nobel Peace Prize for his book titled 'Market Freedom and the State', in which he had elaborated the theory of public choice and the superiority of market to controlled and central planning. His ideas had a tremendous effect worldwide and helped pave the way for the replacement of socialist planning by market-based economic system in many countries of the world.

Around that period, it so happened that the fall of the Berlin Wall in 1989 may have proved once and for all that capitalism (market economy) is better than communism (planned economy). But the need for settling the debate about which model of capitalism is the best was still hanging in the air. To be exact, the argument about whether the American model will still continue to outperform all other countries, or instead be pushed aside in the midst of economic prosperity by a rival.

There indeed was a threat in 1970s. It was from the East, as described by an economics professor in his book "Japan as Number One". After just one

decade, by 1990s, the continental European model seemed to be catching up with America's model. Now again the distinct threat is rising in the East judging from the rise of India and China. They were mentioned as such in Steve Hamm's "Bangalore Tiger: How Indian Tech Upstart WIPRO is Rewriting the Rules of Global Competition" and Ted Fishman's "China Inc: How the Rise of the Next Superpower Challenges America and the World".

The argument on whether it is Good Capitalism or Bad Capitalism at least helpfully enables to move from focusing on competing national models to the underlying structures that shape the relative effectiveness of the different sorts of capitalism. There are three economists, including William Baumol the leading thinker about the economics of innovation and Robert E. Litan and Carl J. Schramm who have written on "Good Capitalism and Bad Capitalism" and successfully identified four main varieties of capitalism.

First, state-guided capitalism, in which government tries to guide the market, typically by supporting certain industries that it expects to be the leading ones. Second, oligarchic capitalism, in which the bulk of the power and wealth is held by a small group of individuals are carried out by established giant enterprises. Third, big firms guided capitalism, in which the national economy is under the influence of big corporations. Fourth, entrepreneurial capitalism, in which a major role is played by small and innovative firms.

All four of these models of capitalism recognize the right of private property ownership. And this is the only thing that four have in common. It is noteworthy that there is not a single country that has exactly any one of the models mentioned. What

is commonly found is that in most national economies there is some blend of at least two models. Moreover, national economies keep changing the blend over time, and with the change, the performance of the economy varies. After the fall of communism, in less than two decades, Russia is said to be already moving rapidly from practicing oligarchic capitalism to an authoritarian state-guided capitalism. It is said that neither of these two Russian models are the best producers of growth, at least in the long run. From the experiences of the countries, oligarchic capitalism is the worst performer; whereas state-guided capitalism can work well for a short time, especially when the economy is in a catch-up mode, as Japan once was. According to those economies, over time it has reversed its seemingly inevitable long-term decline and produced a "productivity miracle".

Nowadays a change is inevitable, and the possibility of change is at the heart of the four varieties of capitalism. For the most part, these economists are skeptical about the plausible claims that the growth rates of economies are largely predestined by culture or geography. From the experiences of the nations around the world, it is said that there are no quick fixes, but over time the right policies can make a big difference, as can the wrong policies. Developing countries can also learn from these experiences.

It is said that currently, the continental Europe and Japan are dominated by big-firm capitalism that they can even increase the role of entrepreneurial capitalism, by learning from the incremental approach to reform of China. The economists said that America is in the danger of stifling its own entrepreneurial capitalism through the same increased regulation and risk-aversion that led to the dominance of big-firm capitalism in America in the 1960s and 1970s. If

so, not as a result of any external threat, but through its own fault.

The identification of the four varieties of capitalism is definitely the latest product of the three pioneering economists, one of whom is an 89-year-old William Baumol who happened to be our teacher through his economics text books when I was an Economics Honours student cum a tutor in 1964 at the Institute of Economics. I still remember our Rector Saya U Aye Hlaing (deceased) who always made a reference of go through Baumol's economics. (There are now in Yangon our two other most revered teachers Saya U Shein and Saya Ronald Findley arrived here only days ago from America, to whom we owe a great deal of gratitude for all our achievements in attaining up to this level of Economics Profession).

Now that I am fortunate again to have learnt that the most important and currently used worldwide ideology, capitalism which is the centerpiece of market economic system is an intellectual property of our old teacher Sir Baumol. As soon as I have come across the new innovative idea of the right mix and blend of different varieties of capitalism for successful national economic development, I have the strong urge to convey the precious message to those who really are at the helm to steer the national economy to the desired destination.

K.Myint

Ref: The Economist, July 2008.

ဆရာတန်ဖိုး

ဒေါက်တာနီလာမြင့်ထူး (ဘောဂဗေဒ)

လောကမှာ အရာရာတိုင်းဟာ သူတန်ဖိုးနဲ့ သူတော့ ရှိတတ် ကြပါတယ်။ ဆရာတန်ဖိုးဆိုတာ ဂုဏ်တွေ၊ ငွေတွေ၊ အာဏာတွေ မဟုတ်ဘူး။ ဆရာတစ်ယောက်မှာ ရှိသင့်ရှိထိုက် တဲ့ အပြောအဆို၊ အပြုအမူ၊ အတွေ့အကြုံနဲ့ အသိပညာတွေ ပါဘဲ။

ဆရာဆိုတာ အနန္တအနန္တငါးပါးမှာ တစ်ပါးပါဝင်သလို၊ ခင်ပွန်းကြီး (၁၀) ပါးမှာလည်း ပါဝင်ပါတယ်။ လောကမှာ ဆရာကို နှစ်မျိုးခွဲခြား သတ်မှတ်ကြပါတယ်။ လောကီဆရာနှင့် လောကုတ္တရာ ဆရာဆိုပြီးရှိပါတယ်။ လောကီဆရာဆိုတာ လောကအတွက် ကြီးပွားရာ၊ ကြီးပွားကြောင်း ပညာပေးတဲ့ ဆရာဖြစ်ပြီး၊ လောကုတ္တရာ ဆရာဆိုတာကတော့ ဗုဒ္ဓရဲ့ အကျင့်နှင့် တရားကို ကိုယ်တိုင်ကျင့်ပြီး သူများကိုလည်း ညွှန်ကြား ပြသတဲ့ ဆရာမျိုးပေါ့။ ဒါ့အပြင် သင်ဆရာ၊ မြင်ဆရာ၊ ကြားဆရာ အတက်ပညာပေးသူတိုင်း ဆရာပါပဲ။ လောကမှာ ကိုယ့်ဘဝကိုယ် ရပ်တည်နိုင်အောင် လိုအပ်တဲ့ အသိပညာ အတက်ပညာ သင်ကြားညွှန်ပြပေးတဲ့ ဆရာတွေ မို့ ကျေးဇူးရှိသလို ဆရာရဲ့ အခန်းကဏ္ဍဟာ အလွန်အရေးပါပြီး တန်ဖိုးလည်း ကြီးမားပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့်လည်း "ဆရာမပြ ငမိ ဖုတ်တောင် နည်းမကျ" ဆိုတဲ့စကားပေါ်လာတာပေါ့။ ဒီလို အရေးပါ တန်ဖိုးကြီးပါတယ် ဆိုတဲ့အရာတွေမှာ ဘယ်လို အရည်အသွေးတွေရှိရမှာလဲ တန်ဖိုးရှိတဲ့ ဆရာတစ်ယောက် ဖြစ်ဖို့ဘာတွေများလို့အပ်ပါသလဲဆိုတာတကယ်ကိုကျယ်ပြန့် တဲ့ မေးခွန်းမျိုးပါ။

ဆရာဆိုတာ ခေတ်နဲ့အညီ သတ်မှတ်ထားတဲ့ ဘွဲ့၊ ဒီဂရီတွေ ရရှိတက်မြောက်ထားရုံနဲ့ မပြီးသေးပါဘူး။ ပညာ လည်းပြည့်ဝပြီး နှလုံးလည်းလှစေရန် မြင့်မြတ်တဲ့ စိတ်ဓာတ် အရင်းခံပြီး စေတနာ၊ ဝါသနာ၊ အနစ်နာနဲ့ ပြည့်ဝဖို့ လိုပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့်လည်း မယဒေဝလင်္ကာ သစ်မှာ "ပညာပြည့်ဝ၊ နှလုံး လှသော်၊ ကိစ္စကြီးငယ်၊ ဆောက်သဖွယ်လျှင်၊ ကျင်းကျယ် တွင်းဖောက်၊ ဖြတ်တောက်လိုရာ၊ ပြီးနိုင်စွာ၏" လို့ ရေးသား ထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဆရာဆိုတာ တပည့်တွေ အကျိုးစီးပွား တိုးတက်မှု အတွက် ကိုယ်ကျိုးမဲ့ကွက်ပဲ ကိုယ့်ဘဝတစ်ခုလုံးကို ရင်းနှီး မြှုပ်နှံပုံအပ်ထားတဲ့ ဆရာမျိုး၊ ကျောင်းစာသာမက ဘဝ အသိတရားတွေ လမ်းညွှန်ပေးသလို၊ လိမ္မာယဉ်ကျေး စေမဲ့ အကြောင်းတရားတွေကိုလည်း သွန်သင်ပြသပေးတဲ့ ဆရာမျိုး၊ တပည့်တွေအတွက် လိုအပ်တဲ့ အချိန်တိုင်း Ever Ready အမြဲအဆင်သင့်ဖြစ်နေတဲ့ ဆရာမျိုး၊ အခက်အခဲကြုံလျှင် တပည့်တွေအပြစ်လို့ ချည်းပဲပုံမချဘဲ အကောင်းဆုံး စဉ်းစား ပြီး တပည့်တွေရှေ့က မားမားမတ်မတ် ဖြေရှင်းပေးတက်တဲ့ ဆရာမျိုး၊ လေးစားအတုယူစရာ စံတင်လောက်တဲ့ စိတ်ထားနဲ့ ပြုမူနေထိုင်တက်တဲ့ ဆရာမျိုးမှ ဆရာကောင်းလို့ ခေါ်ပါ တယ်။ ဆရာဆိုတာ ဓားသွေးကျောက်နဲအလားသဏ္ဍာန်တူပါ တယ်။ ဓားသွေးကျောက်ဟာ ဓားတွေကို ထက်မြက်အောင် အသွေးခံရင်းနှင့် သူ့ဘဝလုံးပါးပါးခွဲရတယ်။ ဖယောင်းတိုင် ဆိုတာကလည်း သူများတွေကို အလင်းရစေဖို့ ဖြည့်ဆည်း

ပေးရင်း၊ သူ့ဘဝကွယ်ပျောက်သွားရတယ်။ ဒီလိုပါဘဲ ဆရာကောင်းဆိုတာ သူ့ကိုယ်ကိုးမဖက် ထည့်မတွက်ဘဲ တပည့်တွေဘဝ ထူးချွန်းထက်မြက်၊ ပြည့်ဝအဆင်ပြေကြစေဖို့၊ အချိန်ပြည့်အားထုတ်ကြိုးပမ်းရင်းနဲ့ သူတို့ရဲ့ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ မိသားစုအရေးသာမက သူ့ကိုယ်တိုင်ရဲ့ ကျန်းမာရေးကိုတောင်မငဲ့ကွက်ပဲ စွန့်လွှတ်၊ အနစ်နာ ခံကြရပါတယ်။ ဆရာတွေဘက်က ပေးဆပ်မြှုပ်နှံကြရတာ များလွန်းလို့ ဒီနာဘစ်ဆာ (Deanna Beisser)က " ဆရာဆိုတာ ကမ္ဘာပေါ်မှာ အထူးခြားဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်တွေပါ။ ဆရာတွေကလွဲပြီး ဘယ်သူတွေက နေ့ရှိသရွေ့ တခြားသူတွေအတွက် မိမိရဲ့ အချိန်တွေကို ခွဲဝေပြီး ဘဝတစ်ခုလုံး မြှုပ်နှံထားနိုင်မှာလဲ" လို့ ချီးမွမ်းပြောကြားခဲ့ပါတယ်။

တန်ဖိုးရှိတဲ့ လူတော် ဖြစ်ရုံမက လူကောင်းဖြစ်ဖို့လည်း အရေးကြီးပါတယ်။ တစ်ချို့သော ဆရာများဟာ ပညာရပ်နယ်ပယ်မှာ တစ်ဖက်ကမ်းခတ် ကျမ်းကျင်ကြတယ်။ ပြည်တွင်းရော နိုင်ငံတကာဘွဲ့များစွာ ပိုင်ဆိုင်ကြတယ်။ အတက်ပညာများစွာလည်း သိထားတက် မြောက်ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကိုယ်တက်သမျှလည်း နိမ့်ချပြောဆို အကောင်းမမြင် ကိုယ်နှင့်အတူ တက်မြောက်နေသူတွေကိုလည်း ကိုယ်နှင့် ယှဉ်သူ ကိုယ့်ရန်သူလို၊ ရန်လိုစိတ်ထား၊ အမုန်းပွားချင် တက်သူများကတော့ လူတော်ဖြစ်ပြီး လူကောင်း မဟုတ်သော ဆရာများပဲဖြစ်တယ်။ တော်ပြီး မကောင်းတဲ့ သူဟာ အင်မတန် ကြောက်စရာကောင်းပါတယ်။ လူတော် ဖြစ်ပြီး လူကောင်းဖြစ်ဖို့ရာ သီလဟာ အရေးကြီးပါတယ်။ သီလဆိုတာ စောင့်ထိန်းအပ်တဲ့အရာ၊ မကောင်းမှုကို ရှောင်နိုင်အောင်၊ ကောင်းမှုကို လုပ်ဆောင်နိုင်အောင် စောင့်ထိန်းတာဟာ သီလပါပဲ။ ကိုယ်အမူအရာကို စောင့်ထိန်းခြင်း (Control the body)၊ နှုတ်အမူအရာကို စောင့်ထိန်းခြင်း (Control the speech)၊ စိတ်အမူအရာကို စောင့်ထိန်းခြင်း (Control the mind)၊ ဆိုပြီး အဓိက စောင့်ထိန်းအပ်တဲ့ အရာတွေရှိပါတယ်။ တကယ်တော့ ဆရာတွေမှ တန်ဖိုးရှိအောင် စောင့်ထိန်းကြရမှာ မဟုတ်ပါဘူး။

လူတိုင်းဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို တန်ဖိုးရှိအောင် စောင့်ထိန်းကြရမှာပါ။ တန်ဖိုးဆိုတာ ရုပ်ဝတ္ထုဆိုင်ရာ ချမ်းသာခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်းဆိုတာတွေနဲ့ မဆိုင်ဘူးနော်။ လူတစ်ယောက်ရဲ့ အပြုအမူ၊ အပြောအဆို အကြံအစည်ပေါ် မူတည်ပြီးသာ တန်ဖိုးဖိုဖြတ်ကြတာ။ လူဆိုတာ ကိုယ့်သမိုင်းကိုယ်ရေးတာ၊ ကိုယ့်တန်ဖိုးမြှင့်အောင်လုပ်တာလည်း ကိုယ်ပါပဲ။ နိမ့်ကျသွားအောင် လုပ်တာလည်း ကိုယ်ပါပဲ။

"ဆရာဆိုတာ ကမ္ဘာပေါ်မှာ အထူးခြားဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်တွေပါ။ ဆရာတွေကလွဲပြီး ဘယ်သူတွေက နေ့ရှိသရွေ့ တခြားသူတွေအတွက် မိမိရဲ့ အချိန်တွေကို ခွဲဝေပြီး ဘဝတစ်ခုလုံး မြှုပ်နှံထားနိုင်မှာလဲ"

အပြောအဆိုနဲ့ ပတ်သတ်လို့လည်း ငါဆရာပဲဆိုပြီး မစဉ်းစားမဆင်ခြင်ဘဲ ထင်ရာမြင်ရာပြောချင်ရာ မပြောသင့်ဘူး။ တစ်ခါတစ်လေ ဆရာဆိုတဲ့ အာဏာပါဝါကိုသုံးပြီး ဆရာဂုဏ်ရည်ညှိုးနွမ်းစေမဲ့ အပြုအမူ၊ အပြောအဆိုဖြစ်တဲ့ နိုင်ထက်စီးနင်းဖရုသဝါစာ စကားတွေ ပြောတက်တာမျိုးရှိသလို တစ်ခါတစ်လေ ဘယ်သူမှဂရုစိုက်စရာမလိုဘူး ငါပြောချင်ရာပြောမယ်ဆိုတဲ့ ဆရာမျိုးလည်း ရှိတက်ပါတယ်။ တဲလ်မုန်ရဲ့ စကားလိုပေါ့ " ဆိုးတဲ့ ဆရာတွေရဲ့ စကားတွေက တပည့်တွေအပေါ် ပြင်းထန်တဲ့ မိုးသီးမိုးပေါက်တွေလိုကျလာပြီး၊ ကောင်းတဲ့ဆရာတွေရဲ့ စကားတွေက တပည့်တွေအပေါ် နှင်းစက်ကလေးတွေလို ဖြည်းဖြည်းညင်သာ ကျလာတက်သတဲ့။" တစ်ချို့ဆရာတွေကတော့ မိမိနာမည် ကျော်ဇောလို၍တစ်ကြောင်း ကြားဝါလို၍တစ်ကြောင်း၊ အခြားဆရာများကို ပုတ်ခတ်ပြောဆိုခြင်းမျိုးတွေ လုပ်တက်တဲ့ဆရာမျိုး မဖြစ်ဖို့ အထူးသတိပေး ဆင်ခြင်ကြရပါမယ်။ နှုတ်ကြောင့်သေ၊ လက်ကြောင့်ကျေဆိုတဲ့စကား။ နှုတ်ချို လျှို့ဝှက်ပါးဆိုတဲ့စကား။ အပြောမတက်တော့ ဆဲသလိုဆိုတဲ့ စကားတွေဟာ နှုတ်မူပညာ အပြောအဆို အရေးကြီးပုံတွေကို ဖော်ပြနေတာပါ။ အပြောအဆို အရေးကြီးတာ လူတိုင်းသိကြပေမဲ့ ငယ်က အကျင့်သေထိပါဆိုသလို ကိုယ်နေထိုင်ကြီးပြင်းခဲ့တဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်အနေအထား၊ အကျင့်စရိုက်တွေကြောင့်လည်း ဖျောက်ရခက်၊ ထိန်းရခက်တဲ့ အရာတွေပါ။

အပြုအမူ အနေအထိုင်ဆိုရာမှာလည်း ကိုယ်ကိုယ်တိုင်က ကိုယ့်ထက်အသက်အရွယ်အားဖြင့် ကြီးသူ၊ ရာထူးအားဖြင့် ကြီးသူလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်ဆရာ၊ ဆရာမတွေအပေါ်မှာရော၊ အငြိမ်းစားဆရာ၊ ဆရာမတွေအပေါ်မှာပါ မရှိမသေမလေးမစား မပြုမူမိဖို့ လိုပါတယ်။ ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသားဆိုတာ ဆရာကို စံပြုပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးလို မြင်တက်ကြပါတယ်။ ခေတ်စကားနှင့် ပြောရင် ဖော်ဒယ်တစ်ယောက်လို့ပါပဲ။

ဆရာရဲ့ အပြုအမူ၊ အပြောအဆို၊ အတွေ့အကြုံတွေကို အတုယူတက်ကြတာမို့ "တပည့်မကောင်း ၊ ဆရာခေါင်း" ဆိုတဲ့စကားရှိခဲ့တာပေါ့။ ဆရာတပည့်ဆိုတာ ရန်သူတွေမှ မဟုတ်ကြတာဘဲ။ စိမ်းကားတင်းပြတ်ခတ်ဆက်ဆက်ဆံစရာ လည်း မလိုသလို အရောဝင် အရှိအသေသန်ဆိုတဲ့ စကား လို ရောလွန်းရင်လည်း ပေါသလိုထင်ပြီး ထိန်းကျောင်းရ ခတ်တက်ပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် သင့်တင့်လျောက်ပတ်စွာ ရေလိုက်ငါးလိုက် ဆက်ဆံတက်မှ တပည့်တွေရဲ့ အားနည်း ချက် အားသာချက်တွေကို အနီးကပ် သိရှိချိန်ညှိပြီး ပြုပြင် တည့်မတ်သွားနိုင်မှာပါ။

"ဆိုတဲ့ ဆရာတွေရဲ့ စကားတွေက တပည့်တွေ အပေါ်ပြင်းထန်တဲ့မိုးသီးမိုးပေါက်တွေလိုကျလာပြီး၊ ကောင်းတဲ့ဆရာတွေရဲ့ စကားတွေက တပည့်တွေ အပေါ် နှင်းစက်ကလေးတွေလို ဖြည်းဖြည်းညင်သာ ကျလာတက်သတဲ့။"

အတွေ့အကြုံနဲ့ ပတ်သတ်လို့လည်း ဆရာတွေဟာ တပည့်တွေ လိမ္မာတိုးတက်အောင်မြင်အောင် လုပ်ဆောင်ပေး ချင်တဲ့ ရည်ရွယ်ချက် ကောင်းတွေရှိဖို့ လိုပါတယ်။ ဆင်းရဲ ချမ်းသာမရွေး တပည့်တွေ ကောင်းစားရေးအတွက်သာ တူညီမျှ တွေးကြံလုပ်ဆောင် ပေးနိုင်ရပါတယ်။ လူကိုခင်မင် မှုကိုပြင် ဆိုတာမျိုး၊ ခင်မင်ရင်းနှီးတဲ့ အခွင့်ထူးခံ တပည့်တွေအတွက် တစ်ဖုံစဉ်းစားတွေ့ကြုံ မလုပ်ဆောင်အပ်ပါဘူး။ ကျောသား ရင်သား မခွဲခြားပဲ သာတူညီမျှတဆက်ဆံပါမှ တပည့်များရဲ့ ယုံကြည်အားကိုးချစ်ခင်မှုကို ရရှိမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာအလုပ် ဟာ အမြဲတစေ လူတွေနဲ့ အနီးကပ်ထိတွေ့ ဆက်ဆံရတာမို့ ဆရာတွေရဲ့ အခန်းဂဏ္ဍဟာ သိပ်ကို အရေး ကြီးပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားက " အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုတကာမှာ ပညာနဲ့ အသက်မွေးခြင်းဟာ အမြင့်မြတ်ဆုံး" လို့ ဟောထား ပါတယ်။ မြင့်မြတ်တဲ့အလုပ်ကို လုပ်နေရုံနဲ့ တန်ဖိုးရှိ မသွား ပါဘူး။ မြင့်မြတ်တဲ့ စိတ်ဓာတ်ရှိသူမှသာ တန်ဖိုးရှိလာမှာပါ။ မြင့်မြတ်ခြင်းဟာ အသက်ကြီးခြင်း၊ ငယ်ခြင်း၊ ရာထူးကြီးခြင်း၊ ငယ်ခြင်းအပေါ်မှာ မူတည်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ အသက်ကြီး

ပေမယ့် စိတ်ဓာတ်မရင့်ကျက်သေးတဲ့ သူတွေရှိသလို အသက် ငယ်ပေမယ့် စိတ်ဓာတ်မြင့်မြတ်သူတွေလည်း လောကကြီးထဲ မှာရှိပါတယ်။ အသက်တွေ တစ်ရက်ထက်တစ်ရက် ကြီးရင့် ပြီး ပညာတွေ၊ ရာထူးတွေလည်း တစ်ရက်ထက် တစ်ရက် ကြီးပြင်းလာသလိုစိတ်ဓာတ်တွေဟာလည်းရင့်ကျက်မြင့်မြတ် လာဖို့ လိုပါတယ်။

သီတဂူဆရာတော်ကြီးအရှင်ဉာဏိသာရဟောတဲ့ တရား ထဲမှာ ပညာဟာ မျက်လုံးနဲ့တူပြီး ကိုယ်ကျင့်တရားဟာ ခြေထောက်နဲ့ တူပါတယ်တဲ့။ မျက်လုံးကောင်းပြီး ခြေမရှိ သူဟာ လိုရာပန်းတိုင်မရောက်နိုင်သလို၊ ခြေထောက်ကောင်း ပြီး မျက်စိမမြင်သူဟာလည်း ကိုယ်ရဲ့ အနာဂတ်အတွက် ဘယ်ကို ဦးတည်လျှောက်လှမ်းရမယ်ဆိုတာတောင် မသိနိုင် သလို လိုရာခရီးမရောက်နိုင်ပါဘူးတဲ့။ ဒါ့ကြောင့် ပညာလည်း တက်ပြီး ကိုယ်ကျင့်တရားလည်းကောင်းမှသာ လိုရာပန်းတိုင် အရောက်လှမ်းနိုင်မှာဖြစ်ပြီး ကိုယ်ကျင့်တရားကောင်းသူက လည်း တန်ဖိုးကြီးမားလာမှာဖြစ်ကြောင်း (Charter is power) ဆိုတဲ့ စာအုပ်မှာ မှတ်သားနာယူခဲ့ဖူးပါတယ်။

ဒါ့ကြောင့်လည်း ပညာတော်ရုံသာမက ကိုယ်ကျင့်တရား ပါကောင်းတဲ့ လူတော်လူကောင်း ဆရာတွေရှိသော ပညာရပ် နယ်ပယ်ဟာလည်း တန်ဖိုးကြီးမားမှာ အမှန်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

"မြင့်မြတ်ခြင်းဟာ အသက်ကြီးခြင်း၊ ငယ်ခြင်း၊ ရာထူး ကြီးခြင်း၊ ငယ်ခြင်းအပေါ်မှာ မူတည်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ အသက် ကြီးပေမယ့် စိတ်ဓာတ်မရင့်ကျက်သေးတဲ့ သူတွေရှိသလို အသက်ငယ်ပေမယ့် စိတ်ဓာတ် မြင့်မြတ်သူတွေလည်း လောကကြီးထဲမှာ"

(ဤစာစုဖြင့် ငယ်စဉ်မှစ၍ တွေ့ကြုံခဲ့ရသော သင်ဆရာ၊ မြင်ဆရာ၊ ကြားဆရာအပေါင်း၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ဦးညွှတ် ဂါရဝပြုအပ်ပါသည်။)

ဒေါက်တာနီလာမြင့်ထူး

Portraits of Some Economists

I Knew

U THET TUN

My first encounter with and so-called dismal science of economic was at Kyoto Imperial University during WW II. On admission the first question I was asked was what kind of career I was contemplating after studies. In admiration of my mentor Tatsuo Tagami who prevented the diehards in the Japanese Occupation Army from banishing the teaching of English as the language of the enemy from schools in Myanmar, I happened to mention educational administrator. I was told that all administrators in Japan must study law, and herefore I was sent to Governmnet branch of law Department where again the two economic Disciplines of Economic Theory and Applied Economices were compulsory. I cannot recall the aflame of Theory Professor but I well remember Applied Professor Ninagawa. My surprise new no bounds when he advocated Socialism Anonymous with Communism in wartime Japan aflame with nationalism. I expected him to be taken in anytime by the Kempeitai but the roly-poly professor survived the War to become the postwar Governor of Kyoto Prefecture for a decade or so.

On return home after WW II towards the end of 1945, I attended Emergency University Classes (EUC) in Mogul (now renamed Shwebontha) Stress. It was more popularly known as Parata College as it was surrounded by many parat shops. My Applied

Economic Theory teacher U Tun Thin. As the former soon joined lucrative service of Bombay Burma Trading Co.ltd. (BBTCL), I lost touch with him. With the latter at Michigan (M.A) and Harvard (Ph.D. and Well's Prize) becoming Professor at, Yangon U, and Director of Central Statisitcal and Economic Department (CSED), I had kept in touch for the last six decades. I succeeded him at CSED, while he took over my World Bank Alternate Directorship and them move to the International Monetary Fund Where he became Director Asia Division at Unesco, we exchanged visits between Washinton D.C.and Paris. And now we are fellow directors at Tun Foundation Bank. In social career also, we had similarities, he becoming son-in-law of the first two Myanmar ICS and I that of another. Dr.Tun Thin has a brilliant mathematic mind, always two steps ahead of the mundane like myself.

It was only when I proceeded in 1946 to Yangon U., then situated BOC College plus the lecture hall huts between Pyay and Tagaung Halls that I met Professor Dr.Hla Myint just returned from UK where during WW II he figured among the first ever batch of Myanmar Ph.D.s. However I failed to study under him because prewar university students were allowed to do the Bachelor's course in one year and I therefore switched to Political Science) from

tougher Economics. However I was able to make acquaintance with his Applied. Economics when in 1951 when he came on a sabbatical as Economic Adviser to the planning Ministry where I was working as Research Officer. Again in 1959 when he became Rector of Ru, he found time to hold weekly economic seminars, I was regular participant as head of CSED. Since I have already written about Saya Hla Myint in my Bilingual Essays, it will suffice to say here that he is still he is still the best known Myanmar economist in the World.

When I came back from UK at end 1950 and took up the exalted position of Partime Tutor in the Economics Department in early 1951, the acting head R.S. Sundrum let me lodge in his spacious quarters of deputy warden at Willington Hall. Since I was then preparing for the B.SC.(Eco) examination, I could not have wished for a better coach, because Sundrum is a born teacher, Starting the day with his excellent Madras coffee, I swotted all day and soon passed the examination with flying colours. I was able to requite his hospitality when he visited Washington D.C. in 1953 where I called on Saya Hla Myint at LSE and remarked that Sundrum is a theprist whereas his colleague Ko Aye Hlaing (KAH) is an Applied man, Saya showed ma a voluminous manuscript on Applied Economics that Sundrum had sent him for editing. Later when KAH showed me the printed book, I discovered that Sundrum had gone through over 500 existing treatises on economic development and had summarized them in a clearer form than the original. I was astouded by his industry as well as by his talent for clarification.

On return of KAH and later of Sundrum, I formed with them an Economic Trio on the campus when economists were still a rarity. Sundrum would

propound a theory, KAH would apply it to everyday economic life, and I would provide the relevant political background. I have written separately about the first Rector of the Institute of Economics elsewhere and therefore I will merely reiterate here that KAH uncomplainingly served the academia and his students ilke no other teacher I knew did.

In the early fifties at the Ministry of National Planning we received a group of economists from Oxford Institute of Statistics mostly manned by wartime refugees among whom I remember industrial economist Kurt Mandelbaum, and national income statistician (Burma-born) Peter Ady. On their heels came census specialist Philip Hauser of Chicago U. and fiscal economist Everett E. Hagen of Michigan U. Two eccentricities I noticed about the atter are his way of writting producing one draft after another as he contemplated on the subject and his way of thinking by which he attributed he lag in economic development of Myanmar to the lack of toilette training of Myanmar children. Perhaps his mechanical theory and pracice led him to MIT on departure from Myanmar, Then came Robert Nathan of Americans for Democratic Action (ADA), renowned rator and a great believer in national accounting. He left behind in Myanmar his deputy Lou Walinsky who thought his Peinceton background entitled him to behave like a poa.Britishahib. To his credit he produced a tome on Economic Development of Burma in the fifties and proved loyal to some of his Myanmar fiends.

Way back in 1950 when I was a lecturing tutor in the embryonic Economics Department at RU, there was a student in my class who answered the roll-call to a monk's name. Looking up I saw someone in yellow robes and fearing religious lese majeste, immediately decreed that 'Sir' be dropped from roll-

call answers forthwith. A few months later, graduated as well as derobed, KO Khin Maung Kyi came to me for a state scholarship. In view of his leftist learning past, I suggested he go to Yugoslavia to study management of public enterprises which were then mushrooming in Myanmar as well. He accepted my suggestion but came back a few days later asking if he could go to Harvard for a M.B.A instead. When he came back from Harvard Business School convinced of the virtues of market oriented economy, the Revolutionary Council in Myanmar was already launched on the Burmese Way to Socialism. After sometime he went to Cornell for his Ph.D. Teaching at RU and formulating brilliant economic theories a professorial chair of research was created for Dr.Khin Maung Kyi (DKMK). The swings in his intellectual mood always at variance with the authorities, DKMK left for abroad finally landing at National University of Singapore where he founded a Business School.

Succeeding DKMK as Research Professor at RU was Ronald Findlay. Portly and slow in carriage as well as in speech, his brain however worked so fast that he easily gained a Ph.D from M.I.T. He now teaches international trade theory at Columbia and according to Saya Hla Myint is the most successful economist export from Myanmar.

Also according to Saya Hla Myint, the two best untrained economists whom he taught in 1950 were U Chan Aye and U Kaung Tin. The former left for politics for sometime and on return was made advister at National Planning where I made his acquaintance. The best and most prolific writer of economics in Myanmar language, he writes under the pseudonym of Maung Soo Zan or Mr. Inquirer. On the other hand, U Kaung Tin of graduation joined service at National Planning rising to Deputy Director (Economics)

at Central Statistical and Economics Department (CSED). When CSED was servicing the Budgetary Committee in the late fifties and early sixties, U Kaung Tin produced the most incisive budgetary analyses which have never been rivalled since. Among the most active contemporary economists in Myanmar, I wish to single out two boyhood friends (in India) Dr. Maung Myat and U Myat Thein. The former took a doctorate from Berkeley, taught for a few years at RU, headed the Economic Divesion of Ministry of Foreign Affairs (MOFA) for a time and joined UNIDO and ESCAP in Bangkok, retiring after 18 years of UN service. As a result of his teaching experience, he now writes most succinct and incisive economic and social analyses of the country. The latter after Cambridge and Warsaw returned to RU eventually rising to Rector of the Institute of Economics. After prematurely retiring from the top academic post, he now writes articles books, both at home and abroad. To the best of my knowledge, he is the most competent economic historian of Myanmar.

Among the bankers, the most active in economics in Dr.Sein Maung, Chairman of the First Private Bank. After an honours edgree in Commerce from RU and a PH.D. in Public Administration from New York U., he has seen service in the Ministry of Finance and the banking world to which he has been sending economic signals often ignored.

U Thet Tun
Director General, CSO (Retd.)

ဈေးကွက်စီးပွားရေး အခြေအနေနှင့် ရှေ့ဆက်ဆောင်ရွက်သွားရမည့် လုပ်ငန်းများ

K. Myint

ကမ္ဘာ့အနှံ့အပြားရှိ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံ အများအပြားတို့သည် လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ဆယ့်လေးနှစ်တာကာလအတွင်း ယင်းတို့၏ စီးပွားရေးတွင် အကြီးအကျယ် ပြောင်းလဲမှုများ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းနိုင်ငံများသည် လွတ်လပ်သောဈေးကွက် သဘောတရား Free Market Principles များကို အခြေခံလျက် ခက်ခဲသော ပြောင်းလဲမှုများကို အလွန်အားစိုက်၍ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ နိုင်ငံပိုင် စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံများကို အလုံးအရင်းဖြင့် ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဆိုင်မှုသို့ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငွေပေးငွေယူရှင်းတမ်း Balance of Payments ဆိုင်ရာ ပြဿနာများကို နည်းလမ်းရှာဖွေ၍ ချိန်ကိုက် ဖြေရှင်းခြင်းနှင့် ဘတ်ဂျက်လို ငွေကြီးမားမှုကို ရပ်တန့်သွား အောင် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခြင်း စသည့်တို့ကို ခက်ခက်ခဲခဲ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြရသည်။

ကြီးမားခက်ခဲသည့် ဤဖြစ်စဉ်ကဲ့သို့ပင် ရှေ့ဆက်လျှောက်လှမ်းရာတွင် ရင်ဆိုင်ရမည့် ပြဿနာမှာလည်း မသေးငယ်လှပေ။ ဤသည်မှာ အခြားမဟုတ်ဘဲ ဈေးကွက်ဦးတည်ဆောင်ရွက်မှု ဖြစ်စဉ် Market-Oriented Proccerss တစ်ရပ်လုံးကို ဈေးကွက်ဆိုင်ရာ အခြေပြု အဆောက်အအုံ တည်ဆောက်ခြင်း Institutionalizing ပင် ဖြစ်သည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ဒီမိုကရေစီရေးဆိုင်ရာ အခြေပြု အဆောက်အအုံများ Democratic Institutions နှင့် လိုက်ဖက်ညီညွတ်အောင် ဆောင်ရွက်သွားရန် ဖြစ်သည်။

အတိတ်ကာလအခြေအနေများ

ဆက်လက်၍ ဈေးကွက်စီးပွားရေးအကြောင်းကို မဆွေးနွေးမီ (၂၀) ရာစု၏ အတိတ်ကာလ အခြေအနေများကို ယေဘုယျသုံးသပ်ကြည့်ရန် လိုပါသည်။ ကမ္ဘာကြီးသည် (၂၀) ရာစု ကုန်ဆုံး၍ (၂၁) ရာစုသို့ ချင်းနင်းဝင်ရောက်ခဲ့သည်မှာ (၁၄) နှစ်ပင်ရှိပြီ ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ရာစုတစ်ခု ကုန်ဆုံး၍ ရာစုသစ်တစ်ခုသို့ မဝင်ရောက်မီ ရာစုဟောင်း၏ အခြေအနေများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ကြည့်ရန် လိုအပ်ပေသည်။

(၂၀) ရာစုကို အကြမ်းအားဖြင့် ပထမပိုင်းနှင့် ဒုတိယပိုင်းဟူ၍ နှစ်ပိုင်းခွဲ၍ လေ့လာကြည့်လျှင် ပထမပိုင်းတွင် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများသည် နယ်ချဲ့ဝါဒနှင့် ကွန်မြူနစ်ဝါဒတို့ကို အပြိုင်အဆိုင် ကျင့်သုံးခဲ့ကြရာမှ ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ရပြီး အလွန်ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းသည့် စစ်ကြီးများ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ထိုနောက်ပိုင်း တဖြည်းဖြည်း ဖက်ဆစ်ဝါဒဘက်သို့ ယိမ်းယိုင်လာကြခြင်းကြောင့် နောက်ဆုံး၌ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများသည် တစ်ကမ္ဘာလုံး အတိုင်းအတာဖြင့် ဖက်ဆစ်ဝါဒကို စုပေါင်း၍ စည်းရုံးတိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသည်ကို တွေ့ကြရမည် ဖြစ်ပေမည်။

(၂၀) ရာစုနှစ်၏ ဒုတိယပိုင်းကာလတွင်မူ ကမ္ဘာတစ်ရပ်လုံးသည် ဒီမိုကရေစီအရင်းရှင်စနစ်နှင့် ကွန်မြူနစ်စနစ်ခုအနက် မည်သည့်စနစ်ကို ရွေးချယ်ကျင့်သုံးမည်နည်းဆိုသည့် ဘက်ရွေးချယ်မှု Chossing Sides ကို ပြုလုပ်ရာတွင် လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် နိုင်ငံရေးအရ အားစိုက်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းလုပ်ငန်းကို နိုင်ငံအသီးသီးက လိုလိုလားလားနှင့် အလိုက်သင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်များ ရှိသကဲ့သို့ အချို့နိုင်ငံများကမူ ဖိအားပေးမှုကြောင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိကြရမည် ဖြစ်သည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများသည် ယင်းဘက်ရွေးချယ်မှု လုပ်ငန်းကို အချိန်အတော်ပင် ရယူ၍ အကြိတ်အနယ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။

ဤဖြစ်စဉ်ကို စဉ်ဆက်မပြတ် ဆက်၍လေ့လာကြည့်လျှင် မျက်မှောက်ကာလသို့ ရောက်ချိန်၌ နိုင်ငံများအကြား ဝါဒရေးရာအရပဋိပက္ခများဖြစ်ခဲ့ကြသည့်အပိုင်းနှင့်အရင်းရှင်စနစ်နှင့် ကွန်မြူနစ်စနစ် မည်သည့်စနစ်ဘက်သို့ လိုက်မည်ဆိုသည့် ဘက်ရွေးချယ်မှုအပိုင်းတို့သည် ဆုံးခန်းတိုင်သို့ ရောက်ရှိခဲ့ကြပြီဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပေသည်။ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများသည် မည်သည့်စနစ်ဖြင့် ရှေ့ဆက်လက် ခရီးသွားကြမည်ကို သိရှိခဲ့ကြပြီး ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုခြင်းဖြစ်၏။

ဈေးကွက်စီးပွားရေး

ဈေးကွက်စီးပွားရေးပုံစံသည် နိုင်ငံများအတွက် တစ်ခုတည်းသော စီးပွားရေးပုံစံ ဖြစ်နေပေသည်။ သို့ဖြစ်ရာ မိမိနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို ရယူသွားနိုင်ရန် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စီးပွားရေးအခြေအနေအရ ဈေးကွက်စီးပွားရေးသည် သာလျှင် နိုင်ငံများအတွက် ကျင့်သုံးရမည့် နည်းဗျူဟာ ဖြစ်ပေသည်။ သို့ရာတွင် ချွင်းချက်အနေဖြင့် အချို့အချို့သော ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများ၌ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ဈေးကွက်စီးပွားရေးသို့ ပြောင်းလဲမှု နှေးကွေးနေသေးကြောင်းကို တွေ့ရှိနိုင်ပေသည်။

ဤသို့ ဖြစ်ခြင်းမှာလည်း ဈေးကွက်စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အခြေပြုအဆောက်အအုံ Institutions of Market Economy တည်ဆောက်မှုကို မှန်ကန်စွာ ဆောင်ရွက်သွားနိုင်မှုတွင် အားနည်းနေသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ ဤအချက်သည် စီးပွားရေးအသွင် ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများ Transition Economies အတွက် အထူးအလေးထားရမည့် သတိပေးချက် ဖြစ်နေပေသည်။

မြို့ပုံသုံးသပ်ချက်

(၂၀) ရာစုတစ်ခုလုံး၏ ပကတိ အခြေအနေအရပ်ရပ်ကို မြို့ပုံသုံးသပ်ရာမှ ရရှိသည့် အဓိကအချက်မှာ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ လူ့အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးတို့သည် မိမိတို့၏ လူ့အဖွဲ့အစည်းကို လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် နိုင်ငံရေးအရ သာယာဝပြောမှုရှိစေရန် မည်သို့မည်ပုံဖွဲ့စည်းတည်ထောင်သင့်သည်၊ မည်သို့ရပ်တည်သင့်သည်ဆိုသည့် လုပ်ငန်းများနှင့် လှုပ်ရှားရုန်းကန်လျက် ထိုလုပ်ငန်းများ အောင်မြင်ရေးအတွက်သာ ကြိုးပမ်းခဲ့ကြရသည်ဟု ဆိုနိုင်ပေသည်။

ယခုအခါ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအများစုသည် ဈေးကွက်စီးပွားရေး နှင့် ဒီမိုကရေစီတို့ကို တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်း လက်ခံကျင့်သုံးလျက်ရှိနေပြီဖြစ်ရာ ယင်းဦးတည်ချက် နှစ်ရပ်စလုံးကိုလည်း တစ်ပြိုင်တည်း ပေါက်မြောက်အောင်မြင်အောင် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်သွားရန်ကိုလည်း အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဖိအားပေးမှုများ ပြုလုပ်လျက်ရှိကြသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အလှူရှင်နိုင်ငံတစ်ခုကသာ အစိုးရများကို ဖိအားပေးခြင်း မဟုတ်ဘဲ ပြည်တွင်းအဖွဲ့အစည်းနှင့် အစိုးရ များ ကိုယ်တိုင်ကလည်း စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အခြေပြုအဆောက်အအုံ Economic Institutions နှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ

အဆောက်အအုံ Political Institutions တို့သည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အပြန်အလှန်အကျိုးပြုရမည်ဟု ဆိုသည့်အချက်ကို လက်ခံထားကြပြီ ဖြစ်သည်။

ယင်းနိုင်ငံများရှိ မူဝါဒချမှတ်သူများနှင့် စီးပွားရေးပညာရှင်များ အနေဖြင့် ဈေးကွက်စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အခြေပြု အဆောက်အအုံ Institutions of Market Economy တည်ဆောက်ခြင်း သဘောတရားအဆင့်ဆင့်ကို အသေးစိတ်သိရှိနားလည်ထားရန် အထူးလိုအပ်ပေသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အလှူရှင်နိုင်ငံတစ်ခုကသာ အစိုးရများကို ဖိအားပေးခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ ပြည်တွင်းအဖွဲ့အစည်းနှင့် အစိုးရများ ကိုယ်တိုင်ကလည်း စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အခြေပြု အဆောက်အအုံ Economic Institutions နှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံ Political Institutions တို့သည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အပြန်အလှန် အကျိုးပြုရမည်ဟု ဆိုသည့် အချက်ကို လက်ခံထားကြပြီ ဖြစ်သည်။

ယင်းအခြေပြု အဆောက်အအုံနှစ်ရပ်လုံးကို တစ်ချိန်တည်း တစ်ပြိုင်တည်း လိုက်ဖက်ညီညွတ်စွာ ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သည်ကိုလည်း နိုင်ငံများက သိထားကြသည်။ ဤအချက်ကို လူအများက လက်ခံထားကြသော်လည်း စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အခြေပြုအဆောက်အအုံများကို မည်သို့ တည်ဆောက်နိုင်သည်ကို သိရှိနားလည်ရန် ခက်ခဲနေကြသေးသည်ဟု ဆိုကြပါသည်။

ဈေးကွက်စီးပွားရေး၏ အဓိပ္ပာယ်နှင့် သဘောတရား

နိုင်ငံအများစုမှာ ဤသဘောတရားကိုလုံးဝနားလည်ခြင်း မရှိသေးဟု ပညာရှင်အချို့က ဆိုကြသည်။ လူ့အတော်များများ တို့သည် ဈေးကွက်စီးပွားရေးဆိုသည့် ဝေါဟာရကို တွင်တွင် ကြီးပြောဆိုသုံးနှုန်းနေကြသော်လည်း ဈေးကွက်စီးပွားရေး၏ အဓိပ္ပာယ်နှင့် သဘောတရားကို နားလည်သိရှိကြပုံမကြေပေဟုလည်း ထောက်ပြကြသည်။ ထို့အတွက်ကြောင့်လည်း ဤဆောင်ပေး၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ လူအများ စီးပွားရေးကို သိရှိနားလည်ပြီး နိုင်ငံတော်၏ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို စနစ်တကျနှင့် နည်းလမ်းမှန်ကန်စွာ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားနိုင်ရန် ဖြစ်သည်။

ဈေးကွက်စီးပွားရေးဖြင့် နိုင်ငံတော်၏ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး အခြေအနေများကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် ဆောင်ရွက်သွားနိုင်ရန် ဈေးကွက်စီးပွားရေး၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် ဈေးကွက်ဆိုင်ရာ အခြေပြု အဆောက်အအုံ တည်ဆောက်ခြင်း သဘောတရားအချက်အလက်နှင့် ဈေးကွက်စီးပွားရေးဖြစ်စဉ် Process of Market Economy အဆင့်ဆင့်ကို အသေးစိတ် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိထားခြင်းမရှိဘဲ ဈေးကွက်စီးပွားရေးကို အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်သွားနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ စီးပွားရေး အသွင်ကူးပြောင်းဆဲ နိုင်ငံများ၏ အတွေ့အကြုံများအရ ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်ကို ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်သွားမည်ဟု ကြေညာ၍ ဈေးကွက်စီးပွားရေးကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်မှာ နှစ်အတန်ကြာနေပြီ ဖြစ်ကြသော်လည်း ယင်းပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကို ဆောင်ရွက်နေသည့် နိုင်ငံအများစုတို့သည် ခရီးမပေါက်ဘဲ ပြဿနာများနှင့်သာ ရင်ဆိုင်နေကြရသည်ဟုဆိုပါသည်။

ဈေးကွက်စီးပွားရေး၏ အခြေခံအချက်အလက်များကို သိရှိနားလည်ထားခြင်းမရှိဘဲ ဈေးကွက်စီးပွားရေးကို အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်မည် မဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှားနေပေသည်။

ဈေးကွက်စီးပွားရေး၏ အခြေခံအချက်အလက်များကို သိရှိနားလည်ထားခြင်းမရှိဘဲ ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်ကို အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်မည် မဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှားနေပေသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်ကို ကျင့်သုံးလျက်ရှိသည့် စီးပွားရေး အသွင်ကူးပြောင်းမှုကို ဆောင်ရွက်နေသည့် နိုင်ငံများရှိ ပြည်သူများသည် ဈေးကွက်စီးပွားရေးအကြောင်းကို လေ့လာသိရှိရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်သည်။ ယင်းနိုင်ငံများရှိ မူဝါဒချမှတ်သူများနှင့် စီးပွားရေးပညာရှင်များအနေဖြင့် ဈေးကွက်စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အခြေပြု အဆောက်အအုံ Institutions of Market Economy တည်ဆောက်ခြင်း သဘောတရားအဆင့်ဆင့်ကို အသေးစိတ် သိရှိနားလည်ရန် အထူးလိုအပ်ပေသည်။

စီးပွားရေးစနစ်နှစ်မျိုး

(၂၀)ရာစုအတွင်း ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများ ကျင့်သုံးသည့် စီးပွားရေး နှစ်မျိုးနှစ်စားသာရှိ၏။ ဗဟိုမှ ချုပ်ကိုင်သည့် စီးပွားရေးစနစ်နှင့် ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းအပေါ် အခြေခံသည့် ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်တို့ ဖြစ်သည်။ ယင်းစနစ်နှစ်ရပ်မှ ရရှိသည့် ရလဒ်များသည်လည်း အလွန်ပင်ကွဲပြားခြားနားပေသည်။

In the 20 century two competing economic systems namely command economies directed by a centralized government and economies based on private enterprise, have provided very different answers.

ယနေ့ဆိုလျှင် (၂၁) ရာစုသို့ ရောက်ရှိနေချိန်တွင် အမိန့်ပေး စီးပွားရေးပုံစံ Command Economy Model သည် ကမ္ဘာ့လူသားများအတွက် စီးပွားရေးတိုးတက်မှု ထိန်းထားရေးတွင် လည်းကောင်း၊ သာယာဝပြောမှုကို တစ်စုံတစ်ခုသော အတိုင်းအတာအထိ ရယူရာ၌လည်းကောင်း နိုင်ငံများအတွက် စီးပွားရေးအာမခံချက်ပေးနိုင်ရေးတွင် လည်းကောင်း စွမ်းဆောင်နိုင်ခြင်း မရှိသည်ကို လူအများသိသာထင်ရှားစွာ သိရှိနေကြပြီ ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာတစ်ခုလုံးအတိုင်းအတာနှင့် ကြည့်လျှင် အနောက်ဥရောပနိုင်ငံများ၊ မြောက်အမေရိကနိုင်ငံများနှင့် အာရှနိုင်ငံများရှိ လူ့အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးတို့တွင် ဈေးကွက်စီးပွားရေးသည် သိသာမြင်သာအောင် အောင်မြင်မှုများကို ဖြစ်ထွန်းစေလျက် ရှိခဲ့သော်လည်း လူအများအပြားအတွက် ဈေးကွက်ယန္တရားကို သိရှိရင်းနှီးမှုမရှိဘဲ စိမ်းနေသေးကြောင်း တွေ့ရှိရမည်ဖြစ်သည်။

ဤသို့ဖြစ်ခြင်းမှာလည်း ဈေးကွက်စီးပွားရေးသည် အယူဝါဒ Ideology မဟုတ်ခြင်းကြောင့် လူတစ်ဦးချင်းနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းများ မည်ကဲ့သို့ စီးပွားရေးအရ သာယာဝပြောမှုများနှင့် ပြည့်ဝစွာ အတူနေထိုင် ရပ်တည်နိုင်သည့် အကြောင်းကိုပြဆိုသည့် အချိန်ယူ စမ်းသပ်ပြီးဖြစ်သည့် လုပ်နည်းစနစ်များနှင့် ဈေးကွက်ဆိုင်ရာ အခြေပြု အဆောက်အအုံ တည်ဆောက်ခြင်း သဘောတရားများသာ ဖြစ်ပေသည်။ ဈေးကွက်၏ သဘောသဘာဝနှင့်အညီ ဈေးကွက်စီးပွားရေးများသည် ဗဟိုချုပ်ထိန်းမှုလျော့နည်းခြင်း၊ လှုပ်ရှားနိုင်မှု ပျော့ပြောင်းမှုရှိခြင်း၊ လက်တွေ့လုပ်ကိုင်မှုရှိခြင်းနှင့် ပြောင်းလဲနိုင်မှုရှိခြင်းတို့နှင့် ပြည့်စုံပေသည်။ ဈေးကွက်စီးပွားရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အဓိကကျသည့်အချက်မှာ ဗဟို Centre မရှိခြင်း ဖြစ်သည်။

Market economies are by their very nature, decentralized flexible practical and changable.

The central fact about market economies is that there is no centre.

ပဟိုမှ ချုပ်ကိုင်သည့် စီးပွားရေးစနစ်ကို စွန့်လွှတ်၍ ဈေးကွက် စီးပွားရေးစနစ်ကို ကျင့်သုံးလျက်ရှိသည့် စီးပွားရေးအသွင် ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများကိုကြည့်လျှင် ဈေးကွက်စီးပွားရေး၏ ရလဒ်ကို အပြည့်အဝ ရယူခံစားနိုင်သည့် နိုင်ငံအလွန်နည်းနေ သေးသည်ကို တွေ့ရှိရမည် ဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ Institution Building အခြေပြုအဆောက်အအုံတည်ဆောက် မှု နှေးကွေးနေခြင်းနှင့် ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်ကို ကျင့်သုံး သည့်အချိန်ကာလ နနယ်နေသေးခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွက် ဈေးကွက်စီးပွားရေး လျင်မြန်စွာ ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှု အလားအလာသည် အခြားအသွင်ကူးပြောင်းဆဲ နိုင်ငံများထက် သာလွန်သည့်အနေအထားတွင် ရှိနေကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

လက်တွေ့ကျသောစနစ်

ဈေးကွက်စီးပွားရေးသည် လက်တွေ့ကျသောစနစ် ဖြစ် ရာ လူတစ်ဦးချင်း၏ လွတ်လပ်မှု အခြေခံ သဘောတရား အပေါ် တည်မီနေသောကြောင့် စားသုံးသူတစ်ဦးအနေဖြင့် အပြိုင်အဆိုင်ဖြင့် ရှိနေသော ကုန်ပစ္စည်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ ကို လွတ်လပ်စွာ ရွေးချယ်ဝယ်ယူနိုင်ခွင့်ရှိခြင်း၊ ထုတ်လုပ်သူ တစ်ဦးအနေဖြင့်လည်း လွတ်လပ်စွာ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတစ်ခု ကို စတင်တည်ထောင်နိုင်ခြင်း၊ တိုးချဲ့နိုင်ခြင်း၊ အရုံးအမြတ် အကျိုးခံယူခြင်းနှင့် အလုပ်လုပ်သူတစ်ဦးအနေဖြင့် အလုပ် တစ်ခုကို လွတ်လပ်စွာ ရွေးချယ်နိုင်ခြင်း၊ အလုပ်ပြောင်း၍ လုပ်ကိုင်နိုင်ခြင်းတို့နှင့် ပြည့်စုံသည်။ တစ်နည်းဆိုသော် ထုတ် လုပ်သူ၊ ရောင်းသူဝယ်ယူသူများအနေဖြင့် ထုတ်လုပ်ရောင်းဝယ် ရာတွင် လွတ်လပ်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ကြသည်။

စားသုံးသူများအနေဖြင့် လွတ်လပ်စွာ ဝယ်ယူစားသုံးနိုင် ခြင်းနှင့် ထုတ်လုပ်သူများအနေဖြင့်လည်း အပြိုင်အဆိုင် ထုတ်လုပ်၊ ဖြန့်ဖြူးရောင်းချနိုင်ခြင်းတို့ကြောင့် ဈေးကွက်၏ အခြေခံ သဘောတရားအရ ပကတိရောင်းလိုအား Supply နှင့် ဝယ်လိုအား Demand တို့ အကြား ညီညွတ်မှုတမှုကို ဖြစ်စေပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဈေးကွက်၏ ဝယ်လိုအားနှင့် ရောင်းလိုအားတို့၏ စွမ်းအားများအပေါ် အမှီပြုလျက် စီးပွားရေး လုပ်ဆောင်ချက် Economic Activities များကို ဖြစ်ပေါ်စေသဖြင့် နိုင်ငံအတွင်းရှိ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ နိုင်ငံ ပိုင်သမဝါယမပိုင်နှင့် ဖက်စပ်ပိုင်လုပ်ငန်း အမျိုးမျိုးတို့သည် ရင်းနှီးမတည်ငွေ၊ လုပ်အား၊ သယံဇာတပစ္စည်း၊ ကုန်ကြမ်း

အစရှိသည့် ကုန်ထုတ်စွမ်းအားစုများကို အသုံးပြု ထုတ်လုပ် ရာ၌ အကျိုးအရှိဆုံး၊ အထိရောက်ဆုံးနှင့် အလေ့အလွင့် အနည်းဆုံးဖြင့် ထုတ်လုပ်မှု စွမ်းအား Productivity တိုးတက် ရေးကို ဦးတည်ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ကြမည်ဖြစ်သည့်အတွက် ကြောင့် စီးပွားရေးတိုးတက်မှုကို ဖြစ်ထွန်းစေပေသည်။

ဈေးကွက်စီးပွားရေးတွင် ဆူကြုံနိမ့်မြင့်များ၊ လာဘ်ပေး လာဘ်ယူမှုများ၊ ဥပဒေချိုးဖောက်မှုများနှင့် တလွဲအသုံးပြုမှု များနှင့် တစ်ခြားအားနည်းချက်များ ရှိနေပေမည်။ သို့ရာတွင် ယခုကာလ ဈေးကွက်စီးပွားရေးတွင် ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းများနှင့် စွန့်ထွင်ဖန်တီးလုပ်ကိုင်မှုစိတ်ဓာတ် Enterpreneurial Spirit များကြောင့် လွတ်လပ်စွာလုပ်ကိုင်နိုင်မှုနှင့် စီးပွားရေး တိုးတက်မှုများမှတစ်ဆင့် အများပြည်သူများအတွက် သာသာ ဝပြောမှုကို ရရှိစေရန် အကောင်းဆုံးသော အလားအလာကို ဖြစ်ထွန်းစေသည်။

စားသုံးသူများအနေဖြင့် လွတ်လပ်စွာ ဝယ်ယူစားသုံးနိုင်ခြင်း နှင့် ထုတ်လုပ်သူများအနေဖြင့်လည်း အပြိုင်အဆိုင်ထုတ်လုပ်၊ ဖြန့်ဖြူးရောင်းချနိုင်ခြင်းတို့ကြောင့် ဈေးကွက်၏ အခြေခံ သဘောတရားအရ ပကတိရောင်းလိုအား Supply နှင့် ဝယ်လို အား Demand တို့အကြား ညီညွတ်မှုတမှုကို ဖြစ်စေပေသည်။

စီးပွားရေးအရင်းအမြစ်များ

စားသုံးသူများ၊ ထုတ်လုပ်သူများနှင့် အလုပ်သမားများ သည် လွတ်လပ်၍ ပြိုင်ဆိုင်မှုရှိသည့် ဈေးကွက်များ၌ ယင်းတို့ ၏ ကိုယ်ကျိုးလိုလားချက် Self-Interest နောက်သို့လိုက်၍ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် သူတို့၏ စီးပွားရေးအရင်းအမြစ် များ Economic Resources ကို အထိရောက်ဆုံး အသုံးပြု ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတော်၏ စီးပွားရေးအတွက် တန်ဖိုးအကြီး အကျယ် ဖြစ်စေသည်။ ဤသို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် အနည်း ဆုံးအနေဖြင့် လူအများ၏ လိုအပ်ဆန္ဒကို ဖြည့်ဆည်းရာ ရောက်ပေသည်။

By following their own self-interest in open and competitive market, consumers, producers and workers are led to use their economic resources in ways that have the greatest value to the national economy at least in terms of satisfying more of people's wants.

ဤအချက်ကို ပထမဦးဆုံး ထောက်ပြသူမှာ စကော့ တလန်လူမျိုး အတွေးအခေါ်ရှင် အဒမ်စမစ် Adam Smith ဖြစ်သည်။ သူသည် အလွန်ကျော်ကြားသော စာအုပ်တစ်အုပ် ဖြစ်သည့် "An inquiry into the nature and causes of the wealth of nations" စာအုပ်ကို ၁၇၇၆ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေ ခဲ့သည်။ စမစ်သည် ပထမဦးဆုံး ကျမ်းဂါးဘောဂဗေဒပညာရှင် ကြီး တစ်ဦးဖြစ်ပြီး သူကပင် ရှေးအဦးဆုံးအနေဖြင့် ဈေးကွက် စီးပွားရေးအပေါ် အခြေခံသည့် စီးပွားရေးသည်သာလျှင် စီးပွားရေးစွမ်းဆောင်ရည် Economic Efficiency နှင့် လူ တစ်ဦးချင်း၏ လွတ်လပ်မှုကို တိုးမြှင့်စေနိုင်သည်ဟုဆိုခဲ့ သည်။

Adam Smith was the first great classical economist and among the first to describe how an economy based on a system of markets could promote economic efficiency and individual freedom.

စီးပွားရေးမက်လုံးများ

စမစ်၏ အယူအဆအရ လူများသည် လူကောင်းများဖြစ် ၍ အကြင်နာတရားရှိနေကြလျှင် ဈေးကွက်စီးပွားရေးက သူတို့ ကို အလုပ်ကောင်းများ လုပ်နိုင်စေရန် စီးပွားရေး လွတ်လပ်မှု အများအပြားကို ပေးဆောင်နေပေမည်။ ထိုစီးပွားရေးကို စွမ်းဆောင်ရည်ရှိသည့် ထုတ်လုပ်ရေးစနစ်ဖြင့် အခြေခံထား သည့်အတွက်ကြောင့် လူများအတွက် အလုပ်ကောင်းကို လုပ်ခြင်းဖြင့် ကုန်ပစ္စည်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို ပိုမိုထုတ်လုပ် အသုံးပြုစေနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ သို့သော် အကယ်၍ လူများ သည် တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်ပြီး လောဘကြီး၍ ပျင်းရိနေလျှင် အဘယ်သို့ ရှိမည်နည်း။ စဉ်းစားကြည့်ရန်သာ ဖြစ်သည်။

ဈေးကွက်စီးပွားရေးတွင် ထုတ်လုပ်သော ကုန်ပစ္စည်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို ပိုမိုအသုံးပြုလိုသူ တစ်ဦးသည် အလုပ် ကြိုးစားခြင်း၊ သတိဖြင့် ခြိုးခြံချွေတာခြင်း၊ စုဆောင်းခြင်းနှင့် ရင်းနှီးမြှင့်နှံခြင်းများဖြစ်သည့် စီးပွားရေးမက်လုံးများ Economic Incentives ကို အပြင်းအထန် ဆောင်ရွက်သွားရမည်သာ ဖြစ်သည်။

Anyone who wants to enjoy more of the material goods and services produced in a market economy faces strong economic incentives to work hard, spend carefully, and save and invest.

ယှဉ်ပြိုင်မှု လိုအပ်ချက်

အလွန်အောင်မြင်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ဖြစ်လို လျှင် ကောင်းမွန်သော ကုန်ပစ္စည်းများကိုသာ ထုတ်လုပ်၍ ဈေးကွက်ဈေးနှုန်း Market Prices ဖြင့် ရောင်းချပြီး အလုပ် သမားများကိုလည်း ဈေးကွက်လုပ်ခများ Market Wages ဖြင့် ပေးချေရမည့်အပြင် စားသုံးသူများကိုလည်း လေးစားစွာ ဆက်ဆံရမည် ဖြစ်သည်။ ဤအချက်ကို အောင်မြင်လိုသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတစ်ဦးက မိမိစိတ်ပါသည်ဖြစ်စေ၊ စိတ်မပါ သည်ဖြစ်စေ လုပ်ကိုလုပ်ရမည် ဖြစ်သည်။

လူများ၏အပြုအမူတွင်ထိုသို့ပြောင်းလဲမှုကိုဖြစ်စေသည့် အဓိကအကြောင်းအရင်းမှာ ပြိုင်ဆိုင်မှု Competition ပင် ဖြစ်သည်။ လုပ်ငန်းရှင်တစ်ဦးသည် ဆက်ဆံရေးရိုင်းပြုပြီး ညံ့ဖျင်းသည့် ကုန်ပစ္စည်းကို ဈေးနှုန်းမတန်တဆနှင့် ရောင်းချ လျှင်အခြားကောင်းသောလုပ်ငန်းရှင်နှင့်နှိုင်းယှဉ်လျှင်မကြာမီ ပင် စီးပွားပျက်ပြီး ဝင်ငွေကျဆင်းမည်သာ ဖြစ်၏။ နောက် လုပ်ငန်းရှင်များ ဈေးထဲတွင် ရှိနေဦးမည်ဖြစ်ရာ သူတို့က ဖော်ရွေ၍ မှန်မှန်ကန်ကန် ပေါက်ဈေးဖြင့် ကုန်ပစ္စည်းများကို ရောင်းချသောကြောင့် သူတို့ဆီသို့ စားသုံးသူများက သွား ရောက် ဝယ်ယူကြမည် ဖြစ်သည်။

ဈေးရောင်းသူတစ်ဦးသည် မည်သို့ပင် လောဘကြီးပြီး တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်၍ ပျင်းရိနေသည်ဖြစ်စေ သူ၏ လူနေမှု အဆင့်အတန်း Living Standard မြင့်မားစေလိုလျှင် အခြား ဈေးရောင်းသူများနှင့် ယှဉ်ပြိုင်ရမည်ဖြစ်ရာ ဈေးဝယ်သူ အများစု၏ ဆန္ဒကို ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းဖြင့် ဆွဲဆောင်ရမည် ဖြစ်သည်။ ဈေးကွက်စီးပွားရေး၏ အသွင်လက္ခဏာများမှာ ဤသို့ဖြစ်ပေရာ လူအများက ပေးလိုသည့် ဈေးနှုန်းဖြင့် ရောင်းချရမည့် ကုန်ပစ္စည်းများကိုသာ ရောင်းချသူများက အထိရောက်ဆုံး ကြိုးစားထုတ်လုပ်သွားမည် ဖြစ်သည်။ ယင်း သို့ လုပ်ဆောင်ခြင်းသည် ရောင်းချသူများ၏ ပင်ရင်းစိတ်တွင်း ရှိ ဆန္ဒနှင့် တူချင်မှ တူပေမည်။ သို့ရာတွင် ထိုနည်းအတိုင်း ဈေးကွက်၏ လိုအပ်ချက်များနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိ ရလျှင် လုပ်ငန်းပျက်စီး ဆုံးရှုံးရမည်သာ ဖြစ်သည်။

ဈေးရောင်းသူတစ်ဦးသည် မည်သို့ပင် လောဘကြီးပြီး တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်၍ ပျင်းရိနေသည်ဖြစ်စေ သူ၏ လူနေမှု အဆင့်အတန်း Living Standard မြင့်မားစေလိုလျှင် အခြား ဈေးရောင်းသူများနှင့် ယှဉ်ပြိုင်ရမည်ဖြစ်ရာ ဈေးဝယ်သူ အများစု၏ ဆန္ဒကို ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းဖြင့် ဆွဲဆောင်ရမည် ဖြစ်သည်။

အဓိကလိုအပ်ချက်များ

ဈေးကွက်စီးပွားရေး အောင်မြင်ရေးအတွက် အခြား အဓိကကျသည့် အချက်ရှိသေးသည်။ ဈေးကွက်စီးပွားရေး၏ ပထမအဓိက လိုအပ်ချက်ဖြစ်သည့် ပြိုင်ဆိုင်မှုကို ပိပြင်စွာ ဖြစ်ပေါ်ရှင်သန်စေရန် လုပ်ငန်းရှင်တစ်ဦးအနေဖြင့်ဖြစ်စေ ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်သည်။ သို့မှသာ ထိုလုပ်ငန်း၏ အမြတ် အစွန်းကို ခံစားနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်း ပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် ယင်းမှ အကျိုးအမြတ် ရယူခံစားပိုင်ခွင့် Right To Private Property And Its Profits မရှိလျှင် ဈေးကွက် စီးပွားရေး၏ ပြိုင်ဆိုင်မှုကို အားပျော့စေမည်ဖြစ်ပြီး လုပ်ငန်း များ ရှင်သန်တိုးတက်သင့်သလောက် မတိုးတက်ဘဲ ဈေးနှုန်း ကို ထိခိုက်စေမည် ဖြစ်သည်။

ဤနေရာတွင် ပုဂ္ဂလိကပိုင်လုပ်ငန်းနှင့် နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်း များ တူညီမည် မဟုတ်ပေ။ ဤအချက်သည် စီးပွားရေး တစ်ရပ် လုံးအတွက် အကျိုးဝင်သည်ဖြစ်သောကြောင့် ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်း ပိုင်ဆိုင်ခွင့် Private Property Right အပိုင်းသည် ဈေးကွက် စီးပွားရေးအောင်မြင်ရေးအတွက် အဓိကကျကြောင်းကို ဖော်ပြ ခြင်းသာ ဖြစ်သည်။

ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် ယင်းမှ အကျိုးအမြတ်ရယူခံစား ပိုင်ခွင့် Right To Private Property And Its Profits မရှိလျှင် ဈေးကွက်စီးပွားရေး၏ ပြိုင်ဆိုင်မှု အားပျော့စေမည်ဖြစ်ပြီး လုပ်ငန်းရှင်များ ရှင်သန်တိုးတက်သင့်သလောက် မတိုးတက် ဘဲ ဈေးနှုန်းကို ထိခိုက်စေမည် ဖြစ်သည်။

ဈေးကွက်ပြိုင်ဆိုင်မှု

အကယ်၍ ပြိုင်ဆိုင်မှုဆိုသည့် အခြေအနေမရှိဘဲ ဈေးကွက်တွင် ပစ္စည်းတစ်မျိုးတည်းကို ဆိုင်တစ်ဆိုင်တည်းက သာ ရောင်းချနေလျှင် ဈေးဝယ်သူ စားသုံးသူများအနေဖြင့် ထိုပစ္စည်းကို ဝယ်ယူရာ၌ စိတ်တိုင်းကျနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ ထိုနည်းအတိုင်းပင် ယင်းပစ္စည်းကို အစိုးရကသာ တစ်ဦးတည်း ရောင်းချလျှင် ပြိုင်ဆိုင်မှုကင်းမဲ့ခြင်းကြောင့် ဈေးဝယ်သူများ အနေဖြင့် ပစ္စည်းဝယ်ယူရာတွင် စိတ်တိုင်းကျမည် မဟုတ်ပေ။ သို့ဖြစ်ရာ ဈေးကွက်၌ ပြိုင်ဆိုင်မှုမရှိလျှင် စိတ်ပါလက်ပါ ဆောင်ရွက်ပေးမှုများ၊ အရည်အသွေးကောင်းပစ္စည်းများနှင့် ဈေးနှုန်းနိမ့်ကျမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေမည့် အလွန်အားကောင်း သော ဈေးကွက်မက်လုံးများ Market Incentives လည်း ရှိတော့မည် မဟုတ်ပေ။

ထို့ကြောင့် အချို့ထူးခြားသည့် အခြေအနေများမှအပ ထုတ်လုပ်ရောင်းချသူများ အချင်းချင်းတွင် ရှိနေသည့် သူ့ထက်ငါ ယှဉ်ပြိုင်ထုတ်လုပ်ရောင်းချသည့် ပြိုင်ဆိုင်မှုသည် တကယ်တွင် စားသုံးသူများ၏ မိတ်ဆွေကောင်းတစ်ဦးနှင့် တူသည်ဟု စီးပွားရေးပညာရှင်များက ယူဆကြသည်။ ဈေးကွက်စီးပွားရေးကို ယေဘုယျအားဖြင့် ကြည့်လျှင်လည်း စီးပွားရေးအရင်းအမြစ် Economic Resources ကို တစ်နေရာ မှ ချုပ်ထိန်းထားခြင်းမှ လွတ်ပေးထားလျှင် ထုတ်လုပ်သူများ အား မိမိတို့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အတိုင်း မည်သည့်ကုန်ပစ္စည်းကို မည်သို့စိတ်တိုင်းကျ ထုတ်လုပ်၍ စားသုံးသူများ၏ ဆန္ဒကို မည်သို့ ဖြည့်ဆည်းသွားမည်ကို ဖြစ်ပေါ်စေမှာ ဖြစ်သော ကြောင့် ဈေးကွက်စီးပွားရေးတွင် ရရှိနိုင်သမျှ အရင်းအမြစ် များကို အထိရောက်ဆုံးနှင့် စွမ်းဆောင်ရည် အရှိဆုံး အသုံးပြု လျက် စားသုံးသူများ၏ ဝယ်ယူကြိုက်နှစ်သက်မှုနှင့်အညီ ထုတ်လုပ်စေမည် ဖြစ်ပေသည်။

ဗဟိုမှ ချုပ်ကိုင်သည့် စီးပွားရေးစနစ်ကို စွန့်လွှတ်၍ ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်ကို ကျင့်သုံးလျက်ရှိသည့် စီးပွားရေး အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများကိုကြည့်လျှင် ဈေးကွက်စီးပွား ရေး၏ ရလဒ်ကို အပြည့်အဝရယူခံစားနိုင်သည့် နိုင်ငံအလွန် နည်းနေသေးသည်ကို တွေ့ရှိရမည် ဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ Institution Building အခြေပြု အဆောက်အအုံ တည်ဆောက်မှု နှေးကွေးနေခြင်းနှင့် ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ် ကို ကျင့်သုံးသည့် အချိန်ကာလ နုနယ်နေသေးခြင်းတို့ ကြောင့် ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွက် ဈေးကွက်စီးပွားရေး လျင်မြန်စွာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အလားအလာသည် အခြား အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများထက် သာလွန်သည့် အနေ အထားတွင် ရှိနေကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

K Myint

ဂုဏ်ယူပါတယ် ဘောဂဗေဒရယ်

ဒေါ်ညွန့်ညွန့်ရင်

မြန်မာပြည်တက္ကသိုလ်ပညာရေးမှာ ဘောဂဗေဒဘာသာရပ် စတင်ရောက်ရှိခဲ့တာ အနှစ် (၉၀) တောင်ရှိခဲ့ပြီ။ အာရှဒေသမှာ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ဆိုပြီး သတင်းကျော်ကြားခဲ့တဲ့ အချိန်က ဘောဂဗေဒပညာရပ်ဟာ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ရဲ့ ဘာသာရပ်တစ်ခုအနေနဲ့ ထင်ရှားခဲ့ပါတယ်။ ထိုစဉ်အခါက ဘောဂဗေဒဌာနမှာ မျက်နှာဖြူဘောဂဗေဒပညာရှင်ဆရာများ ရှိခဲ့ကြပါတယ်။ ကျွန်မတို့ မြန်မာဘောဂဗေဒပညာရှင် ရှေ့မိနောက်မိ ဆရာကြီးနှစ်ဦးကတော့ ဒေါက်တာထွန်းသင်ရဲ့ ဒေါက်တာလှမြင့်တို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်မသိရသလောက်တော့ ဒီမြန်မာပြည်ပေါက် ဆရာကြီးနှစ်ယောက်ဟာ ကမ္ဘာကျော် ဘောဂဗေဒပညာရှင်ကြီးများ ဖြစ်သွားကြပါတယ်။ ဆရာကြီးဒေါက်တာထွန်းသင်ဟာ International Monetary Fund (IMF) မှာ Director of South East Asia အနေနဲ့ တာဝန်ယူခဲ့ရပါတယ်။ ဆရာကြီး ဒေါက်တာလှမြင့်ကတော့ London School of Economics (LSE) မှာ Professor တစ်ဦးအနေနဲ့ ထင်ရှားခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်မနဲ့ဘောဂဗေဒဘာသာရပ်နဲ့မိတ်ဆက်မိတာကတော့ ကျွန်မဆယ်တန်းအောင်ပြီး တက္ကသိုလ်စတင်ရတဲ့ အချိန်ဖြစ်တဲ့ ၁၉၆၅-၅၇ ခုနှစ်မှာပါ။ အဲဒီအချိန်က ဝိဇ္ဇာဘာသာတွဲနဲ့ ဆယ်တန်းအောင်တဲ့သူတွေကထီးတန်းတက္ကသိုလ်မှာ (၂)နှစ်တက်ပြီးမှ mainတက္ကသိုလ် ဖြစ်တဲ့ ကမာရွတ်မှာရှိတဲ့ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် လက်အောက်ရှိ ဘောဂဗေဒဌာနမှာ ဆက်တက်ရပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က ဘောဂဗေဒဌာနဟာ Social Science အဆောက်အဦ (S.S Building) မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ S.S Building ဟာ အခြားသော ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ရဲ့ အဆောက်အဦတွေနဲ့ နီးနီးကပ်ကပ် မဟုတ်ဘဲ သီးခြားအဆောက်အဦတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ပိုင်း ၁၉၆၄ မှာ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် (Institute of Economics) ကို အဲဒီ S.S အဆောက်အဦမှာ စတင်ဖွဲ့စား လိုက်တဲ့ လက်ရှိရန်ကုန်စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် ဖြစ်သွားခဲ့တာပါ။

ထီးတန်းမှာ ကျွန်မတက်ခဲ့စဉ်အချိန်က ဘောဂဗေဒဌာနရဲ့ ပါမောက္ခဖြစ်တဲ့ ဆရာကြီးဒေါက်တာထွန်းသင်ဟာ ပထမနှစ်ဘောဂဗေဒဘာသာတွဲ ယူတဲ့ကျောင်းသားများကို အခါအားလျော်စွာ လာရောက် lecture လုပ်တတ်လို့ ကျွန်မရဲ့ ဆရာတစ်ယောက် ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ နောက်ထပ်တွေ့ခဲ့ရတဲ့ ဆရာကြီးတစ်ဦးကတော့ ဆရာကြီးဒေါက်တာလှမြင့်ပါ။ သူကတော့ ကျွန်မ M.A တက်တဲ့အချိန်မှာ ကျွန်မတို့ကို ဘာသာရပ်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အကြောင်းအရာများကို လာရောက်သင်ကြားပေးလေ့ ရှိပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က ဆရာကြီးဒေါက်တာလှမြင့်ဟာ နိုင်ငံခြားမှ ပြန်လာပြီး ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ပါမောက္ခချုပ်အနေနဲ့ တာဝန်ယူပေးခဲ့တဲ့ အချိန်ပါ။

အထက်ပါ ဆရာနှစ်ယောက်အပြင် ကျွန်မတက်ခဲ့ရတဲ့ ဘွဲ့ကြိုသင်တန်း (undergraduate) လေးနှစ်နဲ့ မဟာဝိဇ္ဇာ (post-graduate) သင်တန်းမှာ သင်ကြားပေးခဲ့တဲ့၊ ဘောဂဗေဒနှစ် (၉၀) အတွင်း ခေတ်ကောင်းကာလက ဆရာ၊ ဆရာမများဟာ များလှပါတယ်။ တချို့မှာ သက်ရှိထင်ရှား မရှိကြတော့ပါ။ တချို့လည်း အခြားတိုင်းတစ်ပါးပြန်သွား၊ တချို့လည်း သက်ရှိထင်ရှားရှိပြီး ဘောဂဗေဒဘာသာရပ်ရဲ့ သက်တမ်းနှစ် (၉၀) ပြည့်ကို ကြိုဆိုကြလျက်ပါ။ လှုပ်ရှားလျက်ပါ။ မျိုးဆက်သစ်လူငယ်များအနေနဲ့ သက်ရှိထင်ရှားမရှိတော့တဲ့ ဘောဂဗေဒပညာရပ်များ သင်ကြားပေးခဲ့တဲ့ ဆရာကြီး၊ ဆရာမကြီးများရဲ့ အမည်များကို ကြားဖူးတယ်ဆိုလျှင်ပင် ကျွန်မကျေနပ်ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်မရဲ့ ဘောဂဗေဒသင်ဆရာများထဲမှ သက်ရှိထင်ရှား မရှိတော့တဲ့ ဆရာ၊ ဆရာမများရဲ့ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ဦးထိပ်ထားလျက် တင်ပြလိုက်ရပါတယ်။

- (၁) ဒေါက်တာ ဦးအေးလှိုင်
- (၂) ပါမောက္ခ ဦးသာထို
- (၃) ဒေါ်နင်းခိုင်

- (၄) ဦးသန်းလွင်
- (၅) ဒေါ်ရီရီခင်
- (၆) ဒေါ်ရင်ရင်မြ
- (၇) ဒေါ်ခင်လေး
- (၈) ဒေါက်တာ ဘိုလေး

ကျွန်မရဲ့ undergraduate သင်တန်းများမှာ ဘောဂဗေဒကို သင်ကြားပေးခဲ့တဲ့ ဆရာနှစ်ဦးကတော့ ထူးခြားပါတယ်။ သူတို့နှစ်ယောက်က ကျွန်မတို့ တိုင်းပြည်နိုင်ငံရေး အပြောင်းအလဲအချိန်မှာ မြန်မာပြည်ကနေ ပြန်သွားကြပါတယ်။ သူတို့ကတော့

- (၁) Dr. Mali
- (၂) Miss Mami Senyal တို့ဖြစ်ကြပါတယ်။

ဆရာကြီး Dr. Mali က public Finance သင်ပြီး ဆရာမကြီးကတော့ Money and Banking သင်ကြားပေးခဲ့ပါတယ်။

ယခုထက်တိုင် ထင်ရှားလျက် စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်နဲ့ အဆက်မပြတ်သော ကျွန်မရဲ့ ဆရာများကိုလည်း ဖော်ပြလိုက်ပါတယ်။

- (၁) ဒေါက်တာ ဦးရှိန်
- (၂) ဒေါက်တာ သန်းညွန့်
- (၃) Dr. Ronald Findly
- (၄) ဒေါက်တာ ဦးမြင့်
- (၅) ဒေါက်တာ မျိုးညွန့်
- (၆) ဒေါ်တင်တင်အေး
- (၇) ဒေါ်လေးလေးမေ
- (၈) ဒေါက်တာ ဒေါ်ခင်ညိုညို

ဆရာကြီး ဦးသာထိုနဲ့ ဆရာမကြီး ဒေါ်ခင်ညိုညိုနဲ့ ဆရာကြီး DR. ဘိုလေးတို့ဟာ ၁၉၆၄ ခုနှစ် Institute of Economics အဖြစ် တိုးတက်ပြောင်းလဲသွားတဲ့အခါမှာ မန္တလေးတက္ကသိုလ် ဘောဂဗေဒဌာနမှ ရန်ကုန်စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်ကို စုပေါင်းပြီး ပါဝင်လာတာပါ။

ဆရာမကြီးဒေါ်ခင်ညိုညိုကို လေးစား ကြည်ညိုမိတဲ့ အကြောင်း တစ်ခုကတော့ ကျွန်မတို့ရဲ့ ဘောဂဗေဒသင်ကြားတဲ့ ဆရာမကြီးများအနက် ဆရာမကြီးဟာ တစ်ဦးတည်းသော နိုင်ငံခြား Ph.D (Canada) ဘွဲ့ရဖြစ်ခဲ့ခြင်းပါပဲ။ M.A (Economics) ဘွဲ့ကိုလည်း Wisconsin (U.S.A) က ရခဲ့တဲ့ ဆရာမကြီးပါ။ ဝတ်စားဆင်ယင်မှုကိုလည်း အထူးဂရုတစိုက် ဝတ်တတ်သူမို့ သူဟာ အဲဒီအချိန်အခါက ကျွန်မတို့ဆရာမငယ်များအတွင်းမှာ ပြောစမှတ်ခံရတဲ့ ဆရာမကြီးပါ။ မမညိုနဲ့ ကျွန်မတို့ ဆရာမတစ်တွေနဲ့ဟာ ယခုထက်တိုင် အဆက်အသွယ်မပြတ် နီးနီးကပ်ကပ်ရှိပြီး ဆရာမကြီးကို အမကြီးတစ်ယောက်လို လေးစားခင်မင်လျက်ပါ။

ဘောဂဗေဒဌာနဟာ ကျွန်မရဲ့ ဘူမိနက်သန်မှန်စေတဲ့ အကြောင်းများစွာထဲက အကြောင်းတစ်ခုကတော့ ၁၉၆၆ ခုနှစ်မှာ နည်းပြဆရာမကျွန်မဒေါ်ညွန့်ညွန့်ရင်နဲ့လက်ထောက်ကထိက ဦးမြတ်သိန်းတို့ကို ဘောဂဗေဒဘာသာရပ်က အောင်သွယ်တော် လုပ်လိုက်တဲ့အတွက် ငြင်းစရာ မရှိတဲ့ စိတ်တူသဘောတူတဲ့ ဘဝတစ်ခုကို တည်ထောင်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်မတို့နှစ်ယောက်ဟာ ဘောဂဗေဒ သာသာရပ်ကို နှစ်ဆသောအင်အားနဲ့ ပါဝင်ခဲ့ကြသဖြင့် နှစ်ဆသော တပည့်များ ရရှိခဲ့ကြပါတယ်။ ထိုနှစ်ဆသော တပည့်များဟာလည်း ကျွန်မတို့အပေါ်မှာ နှစ်ဆသော နွေးထွေးမှုများ ပေးကြပါတယ်။

ဘောဂဗေဒ ဆရာတပည့် ဆက်ဆံရေးဟာ နွေးထွေးမှုများရှိလျက်ဆိုတာကို မကြာမီက ပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် နှစ် (၅၀) ရွှေရတုပွဲမှာ ထင်ရှားစွာ ပေါ်လွင်ခဲ့ပါတယ်။ တပည့်များကို ဘောဂဗေဒပညာရပ် ဆက်လက်ရှင်သန်တိုးတက်ရန် လက်ဆင့်ကမ်း တာဝန်ပေးလိုပါတယ်။ ကျွန်မတို့လည်း ဘောဂဗေဒ နှစ် (၁၀၀) တိုင် ကျန်းမာလျက် ရှိချင်လှပါတယ်။ လူငယ်များရဲ့ အောင်မြင်မှုကို မြင်တွေ့လိုတဲ့ ဆန္ဒပြည့်ချင်လှပါတယ်။ ဘောဂဗေဒ ရာပြည့်ကို မျှော်လင်လျက်

ဒေါ်ညွန့်ညွန့်ရင်
ပါမောက္ခ ဌာနမှူး (ငြိမ်း)
ဘောဂဗေဒဌာန
ရန်ကုန်စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်

ဖွံ့ဖြိုးမှု အရှေ့အနောက် အမြင်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ

ဒေါက်တာ လှမောင်

ဤဆောင်းပါးသည် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုနှင့် ပတ်သက်သော အရှေ့ အနောက် အမြင်ကို ယေဘုယျ သဘောတရား အမြင်နှင့် အချို့ နေရာများတွင် သီးသန့်အမြင် များကို နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြ၍ မည်သည့် ချဉ်းကပ်နည်းက မြန်မာ နိုင်ငံနှင့် ပိုမိုဆီလျော်မှု ရှိသည်ကို တင်ပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။

တိုင်းပြည် တစ်ပြည် အနေဖြင့် မိမိတိုင်းပြည်နှင့် ဆီလျော် သော စီးပွားရေး မူဝါဒချမှတ်နိုင်မှုသည် အရေးကြီးပါသည်။ သဘာဝ သယံဇာတ ချို့တဲ့သော ဂျပန်၊ တောင်ကိုရီးယား၊ စင်ကာပူ၊ ထိုင်ဝမ် အစရှိသော နိုင်ငံတို့၏ စီးပွားရေး လျှင်မြန် တိုးတက်ခြင်းမှာ ယင်းနိုင်ငံတို့သည် ၎င်းတို့နှင့် ဆီလျော်သော စီးပွားရေး မူဝါဒများ ချမှတ်အကောင်အထည် ဖော်နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

စီးပွားရေး မူဝါဒများ၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရများကမိမိတို့နိုင်ငံသွားလိုသည့်စီးပွားရေးလမ်းကြောင်း အတိုင်း သွားနိုင်ရန် ပဲ့ကိုင်ပေးခြင်း ဖြစ်သည်။

ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ပတ်သက်သော အရှေ့၏ အမြင်ဆိုသည်မှာ ဂျပန်၊ တောင်ကိုရီးယား၊ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ၊ စင်ကာပူ၊ ထိုင်ဝမ် စသည့် အရှေ့အာရှ နိုင်ငံများ၏ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှု အကောင်အထည် ဖော်နိုင်ခဲ့မှု အတွေ့အကြုံများအပေါ် အခြေခံသော ဖွံ့ဖြိုးမှုအမြင်ကို ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်။

ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ပတ်သက်သော အနောက်အမြင်ဆိုသည်မှာ အမေရိကန်၊ ဗြိတိန်နှင့် ၎င်းတို့ လွှမ်းမိုးထားသော ကမ္ဘာ့ဘဏ် နှင့် နိုင်ငံတကာ ငွေကြေးရန်ပုံငွေ အဖွဲ့တို့၏ ငွေချေးရာတွင် ထားရှိသော အမြင်ဖြစ်သည်။

ယေဘုယျအားဖြင့် ချုံ၍ ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ပတ်သက်သော အရှေ့အမြင်ကို "အစိတ်အပိုင်းချဉ်းကပ်နည်း" "Components Approach" ဟုခေါ်၍ အနောက်၏ အမြင်ကို "မူဘောင် ချဉ်းကပ်နည်း" "Framework Approach" ဟု ဤဆောင်းပါး ပေါ်တွင် ခေါ်ဆိုသုံးစွဲမည် ဖြစ်သည်။

ပထမအနေဖြင့် အဓိက စူးစိုက်မှုအပေါ် ခြားနားသော အမြင်ကို ဖော်ပြပေးမည်။ "မူဘောင်ချဉ်းကပ်နည်း" သည် စီးပွားရေး စနစ်တစ်ခု၏ မူဘောင်နှင့် ယင်း၏ စီမံခန့်ခွဲမှုကို အဓိကထား၍ စူးစိုက်လေ့လာသည့် "အစိတ်အပိုင်း ချဉ်းကပ်နည်း" သည် စီးပွားရေးတစ်ခုကို ယင်း၏ အစိတ် အပိုင်းများ ပေါင်းစည်းထားခြင်း အဖြစ်မြင်၍ ယင်းစီးပွားရေး လုပ်ငန်းဆောင်တာများ (၀၁) စီးပွားရေး အစိတ်အပိုင်းများကို အဓိကထား စူးစိုက်လေ့လာသည်။

"မူဘောင်ချဉ်းကပ်နည်း" သည် စီးပွားရေး စည်းမျဉ်း (ဤနေရာရှိ rule of The game) ကို ကိုယ်စားပြု၍ ယင်းသည် စီးပွားရေး တစ်ခုအတွင်းရှိ စီးပွားရေး ကိုယ်စားလှယ်များ

(economic agent - ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းရှင်များ) က အဆုံးအဖြတ်ပြုပြီး အကောင်အထည် ဖော်သည်။ ယင်းနည်းက စီးပွားရေး တစ်ခုကို institutions နှင့် mechanisms တို့၏ လုပ်ဆောင်ချက်အဖြစ် လက်ခံယုံကြည်သည် (the invisible hand) ထို့အပြင် အကောင်အထည် ဖော်နိုင်မှုကို တန်ဖိုးဖြတ်ရာတွင် စီးပွားရေး စည်းမျဉ်းများကို တိုးချဲ့စွဲစည်းနိုင်မှုနှင့် စီးပွားရေး ကိုယ်စားလှယ်များကြား အကျိုးသက်ရောက်မှုအပေါ် မူတည်သည်။

ထို့အပြင် "မူဘောင်ချဉ်းကပ်နည်း" ၏ ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် အဆောက်အအုံ ပြင်ဆင်မှု မူဝါဒများနှင့် ပတ်သက်၍ အမြင်တွင် policy နှင့် institutional ပြောင်းလဲမှု၏ အဓိက အလုပ်မှာ "policy environment and intitutional arrangiment" တို့၏ ဖော်ပြချက်ဖြစ်သော မက်လုံးပေးမှု အစီအစဉ် (ဈေးကွက်စွဲဆောင်မှု) ကို အနှောင့်အယှက် ဖြစ်နေမှုကို ပြင်ဆင်ရန် ဖြစ်သည်။

အနှစ်သာရအားဖြင့် "မူဘောင်ချဉ်းကပ်နည်း" မှာ စည်းမျဉ်းအပေါ် စောင်းပေးသည်။ ဖွံ့ဖြိုးမှု ရရှိရေးအတွက် မူဘောင်ကို မှန်ကန်စွာ တည်ဆောက်ခြင်းသည်။ မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော (အမြဲတမ်း လုံလောက်သော အခြေအနေ မဟုတ်သော်လည်း) အခြေအနေဟု သတ်မှတ်သည်။ မူဘောင်ကို မှန်ကန်စွာ တည်ဆောက်ပြီးပါက မည်သည့် စီးပွားရေး ကဏ္ဍများ ပေါ်ထွန်းလာစေမည် ဆိုသည့်အချက်ကို ဤမူဘောင်တည်းက ထည့်သွင်းမစဉ်းစားခဲ့ပါ။ ယင်းကို ဈေးကွက်ကသာ အဆုံးအဖြတ် ပြုမည် ဖြစ်၍ ချန်ခဲ့သည်။

"အစိတ်အပိုင်း ချဉ်းကပ်နည်း" တွင် အစိတ်အပိုင်း ဆိုသည်မှာ လက်ဆုပ်လက်ကိုင် ပြနိုင်သော အဖွဲ့အစည်း ယူနစ်များ ဥပမာ- စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ (enterprise)၊ စက်မှု လုပ်ငန်းများ၊ ယင်းတို့ကို စုပေါင်း၍ လုပ်ငန်းစုကဏ္ဍများ၊ ဒေသများကို ဆိုလိုသည်။ ယင်းတွင် ထုတ်လုပ်မှု အင်အားစုများ ဖြစ်သော မြေယာ၊ လုပ်သားအရင်းနှင့် နည်းပညာတို့နှင့်လည်း ဆက်စပ်မှုရှိသည်။ "အစိတ်အပိုင်းချဉ်းကပ်နည်း" က စီးပွားရေး တစ်ခုသည် ဖော်ပြပါ အစိတ်အပိုင်းများကို စုစည်းထားခြင်း ဖြစ်သည်ဟု လက်ခံထားသည်။ ယင်းက ဖွံ့ဖြိုးမှုကို စီးပွားရေး တစ်ခုတွင် ပါဝင်သော အစိတ်အပိုင်း၏ အရေအတွက် တိုးချဲ့မှု၊ အရည်အသွေး မြှင့်တင်မှုနှင့်အတူ အဆောက်အအုံ ပြောင်းလဲမှုတို့ ပါဝင်သည်ဟု ယုံကြည်သည်။

ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် အဆောက်အအုံဆိုင်ရာ ညှိနှိုင်းမှုတွင်လည်း ဖော်ပြပါ ချဉ်းကပ်နည်း နှစ်နည်း ကွဲပြားခြားနားကြသည်။ "အစိတ်အပိုင်း ချဉ်းကပ်နည်း" က policies နှင့် institutions ကို လက်ဆုပ်လက်ကိုင် ပြနိုင်သော သွင်းအားစုအဖြစ် မြင်သည်။ ဥပမာ- သမရိုးကျ ထုတ်လုပ်မှု အင်အားစုက စီးပွားရေး ထုတ်လုပ်မှုဖြစ်စဉ် အပြောင်းအလဲကို ဖြစ်စေသည်။ ယင်းတို့က အနာဂတ်စီးပွားရေး မြင်ကွင်းကို အဓိက ပုံဖော်သူများ ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် လုပ်ငန်းစုများ သို့မဟုတ် ဒေသဆိုင်ရာ စီးပွားရေးကို စုစည်းထား၍ ပုံဖော်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု မြင်သည်။

အနှစ်သာရအားဖြင့် "အစိတ်အပိုင်း ချဉ်းကပ်နည်း" သည် ရလဒ်အပေါ် အလေးပေးသည်။ စီးပွားရေးရလဒ်ကို ကဏ္ဍပါဝင်မှု အချိုးအစားဖြင့် ပုံဖော်သည်။ စီးပွားရေး စီမံခန့်ခွဲမှု နည်းဟန်မှာ အလျော့အတင်းရှိ၍ ယတိပြတ် ပြောဆိုခြင်း မရှိပါ။ စီးပွားရေး ဦးစားပေးမှုကို အဓိကထားသော်လည်း ယင်းကို စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှု၏ အန္တိမ ရည်မှန်းချက်နှင့် ဆက်စပ်ထားရှိသည်။

အရှေ့အာရှနိုင်ငံများ၏ အတွေ့အကြုံပေါ် မူတည်၍ "မူဘောင်ချဉ်းကပ်နည်း" ကို ဝေဖန်သူများ၏ အဘော်ကို လေ့လာရာတွင် အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရသည်။ အထူးသဖြင့် "မူဘောင်ချဉ်းကပ်နည်း" ၏ အဆောက်အအုံ ညှိနှိုင်းမှု (structure adjustment) သည် တစ်ဝက်သာ မှန်ကန်ပြီး တစ်ဝက်ကို ဖော်ပြထားခြင်း မရှိကြောင်းနှင့် ဈေးကွက် နည်းလမ်းဖြင့် အင်အားစုများကို စွမ်းဆောင်ရည်ရှိစွာ နေရာချထားနိုင်သည် ဆိုသည်မှာလည်း တစ်ဖက်စောင်းနင်း ဖော်ပြထားခြင်းသာ ဖြစ်သည်။

ဖွံ့ဖြိုးမှုနိမ့်နေသော အခြေအနေတွင် ဈေးကွက်ဖွံ့ဖြိုးမှု နှေးကွေးနေသဖြင့် လိုအပ်သော ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုဖြစ်ရန် တိုက်ရိုက် မူဝါဒချမှတ် ဆောင်ရွက်ခြင်း (အစိတ်အပိုင်း ချဉ်းကပ်နည်း) ဖြင့်သာရရှိ (ရလဒ် အခြေခံ) မည်ဖြစ်သည်။ ထို့အတူ ဘဏ္ဍာရေးမူဝါဒနှင့် ငွေကြေးမူဝါဒတို့ကို အသုံးပြု၍ ဦးဆောင်မည့် မဟာဗျူဟာမြောက် စက်မှုလုပ်ငန်းများကို ဦးစားပေး အကောင်အထည် ဖော်ရမည်ဖြစ်သည်။ ဤနည်းဖြင့် "မူဘောင်ချဉ်းကပ်နည်း" ဖြစ်သော စည်းမျဉ်း အခြေခံနည်းဖြင့် ပေါင်းစပ် အကောင်အထည် ဖော်ပါမှ စဉ်ဆက်အပြတ် အများပါဝင်သော တိုးတက်မှုကို ရရှိပေမည်။

ကုန်သွယ်ရေး ဖြေလျော့မှုနှင့် ပတ်သက်၍ "မူဘောင် ချဉ်းကပ်နည်း" မှာ တည်ငြိမ် နှိုင်းယှဉ် အကျိုးသဘောတရား (Static comparative advantages) အပေါ် အခြေခံထား သော်လည်း "အစိတ်အပိုင်း ချဉ်းကပ်နည်း" မှာ လိုအပ်သော စက်မှုလုပ်ငန်းစုကို တည်ထောင်ခြင်း သို့မဟုတ် ပြောင်းလဲ နှိုင်းယှဉ် အကျိုးသဘောတရား (dynamic comparative advantages) ကို ဖန်တီး ကောင်အထည်ဖော်ခြင်းသာ ပိုကုန်တန်ဖိုး မြှင့်တင်ခြင်းကို ရရှိသည်ဟု ယူဆသည်။

ဘဏ္ဍာရေး ကဏ္ဍနှင့် အပတ်သက်၍လည်း "မူဘောင် ချဉ်းကပ်နည်း" ကမူဝါဒအရ အထောက်အပံ့ ပေးခြင်းသည် ဈေးကွက်ဘောင်ကို အနှောင့်အယှက် ဖြစ်စေသည်ဟု မြင်သည်။ "အစိတ်အပိုင်းချဉ်းကပ်နည်း" က ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ တွင် ဘဏ္ဍာရေးနှင့် ငွေရေးကြေးရေး ကဏ္ဍများ မဖွံ့ဖြိုး သေး၍ ဈေးကွက်အပေါ် အခြေခံ၍ မရသေးချိန်တွင် လိုလားအပ်သော စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှု လုပ်ငန်းဆောင်တာများ တိုးတက်ရန် တိုက်ရိုက်နှင့် ထောက်ပံ့ကြေးပေးခြင်းက ပိုမို အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိသည်ဟု ယုံကြည်သည်။

စွမ်းဆောင်ရည်ပိုင်းနှင့် ပတ်သက်၍ "မူဘောင်ချဉ်းကပ် နည်း" က ဖွံ့ဖြိုးဆဲ နိုင်ငံများတွင် နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများကို ပုဂ္ဂလိကပိုင် အခန်းကဏ္ဍ ဦးဆောင်ရန် ဖိအားပေးတိုက်တွန်း ခဲ့သည်။ "အစိတ်အပိုင်း ချဉ်းကပ်နည်း" က ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံ များရှိ လူမှုစီးပွားရေး အခြေအနေ၊ ပိုင်ဆိုင်မှု အဆောက်အအုံ ပေါ် အခြေခံသော အမျိုးသား စိတ်သဘော ရပ်တည်ချက် တို့ကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်ကြောင်း ထောက်ပြ ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် "မူဘောင်ချဉ်းကပ်နည်း" က အင်အားစုများ နေရာချထားမှု စွမ်းဆောင်ရည် (allocative efficiency) ကိုဦးစားပေးသော်လည်း "အစိတ်အပိုင်း ချဉ်းကပ်နည်း" က လုပ်ငန်းတစ်ခုခြင်း စွမ်းဆောင်ရည် (unit efficiency) ကို အလေးပေးခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိ စီးပွားရေး အခြေအနေ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိ စီးပွားရေး အဆင့်အတန်းနှင့် အခြေအနေကို အကျဉ်းချုံး၍ အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြ ပါသည်။

- (၁) ဖွံ့ဖြိုးမှု အနှိမ်ဆုံး စာရင်းဝင် နိုင်ငံဖြစ်နေခြင်း။
- (၂) တိုင်းပြည်နှင့် ဆီလျော်သော ရေရှည် အကောင် အထည် ဖော်ရမည့် စီးပွားရေး မူဝါဒ မရှိခြင်း။
- (၃) ထုတ်လုပ်မှု အဆောက်အအုံ တစ်ဖက်စောင်းနင်း တည်ရှိခြင်း။
- (၄) Institutions များချို့တဲ့ခြင်း။
- (၅) အခြေခံ အဆောက်အအုံများ အားနည်းခြင်း။
- (၆) အထက်မှ အောက်အထိ ကျွမ်းကျင်သူများ ရှားပါး ခြင်း။
- (၇) တိုင်းပြည်၏ ပကတိ စီးပွားရေး အခြေအနေကို လေ့လာမှုနည်းပါးခြင်း။
- (၈) စီးပွားရေးနှင့် သက်ဆိုင်သော ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများ ချမှတ်မှု နည်းနေခြင်းနှင့် ချမှတ်ထားသော ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများကို အကောင် အထည် ဖော်မှုအားနည်းခြင်း။
- (၉) monetization of economy နှင့် financial deepening အချို့အခြား နိုင်ငံများနှင့် ယှဉ်လျှင် အလွန်နည်းနေခြင်း။
- (၁၀) အချိန်နှင့် တပြေးညီနှင့် မှီခိုထိုက်သော စာရင်းအင်း အချက်အလက်များ မရှိခြင်း။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖော်ပြပါ အခြေအနေများကြောင့် လက်ရှိ အခြေအနေတွင် ဖွံ့ဖြိုးမှု မူဝါဒများ ချမှတ်ရာတွင် "မူဘောင် ချဉ်းကပ်နည်း" ထက် "အစိတ်အပိုင်း ချဉ်းကပ်နည်း" က ပိုမို ဆီလျော်သည်ဟု ယူဆပါသည်။

ဒေါက်တာလှမောင်

မှတ်ချက်

Japanese views on Economic Development edited by kenichi Ohno and Izumi ohno - 1998 - စာအုပ်ပါ အချက်အလက်များကို အခြေခံ၍ ရေးသားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

စဉ်းစားမိသမျှ.....

စဉ်း (ဘောဂဗေဒ)

ဘောဂဗေဒဘာသာရပ်ရယ်လို့ဘာသာရပ်တစ်ခုအနေနဲ့ ပေါ်ပေါက်ခဲ့တာဟာဖြင့် နှစ်ပေါင်းရာချီရှိခဲ့ပါပြီ။ မြန်မာနိုင်ငံမှာလည်း ဘောဂဗေဒဘာသာရပ်ကို တာဝန်ယူဖြန့်ဝေ ပညာပေးခဲ့တဲ့ ဘောဂဗေဒဌာနကြီးရဲ့ သက်တမ်းကလည်း ၂၀၁၄ ခုနှစ်မှာ နှစ်ပေါင်း (၉၀) ပြည့်မြောက်ခဲ့ပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘောဂဗေဒဌာနမှာ ကျောင်းသူအဖြစ်နဲ့ရော ဆရာမအဖြစ်နဲ့ပါ နှစ်ပေါင်း (၃၀) လောက် ထိတွေ့ခဲ့ရတဲ့ စာရေးသူဟာဌာနရဲ့ နှစ် (၉၀) ပြည့်မှာ တစ်စုံတစ်ရာကို မှတ်မှတ်ရရပါဝင်ရေးသား မှတ်တမ်းတင်လိုတဲ့ ဆန္ဒဖြစ်ပေါ်မိပါတယ်။ ဘယ်လိုအကြောင်းအရာကို ရေးသားတင်ပြရရင်ကောင်းမလဲလို့ တွေးကြည့်မိတဲ့အခါမှာတော့ ဘောဂဗေဒဘာသာရပ်နဲ့ နယ်မြေအကျယ်အဝန်းနဲ့ အခြေခံ အနှစ်သာရကို စဉ်းစား တွေးတောမိပါတော့တယ်။ အဲဒါကြောင့် ဆောင်းပါးခေါင်းစဉ်အတွက် "စဉ်းစားမိသမျှ" ဆိုတဲ့ စာလုံးကို ရွေးချယ်မိပါတယ်။ ဘောဂဗေဒဘာသာရပ်ရဲ့ သဘောသဘာဝများကို လက်တွေ့အသုံးပြုတဲ့အခါ နယ်ပယ်

အသီးသီးမှာရှိတဲ့လူပုဂ္ဂိုလ်၊ လုပ်ငန်း၊ နယ်ပယ်၊ နိုင်ငံတော်အဆင့် စသည့်အားဖြင့် ဘယ်နေရာမဆို အသုံးဝင်ကြောင်းတွေ့ရှိရလို့ "Essential ဘောဂ" ဆိုတဲ့ စာလုံးကို ရွေးချယ်လိုက်မိတာပါ။ ဒီနေရာမှာလည်း "Essential Economics"လို့ ရေးပါလားဆိုပြီး စောကေ တက်စရာရှိပါတယ်။ "Economics"ကို စီးပွားရေးလို့လည်း ဘာသာပြန်ဆိုနေကြ လို့ အဓိပ္ပာယ်များ ရောထွေးမှု မရှိရအောင် "ဘောဂဗေဒ" လို့ပဲ တိတိကျကျ သုံးနှုန်းဖော်ပြလိုက်ရတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဘောဂဗေဒ..... ဘောဂဗေဒ

ဘောဂဗေဒခရီးနှစ် (၉၀) တောင်ပြည့်မြောက်နေပြီ မို့ ဘောဂဗေဒရဲ့ အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုချက်ကို ပြန်လည်ရှင်းပြနေတာတော့ အချိန်အခါနဲ့ မကိုက်ညီပဲ မဖွယ်မရာဖြစ်နေပြီး လားတောင် မပြောတက်တော့ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ "ဘောဂဗေဒ" ဆိုတာ ဘယ်လိုဟာဆိုတာကို ရေရေရာရာ သေသေချာချာ

သိကြရဲ့လားဆိုတာကို နဖူးပေါ် လက်တင်လို့ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ လက်ပေါ် နဖူးတင်လို့ပဲဖြစ်ဖြစ် စဉ်းစားကြည့်ကြပါဦး၊ ပြီးမှ ဘောဂဗေဒရဲ့ အခြေခံအနှစ်သာရလေးကို ဆက်ဖတ်ကြည့် ကြတာပေါ့။

ဘောဂဗေဒဆိုတာ လူတွေရဲ့ လိုအင်ဆန္ဒ၊ လိုအပ်ချက် တွေကို အစွမ်းဆောင်နိုင်ဆုံး ဖြည့်ဆည်းပေးဖို့အတွက် ရှားပါး တဲ့ သယံဇာတတွေကို သုံးစွဲပြီး ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ ကို ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ရောင်းဝယ်ဖြန့်ဖြူးမှု ပြုလုပ်ခြင်းတို့မှာ မှန်ကန်တဲ့ နည်းလမ်းတွေကို ဆုံးဖြတ်ရွေးချယ်နိုင်အောင် လမ်းညွှန်ပေးတဲ့ ဘာသာရပ် မဟုတ်ပါလား။

အဲဒီသဘောတရားမှာ လူသားတွေရဲ့ လိုအင်ဆန္ဒ၊ လိုအပ်ချက်ဆိုတဲ့ ဖြည့်ဆည်းပေးရမဲ့ အချက်ကိုပဲ ထုတ်နှုတ် ကြည့်ရအောင်၊ လူတိုင်းဟာမွေးဖွားလာသည့်က စပြီး သေဆုံး ချိန်အထိ လိုအပ်ချက်များနဲ့ အချိန်ပြည့်နေထိုင်ကြရပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ လိုအပ်ချက် အစား "လိုအင်ဆန္ဒ" လို့ဆိုရင် ပိုလို့တောင် ကျယ်ဝန်းများပြားလာပါဦးမယ်။ ကလေးလေး တစ်ယောက်တစ်ယောက်မွေးဖွားလာလို့ "အူဝဲ" လို့အသံပေး အသံပေးလိုက်တာနဲ့ ဝိုက်ဆာလိုက်တာအစကလေးပါ။ နွေးနွေး ထွေးထွေးထားပါ စသည့်ဖြင့် သူတက်တဲ့အသံနဲ့ သူ လိုအပ်ချက်တွေကို ဖော်ပြတောင်းဆိုလိုက်တာပါ။ လူ့ဘဝရဲ့ နောက်ဆုံးအချိန်ရောက်ပြန်တော့လည်း အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ ဝေဒနာတွေအတွက် ဘဝကူးကောင်းဖို့အတွက် လိုအပ်ချက် တွေများစွာရှိနေရတာပါပဲ။ အချိန်အပိုင်း အခြားတစ်ခုမှာ တောင် လိုအပ်ချက်တွေ ဒီလောက်များနေရင် ဘဝ သက်တမ်းတစ်ခုလုံး ရှင်သန်ရပ်တည်ဖို့အတွက် ဆိုရင်တော့ မဆုံးနိုင်တဲ့ လိုအပ်ချက်များနှင့် ပြည့်နက်နေမယ်ဆိုတာဖြင့် အငြင်းပွားစရာ ကိစ္စမဟုတ်တော့ပါဘူး။

လူတိုင်းဟာလိုအပ်ပါတယ်လို့ပဲ တောင်းတနေရုံနဲ့တော့ လိုအပ်ချက်များ ပြည့်စုံသွားနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ လူ့အဖွဲ့ အစည်းများ နိုင်ငံများမှာ ရှိနေကြသူများရဲ့ လိုအင်ဆန္ဒ၊ လိုအပ်ချက်တွေကို ဖြည့်ဆည်းနိုင်ဖို့အတွက် ကုန်စည်နဲ့ ဝန်ဆောင်မှုများကို ထုတ်လုပ်ပြီး လိုအပ်သူများရဲ့ လက်ထဲ အထိ ရောက်အောင် ဖြန့်ဖြူးပေးဖို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကုန်စည်နဲ့ ဝန်ဆောင်မှုများလို့ဆိုရာမှာ အခြေခံ လိုအပ်ချက်များဖြစ်တဲ့ စားဝတ်နေရေးအတွက် လိုအပ်တာတွေကို ဖြည့်ဆည်းပေး ရမှာဖြစ်သလို အခြေခံ လိုအပ်ချက်မဟုတ်တဲ့ လူအများကို အပန်းဖြေအနားယူဖို့အတွက်လည်း ဖန်တီးပေးရမှာ ဖြစ်ပါ

တယ်။ ကုန်စည်နဲ့ ဝန်ဆောင်မှုများကို ရောင်းဝယ်ဖြန့်ဖြူးဖို့ အတွက် မြေယာ၊ လုပ်အား၊ အဆောက်အဦ၊ စက်ကိရိယာ၊ ငွေကြေး စသည့်ဖြင့် လိုအပ်လာပါတော့တယ်။ ထုတ်လုပ်ရာ မှာ အသုံးပြုမဲ့ အရာဝတ္ထုတွေကို သယ်ဇာတာ၊ သွင်းအားစု များလို့ ဘောဂဗေဒ ဝေါဟာရအရ ခေါ်ဆိုကြပါတယ်။

နိုင်ငံသားတိုင်း အဖွဲ့အစည်းမှာ ပါဝင်နေသူတိုင်းရဲ့ လိုအင်ဆန္ဒ၊ လိုအပ်ချက်များဟာ အတောမသတ်နိုင်အောင် များပြားပြီး၊ အဲဒီလိုအင်တွေကို ဖြည့်ဆည်းပေးမဲ့ သယံဇာတ ဆိုတာ ရှားပါးပေမဲ့ နည်းလမ်းမျိုးစုံ ပြောင်းလဲသုံးစွဲနိုင်တယ် ဆိုတာ မမေ့လျော့ကြဖို့ပါ။ ဥပမာအားဖြင့် မိမိမှာ မြေတစ်ဧက ပိုင်ဆိုင်တယ်ဆိုပါစို့ မြေကတစ်ဧကတည်းသာရှိတာမို့ အကန့် အသတ်နဲ့သာရှိတာပါ။ ဒါပေမဲ့ မြေတစ်ဧကကို အသုံးချနိုင်မှု ကတော့ အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံပါ စိုက်ပျိုးနိုင်တယ်။ မွေးမြူနိုင်တယ်။ ကျောင်း၊ ဆေးရုံဆောက်နိုင်တယ်။ လူနေအိမ်ဆောက်နိုင် တယ် စသည့်ဖြင့်ပေါ့။ အဲဒီအချိန်မှာ လိုအပ်လာတာက တော့ မြေပိုင်ရှင်ရဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်ပါပဲ။ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ ဝေါဟာရနဲ့ ပြောရရင် "ရွေးချယ်မှု" ပါ။ ဒီနေရာမှာ ရှားပါးတဲ့ သယံဇာတတွေကို မိမိရဲ့ ကောင်းကျိုး အများဆုံး ရစေဖို့အတွက် အကောင်းဆုံး ရွေးချယ်ဆုံးဖြတ်မှု ပြုလုပ်နိုင်ဖို့ဆိုတာက အရေးကြီးတဲ့အချက် ဖြစ်ပါတယ်။ အကောင်းဆုံး ရွေးချယ်ဆုံးဖြတ်မှု ပြုလုပ်နိုင်စေဖို့အတွက် ဝေဖန်ပိုင်းခြား ဆုံးဖြတ်နည်းများကို ဘောဂဗေဒ ဘာသာရပ် က လမ်းညွှန်ပေးနိုင်ပါတယ်။

ဘာတွေ ရွေးချယ်ဆုံးဖြတ်မှာလဲ

ဘောဂဗေဒဘာသာရပ်မှာ ရွေးချယ်ဆုံးဖြတ်မှု ပြုလုပ်တဲ့ အခါ အခြေခံစဉ်းစားရမဲ့ မေးခွန်း (၃) ခု ကို ဖော်ထုတ်ထား ပါတယ်။ အဲဒါတွေကတော့-

- What to produce?
- ဘာတွေထုတ်လုပ်မှာလဲ။
- How to Produce?
- ဘယ်လိုထုတ်လုပ်မှာလဲ။
- For whom to produce?
- ဘယ်သူတွေ အတွက်ထုတ်လုပ်မှာလဲ။

စတဲ့အချက်များပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘောဂဗေဒဘာသာ ရပ်စာအုပ်တွေမှာ တွေ့ဘူး၊ မြင်ဘူးနေကြ အကြောင်းအရာ တွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ လက်တွေ့မှာ ကျင့်သုံးနိုင်ဖို့ကတော့ ရွေးချယ်ဆုံးဖြတ်ရမဲ့ မေးခွန်းတွေရဲ့ အကျယ်အဝန်းနဲ့ အတိမ်

အနက်ကိုအမှန်တကယ်နားလည်ဘို့လိုအပ်ပါတယ်။ ဘာသာရပ်ရဲ့ အကျယ်အဝန်းကို အမှန်တကယ် သိရှိဖို့လိုကြောင်း ထောက်ပြရတာကတော့ စာရေးသူရဲ့ အတွေ့အကြုံတစ်ခုကြောင့်ပါ။ နိုင်ငံတော်အကြံပေးဆိုသူရဲ့ ဟောပြောပွဲကို တက်ရောက်ခဲ့စဉ်ကပါ။ အဲဒီအကြံပေးက ဘောဂဗေဒဘာသာရပ်မှာ ဒီအခြေခံအချက်များကို စဉ်းစားထားခြင်း မရှိဘူးလို့ ပြောကြားသွားတာကို နားနဲ့ ဆက်ဆက် ကြားခဲ့ရလို့ပါ။ စာရေးသူစိတ်ထဲကတော့ "ဖြစ်ရလေချင်း လူကြီးမင်းရယ်" လို့ပဲ မြည်းတမ်းမိပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် ဘာသာရပ်တစ်ခုကို အသုံးချချင်ရင် ထဲထဲဝင်ဝင် လေ့လာဖို့ လိုပါတယ်။

ပထမမေးခွန်းဖြစ်တဲ့ "ဘာတွေထုတ်လုပ်မှာလဲ" ဆိုတဲ့ အချက်မှာ နိုင်ငံတော်အဆင့် စဉ်းစားမယ်ဆိုရင် ဆုံးဖြတ်ရမည့်အချက်က နိုင်ငံရဲ့ သယံဇာတများကို အခုလတ်တလော စားသုံးနိုင်ဘို့အတွက် စားသုံးကုန်စည် ထုတ်လုပ်ရာမှာ သုံးစွဲမှာလား ဒါမှမဟုတ် နောင်တစ်ချိန်မှာ နိုင်ငံဖွံ့ဖြိုးမှု ပိုမိုရရှိလာဖို့ ရင်းနှီးကုန်စည် ထုတ်လုပ်ရာမှာ သုံးစွဲမှာလား ဆိုတာကို ဆုံးဖြတ်ရမှာပါ။ နိုင်ငံတော်အဆင့် စဉ်းစားသူများဟာ သယံဇာတများကို ခွဲဝေသုံးစွဲရာမှာ ရေတိုရေရှည် အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို လေ့လာပြီးမှ ဆုံးဖြတ်ချက်ချရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ လုပ်ငန်းတစ်ခု၊ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဆိုရင်လည်း မိမိတို့ရဲ့ ဦးတည်ချက် ရည်မှန်းချက်များကို သေချာစွာ ချမှတ်ပြီး ဘာလုပ်ငန်းလုပ်သင့်တယ်ဆိုတာကို ဆုံးဖြတ်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းအနေနဲ့လည်း အချိန်တိုင်း၊ နေရာတိုင်းမှာ မှန်ကန်တဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ချမှတ်ကြရမှာပါ။ အဲဒီလို လူတိုင်း၊ အဆင့်တိုင်းက မှန်ကန်တဲ့ ဆုံးဖြတ်ရွေးချယ်မှုပြုပြီး ကိုယ်လုပ်ရမဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်ကို ရွေးချယ်ကြရပါမယ်။

ဒုတိယမေးခွန်းဖြစ်တဲ့ "ဘယ်လိုထုတ်လုပ်ကြမှာလဲ" ဆိုတာကို စဉ်းစားဖြေရှင်းရာမှာတော့ ထုတ်လုပ်တဲ့ နည်းလမ်းကို ရွေးချယ်ရမှာပါ။ အခြေခံစဉ်းစားရမဲ့ အချက်ကတော့ " စရိတ်သက်သာမှု အရှိဆုံးနည်းလမ်း" ကို ရွေးချယ်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ထုတ်လုပ်ရမှာ စရိတ်အနည်းဆုံးဖြစ်မှသာ သက်သာတဲ့ ဈေးနှုန်းကို သတ်မှတ်နိုင်မှာဖြစ်ပြီး ဈေးကွက်မှာ အများနှင့် ယှဉ်ပြိုင်ရောင်းချနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမေးခွန်းကို နိုင်ငံတော်အဆင့် ဆောင်ရွက်ရာမှာ စရိတ်သက်သာစွာ ထုတ်လုပ်နိုင်ဖို့အတွက် မိမိနိုင်ငံမှာ ပိုမိုပေါများစွာ ရရှိနိုင်မဲ့ သယံဇာတများကို ထုတ်လုပ်ရာမှာ ပိုမိုဦးစားပေးသုံးစွဲတဲ့ နည်းလမ်းကို ရွေးချယ်ရပါမယ်။ မိမိနိုင်ငံမှာ အလုပ်လုပ်သူ

ဦးရေများနေရင် လုပ်အားကို ပိုမိုသုံးစွဲတဲ့ နည်းလမ်းကို ရွေးချယ်ရမှာဖြစ်ပြီး၊ မိမိနိုင်ငံမှာ တီထွင်ဖန်တီးနိုင်တဲ့စွမ်းရည်နှင့် ဘဏ္ဍာငွေလုံလောက်ရင်တော့ အရင်းအနှီး ဝက်ကိရိယာများကို ပိုမိုအသုံးပြုတဲ့ နည်းလမ်းကို ရွေးချယ်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ လုပ်ငန်းနယ်ပယ်မှာလည်း စရိတ်အသက်သာဆုံး နည်းလမ်းကို မှန်ကန်စွာ ရွေးချယ်ရပါမယ်။ အဲဒါကြောင့် လုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းများဟာ လုပ်ငန်းမစတင်မှီ အသုံးစရိတ်နဲ့ ရငွေဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်ချက်များကို ကြိုတင်ပြုလုပ်ရန်လိုပါတယ်။ တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်း ဆုံးဖြတ်ရာမှာလည်း မိမိရဲ့ ပြန်ရချက်နဲ့ စွန့်လွှတ်ရမှု အနေအထားကို နှိုင်းယှဉ်ပြီးမှ ဆုံးဖြတ်ရွေးချယ်မှုကို ပြုလုပ်သင့်ပါတယ်။

တတိယမေးခွန်းကတော့ "ဘယ်သူတွေအတွက် ထုတ်လုပ်မှာလဲ" ဆိုတဲ့အချက်ကို စဉ်းစားရမှာပါ။ ဒီအချက်ကတော့ ဖြန့်ဖြူးမှုနဲ့ သက်ဆိုင်ပါတယ်။ နိုင်ငံတော်အနေနဲ့ စဉ်းစားမယ်ဆိုရင် ဖြန့်ဖြူးမှုကို နိုင်ငံတော်ရဲ့ ညွှန်ကြားချက်နဲ့ပဲ လုပ်မှာလား၊ ဈေးကွက်မှာ ဈေးနှုန်းသတ်မှတ်ချက်အတိုင်း ဖြန့်ဖြူးမှာလားဆိုတာကို ဆုံးဖြတ်ရမှာပါ။ လုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းမှာတော့ မိမိလုပ်ငန်းဦးတည်ဖြန့်ဖြူးမဲ့ ဈေးကွက်ရှာဖွေတာဘဲ ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ဦးချင်းအနေနဲ့ ဆုံးဖြတ်ရမှာကတော့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဦးစားပေးမှာလား၊ မိသားစုအကျိုးစီးပွားအတွက်လား လူ့အဖွဲ့အစည်း အကျိုးစီးပွားအတွက်လား စသည့်ဖြင့် စဉ်းစားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အထက်မှာ ဖော်ပြခဲ့တဲ့ အချက်အလက်များကို သေချာစွာ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်မယ်ဆိုရင် လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးခြင်းဖြစ်စေ၊ လုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံအဆင့်ဖြစ်စေ မှန်ကန်တဲ့ ရွေးချယ်မှုများကို ပြုလုပ်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဘာသာရပ်ရဲ့ အသုံးဝင်မှု

ဘောဂဗေဒဘာသာရပ်ရဲ့ အသုံးဝင်မှုကို ဖော်ပြရမယ်ဆိုရင်ဖြင့် ဆောင်းပါးရဲ့ ခေါင်းစဉ်ကိုပဲ ညွှန်းပါရစေ။ "မရှိမဖြစ်ဘောဂ" ဆိုမှတော့ လူတိုင်းနေရာတိုင်း အချိန်တိုင်းမှာ မှန်ကန်တဲ့ ဆုံးဖြတ်ချိန်မှာ ချမှတ်ရာမှာ မဖြစ်မနေ အသုံးပြုရမဲ့ ဘာသာရပ်ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ လူတိုင်းမှာ လိုအပ်အင်ဆန္ဒ၊ လိုအပ်ချက်တွေရှိကြပြီး အဲဒီဆန္ဒတွေကို ဖြည့်ဆည်းပေးရမဲ့ ကုန်စည်နဲ့ ဝန်ဆောင်မှု ထုတ်လုပ်ရာမှ သုံးစွဲရမဲ့ သယံဇာတများက နည်းပါးနေလို့ပါ။ လူတိုင်းကလည်း လိုအပ်ချက်တွေကို ကျေနပ်မှုအများဆုံးရအောင် ဖြည့်ဆည်းနိုင်ဖို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရန် လိုအပ်လို့ပါ။

ဘောဂဗေဒ ဘာသာရပ်မှာ "Microeconomics" နဲ့ "Macroeconomics" ဆိုပြီး ခြုံငုံလေ့လာနိုင်တဲ့ ဘာသာရပ်ကြီးနှစ်ခုရှိပါတယ်။ Microeconomics ကတော့ တစ်ဦးချင်း၊ လုပ်ငန်းတစ်ဦးချင်းအဆင့်မှာ မှန်ကန်တဲ့ ရွေးချယ်မှုများ ပြုလုပ်ရာမှာ အသုံးပြုနိုင်ပါတယ်။ လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာမှာ မှန်ကန်တဲ့ ရွေးချယ်မှုများ ပြုလုပ်ရာမှာ အသုံးပြုနိုင်ပါတယ်။ လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာမှာ ဘာလုပ်ငန်း လုပ်သင့်လဲ၊ ဘယ်ပစ္စည်းကို အရေအတွက်ဘယ်လောက် ထုတ်သင့်သလဲ သွင်းအားစုဘယ်လောက်သုံးသင့်လဲ၊ ဈေးကွက်ရှာဖွေပုံ၊ ဈေးနှုန်းသတ်မှတ်ပုံ၊ စရိတ်နဲ့ ပြန်ရချက်များ တွက်ချက်ပုံတို့ကို Microeconomics မှာ အခြေခံအားဖြင့် လေ့လာနိုင်ပါတယ်။ အသေးစိတ် ဆက်လက်လေ့လာချင်ရင်တော့ Managerial Economics, Labour Economics စသည့်ဖြင့် ဘာသာရပ်ခွဲအသီးသီးကို ဆက်လက်လေ့လာနိုင်ပါတယ်။ လူတစ်ဦးချင်းအနေနဲ့လည်း မိမိဘဝမှာ မှန်ကန်တဲ့ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်နိုင်အောင် Microeconomics ကို လေ့လာရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

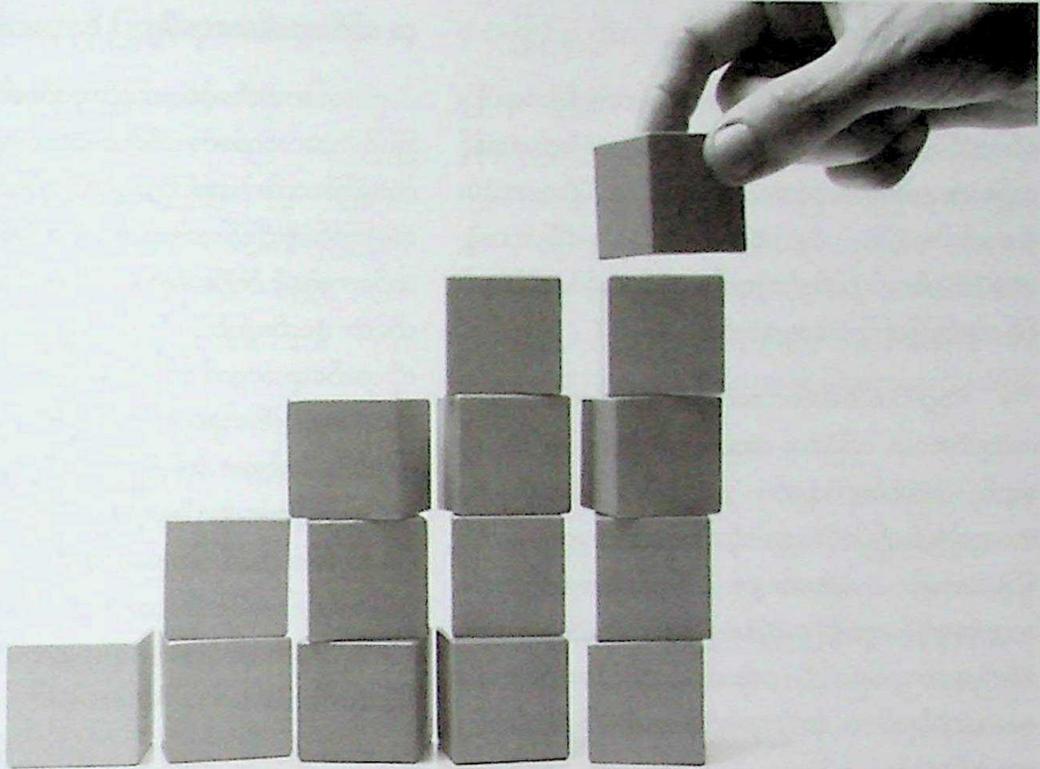
Macroeconomics ကတော့ အားလုံးကိုစုပေါင်းလေ့လာထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ နိုင်ငံအနေနဲ့ ဆိုရင်တော့ စီးပွားရေးစနစ်တစ်ခုလုံးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရမဲ့ အချက်တွေကို လေ့လာထားတဲ့ဘာသာရပ် ဖြစ်ပါတယ်။ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ နိုင်ငံတိုင်းရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်မှာ မိမိနိုင်ငံကို တည်တည်ငြိမ်ငြိမ်နဲ့ တိုးတက်စေဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ နိုင်ငံမှာ တည်ငြိမ်စွာ တိုးတက်စေဖို့အတွက် ဈေးနှုန်းတည်ငြိမ်နဲ့ အလုပ်လက်မဲ့နည်းပါးစေဆိုတဲ့အချက်များကို ရရှိအောင် ဆောက်ရွက်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘယ်လိုလုပ်ကိုင် ဆောက်ရွက်ရမယ်ဆိုတဲ့ ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ အကြံပြုချက်များကို Macroeconomics ဘာသာရပ်မှာ လေ့လာနိုင်ပါတယ်။ လုပ်ငန်းတည်ထောင်လုပ်ကိုင်နေသူများ အနေဖြင့်လည်း Macroeconomics ကို သိရှိရန် လိုအပ်ပါတယ်။ လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ရာမှာ လုပ်ငန်းခွင်အတွင်း အဖြစ်အပျက်များကို စီမံဆုံးဖြတ်ရန် လိုအပ်သလိုပဲ လုပ်ငန်းခွင်ပြင်ပအပြောင်းအလဲများဖြစ်တဲ့ အစိုးရရဲ့ မူဝါဒဆိုင်ရာ ပြောင်းလဲမှုများကိုလည်း နားလည်သိရှိပြီး စီမံဆုံးဖြတ်ရန် လိုအပ်ပါတယ်။ အဲဒီ အဖြစ်အပျက်များကို နားလည်သဘောပေါက်နိုင်ဖို့ Macroeconomics ကို လေ့လာရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဘောဂဗေဒပညာရှင်များရဲ့ အခန်းကဏ္ဍ

ဆရာဝန်တစ်ဦး ဆေးကုတာမှားရင်၊ လူတစ်ဦးကိုသာ သေစေနိုင်ပေမဲ့ ဘောဂဗေဒပညာရှင်တစ်ဦးရဲ့ အကြံပေးချက်မှားရင်တော့ တစ်နိုင်ငံလုံးမှာရှိတဲ့ ပြည်သူတွေရဲ့ ဘဝတွေ နှစ်ပေါင်းများစွာ ပျက်စီးဆုံးရှုံးစေမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် ဘောဂဗေဒပညာရှင် နာမည်တပ်ထားသူများဟာ ဘာသာရပ်ကို ကျွမ်းကျင်နိုင်နင်းရပါမယ်။ မှန်ကန်တဲ့ ရေတို၊ ရေရှည် စီမံကိန်းများကို ချမှတ်နိုင်ရပါမယ်။ သီအိုရီနဲ့ လက်တွေ့ပေါင်းစပ်နိုင်ရပါမယ်။ ပညာရှင်ပီသစွာ မှန်ကန်တဲ့ လမ်းညွှန်အကြံပြုမှုကို ပေးနိုင်ရပါမယ်။ အကောင်အထည်ဖော်သူများ လမ်းမှားကို လျှောက်နေပါကလည်း ပညာရပ်မျက်နှာကို ထောက်ထားပြီး မှန်ကန်တဲ့ လမ်းပေါ်ကို ရောက်အောင်ပြန်ပို့ရမဲ့သူများ ဖြစ်ရပါမယ်။ အဲဒီလို ဒေါင်ဒေါင်မြည် ဘောဂဗေဒပညာရှင်မျက်နှာကို အခြေခိုင်အောင် စတင်ပြုစုပျိုးထောင်ပေးရမှာကတော့ နှစ် (၉၀) ပြည့်မြောက်ခဲ့ပြီဖြစ်တဲ့ ဘောဂဗေဒဌာနကြီးရဲ့ ပဲ့ကိုင်ရှင်များအတွက် အဓိက တာဝန်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ လူတိုင်း၊ နိုင်ငံတိုင်းအတွက် အသုံးဝင်တဲ့ ဘောဂဗေဒဘာသာရပ်ကို နားမလည် ပါးမလည် အသုံးချမဲ့ "ဘောဂဗေဒ" မဖြစ်ရလေအောင် " Essential ဘောဂ" ဖြစ်ရလေအောင် ဝိုင်းဝန်းကြိုးပမ်းကြပါစို့လို့ နှိုးဆော်လိုက်ရပါတယ်။

ဘောဂဗေဒဌာနနဲ့ ဘောဂဗေဒ ဘာသာရပ်ကြီး နှစ်ပေါင်း ရာထောင်ချီ တည်တံ့နိုင်ပါစေ။

ဝင်း(ဘောဂဗေဒ)

အိမ်ယာနှင့် စီးပွား

ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု

ဒေါက်တာရွှေဆန်း

၁။ နိဒါန်း

အာရှနိုင်ငံများအပါအဝင် ဖွံ့ဖြိုးဆဲတိုင်းပြည်များတွင် မြို့ပြဖြစ်ထွန်းမှုနှုန်းတိုးတက်ခြင်း၊ ကျေးလက်မှဆင်းရဲ နွမ်းပါးသူများ မြို့ပေါ်သို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်တို့၏ မြို့ပြဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှု မလုံလောက်မှုကြောင့် မြို့ပြဒေသများတွင် အိမ်ယာ၊ အလုပ်အကိုင်၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ ဆက်သွယ်ရေး၊ မြို့ပြပတ်ဝန်းကျင်၊ ရေ၊ အမှိုက်နှင့် အညစ်အကြေး စွန့်ပစ်မှုဆိုင်ရာ မြို့ပြပြဿနာများကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်း နေရပါသည်။ မှန်ကန်သောပေါ်လစီနှင့် ထိရောက်သော အဖွဲ့အစည်းများရှိပါက ပြဿနာများကို စနစ်တကျ ဖြေရှင်းနိုင်သော်လည်း၊ ထိုသို့မဟုတ်ပါက ပြဿနာများ ပိုမို ဆိုးဝါးသွားကြောင်း ဖွံ့ဖြိုးဆဲတိုင်းပြည်များ၏ အတွေ့အကြုံအရသိရှိရသည်။ ဤဆောင်းပါးတွင် မြို့ပြ ပြဿနာတစ်ခုဖြစ်သော အိမ်ယာပြဿနာ၊ အိမ်ယာ၏ အရေးပါမှု၊ အိမ်ယာနှင့် နိုင်ငံစီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုတို့ ဆက်စပ်မှုအကြောင်း လေ့လာ တင်ပြမည်ဖြစ်ပါသည်။

၂။ အိမ်ယာ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်

လူနေမှုဘဝတွင် အိမ်ယာသည် အလွန်အရေးပါပြီး ၎င်းသည် နေထိုင်မှု အိမ်ယာသာမက၊ လူမှုစီးပွားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု ဆိုင်ရာအခွင့်အလမ်း များကိုလည်းပံ့ပိုးပေးသည်။ အောက်ပါအတိုင်း ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ လူနေအိမ်ယာအဖွဲ့ (UNCHS)၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်သည် သာမန်အိမ်ထက် ပိုမို ကျယ်ပြန့်ကြောင်းတွေ့ရသည်။

"ပုဂ္ဂလိကအိမ်ယာလိုအပ်ချက်"တွင်လုံလောက်သော အကျယ်အဝန်း၊ လုံခြုံရေး၊ အညစ်အကြေးစွန့်ပစ်မှု၊ အလင်း ရောင်၊ လေဝင်လေထွက်၊ ဆူညံမှုနှင့် ညစ်ညမ်းမှုတို့မှ ကာကွယ်ခြင်းတို့ပါဝင်သည်။ ထို့အပြင် လွယ်ကူစွာ ရောက်ရှိ နိုင်သောလမ်း၊ ကျောင်းများ၊ ကျန်းမာရေးစင်တာများ၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့်ဈေးငွေ အဖွဲ့အစည်းများ၊ သယ်ယူပို့ဆောင် ရေး၊ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် ဈေးဝယ်ရန် အထောက်အပံ့များ၊ ကလေးထိန်းစင်တာ၊ ဘာသာရေးနှင့် အပန်းဖြေ ဝန်ဆောင်မှု များပါဝင်သည်။

"စစ်မှန်သောအိမ်" သည် နေထိုင်မှုဆိုင်ရာ ရုပ်ပိုင်း အဆောက်အအုံသာမက နေ့စဉ်ဘဝတွင် စီးပွားရေးနှင့် လူမှု ရေးဆိုင်ရာ အခန်းကဏ္ဍကိုလည်း ဆောင်ရွက်ပေးသည်။ စစ်မှန်သောနေအိမ်တွင် အခြေခံကျသော ဝန်ဆောင်မှုများ ဖြစ်သည့် သန့်ရှင်းသောရေနှင့် အညစ်အကြေးစွန့်နိုင်မှုတို့ ပါဝင်ရမည်။ နေထိုင်သူတို့အတွက်လုံခြုံမှုကိုအာမခံနိုင်ရမည်။ ထို့အပြင် စစ်မှန်သောနေအိမ်သည် အလုပ်အကိုင်၊ ပညာရေး နှင့် ကျန်းမာရေး စင်တာများသို့ လွယ်ကူစွာရောက်ရှိနိုင်သော အခြေအနေဖြစ်ရမည်။

"အရည်အချင်းပြည့်ဝသော (သို့) လုံလောက်သော နေအိမ်" ဆိုသည်မှာ လူတစ်ဦးချင်းစီ၏ ဦးခေါင်းပေါ်တွင်ရှိနေ သော "ခေါင်မိုး" ထက်ပိုပါသည်။ ၎င်းတွင် လုံလောက်သော ကိုယ်ပိုင် လွတ်လပ်ခွင့်၊ လုံလောက်သော အကျယ်အဝန်း၊ လုံလောက်သော လုံခြုံမှု၊ လုံလောက်သော အလင်းရောင်နှင့် လေဝင်လေထွက်၊ လုံလောက်သော အခြေခံအဆောက်အ ဦးနှင့်သင့်တင့်သောတည်နေရာ (အလုပ်အကိုင်နှင့် အခြေခံ လိုအပ်ချက်များအတွက်)နှင့် ၎င်းတို့အားလုံးကိုသင့်တင့်သော ဈေးနှုန်းဖြင့် ရနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။

၃။ အိမ်ယာ၏အရေးပါမှု

စားဝတ်နေရေးသည်လူ့ဘဝ၏အခြေခံလိုအပ်ချက် ဖြစ်ပြီး၊ လုံလောက်သောအိမ်ယာရှိရေးသည်လူ့အခွင့်အရေး တစ်ခုဖြစ်သည်။ အရည်အချင်းပြည့်ဝသော အိမ်ယာသည် အကြောင်းမျိုးစုံဖြင့် အရေးပါသည်။ အိမ်ယာသည် လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန် ရုပ်ပိုင်း ဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းမှုဖြစ်ပြီး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ကုန်ထွက်စွမ်းအား တိုးတက်ရေးအတွက် တိုက်ရိုက် အထောက်အကူပြုပါသည်။ လူမှုရေး ကောင်းကျိုးများအပြင် အိမ်ယာသည် အရေးပါသော စီးပွားရေး ကဏ္ဍတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ အိမ်ယာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု သည်စုစုပေါင်းအမျိုးသားထုတ်ကုန် (GNP)၏ ၂%မှ ၈%ကြား ရှိပြီး စုစုပေါင်းအရင်းဖွဲ့စည်းမှု (GFCF)၏ ၁၀%မှ ၃၀%ကြား ရှိပါသည်။ ထို့အပြင်အိမ်ယာအတွက် ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်း များသည်လည်း စုစုပေါင်းအမျိုးသားထုတ်ကုန်၏ ၅%မှ ၁၀% ကြားရှိပါသည်။

အိမ်ယာ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းသည် အိမ်ယာ မဆောက်မီလိုအပ်ချက်များဖြစ်သောမြေယာနှင့်အိမ်ဆောက် ပစ္စည်းများစသည့် "Backward Linkages" နှင့် အိမ်ယာ ဆောက်လုပ်ပြီးနောက် လိုအပ်ချက်များ ဖြစ်သောပရိဘောဂ၊ အိမ်တွင်းတပ်ဆင်ရန်ပစ္စည်းများနှင့်အိမ်တွင်းလိုအပ်ချက်များ စသည့် "Forward Linkages"များနှင့် ကောင်းစွာ ဆက်စပ်မှု ရှိကြောင်းတွေ့ရသည်။ အကျိုးဆက်အားဖြင့် အိမ်ယာရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုသည် ဝင်ငွေနှင့် အလုပ်အကိုင်တို့အပေါ် တိုက်ရိုက်နှင့် သွယ်ဝိုက် အကျိုးပြုကြောင်းတွေ့ရသည်။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲ တိုင်းပြည် များတွင် အိမ်ယာဆောက်လုပ်ရေး၏ ပျမ်းမျှမြှောက်ဖော်ကိန်း (Multiplier) သည် ၂ နှင့် ၂.၅ ကြားတွင်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် အရည်အချင်းပြည့်ဝသော (သို့) လုံလောက်သောအိမ်ယာကို ပံ့ပိုးပေးခြင်းသည် လူတစ်ဦးချင်းစီ၏ လူနေမှုဘဝ အရည် အသွေးကို ဖွံ့ဖြိုးစေသည်သာမက၊ တိုင်းပြည်စီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုး တက်ရေးအတွက်လည်း အရေးပါကြောင်းတွေ့ရှိရသည်။

၄- အိမ်ယာအခြေအနေကို ပြဋ္ဌာန်းသောအချက်များ

လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် အိမ်ယာ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များသည် ကျယ်ပြန့်ရှုပ်ထွေးသော်လည်း၊ မည်သည့် မြို့တွင်မဆို အိမ်ယာအခြေအနေကို ပြဋ္ဌာန်းသော ကိန်းရှင်လေးမျိုးမှာ (၁) ဝင်ငွေ (၂) မြို့အရွယ်အစား (၃) မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်နှုန်းနှင့် (၄) အိမ်ယာပေါ်လစီ တို့ဖြစ်သည်။

၄-၁ တဦးကျဝင်ငွေနှင့် ဝင်ငွေခွဲဝေမှု

တဦးကျဝင်ငွေသာမက၊ ၎င်း၏ဝင်ငွေခွဲဝေပုံသည် အိမ်ယာအခြေအနေကို ပြဋ္ဌာန်းရာတွင် အရေးပါသော အချက်ဖြစ်သည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် ဝင်ငွေနိမ့်သော တိုင်းပြည်များ ထက်ဝင်ငွေမြင့်သော တိုင်းပြည်များတွင် အိမ်ယာအခြေအနေ ပိုမိုကောင်းမွန်သည်။ သို့သော်လည်း ဝင်ငွေမြင့်မားသော မြို့တွင် ဝင်ငွေခွဲဝေမှုသည် အပေါ်ဆုံးလွှာအုပ်စုတွင်သာ အများစုဖြစ်နေပါက ခက်ခဲသော အိမ်ယာပြဿနာကို ရင်ဆိုင်ရမည်။ ဝင်ငွေခွဲဝေမှုညီမျှသော နိုင်ငံတွင် အိမ်ယာပြဿနာသည် ညီမျှနေကြောင်းတွေ့ရမည်။

၄-၂ မြို့အရွယ်အစား

မြို့အရွယ်အစားသည် အလုပ်အကိုင်၊ ရောင်းဝယ်ရေးနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ အလွယ်တကူရရှိနိုင်မှု အပေါ်အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိသည်။ အလွယ်တကူ ရောက်ရှိနိုင်မှုသည် မြေယာဈေးနှုန်းအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်သည်။ ကြီးမားကျယ်ပြန့်ပြီး ဟောင်းနွမ်းသော မြို့ကြီးများတွင် မြို့ပြအထောက်အပံ့များအတွက် မြေယာမှာရှားပါးပြီး ဈေးကြီးသည်။ ပြည်နယ်မြို့များနှင့် သေးငယ်သောမြို့ကြီးများတွင် မြေဈေးသက်သာသည်။ အကြောင်းရင်းမှာ အဆိုပါဒေသများတွင် မြို့ပြတိုးချဲ့ခြင်းနှင့်အတူ အချို့ဒေသများတွင် မြို့ပြ၏ တခြားအစိတ်အပိုင်းများနှင့် လုပ်ငန်းသဘောအရ အပြည့်အဝ ချိတ်ဆက်မှု မရှိခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ မြို့စွန်ဒေသများတွင် လုံလောက်မှုမရှိသော သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးသည် အလုပ်အကိုင်သို့ အလွယ်တကူ ရောက်ရှိနိုင်မှုနှင့် မြို့ပြဝန်ဆောင်မှုများအတွက် ကုန်ကျစရိတ်မြင့်မားခြင်းနှင့် အချိန်ကုန်ခြင်းတို့ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ထို့ကြောင့် တိုင်းပြည်၏မြို့ပြလက္ခဏာရပ်များသည် အိမ်ယာအခြေအနေ အပေါ်များစွာ အကျိုးသက်ရောက်စေသည်။

၄-၃ မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်နှုန်း

မြို့ပြ အရွယ်အစားနှင့်အတူ မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်နှုန်းသည်လည်း အိမ်ယာပြဿနာကို ပိုမိုပြင်းထန်စေပါသည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း (၃၀) ခန့်ကတည်းက ဖွံ့ဖြိုးဆဲ တိုင်းပြည်များတွင် မြို့ပြဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်နှုန်းသည် လျင်မြန်စွာ တိုးတက်လျက်ရှိသည်။ မြို့ပြစီမံကိန်းနှင့် အခြေခံ အဆောက်အဦး တို့သည် မြို့ပြဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်နှုန်းနောက်တွင် ကျန်ရစ်ခဲ့သော ကြောင့်ဝန်ဆောင်မှုမပေးနိုင်သောမြို့ပြဒေသများကျယ်ပြန့်လာခဲ့သည်။

အရှေ့တောင်အာရှ တိုင်းပြည်များ၏ မြို့ပြလူဦးရေသည်လည်းလျင်မြန်စွာတိုးတက်လျက်ရှိသည်။ အရှေ့တောင်အာရှမြို့တော်ကြီးများဖြစ်သော ဘန်ကောက်၊ ကာလာလမ်ပူ၊ ဂျကာတာနှင့် မနီလာတို့သည် မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့်အတူ အရေးပါသော ပြဿနာများကို ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ နေရပြီဖြစ်သည်။ မြို့ပြအရွယ်အစား၊ မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှုန်းနှင့်ဝင်ငွေနိမ့်ကျမှုနှင့် မညီမျှသောဝင်ငွေခွဲဝေမှုတို့ကြောင့် မြို့ပြ ဒေသများတွင် ကျူးကျော်အိမ်ယာနေထိုင်မှုများ တိုးပွားလာသည်။

၄-၄ အိမ်ယာပေါ်လစီ

တူညီသောမြို့ပြအရွယ်အစား၊ မြို့ပြတိုးတက်မှုနှင့် ဝင်ငွေအခြေအနေတွင်၊ အိမ်ယာအခြေအနေ ခြားနားမှုသည် အဓိကအားဖြင့် အိမ်ယာပေါ်လစီ၊ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် အုပ်ချုပ်မှု ခြားနားခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ အထက်ဖော်ပြပါ ကိန်းရှင်လေးချက်သည် အိမ်ယာအခြေအနေကို ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ဖြစ်ပြီး ဝင်ငွေ (သို့) ဝင်ငွေ အဆင့်သည် အိမ်ယာ အခြေအနေကို ပြဋ္ဌာန်းရာတွင် အရေးပါဆုံးအချက်ဖြစ်သည်။

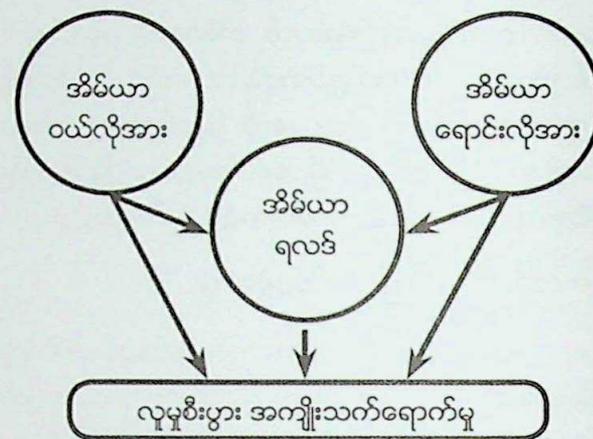
၅။ အိမ်ယာပြဿနာ ဖြစ်ပေါ်ရခြင်း အကြောင်းရင်းများနှင့် အိမ်ယာသီအိုရီ

၂၀ ရာစုတွင် လူသားတို့၏ အခြေချနေထိုင်မှု အပြောင်းအလဲဖြစ်စေသော အဓိကအကြောင်းရင်းမှာ မြို့ပြ ဖြစ်ထွန်းမှု လျင်မြန်စွာ တိုးတက်လာခြင်း ကြောင့်ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် အောက်ဖော်ပြပါအကြောင်းရင်း (၆) ချက်သည် လူသားတို့ အခြေချနေထိုင်မှုပြဿနာများ၊ စိန်ခေါ်မှုများနှင့် အခွင့်အလမ်းများကိုနားလည်စေရန်အထောက်အကူပြုသော အချက်များဖြစ်သည်။

- (၁) မြို့ပြဒေသတွင် နေထိုင်သော လူဦးရေ ရာခိုင်နှုန်းသည် တိုးတက်လျှက်ရှိခြင်း။
- (၂) ဖွံ့ဖြိုးမှုနည်းသောတိုင်းပြည်များတွင်မြို့ပြလူဦးရေသည် လျင်မြန်စွာ တိုးတက်နေသော်လည်း၊ တိုးတက်သော တိုင်းပြည်များတွင် မြို့ပြလူဦးရေ တိုးတက်နှုန်း ကျဆင်း နေခြင်း။
- (၃) ဖွံ့ဖြိုးဆဲ တိုင်းပြည်များတွင် လာမည့်ဆယ်ရာစု နှစ်ခု အတွင်း မြို့ပြတွင် နေထိုင်သော အရေအတွက်သည် လျင်မြန်စွာ တိုးတက်မည်ဟု မျှော်လင့်ရခြင်း။
- (၄) ဖွံ့ဖြိုးဆဲ တိုင်းပြည်များတွင် အရွယ်အစားမျိုးစုံရှိသော မြို့တော် အရေအတွက် တိုးပွားနေခြင်း။
- (၅) ဖွံ့ဖြိုးဆဲတိုင်းပြည်များရှိ မဟာမြို့ကြီးများ(Mega-cities) အရေအတွက်နှင့် အရွယ်အစားတိုးပွား နေသော်လည်း ဖွံ့ဖြိုးပြီး နိုင်ငံများတွင် ကျဆင်းနေခြင်း။
- (၆) ဆင်းရဲ နွမ်းပါးမှုဖြင့် နေထိုင်သော လူဦးရေသည် ကျေးလက်ဒေသမှ မြို့ပြဒေသ အခြေချ နေထိုင်မှုသို့ ပြောင်းရွှေ့နေခြင်း။

မြို့ပြလူဦးရေ တိုးပွားမှုနှင့်အတူ အိမ်ယာပြဿနာ အပါအဝင် မြို့ပြဆိုင်ရာ ပြဿနာများဖြစ်သော အလုပ်အကိုင် ဖန်တီးမှု၊ မြို့ပြသယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ သန့်ရှင်းသောရေ၊ အမှိုက်နှင့်အညစ် အကြေးစွန့်ပစ်မှု ပြဿနာများ တိုးပွားလာရသည်။ စီးပွားရေး ဘာသာရပ် ရှုထောင့်မှ အိမ်ယာပြဿနာကို လေ့လာရာတွင် ဝယ်လိုအား နှင့် ရောင်းလိုအားရှုထောင့်မှ လေ့လာနိုင်သည်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှ လေ့လာထားသော အိမ်ယာပုံစံကို ပုံ(၁)တွင် တစ်ဖက်ပါ အတိုင်း တွေ့ရှိရသည်။

ပုံ (၁) ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏အိမ်ယာပုံစံ

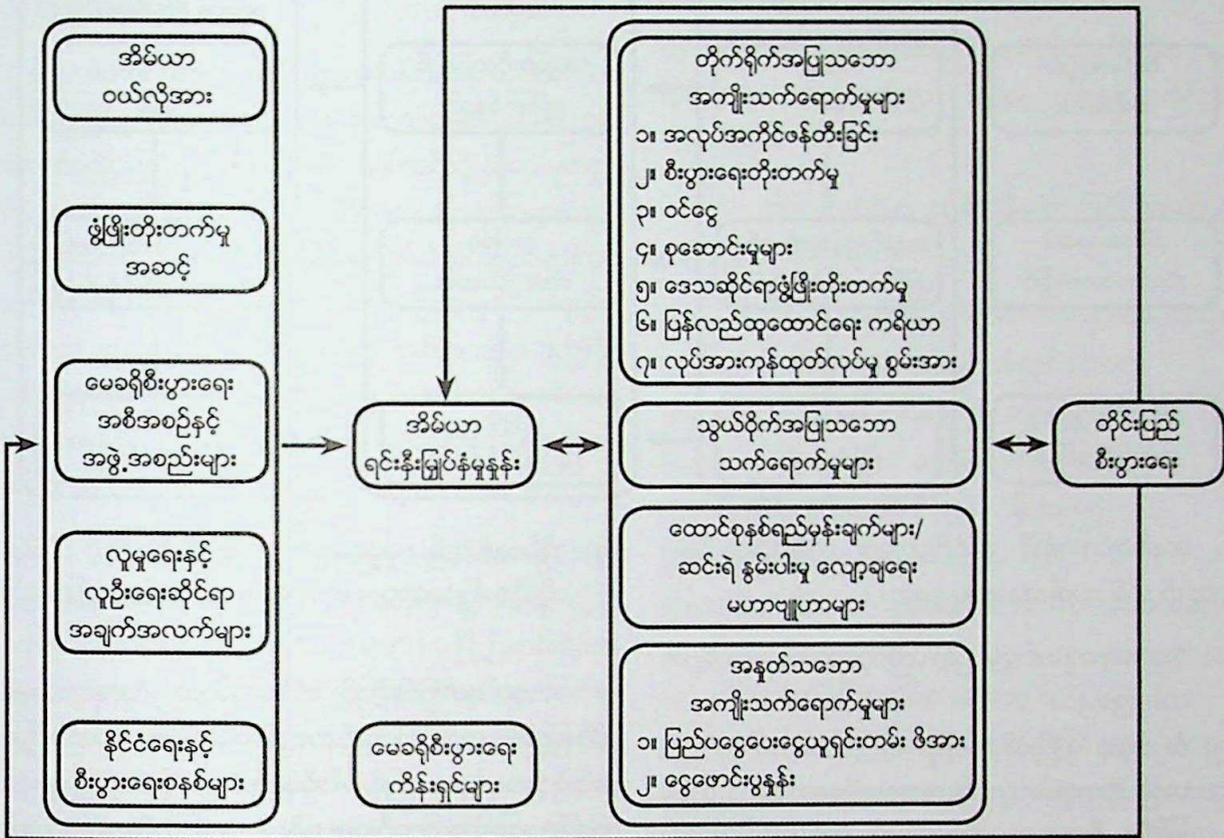

အိမ်ယာဈေးနှုန်းနှင့် အိမ်ယာအတွက် တတ်နိုင်မှု တို့ကို အိမ်ယာဝယ်လိုအားနှင့် ရောင်းလိုအားတို့က ပြဋ္ဌာန်း သည်။ အိမ်ယာ ဝယ်လိုအားကို ပြဋ္ဌာန်းသော အချက်များမှာ လူဦးရေကိန်းရှင်များ ဖြစ်သော မြို့ပြလူဦးရေတိုးတက်နှုန်းနှင့် အိမ်ထောင်စုသစ် တိုးပွားခြင်းနှင့် အိမ်ထောင်စုဝင်ငွေတို့ ဖြစ်သည်။ အိမ်ယာရောင်းလိုအားကို ပြဋ္ဌာန်းထားသော အချက် များမှာ သွင်းအားစုများရရှိနိုင်မှုအခြေအနေ ဥပမာ။ အိမ်ယာ မြေ၊ အခြေခံအဆောက်အဦနှင့် ဆောက်လုပ်ရေးပစ္စည်းများ၊ ထို့အပြင် ဆောက်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းအခြေအနေ၊ ကျွမ်းကျင် လုပ်သားနှင့် ဆောက်လုပ်ရေး လုပ်သားရရှိနိုင်မှုနှင့် သွင်းကုန် ပစ္စည်းများအပေါ်မီခို အားထားရမှုတို့ပါဝင်သည်။ အိမ်ယာ ဝယ်လိုအားနှင့် ရောင်းလိုအား အပေါ်စည်းမျဉ်းဥပဒေများ၊ အဖွဲ့အစည်းနှင့် ပေါ်လစီအခြေအနေများက အကျိုး သက် ရောက်စေသည်။

အိမ်ယာဈေးနှုန်း၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အခြေအနေနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအဆင့်၊ အိမ်ရှင်၊ အိမ်ငှားရွေးချယ်မှု၊ အိမ်ယာ ရွှေ့ပြောင်းမှု စသည်တို့ ပါဝင်သော အိမ်ယာရလဒ်ကိုအိမ်ယာ ဝယ်လိုအားနှင့် ရောင်းလိုအားကပြဋ္ဌာန်းသည်။ ၎င်းမှတစ်ဖန် ကျယ်ပြန့်သော လူမှုစီးပွားရေးအပေါ် အကျိုးသက်ရောက် စေသည်။ ကောင်းမွန်သောအိမ်ယာ ပေါ်လစီသည် အထက် ဖော်ပြပါအိမ်ယာပုံစံ မည်သို့အလုပ်လုပ်သည်ကိုနားလည်ရန် ဖြစ်သည်။

အိမ်ယာကဏ္ဍသည် ကွဲပြားခြားနားသောလမ်းကြောင်း များမှတစ်ဆင့် စီးပွားရေးကိုကျယ်ပြန့်စွာ ချိတ်ဆက် အထောက် အကူပြုသည်။ အိမ်ယာကဏ္ဍ၏ အမှန်တကယ် အကျိုးသက်

ပုံ (၂) အိမ်ယာနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆက်စပ်ပုံ

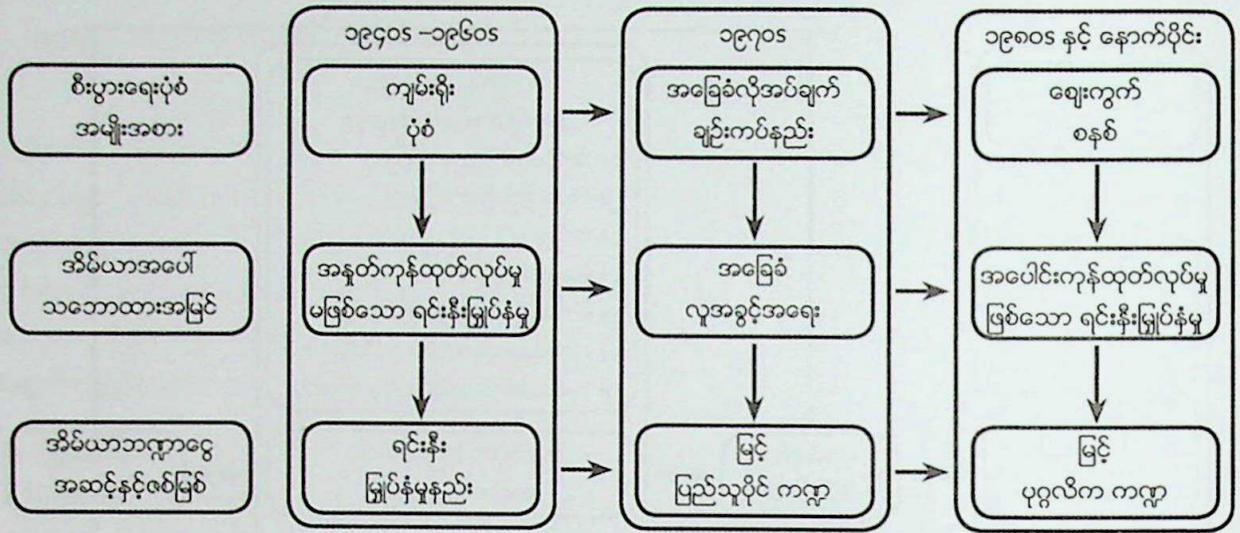
ရောက်မှု (Real Effects)မှာ ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှု၊ ကုန်ထွက်၊ အလုပ်အကိုင်နှင့် ဈေးနှုန်းတို့ဖြစ်သည်။ ငွေကြေးဆိုင်ရာ အကျိုးသက်ရောက်မှု (Financial effects)မှာ အိမ်ယာဆိုင်ရာ ငွေကြေးနှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများမှ တဆင့် အိမ်ယာနှင့် ဆက်စပ်မှုရှိသော အခြေခံအဆောက်အဦးတို့ဖြစ် သည်။ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အကျိုးသက်ရောက်မှု (Fiscal effects) မှာ အိမ်ယာဆိုင်ရာ အခွန်အကောက်နှင့် ထောက်ပံ့ ငွေပေးခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ ဤလမ်းကြောင်းများသည် အိမ်ယာ ပေါ်လစီ ချမှတ်ခြင်းနှင့် အိမ်ယာနည်းဗျူဟာအောင်မြင်ရေး အတွက် အရေးပါသော အချက်များဖြစ်သည်။

အိမ်ယာပေါ်လစီသည် လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေများ ဖြစ်သော ကလေးသေဆုံးနှုန်း၊ ငွေဖောင်းပွနှုန်း၊ အိမ်ထောင်စု ငွေ စုဆောင်းနှုန်း၊ စက်မှုလုပ်ငန်းလုပ်ခ၊ ကုန်ထုတ်လုပ်မှု စွမ်းအားအဆင့်၊ အရင်းစုဆောင်းမှု၊ ပြည်ပ ငွေပေးငွေယူ ရှင်းတမ်းနှင့် အစိုးရဘတ်ဂျက်လိုငွေပြုမှုတို့ကို တဖန်ပြန်လည် အကျိုးသက်ရောက်စေသည်။

ပုံ (၂) သည် အိမ်ယာဈေးကွက်နှင့် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုတို့ ဆက်စပ်ပုံကိုဖော်ပြသည်။ ၎င်းတို့သည် အပြန် အလှန်ဆက်စပ်နေပြီး အိမ်ယာသည် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် မှုအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိသည်။ အိမ်ယာသည် နေအိမ် ထက်ပိုမိုလေးနက်ပါသည်။ ဈေးကွက်သည် အပြန်အလှန် ဆက်စပ်နေသော ဒိုင်းနမစ်အင်အားများဖြစ်သော - အိမ်ယာ ဝယ်လိုအား၊ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအဆင့်၊ စီးပွားရေးပုံစံ၊ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးစနစ်၊ မေခရို စီးပွားရေးကိန်းရှင်များနှင့် အဖွဲ့အစည်းများဖြင့် မောင်းနှင်သည်။

ပုံ(၃)တွင်ခေတ်အလိုက်အိမ်ယာကဏ္ဍအပေါ် ပြောင်းလဲ လာသော စီးပွားရေးပုံစံများကို ဖော်ပြထားသည်။ ၎င်းပုံစံတွင် စီးပွားရေး ပုံစံအမျိုးအစား၊ အိမ်ယာ အပေါ်ထားရှိသော သဘောထားအမြင်နှင့် အိမ်ယာ ဘဏ္ဍာငွေအဆင့်နှင့် ဇစ်မြစ် တို့ကို ခေတ်အလိုက် မည်ကဲ့သို့ ပြောင်းလဲလာသည်ကို ဖော်ပြ ထားသည်။

ပုံ(၃) အိမ်ယာအပေါ်စီးပွားရေးပုံစံများ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများ

အနှစ်ချုပ်အားဖြင့် နိုင်ငံစီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အတွက် အိမ်ယာ၏အရေးပါမှုများမှာ -

- (၁) စီးပွားရေးကျဆင်းမှုမှ ပြန်လည်ထူထောင်ရေး ကရိယာ တစ်ခုဖြစ်ခြင်း။
- (၂) စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု။ အိမ်ယာဆောက်လုပ်ခြင်းသည် အရေးပါသော စီးပွားရေးလုပ်ဆောင်ချက် တစ်ခု ဖြစ်ပြီး၊ စီးပွားရေး တစ်ခုလုံးကို ထင်ရှားစွာ အကျိုး သက်ရောက်စေသည်။
- (၃) အလုပ်အကိုင်နှင့် ဝင်ငွေဖန်တီးခြင်း။ အိမ်ယာဆောက် လုပ်ခြင်းသည် တိုက်ရိုက်အားဖြင့် လုပ်ငန်းခွင် အလုပ် အကိုင် (on-site employment) ဖန်တီးပေးပြီး သွယ်ဝိုက် အားဖြင့် ဆက်စပ်နေသော လုပ်ငန်းများမှ တဆင့် နောက်ဘက်နှင့် ရှေ့ဘက်ဆက်နွယ်မှု (Backward and Forward Linkages) ဖြစ်ပေါ်စေသည်။
- (၄) အိမ်ယာသည် စုဆောင်းမှုကို မြှင့်တင်ပေးခြင်း။ အိမ်ယာ တွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်းသည် လူဦးရေအများစုကို စုဆောင်း မှု ပြုစေရန် မြှင့်တင်ပေးသည်။
- (၅) အိမ်ယာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုသည် အိမ်တွင်းမှုစီးပွားရေး လုပ်ငန်းများနှင့် အိမ်ယာငှားရမ်းခြင်းတို့မှ တဆင့် ထပ်တိုး ဝင်ငွေကို ဖန်တီးပေးသည်။
- (၆) အိမ်ယာသည် ကျန်းမာရေးကို တိုးတက်စေသည်။ ကောင်းမွန်သော အိမ်ယာနှင့် ဆက်စပ်သော ဝန်ဆောင်မှု တို့သည် ကျန်းမာရေးကောင်းစေရန် အထောက်အကူ ပြုပြီး၊ လုပ်သား၏ ထုတ်လုပ်မှုစွမ်းအားကို တိုးစေသည်။

(၇) အိမ်ယာသည် လူမှုရေးညီညွတ်မှု၊ စိတ်ချမှုနှင့် လုံးခြံမှု တို့ကို အပြုသဘောဆောင်စွာ အထောက်အကူပြုသည်။

အထက်ဖော်ပြပါကဲ့သို့ အိမ်ယာသည် လူနေမှုဘဝနှင့် တိုင်းပြည်စီးပွားရေးအတွက် အလွန်အရေးပါသော လည်းမြို့ပြ ဆင်းရဲသားများအနေဖြင့် အိမ်ယာ၊ ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် အခြေခံ အဆောက်အအုံများ ရရှိရန် အကြောင်းတရားများစွာ က အတားအဆီးဖြစ်စေသည်။ ပညာရှင် G. Shabbir Cheema ၏အဆိုအရ အရေးပါသော အကြောင်းတရားများမှာ -

- (၁) အိမ်ယာအတွက် မြေဈေးနှုန်းကြီးမြင့်နေခြင်း။
- (၂) မြို့ပြဆင်းရဲသားများအတွက် ငွေကြေးအဖွဲ့အစည်းများ လုံလောက်စွာမရရှိနိုင်ခြင်း။
- (၃) အိမ်ယာစီမံကိန်းများရေးဆွဲခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော် ခြင်းလုပ်ငန်းများတွင် ဆင်းရဲသားမြို့ပြ အိမ်ထောင်စုများ ပါဝင်ခွင့်မရခြင်း။
- (၄) အစိုးရ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အိမ်ယာစီမံကိန်းများတွင် စရိတ် ကြေပြန်လည်ရရှိရန် (Cost recovery) မလုံလောက်ခြင်း။
- (၅) အဆောက်အအုံဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများ ပျော့ပျောင်း မှုမရှိခြင်း။
- (၆) အဆောက်အအုံပစ္စည်းများ စရိတ်မြင့်မားခြင်း။

၆။ အိမ်ယာ အခြေအနေနှင့် အိမ်ယာဆိုင်ရာ ညွှန်ကိန်းများ

ကောင်းမွန်သော အိမ်ယာ အခြေအနေသည် အိမ်ယာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု၊ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အဆင့်နှင့် စွမ်းဆောင်ရည် ပြည့်ဝသော အိမ်ယာ ပေါ်လစီတို့ အပေါ်မူတည်နေပါသည်။ နိုင်ငံများအလိုက် အိမ်ယာ ပြဿနာများသည် ကွဲပြားခြားနား ကြသော်လည်း၊ ဖွံ့ဖြိုးဆဲတိုင်းပြည်များတွင် အိမ်ယာ ထောက်ပံ့ရေးမလုံလောက်မှု ပြဿနာ (တနည်း) အိမ်ယာ အရေအတွက် ပြဿနာက အဓိကကျပြီး၊ ဖွံ့ဖြိုးပြီး တိုင်းပြည်များတွင် အိမ်ယာ အရေအတွက်ထက် အိမ်ယာ အရည်အသွေး (Housing Quality) ပြဿနာက ပိုမိုအရေးပါကြောင်းတွေ့ရသည်။

ထို့အပြင် ဖွံ့ဖြိုးဆဲတိုင်းပြည်များ၏ အိမ်ယာ ပြဿနာသည် မြို့ကြီးများတွင် မြို့ပြလူဦးရေတိုးပွားမှု၊ အထူးသဖြင့် ကျေးလက်ဆင်းရဲသားများ (Rural Poor) မှ မြို့ပြဆင်းရဲသားများ (Urban Poor) အဖြစ်သို့ လျင်မြန်စွာ အသွင်ကူးပြောင်းမှု၊ မြေယာနှင့် ဆောက်လုပ်ရေးစရိတ်များ ဈေးနှုန်းကြီးမြင့်မှု၊ ဝင်ငွေ နည်းပါးခြင်း (ဝင်ငွေနှင့်အိမ်ယာ ဈေးနှုန်းအချိုးမပြည့်မားခြင်း) အိမ်ယာဘဏ္ဍာငွေ (ချေးငွေ) မရရှိနိုင်ခြင်း၊ အိမ်ယာ ဆောက်လုပ်ရေးအတွက် ဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ တင်းကြပ်ခြင်းနှင့် ထိရောက်မှုရှိသော အိမ်ယာပေါ်လစီမရှိမှု တို့ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ဖွံ့ဖြိုးဆဲ တိုင်းပြည်များတွင် မြေယာနှင့် အိမ်ယာ ဈေးနှုန်းကြီးမြင့်မှုနှင့် ဝင်ငွေနည်းပါးမှုတို့ကြောင့် တရားဝင် စနစ်တကျ သန့်ရှင်းသပ်ရပ်သော အိမ်ယာများကို မတည်ဆောက်နိုင်ပဲ၊ တရားမဝင်ကျူးကျော်တဲများ၊ လမ်းဘေးတဲများ ဖြင့် ဖြစ်သလို နေထိုင်ကြကြောင်း တွေ့ရသည်။ ကျူးကျော်တဲများတွင် သန့်ရှင်းသော ဝန်ဆောင်မှုများ၊ အခြေခံ လိုအပ်ချက်များ ပြည့်စုံမှုမရှိခြင်းနှင့် ကျူးကျော်အိမ်အတွင်း မိသားစု ပြည့်ကြပ်စွာ နေထိုင်ခြင်းကြောင့် ကျန်းမာရေးနှင့် လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး ပြဿနာများ ဖြစ်ပေါ်ရသည်။

ဖွံ့ဖြိုးဆဲတိုင်းပြည်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် ဖွံ့ဖြိုးပြီး တိုင်းပြည်များ၏ အိမ်ယာအခြေအနေ တိုးတက်ကောင်းမွန်သည်ဟု ယူဆနိုင်သော်လည်း အနောက်နှင့်ဥရောပနိုင်ငံ အချို့တွင် လူငယ်များသည် "အလုပ်မရှိ - အိမ်မရှိ" သံသရာ

လည်နေပြီး အိမ်ယာမဲ့ဘဝဖြင့် ကြုံရာကျဘမ်းနေထိုင်ရသူများ တိုးပွားနေကြောင်း တွေ့ရသည်။ ထို့အပြင် စီးပွားရေး အကြပ်အတည်း ကာလများတွင်လည်း အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်သူများ၊ အိမ်ယာမဲ့ ဘဝရောက်သွား သူများ တိုးပွားလာကြောင်း သိရှိရသည်။

အိမ်ယာဆိုင်ရာ ညွှန်ကိန်းများအဖြစ် အသုံးများသော ညွှန်ကိန်းများမှာ -

- (က) ပျမ်းမျှ အိမ်ယာဈေးနှုန်းနှင့် အိမ်ထောင်စု ဝင်ငွေအချိုး
- (ခ) ပျမ်းမျှ အိမ်ငှားခနှင့် အိမ်ထောင်စုဝင်ငွေအချိုး
- (ဂ) နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှ အိမ်ယာဈေးနှုန်း တက်မှုရာခိုင်နှုန်း
- (ဃ) နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှ မြေယာဈေးနှုန်း တက်မှုရာခိုင်နှုန်း
- (င) ဆောက်လုပ်ရေးစရိတ် ညွှန်းကိန်းတက်မှု
- (စ) အိမ်ပိုင်ဆိုင်သူ ဦးရေရာခိုင်နှုန်း
- (ဆ) ပျမ်းမျှ အိမ်ထောင်စု အရွယ်အစား (တစ်အိမ်ထောင်စုရှိ မိသားစု အရေအတွက်)
- (ဇ) အိမ်တစ်အိမ်ရှိ အခန်းအရေအတွက်
- (ဈ) အခန်းတစ်ခန်းရှိ လူအရေအတွက်တို့ဖြစ်သည်။
- (ည) မြို့ပြတွင် ကျူးကျော်နေထိုင်သူဦးရေ ရာခိုင်နှုန်းစသည် တို့ဖြစ်သည်။

၇။ အိမ်ယာပြဿနာဖြေရှင်းရန်နည်းလမ်းများ

အိမ်ယာပြဿနာ ဖြေရှင်းရန်အတွက် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုသည် အဓိကအချက်ဖြစ်သည်။ အိမ်ယာ ဘဏ္ဍာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အစိုးရသည် ပုဂ္ဂလိကဘဏ္ဍာ ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်စေရန် ပံ့ပိုးပေးသူ (Supporter) အဖြစ် ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ အထူးသဖြင့် သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များ အနေဖြင့် ပြဿနာကိုဖြေရှင်းလိုသော နိုင်ငံရေး ဆန္ဒ (Political will) သည် အထူးအရေးကြီးသည်။

အိမ်ယာအပါအဝင် မြို့ပြပြဿနာများ ဖြေရှင်းရန် အတွက် နည်းလမ်းများအနက်၊ ပထမအချက်မှာ- မြို့ပြလူဦးရေ လျော့ချရန်အတွက် မွေးဖွားနှုန်းလျော့ချခြင်းနှင့် ကျေးလက်မှ မြို့ပြသို့ ရွှေ့ပြောင်းခြင်းတို့ကို လျော့ချခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ သို့သော် လက်တွေ့တွင် မွေးဖွားနှုန်းထိန်းချုပ်ရန်နှင့် လူဦးရေ ရွှေ့ပြောင်းမှုတို့ကို ထိန်းချုပ်ရန် ခက်ခဲကြောင်း တွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် ဆင်းရဲ

နှမ်းပါးမှု လျှော့ချရေးပေါ်လစီများ၊ ဒေသအလိုက်ဘက်ညီဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေး ပေါ်လစီများ ချမှတ် ဆောင်ရွက်ကြကြောင်း တွေ့ရသည်။

ဒုတိယအချက်အနေဖြင့် မြို့ပြစီမံခန့်ခွဲမှု (Urban Management)ကို ပိုမိုကောင်းမွန် တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက် ခြင်းဖြစ်သည်။ မြို့ပြအခြေခံ အဆောက်အဦများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို ပံ့ပိုးပေးခြင်း၊ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ မြူနီစပယ် ဘဏ္ဍာရေး၊ မြို့ပြပတ်ဝန်းကျင်၊ မြို့ပြမြေယာ စီမံခန့်ခွဲမှု၊ မြို့ပြနှင့် ဆက်စပ်နေသော ပြဿနာများကို စနစ်တကျ စီမံခန့်ခွဲရန် လိုအပ်ပါသည်။

၈။ နိဂုံး

အိမ်ယာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုသည် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုအတွက် အထောက်အကူပြုသည်။ အိမ်ယာသည် လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုအတွက် အရေးပါသည်။ အိမ်ယာသည် စီးပွားဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုအတွက် အဓိကမောင်း နှင်အား ဖြစ်ပြီး မေခရို စီးပွားရေးရာ ပတ်ဝန်းကျင်များသည် လည်း အိမ်ယာကဏ္ဍအပေါ်အကျိုး သက်ရောက်စေသည်။

အလုပ်အကိုင်နှင့်ဝင်ငွေဖန်တီးနိုင်မှုသည်အိမ်ယာ၏ စီးပွားရေးအပေါ် အဓိက အထောက်အကူပြုမှုဖြစ်ကြောင်း ဖွံ့ဖြိုးဆဲ၊ ဖွံ့ဖြိုးပြီးနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲ တိုင်းပြည်များတွင် တွေ့ရသည်။ အိမ်ယာသည် လုပ်သား ကုန်ထုတ်လုပ်မှု စွမ်းအားတိုးစေခြင်း၊ အရင်းအနှီးပမာဏ တိုးပွားစေခြင်းနှင့် စုဆောင်းမှုတို့ အပေါ်အကျိုး သက်ရောက်သည်။ ထို့အပြင် အိမ်ယာကဏ္ဍသည် အိမ်ယာဘဏ်များ၊ မရွေ့မပြောင်း နိုင်သော အပေါင်ပစ္စည်းများ၊ အတိုးနှုန်းများနှင့် အိမ်ယာ ဝန်ဆောင်မှု သုံးစွဲခြင်းတို့မှ တဆင့်ငွေကြေး စနစ်များနှင့် အပြန်အလှန်ဆက်စပ်မှုရှိသည်။

အဓိပ္ပာယ်ရှိပြီး ပြည်သူတို့၏ စိတ်ဝင်စားမှုကို ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သော အိမ်ယာပေါ်လစီ ချမှတ်မှုသည် အိမ်ယာကဏ္ဍနှင့် စီးပွားရေးကဏ္ဍ တစ်ခုလုံးတို့၏ ဆက်စပ်မှုကို အပြည့်အဝနားလည်မှု အပေါ်အခြေခံသင့်သည်။ အိမ်ယာ ပေါ်လစီများ ချမှတ်ရာတွင် အိမ်ယာသည် နိုင်ငံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် ရေးနှင့် ဆက်စပ်နေသော (၁) လူမှုရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု (၂) အလုပ်အကိုင်အခွင့် အလမ်းဖန်တီးပေးနိုင်မှု (၃) ဒေသ ဆိုင်ရာလူဦးရေခွဲဝေမှုနှင့် (၄) ဒေသဆိုင်ရာ စီးပွားရေး လုပ်ဆောင်ချက်များ ပျံ့နှံ့မှုတို့ကို အသိအမှတ်ပြုရမည်။

အိမ်ယာကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အစိုးရမှ တိုက်ရိုက် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းထက်၊ ပံ့ပိုးကူညီသူ အနေဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းက ပိုမိုသင့်တော်ပြီး ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍနှင့် ပုဂ္ဂလိကနှင့် အစိုးရ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများကို ပိုမို အားပေး သင့်ပါသည်။ တနည်းအားဖြင့် စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝသော အိမ်ယာ ပေါ်လစီများကို ချမှတ်ပြီး လူတိုင်းအိမ်ယာရရှိရေး (Housing for All)နှင့် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသော နေထိုင်မှု ပေါ်လစီများ(Sustainable Human Settlement Policies)များ ချမှတ် ဆောင်ရွက်သင့်ပါကြောင်း တင်ပြအပ်ပါသည်။

ဒေါက်တာမြင့်ဆန်း

ရည်ညွှန်းချက်များ

1. Anna Kajumulo Tibaijuka (2009); Building Prosperity : Housing and Economic Development, Earthscan Publication, London.
2. Godwin Arku (2006); The housing and economic development debate revised : economic significance of housing in developing countries, Journal of housing built environment, Vol.21, pp 377-395
3. The World Bank. (1993); Housing : Enabling Markets to work.

စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်

တွင်

တာဝန်ထမ်းဆောင် ခဲ့ကြသော

ဆရာ / ဆရာမများ စာရင်း

ရန်ကုန်စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်
ပါမောက္ခချုပ်များ

စဉ်	အမည်	ဌာန	တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်ခုနှစ်
၁။	Dr. အေးလှိုင်	ဘောဂဗေဒ	၁.၁၀.၆၄ မှ ၇.၈.၇၅
၂။	Dr. ခင်မောင်ညွန့်	စာရင်းအင်း	၅.၉.၇၇ မှ ၁၃.၆.၉၃
၃။	Dr. သန်းညွန့်	ဘောဂဗေဒ	၁၁.၃.၉၃ မှ ၂၆.၄.၉၄
၄။	ဦးမြတ်သိန်း	ဘောဂဗေဒ	၉.၁၁.၉၅ မှ ၁၂.၅.၉၇
၅။	ဦးမော်သန်း	ဝါကိစ္စဗေဒ	၁၄.၅.၉၇ မှ ၄.၉.၂၀၀၀
၆။	Dr. ကံဇော်	ဘောဂဗေဒ	၄.၉.၂၀၀၀ မှ ၂၉.၃.၂၀၁၁
၇။	Dr. ဒေါ်ခင်စန်းရီ	စီမံခန့်ခွဲမှုပညာ	၂၄.၄.၂၀၁၁ မှ ၂၆.၈.၂၀၁၂
၈။	Dr. စန်းလွင်	ဝါကိစ္စဗေဒ	၁.၁၂.၂၀၁၂ မှ ၂၅.၇.၂၀၁၃
၉။	Dr. ခင်နိုင်ဦး	စီမံခန့်ခွဲမှုပညာ	၈.၈.၂၀၁၃ မှ ယနေ့ထိ

ရန်ကုန်စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်၊
ဒုတိယပါမောက္ခချုပ်များ

စဉ်	အမည်	ဌာန	တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်ခုနှစ်
၁။	Dr. သန်းညွန့်	ဘောဂဗေဒ	၃၀.၅.၈၈ မှ ၁၀.၃.၉၃
၂။	ဦးကိုကို	စာရင်းအင်း	၁၄.၇.၉၃ မှ ၂.၇.၉၄
၃။	ဦးမြတ်သိန်း	ဘောဂဗေဒ	၃၀.၈.၉၄ မှ ၈.၁၁.၉၅
၄။	ဦးမော်သန်း	ဝါကိစ္စဗေဒ	၉.၁၁.၉၅ မှ ၁၁.၆.၉၇
၅။	ဒေါ်ခင်သိန်းရီ	အသုံးချဘောဂဗေဒ	၂.၅.၉၅ မှ ၉.၁၂.၂၀၀၃
၆။	ဦးရှုပ	ဘောဂဗေဒ	၂၇.၄.၂၀၀၄ မှ ၇.၇.၂၀၀၄
၇။	Dr. ခင်မေလှ	ဝါကိစ္စဗေဒ	၂၈.၂.၂၀၀၅ မှ ၁၈.၂.၂၀၀၈
၈။	ဦးကျော်မင်းထွန်း	ဘောဂဗေဒ	၉.၃.၂၀၀၅ မှ ၃၀.၇.၂၀၁၁
၉။	Dr. စန္ဒာဦး	စီမံခန့်ခွဲမှုပညာ	၁.၁၁.၂၀၁၂ မှ ၂၇.၆.၂၀၁၃
၁၀။	Dr. လေးကြည်	စာရင်းအင်း	၁.၁၁.၂၀၁၂ မှ ၂၅.၃.၂၀၁၄
၁၁။	Dr. ထွန်းအောင်	စီမံခန့်ခွဲမှုပညာ	၉.၅.၂၀၁၄ မှ ယနေ့ထိ

ရန်ကုန်စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်
ဘောဂဗေဒဌာန ပါမောက္ခ၊ ဌာနမှူး၊ ပါမောက္ခများ

စဉ်	အမည်	ဌာန	တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်ခုနှစ်
၁။	ဦးထွန်းသင်	ပါမောက္ခ(ဌာနမှူး)	၁၉၅၀ - ၁၉၅၁
၂။	ဒေါက်တာလှမြင့်	ပါမောက္ခ(ဌာနမှူး)	၁၉၄၇ - ၁၉၄၉
၃။	ဦးထွန်းဝေ	ဌာနမှူး	၁၉၄၉ - ၁၉၅၀ (ဌာနမှူး)
၄။	ဦးစောပီလှုံပေါ	ဌာနမှူး	၁၉၅၁ - ၁၉၅၃ (ဌာနမှူး)
၅။	Dr. ထွန်းသင်	ပါမောက္ခ(ဌာနမှူး)	၁၉၅၃ - ၁၉၅၇
၆။	ဦးအေးလှိုင်	ပါမောက္ခ(ဌာနမှူး)	၁၉၅၇ - ၃၀. ၉. ၁၉၆၄
၇။	Dr. မောင်ရှိန်	ပါမောက္ခ(ဌာနမှူး)	၁. ၁၀. ၁၉၆၄ - ၁၈. ၁. ၁၉၈၅
၈။	ဦးသာထို	ပါမောက္ခ(ဌာနမှူး)	၁. ၁၀. ၁၉၆၄ - ၂၄. ၉. ၁၉၈၀
၉။	ဒေါ်ခင်လေး	ပါမောက္ခ(ဌာနမှူး)	၂၅-၁၁-၁၉၈၁ - ၄. ၂. ၁၉၈၈
၁၀။	Dr. သန်းညွန့်	ပါမောက္ခ(ဌာနမှူး)	၃၀. ၈. ၁၉၇၈ - ၂၉. ၅. ၁၉၈၈
၁၁။	ဦးမြတ်သိန်း	ပါမောက္ခ(ဌာနမှူး)	၁၆. ၇. ၁၉၉၁ - ၂၆. ၄. ၁၉၉၄
၁၂။	ဒေါက်တာတင်စိုး	ပါမောက္ခ(ဌာနမှူး)	၃၀. ၈. ၁၉၉၄ - ၃၀. ၆. ၁၉၉၈
၁၃။	ဒေါ်ညွန့်ညွန့်ရင်	ပါမောက္ခ(ဌာနမှူး)	၄. ၁၁. ၁၉၉၈ - ၁၉. ၄. ၂၀၀၈
၁၄။	ဒေါ်ဆင်းသိင်္ဂီ	ပါမောက္ခ(ဌာနမှူး)	၁၁. ၁၂. ၂၀၀၁ - ၁. ၁. ၂၀၀၅
၁၅။	ဒေါ်အေးအေးမြင့်	ပါမောက္ခ(ဌာနမှူး)	၁၈. ၄. ၂၀၀၅ - ၇. ၉. ၂၀၀၇
၁၆။	ဒေါ်ရီအေး	ပါမောက္ခ(ဌာနမှူး)	၁၈. ၄. ၂၀၀၅ - ၁. ၄. ၂၀၁၃
၁၇။	Dr. သီတာကြူ	ပါမောက္ခ(ဌာနမှူး)	၂. ၉. ၂၀၁၃ - ယနေ့ထိ
၁၈။	ဒေါ်ကြည်ကြည်ဆွေ	ပါမောက္ခ	၃. ၃. ၂၀၁၄ - ယနေ့ထိ
၁၉။	Dr. နီလာမြင့်ထူး	ပါမောက္ခ	၂၃. ၁၁. ၂၀၁၂ - ယနေ့ထိ

တွဲဖက်ပါမောက္ခများ

စဉ်	အမည်	တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်ခုနှစ်
၁။	ဒေါ်ခင်မေရီ	၁၈. ၄. ၂၀၀၃ - ၁၄. ၄. ၂၀၁၁
၂။	ဒေါ်သီတာမြင့်	၁၈. ၄. ၂၀၀၃ - ၁. ၁၂. ၂၀၀၉
၃။	ဒေါ်နန်းစိန်ဦး	၁၈. ၄. ၂၀၀၃ - ၁၆. ၁၀. ၂၀၀၆
၄။	ဒေါ်သီတာဦး	၁၅. ၂. ၂၀၀၈ - ယနေ့ထိ

ရန်ကုန်စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
ပါမောက္ခ/ဌာနမှူးများ

စဉ်	အမည်	ရာထူး	တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်ခုနှစ်
၁။	ဒေါ်ခင်လေး	ပါမောက္ခ(ဌာနမှူး)	၅.၂.၁၉၈၈ - ၁၆.၆.၁၉၉၀
၂။	ဒေါ်ခင်သိန်းရီ	ပါမောက္ခ (ဌာနမှူး)	၈.၁၀.၁၉၉၃ - ၂၈.၅.၁၉၉၈
၃။	ဒေါ်ခင်စန်းမေ	ပါမောက္ခ (ဌာနမှူး)	၄.၁၁.၁၉၉၈ - ၄.၉.၂၀၀၀
၄။	ဒေါ်ခင်ခင်သိန်း	ပါမောက္ခ (ဌာနမှူး)	၉.၆.၂၀၀၀ - ၅.၆.၂၀၀၁ (၆.၇.၂၀၀၁ မှ ၅.၇.၂၀၀၂ အထိအကြံပေးအရာရှိအဖြစ် တစ်နှစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။
၅။	ဒေါ်ညွန့်ညွန့်ဆွေ	ပါမောက္ခ (ဌာနမှူး)	၁၁.၁၂.၂၀၀၁ - ၂၃.၂.၂၀၀၆
၆။	ဒေါ်တင်လှကြည်	ပါမောက္ခ (ဌာနမှူး)	၁၈.၄.၂၀၀၃ - ၁၄.၂.၂၀၀၇
၇။	Dr. မောင်မောင်စိုး	ပါမောက္ခ	၂၈.၁၀.၂၀၀၅ - ၁၅.၅.၂၀၀၆
၈။	ဒေါ်ဌေးဌေးလွင်	ပါမောက္ခ (ဌာနမှူး)	၁.၈.၂၀၀၇ - ၁.၄.၂၀၁၃
၉။	ဒေါ်ဖြူဖြူအိ	ပါမောက္ခ ပါမောက္ခ (ဌာနမှူး)	၆.၈.၂၀၀၇ - ၃၀.၃.၂၀၁၃ ၁.၄.၂၀၁၃ - ယနေ့ထိ
၁၀။	Dr. ချိုချိုသိန်း	ပါမောက္ခ	၂၅.၆.၂၀၁၄ - ယနေ့ထိ

တွဲဖက်ပါမောက္ခများ

စဉ်	အမည်	တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်ခုနှစ်
၁။	ဒေါ်ခင်ချောမြင့်	၁၈.၄.၂၀၀၃ - ၂၅.၅.၂၀၁၂
၂။	ဒေါ်ရီရီခင်	၄.၄.၂၀၀၅ - ယနေ့ထိ
၃။	ဒေါ်မေနှင်းတင်	၆.၃.၂၀၀၇ - ယနေ့ထိ
၄။	ဦးသိန်းနိုင်	၄.၁၂.၂၀၁၂ - ယနေ့ထိ

စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်၊ ရန်ကုန်
 ၃၁.၁.၁၉၉၉ နေ့အထိ ဘောဂဗေဒနှင့် သုံးချဘောဂဗေဒဌာနတွင်
 တာဝန်ထမ်းဆောင်သော ဆရာ/ဆရာမများ

စဉ်	အမည်	ရာထူး	ဌာန
၁	ဒေါ်ညွန့်ညွန့်ရီ	ပါမောက္ခ	ဘောဂဗေဒဌာန
၂	ဒေါ်ဆင်းသိင်္ဂီ	တွဲဖက်ပါမောက္ခ	ဘောဂဗေဒဌာန
၃	ဒေါ်အေးအေးမြင့်	ကထိက	ဘောဂဗေဒဌာန
၄	ဒေါ်မြင့်မြင့်ရီ	ကထိက	ဘောဂဗေဒဌာန
၅	ဦးကျော်မင်းထွန်း	ကထိက	ဘောဂဗေဒဌာန
၆	ဒေါ်ကြည်ကြည်ဆွေ	ကထိက	ဘောဂဗေဒဌာန
၇	ဦးလေးညွန့်	ကထိက	ဘောဂဗေဒဌာန
၈	ဒေါ်နန်းစိန်ဦး	ကထိက	ဘောဂဗေဒဌာန
၉	ဒေါ်ခင်မေရီ	ကထိက	ဘောဂဗေဒဌာန
၁၀	ဒေါ်ရီအေး	ကထိက	ဘောဂဗေဒဌာန
၁၁	ဦးခင်မောင်ညို	ကထိက	ဘောဂဗေဒဌာန
၁၂	ဒေါ်သိတာမြင့်	ကထိက	ဘောဂဗေဒဌာန
၁၃	ဒေါ်ခင်ခင်ဦး	ကထိက	ဘောဂဗေဒဌာန
၁၄	ဒေါ်စန်းစန်းဝင်း	လ / ထ ကထိက	ဘောဂဗေဒဌာန
၁၅	ဒေါ်ဝင်းမင်းသန်း	လ / ထ ကထိက	ဘောဂဗေဒဌာန
၁၆	ဒေါ်မာလာသန်း	လ / ထ ကထိက	ဘောဂဗေဒဌာန
၁၇	ဒေါ်ဝင်းကြည်	လ / ထ ကထိက	ဘောဂဗေဒဌာန
၁၈	ဒေါ်တင်မာလာ	လ / ထ ကထိက	ဘောဂဗေဒဌာန
၁၉	ဦးဝေတည်	နည်းပြ	ဘောဂဗေဒဌာန
၂၀	ဒေါ်ဝေဝေလွင်	နည်းပြ	ဘောဂဗေဒဌာန
၂၁	ဒေါ်ခင်သိတာငြိမ်း	နည်းပြ	ဘောဂဗေဒဌာန
၂၂	ဒေါ်တင်မိုးမိုး	နည်းပြ	ဘောဂဗေဒဌာန
၂၃	ဒေါ်စန္ဒာ	နည်းပြ	ဘောဂဗေဒဌာန
၂၄	ဒေါ်မာလာမျိုးညွန့်	နည်းပြ	ဘောဂဗေဒဌာန
၂၅	ဒေါ်တိုးတိုးလွင်	နည်းပြ	ဘောဂဗေဒဌာန
၂၆	ဒေါ်သန္တာဦး	နည်းပြ	ဘောဂဗေဒဌာန

စဉ်	အမည်	ရာထူး	ဌာန
၂၇	ဒေါ်ကြည်ကြည်ဝင်း	နည်းပြ	ဘောဂဗေဒဌာန
၂၈	ဒေါ်တင်မာမိုး	နည်းပြ	ဘောဂဗေဒဌာန
၂၉	ဦးသိန်းမြင့်ဝေ	နည်းပြ	ဘောဂဗေဒဌာန
၃၀	ဒေါ်အေးအေးနိုင်	နည်းပြ	ဘောဂဗေဒဌာန
၃၁	ဦးနေလင်း	နည်းပြ	ဘောဂဗေဒဌာန
၃၂	ဒေါ်ဌေးဌေးအေး	နည်းပြ	ဘောဂဗေဒဌာန
၃၃	ဒေါ်သီတာဌေး	နည်းပြ	ဘောဂဗေဒဌာန
၃၄	ဒေါ်သင်းသင်းဦး	နည်းပြ	ဘောဂဗေဒဌာန
၃၅	ဒေါ်ယဉ်မျိုးဦး	နည်းပြ	ဘောဂဗေဒဌာန
၃၆	ဒေါ်လဲ့လဲ့ဝေ	နည်းပြ	ဘောဂဗေဒဌာန
၃၇	ဒေါ်နီလာ	နည်းပြ	ဘောဂဗေဒဌာန
၃၈	ဒေါ်ခင်မာကြည်	နည်းပြ	ဘောဂဗေဒဌာန
၃၉	ဦးတင်ထူးနိုင်	နည်းပြ	ဘောဂဗေဒဌာန
၄၀	ဒေါ်သန္တာခင်	နည်းပြ	ဘောဂဗေဒဌာန
၄၁	ဒေါ်နှင်းနှင်းဦး	နည်းပြ	ဘောဂဗေဒဌာန
၄၂	ဒေါ်ခင်စန်းမေ	ပါမောက္ခ	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၄၃	ဒေါ်ညွန့်ညွန့်ဆွေ	တွဲဖက်ပါမောက္ခ	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၄၄	ဦးမောင်မောင်စိုး	ကထိက	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၄၅	ဒေါ်တင်လှကြည်	ကထိက	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၄၆	ဦးအောင်မြင့်	ကထိက	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၄၇	ဒေါ်ယဉ်ယဉ်ကြည်	ကထိက	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၄၈	ဒေါ်ခင်ချောမြင့်	ကထိက	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၄၉	ဒေါ်ရီရီခင်	ကထိက	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၅၀	ဒေါ်ဌေးဌေးလွင်	ကထိက	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၅၁	ဒေါ်စန်းစန်းတင့်	ကထိက	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၅၂	ဒေါ်ဖြူဖြူသိန်း	ကထိက	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၅၃	ဒေါ်ရင်ရင်စိန်	ကထိက	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၅၄	ဒေါ်ထားထားအေး	ကထိက	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၅၅	ဒေါ်မေနှင်းတင်	ကထိက	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန

စဉ်	အမည်	ရာထူး	ဌာန
၅၆	ဒေါ်ဖြူဖြူအိ	ကထိက	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၅၇	ဦးမောင်မောင်	လ / ထ ကထိက	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၅၈	ဦးသိန်းနိုင်	လ / ထ ကထိက	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၅၉	ဒေါ်ဝါဝါ	နည်းပြ	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၆၀	ဒေါ်မူမူသိမ့်	နည်းပြ	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၆၁	ဒေါ်တင်တင်ဝေ	နည်းပြ	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၆၂	ဒေါ်မင်းနွယ်နီ	နည်းပြ	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၆၃	ဒေါ်အေးအေးဝင်း	နည်းပြ	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၆၄	ဒေါ်ခင်ရီလင်း	နည်းပြ	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၆၅	ဒေါ်စောမြင့်ရီ	နည်းပြ	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၆၆	ဦးစောနိုင်	နည်းပြ	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၆၇	ဒေါ်ခင်ဝေလွင်	နည်းပြ	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၆၈	ဒေါ်မေဖြူစံကျော်	နည်းပြ	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၆၉	ဒေါ်နွယ်နွယ်ဦး	နည်းပြ	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၇၀	ဒေါ်နော်ထီးမူလိုထူး	နည်းပြ	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၇၁	ဒေါ်သင်းသင်းထား	နည်းပြ	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၇၂	ဒေါ်ယဉ်မင်းညို	နည်းပြ	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၇၃	ဒေါ်ဝေဝေကျော်	နည်းပြ	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၇၄	ဒေါ်ဆွေဆွေမြင့်	နည်းပြ	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၇၅	ဒေါ်တင်တင်အေး	နည်းပြ	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၇၆	ဒေါ်နီလာမြင့်ထူး	နည်းပြ	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၇၇	ဒေါ်သီတာထူး	နည်းပြ	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၇၈	ဒေါ်နနသိန်း	နည်းပြ	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၇၉	ဒေါ်သီတာကြူ	နည်းပြ	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၈၀	ဒေါ်အေးအေးသန်း	နည်းပြ	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၈၁	ဒေါ်ကလျာကြိုင်	နည်းပြ	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၈၂	ဒေါ်ချိုချိုသိန်း	နည်းပြ	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန
၈၃	ဒေါ်ဝါဝါအောင်	နည်းပြ	အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန

၂၀၁၄ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလထိ တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသော
ဘောဂဗေဒဌာနမှ ဆရာ၊ ဆရာမများ

စဉ်	အမည်	ရာထူး
၁။	Dr. သီတာကြူ	ပါမောက္ခ (ဌာနမှူး)
၂။	ဒေါ်ကြည်ကြည်ဆွေ	ပါမောက္ခ
၃။	Dr. နီလာမြင့်ထူး	ပါမောက္ခ
၄။	ဒေါ်သီတာဦး	ဝတ္တံဇာတိပါမောက္ခ
၅။	Dr. ကလျာကြိုင်	ကထိက
၆။	ဒေါ်ဌေးဌေးအေး	ကထိက
၇။	Dr. စန်းစန်းအေး	ကထိက
၈။	Dr. သပြေညို	ကထိက
၉။	ဒေါ်မြင့်မြင့်မော်	ကထိက
၁၀။	ဒေါ်စုစုမြတ်	ကထိက
၁၁။	ဒေါ်ချိုချိုမာ	လ/ကထိက
၁၂။	ဒေါ်မိမိစိုး	လ/ကထိက
၁၃။	ဒေါ်ကေသွယ်ခိုင်	လ/ကထိက
၁၄။	ဒေါ်သူဇာလင်း	လ/ကထိက
၁၅။	ဒေါ်နနထွေး	လ/ကထိက
၁၆။	ဒေါ်စောနန်းနွယ်	လ/ကထိက
၁၇။	ဒေါ်လွေးခင်နွယ်ဌေး	လ/ကထိက
၁၈။	ဦးထွန်းခိုင်	လ/ကထိက
၁၉။	ဒေါ်လှသီဂီဆွေ	လ/ကထိက
၂၀။	ဒေါ်သန်းသန်းဆင့်	လ/ကထိက
၂၁။	ဒေါ်ဖြူဝင်းအိ	လ/ကထိက
၂၂။	ဒေါ်ရီရီဝင်း	လ/ကထိက
၂၃။	ဒေါ်သင်းသင်း	လ/ကထိက
၂၄။	ဒေါ်မေရီဝေါင်း	လ/ကထိက
၂၅။	ဒေါ်ခိုင်ဇာဝင်း	လ/ကထိက
၂၆။	ဒေါ်ဇင်ဇင်ရွှေ	လ/ကထိက
၂၇။	ဒေါ်နနလွင်	နည်းပြ
၂၈။	ဒေါ်ခင်သူသူသိန်း	နည်းပြ
၂၉။	ဒေါ်မေသဇင်စိုး	နည်းပြ

စဉ်	အမည်	ရာထူး
၃၀။	ဦးကျော်စိုးဝင်း	နည်းပြ
၃၁။	ဒေါ်မိမိုးသူဇာ	နည်းပြ
၃၂။	ဒေါ်နှင်းယုဆွေ	နည်းပြ

၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ အထိ တာဝန်ထမ်းဆောင်သော
အသုံးချဘောဂဗေဒဌာနမှ ဆရာ/ဆရာမများ

စဉ်	အမည်	ရာထူး
၁။	ဒေါ်ဖြူဖြူအိ	ပါမောက္ခ (ဌာနမှူး)
၂။	Dr. ချိုချိုသိန်း	ပါမောက္ခ
၃။	ဒေါ်ရီရီခင်	တွဲဖက်ပါမောက္ခ
၄။	ဒေါ်မေနှင်းတင်	တွဲဖက်ပါမောက္ခ
၅။	ဦးသိန်းနိုင်	တွဲဖက်ပါမောက္ခ
၆။	ဒေါ်ခင်ခင်ဦး	ကထိက
၇။	ဒေါ်ဇင်ဇင်နိုင်	ကထိက
၈။	Dr. တင်တင်ဝေ	ကထိက
၉။	ဒေါ်ခင်မာကြည်	ကထိက
၁၀။	ဒေါ်နော်ထီးမူလိုထူး	ကထိက
၁၁။	ဒေါ်နွယ်နွယ်ဦး	ကထိက
၁၂။	ဒေါ်မာလာသန့်	လ/ထ ကထိက
၁၃။	ဒေါ်မေဇင်ဦး	လ/ထ ကထိက
၁၄။	ဒေါ်ပွင့်ဖြူအောင်	လ/ထ ကထိက
၁၅။	ဒေါ်နန့်.ပိုးပိုး	နည်းပြ
၁၆။	ဒေါ်အိချယ်ရီလင်း	နည်းပြ
၁၇။	ဒေါ်ခင်မာချို	နည်းပြ
၁၈။	ဒေါ်သဇင်ဦး	နည်းပြ
၁၉။	ဒေါ်ထူးမေ	နည်းပြ
၂၀။	ဒေါ်ပြည့်ဖြိုးလွင်	နည်းပြ

မုံရွာစီးပွားရေးတက္ကသိုလ်
ပါမောက္ခချုပ်

စဉ်	အမည်	တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်ခုနှစ်
၁။	ဦးကံဇော်	၆.၈.၁၉၉၉မှ ၃.၉.၂၀၀၀

ဒုတိယပါမောက္ခချုပ်

စဉ်	အမည်	တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်ခုနှစ်
၁။	ဦးကံဇော်	၁၄.၁.၁၉၉၉မှ ၅.၈.၁၉၉၉
၂။	ဦးရှုပ	၈.၉.၂၀၀၀မှ ၁၇.၁၂.၂၀၀၁
၃။	ဦးသန်းအောင်ရင်	၃.၁၀.၂၀၀၁မှ ၂၈.၂.၂၀၀၄
၄။	ဦးအောင်မြင့်	၇.၄.၂၀၀၄မှ ယနေ့ထိ
၅။	Dr. တင်ဝင်း	၁၃.၇.၂၀၀၉မှ ၃၀.၁၁.၂၀၁၂

မုံရွာစီးပွားရေးတက္ကသိုလ်
ဘောဂဗေဒဌာန၊ ပါမောက္ခ/ ဌာနမှူးများ

စဉ်	အမည်	တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်ခုနှစ်
၁။	ဦးကံဇော်	၂၉.၆.၁၉၉၈မှ ၁၃.၁.၁၉၉၉
၂။	ဒေါ်ရီအေး	၇.၆.၂၀၀၁မှ ၁၀.၃.၂၀၀၅
၃။	ဒေါ်နီနီအောင်	၁၀.၃.၂၀၀၅မှ ယနေ့ထိ

မုံရွာစီးပွားရေးတက္ကသိုလ်
အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန၊ ပါမောက္ခများ

စဉ်	အမည်	ရာထူး	တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည့်ခုနှစ်
၁။	ဒေါ်ဖြူဖြူအိ	ပါမောက္ခ(ဌာနမှူး)	၉.၃.၂၀၀၅မှ ၃၁.၇.၂၀၀၇
၂။	ဒေါ်ဖြူဖြူသိန်း	ပါမောက္ခ	၉.၃.၂၀၀၅မှ ၃၁.၇.၂၀၀၇
၃။	ဒေါ်ကြည်ကြည်ဆွေ	ပါမောက္ခ(ဌာနမှူး)	၁.၁၀.၂၀၀၉မှ ၃၁.၇.၂၀၀၁
၄။	ဒေါ်ခင်ခင်ထွေး	ပါမောက္ခ(ဌာနမှူး)	၂၇.၁၁.၂၀၁၂မှ ယနေ့ထိ
၅။	Dr. သီတာကြူ	ပါမောက္ခ	၂၇.၁၁.၂၀၁၂မှ ၃၁.၈.၂၀၁၃

မုံရွာစီးပွားရေးတက္ကသိုလ် အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန၊
တွဲဖက်ပါမောက္ခများ

စဉ်	အမည်	ရာထူး	တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည့်ခုနှစ်
၁။	ဒေါ်ရီရီခင်	တွဲဖက်ပါမောက္ခ(ဌာနမှူး)	၁၄.၈.၂၀၀၃မှ ၈.၃.၂၀၀၅
၂။	ဦးသိန်းနိုင်	တွဲဖက်ပါမောက္ခ(ဌာနမှူး)	၂၈.၉.၂၀၀၅မှ ၂၆.၁၁.၂၀၁၂

ဒီဇင်ဘာလ၊ ၂၀၁၄ခုနှစ်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်သော
အသုံးချဘောဂဗေဒဌာန၊ ဆရာ/ဆရာမများ

စဉ်	အမည်	ရာထူး
၁။	ဒေါ်ခင်ခင်ထွေး	ပါမောက္ခ/ဌာနမှူး
၂။	ဒေါ်ရီရီမြင့်	ကထိက
၃။	ဒေါ်ခင်ရီလင်း	ကထိက
၄။	ဒေါ်ရေပြာဦး	လ/ထ ကထိက
၅။	ဒေါ်ခင်ချိုနွဲ့	လ/ထ ကထိက
၆။	ဒေါ်ခင်နွယ်	လ/ထ ကထိက
၇။	ဒေါ်ဇင်ဇင်အေး	လ/ထ ကထိက
၈။	ဒေါ်နေခြည်စိုး	နည်းပြ
၉။	ဒေါ်ဝင်းမင်းသန်း	နည်းပြ
၁၀။	ဒေါ်ယဉ်လှဝင်းဆွေ	နည်းပြ
၁၁။	ဒေါ်ဇာခြည်	နည်းပြ
၁၂။	ဒေါ်ဆွေဆွေမြင့်	နည်းပြ
၁၃။	ဒေါ်မေဇင်သန့်	နည်းပြ

မိတ္ထီလာစီးပွားရေးတက္ကသိုလ်
ပါမောက္ခချုပ်

စဉ်	အမည်	ဌာန	တာဝန်ထမ်းဆောင်သည့်ခုနှစ်
၁။	ဦးသန်းဆွေ	ဘောဂဗေဒ	၃.၁၂.၂၀၀၄ မှ ၄.၇.၂၀၀၅
၂။	Dr. စန်းလွင်	ဝါဏိဇ္ဇဗေဒ	၂၇.၆.၂၀၀၈ မှ ၃၀.၁၁.၂၀၁၂
၃။	Dr.တင်ဝင်း	ဝါဏိဇ္ဇဗေဒ	၁.၈.၂၀၁၄ မှ ယနေ့အထိ

မိတ္ထီလာစီးပွားရေးတက္ကသိုလ်
ဒုတိယပါမောက္ခချုပ်

စဉ်	အမည်	ဌာန	တာဝန်ထမ်းဆောင်သည့်ခုနှစ်
၁။	ဦးသန်းဆွေ	ဘောဂဗေဒ	၂၉.၆.၂၀၀၄မှ၃၀.၁၂.၂၀၀၄
၂။	Dr. စန်းလွင်	ဝါဏိဇ္ဇဗေဒ	၁၉.၈.၂၀၀၆မှ၂၇.၆.၂၀၀၈
၃။	Dr. တင်ဝင်း	ဝါဏိဇ္ဇဗေဒ	၁.၄.၂၀၀၇မှ၁၀.၇.၂၀၀၉ ၃.၁၂.၂၀၁၂မှ၃၁.၇.၂၀၁၄

ဘောဂဗေဒဌာန ပါမောက္ခ/ဌာနမှူးများ

စဉ်	အမည်	ရာထူး	တာဝန်ထမ်းဆောင်သည့်ခုနှစ်
၁။	ဒေါ်ခင်ချိုချို	ပါမောက္ခ (ဌာနမှူး)	၁၈.၄.၂၀၀၃မှ၃၁.၇.၂၀၀၇
၂။	ဒေါ်မြတ်မြတ်သူ	ပါမောက္ခ (ဌာနမှူး)	၁၈.၄.၂၀၀၃မှ၉.၆.၂၀၁၄
၃။	Dr. ချိုချိုသိန်း	ပါမောက္ခ	၂၆.၁၁.၂၀၁၂မှ၂၄.၆.၂၀၁၄
၄။	Dr.သိတာထူး	ပါမောက္ခ (ဌာနမှူး)	၂၀.၆.၂၀၁၄မှ ယနေ့ထိ

အသုံးပြုဘောဂဗေဒဌာန ပါမောက္ခ/ဌာနမှူးများ

စဉ်	အမည်	ရာထူး	တာဝန်ထမ်းဆောင်သည့်ခုနှစ်
၁။	ဒေါ်ဌေးဌေးလွင်	ပါမောက္ခ (ဌာနမှူး)	၁၈.၄.၂၀၀၃မှ၃၁.၇.၂၀၀၇
၂။	ဒေါ်စန်းစန်းတင့်	ပါမောက္ခ (ဌာနမှူး)	၈.၃.၂၀၀၅မှ ယနေ့ထိ
၃။	ဒေါ်ဖြူဖြူသိန်း	ပါမောက္ခ	၂.၈.၂၀၀၇မှ ယနေ့ထိ

တွဲဖက်ပါမောက္ခများ

စဉ်	အမည်	တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်ခုနှစ်
၁။	ဦးမောင်မောင်	၂၈.၉.၂၀၀၅မှ ၁၁.၂.၂၀၀၈
၂။	ဒေါ်သီတာဦး	၂၈.၉.၂၀၀၅မှ ၁၁.၂.၂၀၀၈

၂၀၁၄ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ အသုံးပြုသောဘောဂဗေဒဌာနတွင်
တာဝန်ထမ်းဆောင်သော ဆရာ/ဆရာမများ

စဉ်	အမည်	ရာထူး
၁။	ဒေါ်စန်းစန်းတင့်	ပါမောက္ခ(ဌာနမှူး)
၂။	ဒေါ်ဖြူဖြူသိန်း	ပါမောက္ခ
၃။	ဒေါ်အေးအေးမိုး	ကထိက
၄။	ဦးခင်မောင်ကြီး	လ/ထ ကထိက
၅။	ဒေါ်မာမာသန်း	လ/ထ ကထိက
၆။	ဒေါ်နန်းစောဦး	လ/ထ ကထိက
၇။	ဦးထင်ပေါ်	လ/ထ ကထိက
၈။	ဒေါ်ခင်မာသက်	လ/ထ ကထိက
၉။	ဒေါ်ကြည်ကြည်လွင်	နည်းပြ
၁၀။	ဒေါ်ချမ်းမြေ့လှိုင်	နည်းပြ
၁၁။	ဒေါ်မွန်မွန်ဌေး	နည်းပြ
၁၂။	ဒေါ်မေဇင်သော်	နည်းပြ
၁၃။	ဒေါ်ဇင်မာဦး	နည်းပြ

ဒီဇင်ဘာလ၊ ၂၀၁၄ခုနှစ် ဘောဂဗေဒဌာနတွင်
တာဝန်ထမ်းဆောင်သောဆရာ/ဆရာမများ

စဉ်	အမည်	ရာထူး
၁။	Dr. သီတာထူး	ပါမောက္ခ/ဌာနမှူး
၂။	ဒေါ်ဝါဝါ	ကထိက
၃။	ဒေါ် M ခေါ်နန်	ကထိက
၄။	ဦးသိန်းကို	လ/ထ ကထိက
၅။	ဒေါ်အိအိဇော်	လ/ထ ကထိက
၆။	ဒေါ်သန်းဝင်းဌေး	လ/ထ ကထိက
၇။	ဒေါ်ထွန်းထွန်း	လ/ထ ကထိက
၈။	ဒေါ်မိုးနှင်းအေး	နည်းပြ
၉။	ဒေါ်ပြည့်ဖြိုးမေ	နည်းပြ
၁၀။	ဒေါ်သီတာခိုင်	နည်းပြ
၁၁။	ဒေါ်မင်းမင်းယု	နည်းပြ

ဒီဇင်ဘာလ၊ ၂၀၁၄ခုနှစ်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်သော
ဘောဂဗေဒဌာန၊ ဆရာ/ဆရာမများ

စဉ်	အမည်	ရာထူး
၁။	ဒေါ်နီနီအောင်	ပါမောက္ခ/ဌာနမှူး
၂။	Dr. ခင်သီတာငြိမ်း	တွဲဖက်ပါမောက္ခ
၃။	Dr. လဲ့လဲ့ဝေ	ကထိက
၄။	ဒေါ်သီတာဌေး	ကထိက
၅။	ဦးသာဌေး	ကထိက
၆။	ဦးကိုမြတ်	လ/ထ ကထိက
၇။	ဦးသစ်လွင်	လ/ထ ကထိက
၈။	ဦးဇော်သန်းဦး	လ/ထ ကထိက
၉။	ဒေါ်အေးအေးမူ	လ/ထ ကထိက
၁၀။	ဒေါ်နေဖြည့်ထွန်း	နည်းပြ
၁၁။	ဒေါ်လီလီမီး	နည်းပြ
၁၂။	ဒေါ်သီတာဝင်း	နည်းပြ
၁၃။	ဒေါ်မြမြလွင်	နည်းပြ
၁၄။	ဒေါ်ဝေမာဦး	နည်းပြ
၁၅။	ဒေါ်သွယ်သွယ်အောင်	နည်းပြ

